

เมื่อรู้ว่าชีวิตเป็นเกมกรรม
คุณจะทำบางอย่างต่างไป
และเพียงทำบางอย่างต่างไป
ชีวิตใหม่จะปรากฏ!

มีชีวิต

ที่คิดไม่ถึง

ดังตฤณ

สารบัญ

สารบัญ.....	๑
คำนำ.....	๒
บทที่ ๑ - เกมกรรม.....	๓
บทที่ ๒ - อุปกรณ์เล่นเกม.....	๗
บทที่ ๓ - คะแนนสะสม.....	๑๕
บทที่ ๔ - หนี.....	๒๐
บทที่ ๕ - แรงบีบคั้น.....	๒๙
บทที่ ๖ - แรงต้าน.....	๔๐
บทที่ ๗ - ตัวแปรต่างๆ.....	๕๐
บทที่ ๘ - ความฉลาดในเกมกรรม.....	๗๗
บทที่ ๙ - วิธีหยุดเล่นเกมกรรม.....	๘๖
บทที่ ๑๐ - คะแนนใหม่.....	๑๐๑
บทที่ ๑๑ - ลำดับขั้นในการเปลี่ยนแปลงชีวิต.....	๑๑๐
คำขอบคุณ.....	๑๒๗
โปรแกรมเล่นเกมสักรรม.....	๑๒๘

คำนำ

วิธีง่ายที่สุดที่จะทำความเข้าใจว่าคุณเป็นอะไร และกำลังทำอะไร ก็คือการตีแผ่ทุกสิ่งที่อยู่ตรงหน้าให้เป็นเกม เมื่อมองชีวิตเป็นเกม คุณจะเห็นรายละเอียดชัดเจนขึ้น เช่นองค์ประกอบของเกมมีอุปกรณ์การเล่น มีคะแนนสะสม มีการติดหนี้ มีแรงบีบคั้น มีแรงต้าน มีตัวแปรในการให้ผล มีวิธีเล่นอย่างฉลาด มีวิธีขอลงตัวออกจากเกม มีการเลือกตัดสินใจว่าจะเล่นต่ออย่างไรหรือเลิกเมื่อไหร่ มีลำดับขั้นการคลี่คลายเกมเป็นเปลาะๆ ฯลฯ

เมื่อทำความเข้าใจเกมเป็นอย่างดี คุณจะเล่นเกมด้วยอารมณ์ แต่จะใช้เหตุผลและสติยั้งคิดมากขึ้น และเมื่อเล่นเกมจนเห็นเงื่อนไขของกรรมและผลกรรมอย่างแจ่มแจ้ง คุณจะเป็นหนึ่งในผู้ชนะในเกมที่เกือบไม่เคยมีใครเล่นชนะมาก่อน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือคุณสามารถออกแบบชีวิตใหม่ตามที่ยากให้เป็นไม่เอาแต่ให้ชีวิตบอกว่าคุณจะต้องเป็นอย่างไร

แม้หนังสือเล่มนี้จะไม่อ้างอิงถึงพระพุทธเจ้าในระหว่างบรรทัดใด ก็ขอให้เข้าใจว่าความรู้ทั้งเล่มได้มาโดยตรงหรือโดยอ้อมจากเทศนาธรรมอันเป็นอมตะของพระองค์ ผู้เขียนขอกราบอภิวาทพระศาสดาด้วยชีวิต

ดังตฤณ

มีนาคม ๒๕๔๙

บทที่ ๑ – เกมกรรม

คุณกำลังอยู่ในเกม จะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม

องค์ประกอบของเกม

ถ้ามองชีวิตทั้งหมดเป็นเกม ชีวิตจะปรากฏต่อคุณแตกต่างไปจากที่เคย อย่างน้อยที่สุดคุณอาจได้ตั้งคำถามขึ้นมาบ้าง ว่ามีวัตถุประสงค์ให้เลือกเก็บเพื่อเพิ่มคะแนน หรืออาจได้ตระหนักว่าหากปล่อยเวลาให้ผ่านไป สิ่งลึกลับที่โล่งทำร้ายคุณอยู่อาจตามทัน หรือหากคุณเดินหน้าซำๆ ไป เตี้ยๆ จะไปไม่ทันเป้าหมาย เป็นต้น โดยสรุปคือเมื่อมองชีวิตเป็นเกม คุณคงเริ่มกระตือรือร้นสนใจกฎกติกาที่เป็นต่างหากจากกฎหมายบ้านเมืองขึ้นมาบ้าง

เมื่อตั้งใจมองชีวิตเป็นเกม ก็ต้องมีคำถามสามัญ เช่น

- ๑) ใครเป็นผู้เล่น?
- ๒) อุปกรณ์การเล่นคืออะไร?
- ๓) กติกาเป็นอย่างไร?
- ๔) แพ้ชนะแล้วได้อะไร?
- ๕) ใครเป็นผู้ตัดสิน?

มาไขคำถามแรกก่อน ผู้เล่นเกมในสายตาของคุณก็คือตัวคุณเอง **คุณต้องเล่น ต้องเฝ้าชม และต้องรับผิดชอบตัวเอง** คุณเล่นให้ตัวเองดูตลอดเวลา แม้ปลีกเวลาไปเฝ้าดู เฝ้าฟังโทษคนอื่นบ้างก็ได้ แค่วิวประเดี้ยวประด้าว

คำตอบสำหรับคำถามที่สอง อุปกรณ์การเล่นคือบุคคลและวัตถุทุกชิ้นที่อยู่บนโลก หมายความว่า **คุณมีสิทธิ์เข้าไปเกี่ยวข้องกับใครหรืออะไรก็ได้ แม้ไม่ใช่ด้วยการสัมผัสแต่ต้องทางกาย ก็โดยการสัมผัสแต่ต้องทางใจ** เช่นคุณนึกตำหรือคิดชมใครที่เขาไม่รู้จักคุณ คุณก็ได้ ‘กระทำ’ อะไรบางอย่างกับเขาไว้ด้วยใจเรียบร้อยแล้ว

คำตอบสำหรับคำถามที่สาม กติกาคือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เมื่อทำดีจิตจะเป็นบุญกุศล มีผลเป็นความสุขความเจริญ ส่วนเมื่อทำชั่วจิตจะเป็นบาปอกุศล มีผลเป็นความทุกข์ความเสื่อม หากผลไม่เกิดเร็วทันตาทันใจในปัจจุบัน อย่างช้าในอนาคตใกล้หรือไกลก็ต้องออกดอกออกผลแน่นอน และจากกติกาข้อนี้ สมควรที่เกมจะได้ชื่อว่า 'เกมกรรม' เพราะอะไรๆต้องดูเอาจากกรรมทั้งหมด

คำตอบสำหรับคำถามที่สี่ เมื่อแพ้เกม สิ่งที่คุณจะได้รับคือบทลงโทษ ถ้าขั้นหนักสุดคือถูกพักการเล่นเกมชั่วคราว โดนคุมขังอยู่ในที่คับแคบและร่ำร้อนด้วยความทรมาณราวกับจะไม่มีวันสิ้นสุด ส่วนถ้าชนะเกม สิ่งที่คุณจะได้รับคือการตรางวัล ถ้าเยี่ยมสุดคือได้พักเหนื่อยชั่วคราว ไปอยู่ในที่กว้างขวาง อย่างเป็นอิสระและเย็นสบาย ราวกับจงใจให้ลิ้มความเหนื่อยยากในการเล่นเกมนเสียทั้งหมด อย่างไรก็ตาม การพักชั่วคราวจะสิ้นสุดลงตามความควรแก่เหตุ คุณจะต้องกลับมาเล่นเกมใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า

คำตอบสำหรับคำถามสุดท้าย ธรรมชาติในตัวคุณเองเป็นผู้ตัดสิน เช่นเมื่อทำดีมากๆ ร่างกายของคุณเองจะสะท้อนความดีผ่านผิวพรรณที่งดงามผ่องใสจนใครๆอดไม่ได้ ต้องทักว่าไปทำอะไรมา เป็นต้น

ในเกมกรรมยังมีเกมย่อยอีกมากมายซ่อนๆกันอยู่ นับแต่เกมเด็กเล่น เกมกีฬา เกมคอมพิวเตอร์ เกมรัก เกมธุรกิจ เกมการเมือง เกมชีวิต ฯลฯ มนุษย์เราถูกหล่อใจให้มัวแต่เล่นเกมอื่นกัน โดยไม่ตระหนักว่าทุกเกมเป็นเพียงองค์ประกอบของเกมกรรมทั้งสิ้น ขอแจกแจงเป็นตัวอย่างเช่นแม่เป็นเกมเด็กเล่น แต่ถ้าร้อ่านโงงเพื่อน ก็จะเป็นความเคยนิสัยให้คิดเอาชนะด้วยกลเล่ห์เพทุบาย แต่ถ้ารู้จักเล่นเพื่อความสมานฉันท์ ก็จะเป็นความเคยนิสัยให้คิดอยู่ร่วมกับคนอื่นด้วยการมอบความบันเทิงใจแก่กันและกัน ไม่คิดรังแก ไม่คิดกลั่นแกล้ง ไม่คิดคดโกงกัน

ในเกมกีฬา ผู้ชนะย่อมได้ชื่อว่าก่อเวร ส่วนผู้แพ้ย่อมนอนไม่หลับ (พุทธพจน์) การก่อเวรนับเป็นทางมาของการคิดสมน้ำหน้าและนึกทะนง บาปทางใจ บาปทางวาจา และบาปทางกายย่อมทยอยตามมาไม่ยาก แต่ถ้าใจผู้เล่นกีฬาไม่ผูกอยู่กับเรื่องแพ้ชนะ ก็ถือเป็นการร่วมมือกันทำบุญด้านการมีน้ำใจนักกีฬารู้จักแพ้ด้วยความชื่นชมคู่ต่อสู้ รู้จักชนะด้วยการไม่ดูหมิ่นคู่แข่งชั้น

สำหรับเกมคอมพิวเตอร์ ที่นับวันยิ่งเหมือนจริง และใส่เมล็ดพันธุ์ความโหดร้ายรุนแรงเข้าไปมากขึ้นทุกที ความสมจริงอันเลวร้ายย่อมก่อให้เกิดความคิดหุโหดอย่างแน่วแน่และเป็นจริงเป็นจังมากขึ้นเรื่อยๆ กระทั่งถึงจุดหนึ่งเมื่อจิตถูกย้อมให้เห็นผิดเป็นชอบเต็มที่ ก็ย่อมพร้อมจะก่อบาปผ่านกายในโลกความจริงราวกับกำลังเล่นเกมคอมพิวเตอร์ก็ไม่ปาน แต่หากเล่นเกมสร้างสรรค์และเสริมสร้างสติให้เจียบไวขึ้น ก็อาจนำไปสู่การเป็นผู้มีโอกาสทำบุญใหญ่อย่างชาญฉลาดหลายๆทาง

เกมรักที่ผู้ชนะเหมือนได้ทุกสิ่งในโลกไปครอง และผู้แพ้เหมือนสูญเสียทุกสิ่งแม้ลมหายใจเพื่อการมีชีวิตต่อ ย่อมก่อให้เกิดความผูกพันทางดีทางร้าย อาจเกื้อกูลหรืออาฆาต อาจกลับรักเป็นเกลียด อาจกลับเกลียดเป็นรัก แล้วทำบุญทำบาปร่วมกันตามวาระที่รักหรือเกลียด

ส่วนเกมธุรกิจที่ต้องห้ามนั้น แข่งขันเอาเป็นเอาตาย อาจนำไปสู่การคิดกำจัดคู่แข่งด้วยวิธีฆ่าฟันให้ตายจากโลก หรือสถานเบาคือกำจัดให้พินาศจนแข่งเดียวกันด้วยความป่าเถื่อน แต่ก็ยังมีบ้างที่เกมธุรกิจเปิดช่องให้มองหาเส้นทางทำประโยชน์แก่ผู้บริโภครวม ซึ่งก็จะจัดเป็นบุญใหญ่หากผู้บริโภคได้รับประโยชน์จริงตามความตั้งใจเริ่มแรก

ด้านเกมการเมืองอันเต็มไปด้วยผลประโยชน์ของกลุ่ม อำนาจล้นฟ้าในมือผู้นำ เงินทองกองภูเขา ตลอดจนชื่อเสียงและภาพลักษณ์น่าสนใจ จัดเป็นทางมาของบาปอกุศลนานัปการ แม้โกกนาก็อาจไม่รู้ตัวว่าโกกน แต่ขณะเดียวกันการเมืองการปกครอง ก็เป็นทางมาของบุญใหญ่อย่างยากจะหาเกมใดเสมอเหมือน เพราะเมื่อจิตคิดบริหารบ้านเมืองโดยมุ่งประโยชน์แก่ประชาชนในแผ่นดินอย่างแท้จริง เกมการเมืองก็ได้ชื่อว่าเป็นกำเนิดแห่งกุศลดวงใหญ่ปานพระอาทิตย์ทีเดียว

สำหรับเกมชีวิตที่ทุกคนนึกว่าเป็นเกมใหญ่สุด เพราะมองชีวิตโดยรวมว่าเป็นเกมเอาตัวรอด ก็ต้องคำนึงว่าวิถีเอาตัวรอดของแต่ละคนนั้น อาจไปเบียดเบียนใครบางคน รวมทั้งอาจต้องแก่งแย่งชิงมโนธรรมที่ติดตัวมาแต่เกิด เพราะความอยู่รอดของตนและพวกพ้องต้องมาก่อนความถูกต้องชนิดไหนๆ **ฉะนั้นเกมชีวิตที่มีแต่คำว่า ‘เอาตัวรอด’ ย่อมเป็นทางมาของบาปอกุศลเหนือเกมอื่นใด** ในทางตรงข้าม หากคิดถึงความอยู่รอดของคนอื่นพอกๆ กันหรือมากกว่าความอยู่รอดของตัวเอง ก็ย่อมเป็นทางมาของบุญกุศลเหนือเกมอื่นใดด้วย

ความไม่รู้จักเกมกรรม

ถามว่าความผิดจากการเล่นเกมหนึ่งๆ นั้นเกิดขึ้นจากอะไรได้บ้าง คำตอบหลักๆ มีอยู่ ๓ ข้อคือ

- ๑) ตั้งใจผิดกตিকা
- ๒) ผลอผิดกตিকা
- ๓) ไม่รู้กฎกตিকা

หากถามอีกว่าความผิดแบบใดในสามข้อข้างต้นถือว่าร้ายแรงที่สุด ประสามมนุษย์ย่อมตอบว่าข้อแรกคือ ‘ตั้งใจผิดกตিকা’ น่าจะเลวสุด แล้วตัดสินใจให้ข้อสุดท้ายคือ ‘ไม่รู้กฎกตিকা’ น่าดีเดียนน้อยกว่าเพื่อน แต่โดยการตัดสินใจของธรรมชาติแล้ว **การไม่รู้กฎกติกามีความร้ายแรงที่สุด** ทั้งนี้เพราะผู้ตั้งใจละเมิดกตিকাอาจสำนึกผิด คิดเล่นตามกฎได้ใหม่ แต่ผู้ไม่รู้กระทั่งว่ากำลังเล่นเกมอยู่ และไม่รู้วากติกาของเกมเป็นอย่างไร ย่อมไม่อาจทราบว่าจะควรหรือไม่ควรสำนึกผิด เมื่อรับรางวัลหรือถูกลงโทษกึ่งๆ ทั่วๆ ทำไมตนถึงต้องมีชะตากรรมที่แตกต่างจากคนอื่นอย่างนั้น

เมื่อทุกคนถูกล่อใจให้เล่นเกมอื่นๆ โดยไม่ตระหนักว่ากำลังเล่นเกมกรรมอันเป็นเกมใหญ่สุด ผลคือทุกคนดีแต่กระเสือกกระสนเอาแพ้เอาชนะในเกมอื่น ทว่าสำหรับเกมกรรมกลับไม่สนใจ แม้ปีทำยๆ ของชีวิตที่ใกล้หมดเวลาแข่งขัน ก็ไม่สนว่าจวนแพ้หรือจวนชนะเอาเลย

บทต่อๆ ไปจะแสดงข้อพิสูจน์ให้เห็นว่าคุณกำลังอยู่ในเกมกรรมจริง ๆ รวมทั้งแนะนำวิธีเล่นเพื่อไปสู่ความมีชีวิตที่คิดไม่ถึงด้วย

บทที่ ๒ - อุปกรณ์เล่นเกม

ยิ่งอุปกรณ์ซับซ้อนขึ้นเพียงใด เกมก็ยิ่งเล่นยากขึ้นเพียงนั้น **ใจ**

ใจเป็นที่ตั้งของมโนกรรม มโนกรรมคือการกระทำที่เกิดขึ้นด้วยใจ ยังไม่ลงไม้ลงมือด้วยกาย

นอกจากเป็นที่ตั้งของมโนกรรมแล้ว โดยธรรมชาติของใจยังสามารถรับรู้เรื่องราวต่างๆ เช่นภาวะของตนเอง ทราบได้ด้วยตนเองว่าใจถูกตัดแปลงให้สว่างได้ด้วยเจตนาที่เป็นกุศล หรือปรับให้มีดีลงด้วยเจตนาอันเป็นอกุศลก็ได้

เมื่อตั้งเจตนาเป็นกุศล เช่นจะช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความเดือดร้อน เรียกว่าทำกรรมชวา เพราะกรรมนั้นมีความสว่าง และปรุงแต่งจิตให้สว่าง สามารถรู้สึกได้ด้วยใจว่าทำกุศลกรรมแล้วเบิกบาน มีปีติโสมนัสสนาน อยากยิ้มขึ้นใจ หัวอกเบาโล่ง อบอุ่นและรู้สึกปลอดภัยไร้กังวล ต่อให้ตกอยู่ในท่ามกลางอาวุธแวดล้อมก็ไม่เกรงกลัว เพราะใจบอกตนเองว่าถ้าต้องขาดใจตายเดี๋ยวนั้นก็มิอะไรดี ๆ รออยู่ มัจจุราชไม่น่ากลัวเกรงเอาเลย

แต่หากตั้งเจตนาเป็นอกุศล เช่นจะเบียดเบียนให้ผู้อื่นต้องเป็นทุกข์ ก็เรียกว่าทำกรรมดำ เพราะกรรมนั้นมีความมืด และปรุงแต่งจิตให้มืด เหตุนี้จึงถือว่ากรรมคือเจตนา เจตนาคือกรรม สามารถรู้สึกได้ด้วยใจว่าทำอกุศลกรรมแล้วทึบแน่น แม้เกิดความอึดใจหรือสะใจบ้างก็ห้วงหนักอยู่ในอก และรู้สึกเหมือนตกอยู่ในท่ามกลางภยันตราย น่ากังวลอย่างลึกกลับแม้อยู่ในรถหุ้มเกราะกันกระสุนหนาก็หุนก็ตาม เพราะใจบอกตนเองว่าถ้าตายเดี๋ยวนั้นก็ต้องไปเป็นทุกข์หนักทันที มัจจุราชจะเป็นผู้มาเยือนที่หน้าชนหัวลูกที่สุดในชีวิต

กรรมทั้งหลายมีใจเป็นใหญ่ มีใจเป็นประธาน แม้จะลงมือกระทำทางกายเหมือนกัน แต่ถ้ามโนกรรมแตกต่างกัน ก็ให้ผลเป็นคนละเรื่อง ยกตัวอย่างเช่นหมอสองคนฉีดยาให้คนไข้เหมือนกัน แต่หมอคคนหนึ่งเลือกยาที่รู้ว่าจะช่วยให้หายขาด ก็เรียกว่ามีมโนกรรมเป็นการช่วยเหลือ และทำหน้าที่ของหมอดด้วยจิตวิญญานของหมอ ส่วนหมออีกคนเลือกยาที่รู้ว่าจะบรรเทาอาการให้ลดลง แต่ต้องมาฉีดยาและจ่ายเงินเพิ่มอีกหลายหน ก็เรียกว่ามีมโนกรรมเป็นการชู้ตริต ไม่ได้ทำหน้าที่ของหมอ จิตวิญญานเป็นแค่พ่อค้ายาแก้ปวดผู้ไร้ความปรานีเท่านั้น

จิตใจเป็นหนึ่งในผลกรรมจากอดีตชาติ เช่นใจที่มีสำนึกแบบมนุษยย์ย่อมเคยทำบุญมาจนรู้ผิดชอบชั่วดี รู้ว่าอะไรเป็นกุศล อะไรเป็นอกุศล หากทำบาปไว้หนัก ๆ ไม่ใคร่จะได้ประกอบบุญเอาเลย เช่นนี้กรรมจะตกแต่งให้ใจในชาติถัดมามีตมณ รับรู้และแยกแยะยากกว่าอะไรเป็นบุญ อะไรเป็นบาป

และการที่จิตใจเป็นเพียง ‘ผลผลิต’ จากกรรมในอดีต ก็ย่อมนำความว่าจิตใจโดยความเป็นคุณอย่างนี้ไม่ได้มีอยู่ก่อนโดยเดิม คุณไม่สามารถอ้างว่าจิตในชาติที่แล้วเป็นอันเดียวกับจิตในชาตินี้ **เนื่องจากจิตไม่ได้สร้างจิต แต่จิตถูกสร้างขึ้นด้วยกรรม** หากกรรมเก่าของพวกเราต่ำกว่านี้ กรรมต่ำจะผลิตจิตแบบสัตว์นรก หรือจิตแบบเดรัจฉาน หรือจิตแบบเปรตขึ้นมาแทนจิตแบบมนุษย์

ฉะนั้นจึงไม่ผิดเสียทีเดียว หากคุณรู้สึกว่าคุณเป็นคุณอยู่เดี๋ยวนี้ มีเพียงหนึ่งไม่มีสอง เหตุเพราะคุณไม่เคยมีจิตซ้ากันสักชาติ เริ่มชาติใหม่ทุกอย่างก็เหมือนตั้งต้นใหม่หมด ทั้งร่างกายที่ได้มาใหม่ด้วยการขอแบ่งเลือดเนื้อจากพ่อแม่คู่ปัจจุบัน และทั้งจิตที่กรรมเก่าส่งให้อุบัติในจังหวะเหมาะแก่การปฏิสนธิ จะมีก็แต่การสืบของกรรม ที่ยังไหลไปอย่างสืบเนื่องเหมือนสายน้ำ

คุณสมบัติของจิตเป็นสิ่งที่ดัดแปลงได้ด้วยกรรมในปัจจุบันชาติ และง่ายกว่าการดัดแปลงกายมาก อีกทั้งยังให้ผลกระทบต่อชีวิตอย่างชัดเจน ทั้งความสุขอันเป็นของภายใน และทั้งการฉายรัศมีรุ่งเรืองเป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาภายนอก

ความเจตจำนงของจิตเกิดขึ้นจากสติเป็นหลัก และสติก็มีทั้งที่ยืนอยู่บนความเห็นชอบกับที่ยืนอยู่บนความเห็นผิด ฉะนั้นแม้เป็นอาชญากรก็อาจมีรัศมีจิตเจิดฉายนำเกรงขามได้ ตราบเท่าที่จิตของเขาไม่หมกมุ่นกับเรื่องต่ำๆ และมีสติอยู่กับเนื้อกับตัว หรือมีสติอยู่กับความสำเร็จที่เขารู้สึกยินดี แต่อย่างไรก็ตามความเจตจำนงที่ยืนพื้นอยู่บนกรรมต่ำ ก็ย่อมไม่สดใสเย็นใจได้เหมือนความเจตจำนงที่ยืนพื้นอยู่บนกรรมขาวอย่างแน่นอน

ความเจตจำนงอันเกิดจากการใช้สติปัญญา ใช้ความคิดอ่านที่ชาญฉลาดไปในทางช่วยเหลือผู้คน เมื่อรวมกับรัศมีสว่างสะอาดอันเกิดจากการมีขันติ งดเว้นความประพฤติดันเบียนตนเบียนท่าน จะปรุงแต่งให้เกิดความรู้สึกลึกๆ อบอุ่นใจอยู่กับตนเอง และเหนียวแน่นคนใกล้ชิดให้เกิดความรู้สึกลับแบบเดียวกันด้วย

ปาก

เป็นสถานที่ที่ใหญ่ของวจีกรรม วจีกรรมคือการกระทำทางวาจา วาจาคือการถ่ายทอดภาษาออกมาเป็นคำๆ เช่น พูดข้อความที่เป็นจริงหรือเท็จ พูดคำที่สุภาพรื่นหูหรือหยาบคายระคายโสต

ปากในความหมายของการเป็นที่ตั้งแห่งวจีกรรมนั้น จะหมายรวมเอาอวัยวะทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการพูด เช่น แก้วเสียง ลิ้น เพดานปาก

ปากเป็นหนึ่งในผลกรรมจากอดีตชาติ ยิ่งปากสวยเข้ารูปเท่าไร ก็ยิ่งสะท้อนถึงวจีกรรมอันเป็นไปในทางมงคล หรือในทางสุจริตมากขึ้นเท่านั้น ตรงข้าม ถ้าปากยังบิดเบี้ยวหรือมีรูโหว่น่าเกลียด ก็ยิ่งสะท้อนถึงวจีกรรมอันเป็นไปในทางอัปมงคล หรือในทางทุจริตมากขึ้นเท่านั้น

หากเคยเป็นผู้ประกอบแต่่วิจิสุจริต เช่นพูดเข้าข้างความจริง ไม่เข้าข้างใคร พูดสุภาพด้วยเจตนาให้ผู้ฟังเข้าใจ ไม่พูดหยาบคายหรือสื่อเสียดนิทาให้รักหูใคร อย่างนี้แก้วเสียงจะใสเย็นเป็นกังวานชัด ลื่นและเพดานปากเอื้อให้ผู้ฟังได้คล่องถนัดตามธรรมชาติ แต่หากเป็นตรงข้าม พูดเท็จ พูดรื้อนเป็นประจำ ก็ทำให้แก้วเสียงแหบแห้ง หรือลื่นและเพดานปากก่อให้เกิดเสียงอื้อไม่น่าฟัง

มือ

เป็นที่ตั้งใหญ่ของกายกรรม กายกรรมคือการกระทำทางกาย เช่นฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ลูบคลำสิ่งต้องห้าม หรือกระดกเหล้าเข้าปาก

นอกจากกระทำกายกรรมได้แล้ว มื่อยังอาจเป็นอนุกรรมทำวจิกรรมได้ด้วย เช่นจับปากกาดินสอเขียนหนังสือ หรืออาศัยปลายนิ้วทั้งสิบกดแป้นพิมพ์ เพื่อสื่อคำพูดในหัวออกไปให้ผู้รับได้เข้าใจเนื้อสารที่ต้องการสื่อ

มือเป็นหนึ่งในผลกรรมจากอดีตชาติ เช่นหากเป็นชายที่เคยช่วยเหลือคนมามาก จะมีขนาดมือที่ใหญ่ และนิ้วมือที่ยาวแบบสมส่วนกับร่างกาย และจะเป็นอวัยวะที่ก่อให้เกิดความรู้สึกกับใจเจ้าของ กระตุ้นให้อยากทำงานใหญ่ หรืออยากช่วยเหลือผู้อื่นด้วยมือตน แต่หากมีมือที่บอบบาง แม้เป็นชายก็มีแนวโน้มจะเป็นพวกงานหนักไม่เอา งานเบาไม่สู้ เป็นต้น

เท้า

เป็นที่ตั้งของกายกรรม แต่ก็อาจเป็นที่ตั้งของวจิกรรมได้สำหรับบางคนที่มีสภาพมือบกพร่อง คือหัดใช้เท้าแทนมือในการเขียน

เท้าเป็นอวัยวะที่ก่อให้เกิดการเดินทาง แต่ขณะเดียวกัน จากตำแหน่งที่ตั้งที่ต่ำสุดในร่างกาย ก็เหนียวน่าใจให้คิดไปในทางต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากจะใช้อวัยวะส่วนนี้กับมนุษย์ด้วยกัน เช่นความรู้สึกเมื่อใช้มือหลักกับใช้เท้าถีบจะเป็นคนละเรื่อง พูดง่าย ๆ คือถ้าใช้เท้ากระทำกายกรรมกับผู้อื่น โอกาสที่จะเป็นอกุศลนั้นสูงกว่าโอกาสที่จะเป็นกุศล

เท้าเป็นหนึ่งในผลกรรมจากอดีตชาติ เช่นคนที่มีรูปเท้าไม่สมบุรณ์ เดินเหินไม่ถนัด มักเป็นพวกที่ไม่มั่นคงในกุศลธรรม ตั้งใจทำดีแล้วย่อหย่อน เนื่องจากเท้าเป็นที่ตั้ง ที่ยืน ที่ทรง หรืออีกนัยหนึ่งเป็นเครื่องหมายแห่งการทรงอยู่ หากใจอ่อนไหวกับกิเลสง่าย ๆ รูปเท้าจึงมักจะเป็นเครื่องฟ้องในชาติถัดมา

ห้าว

เป็นที่ตั้งของกายกรรม เป็นของสูง เมื่อน้อมลงแทบเท้าอันเป็นส่วนต่ำสุดของผู้ใหญ่ ผู้มีพระคุณ หรือผู้ทรงศีลที่ศักดิ์สิทธิ์สูงส่ง จึงหมายถึงการแสดงความเคารพขั้นสูงสุด หน้าผากที่จดลงกับพื้นคือขณะจิตที่มานะลดลงเหลือศูนย์

ห้าวเป็นหนึ่งในผลกรรมจากอดีตชาติ หากมีรูปนงาม ก็สะท้อนถึงกรรมดีประเภทอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักให้ความเคารพด้วยการไหว้งามๆ วาง่ายอยู่ในโอวาทของผู้ทรงธรรม กับทั้งมีความประพฤติอยู่ในร่อง ในรอยของศีลสัตย์ไม่บกพร่องง่าย ๆ

ตา

เป็นที่ตั้งของกายกรรม เพราะไม่ได้มีไว้ดูรูปอย่างเดียว แต่ยังเอาไว้ทอดมองผู้อื่นด้วยความเมตตา หรือเอาไว้จ้องหน้าให้ใครๆ คร้ามกลัว นอกจากนั้นยังมีวิธีมองแบบตาไม่ตรงกับใจ ใจประสงค์ร้ายแต่เสแสร้งแกล้งมองอย่างมีไมตรี เป็นต้น ดวงตาเป็นที่แสดงออกของเมตตาจิตหรือจิตคิดค้น ก่อให้เกิดความสบายใจหรือชุนใจแก่ผู้ถูกมองได้มากกว่าอวัยวะส่วนอื่นใด

นัยน์ตาเป็นหนึ่งในผลกรรมจากอดีตชาติ หากมีความงามหรือรูปลักษณะที่ตีน่าพึงใจ มักหมายถึงกรรมจากการทอดมองผู้อื่นด้วยเมตตาจิต หรือถ้านัยน์ตาเป็นประกายใสซึ่งและมีแววลึกมาก ๆ ก็อาจหมายถึงกรรมที่เคยมองพระพุทธรูปหรือสมณะด้วยแววเคารพเลื่อมใสเป็นล้นพ้น

นัยน์ตาคนส่วนใหญ่ไม่ถึงกับสวย และไม่ถึงกับแย เพราะเคยมองด้วยเมตตากับคนที่ตนรัก และมองด้วยโทสะกับคนที่ตนชัง หายากที่ระวังรักษาสายตาในการทอดมองให้เสมอกัน ไม่ว่าจะมิตรหรือศัตรู

เครื่องเพศ

เครื่องเพศเป็นที่ตั้งของกายกรรม รวมทั้งเป็นอุปกรณ์ก่อกรรมและการรับผลกรรมอย่างใหญ่ สิ่งมีชีวิตใดแสดงเครื่องหมายทางเพศได้ ย่อมบ่งบอกว่าจิตยังผูกอยู่กับเรื่องทางเพศ ก่อกรรมและรับกรรมทางเพศแบบใดแบบหนึ่งได้เสมอ

เครื่องเพศเป็นของสงวน ดังนั้นเพียงมีใจสงวนรักษาหรือคิดหาญเปิดเผยไม่เลือก ก็ก่อให้เกิดมโนกรรมอย่างใหญ่ ที่โน้มเอียงไปในทางละอายหรือไม่ละอายต่อบาปได้แล้ว

เครื่องเพศเป็นหนึ่งในผลกระทบจากอดีตชาติ อวัยวะเพศชายสร้างความรู้สึกพื้นฐานของฝ่ายรุก ฝ่ายริเริ่ม ฝ่ายควบคุมจัดการ ดังนั้นจึงสะท้อนให้เห็นกรรมอันเป็นฝ่ายริเริ่มงานบุญ และควบคุมตนเอง อยู่ในร่องรอยศีลธรรมได้ดี ส่วนอวัยวะเพศหญิงสร้างความรู้สึกพื้นฐานของฝ่ายรับ ฝ่ายติดตาม ฝ่ายรองรับการจัดการ ดังนั้นจึงสะท้อนให้เห็นกรรมอันเป็นฝ่ายสนองงานบุญที่ผู้อื่นริเริ่มไว้

อย่างไรก็ตาม เหตุให้เป็นหญิงชายนับว่าซับซ้อน ความตั้งใจในการเป็นหญิงก็นับว่าเพียงพอจะให้เกิดเป็นหญิงได้ ถึงแม้ว่าจะริเริ่มทำบุญและมีความหนักแน่นในศีลสัตย์ก็ตาม ความหนักแน่นในศีลสัตย์จะสะท้อนออกมาในรูปของเครื่องเพศที่น่าพิสมัยเกินธรรมดาแทนการยื่นออกมาเป็นเพศชาย

สำหรับความเป็นชาย อวัยวะเพศคือผลกระทบที่ตกแต่งให้เกิดปมแข็งหรือปมด้อย มีผลกับความเชื่อมั่น และมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศ ตลอดจนเป็นฐานความรู้สึกในช่วงวัยต้นๆ ว่าตัวตนที่ปรากฏในโลกยิ่งใหญ่หรือต่ำต้อย

อวัยวะเพศเล็กเกินควร สะท้อนถึงการเป็นผู้เคยทำงานใหญ่หรือตั้งใจมุ่งมั่นเอาชัยสำคัญ แต่ถอดใจ ขลาดกลัว แล้วหลบหลีกหนีหายไป หรือเป็นพวกชอบเอาตัวรอด หวังแต่ตัวเองกระทั่งกล้าทิ้งครอบครัวทิ้งพรรคพวก หรือกระทั่งขายชาติเพื่อประโยชน์สุขของตนตามลำพัง นอกจากนี้ยังมีส่วนของการผิตศีลหรือการหากินกับผู้หญิงประกอบอยู่ด้วย

อวัยวะเพศขนาดใหญ่เกินควร ชนิดที่มิโฬพารนาเกลียดนั้น เกิดจากกรรมที่ชอบโอ้อวด ชอบให้ใครต่อใครคิดว่าตนยิ่งใหญ่เกินจริง ทำดีหวังเอาหน้าเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขนาดต้องหอบนักข่าวมาช่วยกันถ่ายทอดสดทั่วประเทศถึงจะยอมควักกระเป๋า อย่างนี้ชาติต่อมาก็ต้องเป็นเจ้าของสัดส่วนที่น่าขยาด ไม่ค่อยนำภิรมย์นัก

และแม้อวัยวะเพศของทั้งชายหญิงจะสร้างความรู้สึกฝ่ายต่ำ นำมาใช้ต่ำทอกัน ชวนให้นึกถึงกิจกรรมอันพึงละอาย แต่อย่างไรอวัยวะเพศก็เป็นต้นกำเนิดมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย จึงกล่าวได้ว่ามนุษย์และสัตว์มีกำเนิดจากความผูกพันทางเพศ และสมควรเจริญเติบโตขึ้นอยู่สูงเหนือเรื่องน่าละอายทางเพศ ไม่ใช่คิดถึงเรื่องเพศแต่ในเชิงความสนุกบันเทิงโดยไม่จำเป็นต้องไปคัดเลือกหน้า

ส่วนอื่นๆของกาย

ทั้งตัวอาจใช้เป็นอุปกรณ์การมีเพศสัมพันธ์ และทั้งตัวอาจใช้เป็นอาวุธทำร้ายร่างกายผู้อื่น ขณะเดียวกันทั้งตัวก็อาจถูกทำร้ายโดยง่าย จึงกล่าวสรุปได้ว่าทุกชิ้นส่วนของร่างกายมนุษย์ล้วนเป็นอุปกรณ์ก่อกรรม เช่นสามารถเอาไหล่กระแทกทำลายประตู ขณะเดียวกันก็อาจถูกทุบไหล่ให้บาดเจ็บ เป็นต้น

อวัยวะทุกชิ้นเป็นส่วนหนึ่งของผลกรรมจากอดีตชาติ หากสมส่วนหรือดูพอดีที่ได้ตั้งอยู่ตรงจุดนั้นๆ ก็แปลว่าอวัยวะนั้นๆ ถูกตกแต่งด้วยบุญอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่หากมีความบกพร่อง ไม่สมส่วน หรือดูขัดกับอวัยวะโดยรอบ ก็สันนิษฐานได้ว่าอวัยวะนั้นๆ ถูกตกแต่งด้วยบาปอย่างใดอย่างหนึ่ง

ไม่มีใครสมบูรณ์แบบหมด เพราะทุกชิ้นส่วนในกายมนุษย์สะท้อนแสดงซึ่งกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ และมักเป็นกรรมที่ทำประจำ ไม่ค่อยเป็นกรรมที่ทำชั่วคราว กรรมที่ทำชั่วคราวแล้วก่อให้เกิดผลทางกายได้ มักเป็นกรรมที่ทำกับผู้ทรงคุณหรือบังเกิดผลใหญ่กับคนหมู่มาก ตัวอย่างเช่นถ้ามีโอกาสเอาศีรษะจรดลงแทบบาทพระพุทธรูปเจ้าพระองค์ใดพระองค์หนึ่งเพียงครั้งเดียว แล้วระลึกถึงอยู่เนืองๆ ด้วยความอึดมอกอึดใจไปจนชั่วชีวิต เกิดชาติใหม่ย่อมเป็นผู้มีรูปศรัทธามนงามน่าชมยิ่ง

กล่าวโดยสรุปคือรูปกายเป็นอย่างไรก็ได้มาจากผลกรรมเก่า แต่ด้วยความไม่รู้และความหลงลืมอดีตกรรม ก็ทำให้คนเราหลงเข้าใจว่าได้มาโดยบังเอิญ ไม่จำเป็นต้องทำอะไร การเปิดใจรับรู้ความจริงเกี่ยวกับกรรมและผลที่ปรากฏออกมาทางรูปกายและลักษณะของจิตใจ จะนำไปสู่ความมีสติในอีกแบบหนึ่งในการเล่นกรรมรอบนี้

ความเป็นอุปกรรมเล่นเกมราคาแพงที่สุด

อุปกรรมเล่นเกมกรรมของภพภูมิอื่นนั้น ไม่ค่อยได้ความหนัก ขอแสดงพอสังเขปดังนี้

๑) **ทุคติภูมิ** ภายใจของเหล่าสัตว์นรกถือกำเนิดขึ้นด้วยมหันตอกุศล เป็นไปเพื่อเสวยทุกข์เผ็ดร้อน ภายใจของเหล่าสัตว์เดรัจฉานถือกำเนิดขึ้นด้วยมหากุศล เป็นไปเพื่อหมกจมอยู่กับสิ่งสกปรกและการตระเวนเหม่อลอย ภายใจของเหล่าเปรตถือกำเนิดขึ้นด้วยอกุศล เป็นไปเพื่อความลุ่มๆดอนๆเอาแน่เอานอนอะไรไม่ได้ รวมแล้วอุปกรรมเล่นเกมกรรมในทุคติภูมิเป็นของชั้นเลว มีชั้นเพื่อรับบทลงโทษเป็นหลัก

๒) **สุคติภูมิ** ภายใจของทวยเทพดาถือกำเนิดขึ้นด้วยมหากุศล เป็นไปเพื่อทิพยสุขและความรื่นเริงสำราญอันวิจิตร ภายใจของพระพรหมถือกำเนิดขึ้นด้วยมหัตกุศล เป็นไปเพื่อวิเวกสุขอันพันวิสัย กามและตั้งมั่นนาน รวมแล้วอุปกรรมเล่นเกมกรรมในสุคติภูมิเป็นของชั้นดี มีชั้นเพื่อรับการตกรางวัลเป็นหลัก

คราวนี้ย้อนกลับมาดูภายใจของมนุษย์เพื่อเปรียบเทียบบ้าง ภายใจของมนุษย์อยู่ในขอบเขตของสุคติภูมิเช่นกัน เพราะสภาพแวดล้อมไม่เร่าร้อนเหมือนนรก ไม่สกปรกเหม็นห็นเหมือนที่อยู่เดรัจฉาน ไม่แปรปรวนเหมือนแหล่งเร่ร้อนของเปรต

กายใจมนุษย์แข็งแรงและมีความมั่นคงสม่ำเสมอ เพราะคุมรูปอยู่ด้วยปัจจัยอันคงเส้นคงวา ทั้งบุญเก่า ทั้งอาหารและอากาศใหม่ๆ ธาตุดิน น้ำ ไฟ ลมประชุมกันด้วยสัดส่วนเหมาะสม จึงใช้งานได้นานพอควร อย่างน้อยก็ใช้พัฒนาจิตวิญญาณ สังสมบุญบารมี และหักเหเส้นทางกรรมได้ทัน ก่อนตัวอุปกรณ์จะถึงเวลาเสื่อมลง

เงื่อนไขการปรากฏมีปรากฏเป็นของอุปกรณ์เล่นเกมชิ้นนี้ ได้แก่

- ๑) ต้องบุญถึง เพราะถ้าบุญไม่ถึงถึงวิญญาณก็มาเข้าห้องมนุษย์ไม่ได้ หรืออยู่ในห้องได้แต่ไม่มีโอกาสลิ้มตาดูโลก หรือมีโอกาสลิ้มตาดูโลกแต่ก็ต้องตายเสียก่อนจะรู้ความ หรือรู้ความแล้วก็ตายเสียก่อนจะได้ทำกรรมดีแก้ตัว
- ๒) ต้องอาศัยท้องแม่เกิด แตกต่างจากสัตว์ในภพภูมิอื่นที่อาจฟักตัวจากไข่ หรือเกิดจากเถาโคลสกปรก หรืออุบัติขึ้นเต็มรูปโดยไม่ต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อมช่วย
- ๓) กายต้องเริ่มจากเล็กไปใหญ่ เมื่อยังเล็กจึงต้องพึ่งพาคนอื่น ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ หากไม่มีใครช่วยก็ต้องตายไป
- ๔) ใจต้องเริ่มจากไม่รู้เป็นเรียนรู้ ทุกคนเริ่มต้นจากการไม่เข้าใจอะไรเลย พูดไม่เป็นภาษา และทำอะไรไม่ถูกสักอย่าง แล้วค่อยๆ ถูกป้อนอาหารเป็นคำข้าว พร้อมกับถูกป้อนอาหารเป็นข้อมูลความรู้ เพื่อให้โตขึ้นเอาตัวรอดในสภาพของความเป็นมนุษย์

ด้วยเงื่อนไขต่างๆ ดังกล่าว มนุษย์จึงมีศักยภาพที่จะเอาชนะความไม่รู้ และถูกบีบบังคับให้ต้องเลือกตัดสินใจก่อกรรมประการต่างๆ เพื่อความอยู่รอด เมื่อต่างฝ่ายต่างไม่รู้จึงมีสิทธิ์ช่วยเหลือกันหรือเบียดเบียนกัน

๙ เดือนในท้องแม่เป็นช่วงเวลาของการลบความจำ การเกิดเป็นมนุษย์จึงล้างมลทินในชาติก่อนๆ ได้ระดับหนึ่ง อย่างน้อยก็ตั้งต้นชีวิตด้วยความสบายใจ ไม่ต้องรู้สึกผิดกับการเคยเป็นคนชั่วช้า และไม่ต้องเสียตายอาลัยกับการเคยเสวยสุขสิ้นเหลือใจๆ มีแต่ต้องเดินหน้าเผชิญความจริงว่าจะเข้ามาในท่าดีท่าร้ายแบบไหน โดยมีสิทธิ์เลือกที่จะโต้ตอบอย่างไรก็ได้ เหมือนหรือต่างจากอดีตชาติแค่ไหนก็ได้

ในโลกมนุษย์เต็มไปด้วยที่ตั้งของการบำเพ็ญบุญ นับตั้งแต่ผู้มีพระคุณ บุคคลอนาถารอดความช่วยเหลือ ตลอดจนผู้ทรงศีลซึ่งเป็นนาบุญอันเยี่ยม ความเกี่ยวข้องกับผู้คนทั้งหมดคือโอกาสให้ตั้งใจทำบุญ ไม่ต่างจากเกมคอมพิวเตอร์ที่มีสารพัดวัตถุให้เก็บเกี่ยวไม่เลือก สุดแท้แต่ใครจะตาดีเห็นเอา

สภาพอันหยาบและตั้งมั่นของกายมนุษย์หล่อหลอมจิตใจให้แข็งแกร่งพอประมาณ ไม่บอบบาง และอ่อนไหวกับทุกสิ่งง่ายเหมือนจิตของเทวดา กับทั้งมีโอกาสเผชิญทั้งทุกข์ทั้งสุขสลับกัน คล้ายแบ่งเอาครึ่งหนึ่งของทุกคติภูมิมาทำให้ไม่เล็งลอย และแบ่งเอาครึ่งหนึ่งของสุคติภูมิมาทำให้ไม่ชมเศร้าเกินไป ฉะนั้นโอกาสประจักษ์สัจจะความจริงของเกมกรรมจึงสูงกว่าภูมิเทวดาด้วย ซึ่งเมื่อประจักษ์ความจริงอย่างถึงใจแล้ว จะเลือกสร้างเหตุให้เล่นเกมต่ออย่างสนุก หรือจะเลือกยุติการเล่นเกมออกไปพักเหนื่อยถาวร ก็เป็นสิทธิ์อย่างสมบูรณ์ของแต่ละคน

กายใจมนุษย์จึงเป็นอุปกรณ์เล่นเกมราคาแพง และถ้าคิดในแง่ความสามารถโดยคะแนน ก็ต้องนับว่าเป็นอุปกรณ์ราคาแพงสูงสุด ใครไม่รู้จักความจริงนี้เท่ากับไปได้พลอยหรือลิงได้แก้ว

บทต่อ ๆ ไปจะแสดงให้เห็นว่าการเล่นเกมแต่ละครั้ง จะมีผลให้ได้มาซึ่งอุปกรณ์เล่นเกมที่ดีขึ้นหรือเลวลง

บทที่ ๓ - คะแนนสะสม

ถ้าชีวิตคุณเป็นทุกข์ แปลว่าคุณกำลังมีคะแนนติดลบชั่วคราว

วิธีคิดคะแนนในเกมกรรม

เกมทั่วไปมักมีการสะสมคะแนนเป็นบวกขึ้นไปเรื่อยๆ แล้วตัดสินแพ้ชนะกันตรงที่ใครได้คะแนนมากกว่าเมื่อหมดเวลาเล่น เช่นในเกมฟุตบอลพอหมดเวลาใครยิงประตูได้มากกว่ากัน หรือตัดสินกันตรงที่ใครได้คะแนนตามเป้าก่อนคู่แข่งขึ้น เช่นในเกมป้องกันขังใดทำคะแนนถึง ๑๑ ก่อนก็ชนะไป

ส่วนเกมกรรมจะไม่ใช้เช่นนั้น นอกจากสะสมคะแนนบวกแล้ว ยังมีการสะสมคะแนนลบอีกด้วย คะแนนทั้งบวกและลบจะสั่งสมไปเรื่อยๆ จนกว่าจะจบเกมแล้วตัดสินรวบยอดเมื่อตายลงในชาติหนึ่งๆ ในระหว่างมีชีวิตแม้จะปรากฏร่องรอยการสั่งสมคะแนนบ้าง เช่นปกติมีสีหน้าหมองคล้ำ หรือมีรอยยิ้มที่บริสุทธิ์เบิกบานเป็นประจำ ก็ไม่ชัดเจนเท่าเมื่อธรรมชาติกรรมวิบากพิพากษายามขาดใจตาย เพราะใบหน้าทั้งหมดจะถูกปรับเปลี่ยน แตกต่างไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง

สำหรับคะแนนบวกจะหมายถึงบุญ อันเป็นตัวบันดาลให้ใจเป็นสุข และบันดาลชีวิตให้เป็นไปในทางดี ส่วนคะแนนลบจะหมายถึงบาป อันเป็นตัวบันดาลให้ใจเป็นทุกข์ และบันดาลชีวิตให้เป็นไปในทางร้าย ขอให้เข้าใจว่าคะแนนบุญกับคะแนนบาปจะไม่นำมาหักลบกัน บุญให้ผลในทางดีส่วนหนึ่ง เป็นต่างหากจากที่บาปก็ให้ผลในทางร้ายอีกส่วนหนึ่ง เช่นชอบตำคนสาตเสียดเสียดินสัส ผลอาจทำให้ปากเปี้ยวไม่น่าดู แต่ตอนถวายทานแต่สมณะมีความเลื่อมใสในทาน มีความศรัทธาในผลของทาน ผลย่อมปรุงแต่งให้ผิวพรรณงดงาม สรุปรูปออกมาชาติใหม่คือรูปร่างและผิวพรรณงดงามแต่เป็นคนปากเปี้ยว เป็นต้น

การเก็บคะแนนแต่ละแต่นั้น วัดกันด้วยนิสัยที่ตั้งมั่นถาวรระดับหนึ่ง คือไม่ใช่แค่ทำความดีหนึ่งครั้งแล้วเก็บได้หนึ่งคะแนน และไม่ใช้ทำความชั่วหนึ่งครั้งแล้วถูกหักหนึ่งคะแนน คุณจะต้องทำดีอะไรอย่างหนึ่งเป็นปกติ จึงจะเพิ่มคะแนนบวกหนึ่งคะแนน และจะต้องทำชั่วอะไรสักอย่างเป็นประจำ จึงจะเพิ่มคะแนนลบหนึ่งคะแนน ส่วนการทำดีชั่วเพียงชั่วครู่ชั่วยามจะถูกนำไปเก็บในรูปของแต้มปลีกย่อยต่างหาก และไม่ถูกนำมาคิดคำนวณตัดสิน 'แพ้ชนะ' ยามเลิกเล่นเกมในแต่ละชาติจริงจังนัก

การตัดสินจากผลคะแนนรวม

คล้ายคุณเล่นเกมที่ทำแต้มแลกของรางวัล พอเล่นเสร็จก็จะมีคนตรวจดูว่าคุณได้กี่แต้ม แล้วเอาของรางวัลมามอบให้คุณตามเกณฑ์ ซึ่งอาจมีความสมน้ำสมเนื้อหรือบิดพลิ้วก็ขึ้นอยู่กับความยุติธรรมของกรรมการตัดสิน แต่สำหรับเกมกรรมนั้น พอเล่นเกมจบในแต่ละชีวิต ธรรมชาติจะพิจารณาอย่างเที่ยงธรรมว่าคุณมีแต้มบวกสมควรได้รับรางวัลเป็นอะไรบ้าง รวมทั้งดูด้วยว่าคุณมีแต้มลบสมควรได้รับบทลงโทษสักแค่ไหน

ในที่นี้เพื่อความเข้าใจง่ายและเห็นภาพรวมได้ชัด จะขอกล่าวเฉพาะสมบัติ ๑๐ ข้อที่ทุกคนต้องมีเมื่อเป็นมนุษย์ แต่ละข้อใช้เป็นเครื่องชี้ว่าเอาคะแนนเป็นบวกหรือเป็นลบมาแลก

๑) พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่ผู้ปกครองที่เลี้ยงดูคุณ เฉพาะที่มีอิทธิพลกับชีวิตตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของคุณ หากคุณได้รับการเลี้ยงดูมาอย่างดี มีการเอาใจใส่ ทำให้โตขึ้นมาด้วยความรู้สึกอบอุ่นมั่นคง ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นบวกหนึ่ง หากทำนหรือพวกท่านทำให้คุณโตขึ้นมาท่ามกลางความสับสน ว่าแห้ว และไม่มีฐานความรู้สึกที่มั่นคง ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นลบหนึ่ง แต่หากคุณรู้สึกว่าได้โตขึ้นมาด้วยการเลี้ยงดูแบบครึ่งดีครึ่งร้าย ก็ถือว่าไม่ได้คะแนนทั้งบวกและลบ

๒) เพศ คุณจะ เป็นชายหรือหญิงไม่สำคัญ สำคัญที่คุณภูมิใจในเพศของตนเองหรือไม่ หากภูมิใจ ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นบวกหนึ่ง หากคุณมีปมทางเพศ ไม่ชอบเพศตนเอง อยากเป็นเพศอื่น ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นลบหนึ่ง แต่หากคุณไม่มีความภูมิใจ ขณะเดียวกันก็ไม่มี ความเสียใจในเพศของตนเอง ก็ถือว่าไม่ได้คะแนนทั้งบวกและลบ

๓) รูปร่างหน้าตา ตลอดจนผิวพรรณ ถ้าปกติรู้สึกว่าเป็นไปไหนมาไหนแล้วเด่นเกินใครเป็นประจำ ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นบวกหนึ่ง หากไปไหนมาไหนแล้วรู้สึกตลอดเวลาว่ามีปมด้อยเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นลบหนึ่ง แต่หากมีความรู้สึกประมาณไม่น้อยหน้าใคร ขณะเดียวกันก็ไม่เกินหน้าใคร ก็ถือว่าไม่ได้คะแนนทั้งบวกและลบ

๔) แก้วเสียง ขอให้เน้นเอาตอนพูดปกติ อย่าดูตอนร้องเพลงหรือพยายามดัดเสียงเฉพาะกิจ หากคุณภาพเสียงเป็นที่ยอมรับสำหรับตัวคุณเองและคนรอบข้าง ว่าเป็นกังวานน่าฟัง หรือมีอำนาจดึงดูดใจในทางดี ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นบวกหนึ่ง หากเสียงแหบแห้งไม่น่าฟัง หรือคุณได้ยินตัวเองเปล่งเสียงจากเครื่องบันทึกแล้วรู้สึกกระคายไสตุ ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นลบหนึ่ง แต่หากน้ำเสียงของคุณฟังธรรมดา ก็ถือว่าไม่ได้คะแนนทั้งบวกและลบ

๕) สุขภาพ รวมทั้งกำลังวังชาที่จะทุ่มเททำงาน หากคุณรู้สึกว่าร่างกายโปร่งเบา เคลื่อนไหวได้ กระฉับกระเฉงไม่ติดขัด ตลอดจนทำงานหนักได้เต็มที่โดยไม่เหน็ดเหนื่อย ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นบวกหนึ่ง หากคุณรู้สึกว่าร่างกายหนักอึ้ง มีอวัยวะบวมพร่งเป็นเหตุให้เคลื่อนไหวจำกัด หรือกระทั่งขี้เกียจเพียง เพราะเหตุผลอื่น ๆ คือร่างกายอ่อนแอ ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นลบหนึ่ง แต่หากสุขภาพของคุณอยู่ในระดับ พอใช้ได้ ไม่เหน็ดเหนื่อยเกินไป แต่ก็ไม่เป็นเหตุให้ระตือหรือร่นอยากใช้กำลังเยี่ยงนักกีฬา ก็ถือว่าไม่ได้ คะแนนทั้งบวกและลบ

๖) ฐานะ ไม่ใช่วัดกันที่ตัวเลขในบัญชีธนาคาร แต่วัดกันที่ความสบายใจ ความรู้สึกมั่นคงใน ทรัพย์สินและความสามารถใช้จ่ายตามจำเป็น อย่างน้อยซื้อหาปัจจัย ๔ คืออาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรคได้ตลอดไม่ขาดสาย หากรู้สึกว่าคุณมีอำนาจใช้จ่ายใช้สอยตามใจชอบได้ เกินกว่าปัจจัย ๔ ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นบวกหนึ่ง หากคุณเฝ้าอดกล้มใจเกี่ยวกับการเงินที่ลุ่ม ๆ ดอน ๆ ใช้จ่ายได้แบบกระเป๋ายอดกระเสีयर หรือกระทั่งเดือดร้อนเรื่องปัจจัย ๔ ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นลบหนึ่ง แต่หาก รู้สึกดี ๆ ไม่มีสำหรับฟุ่มเฟือย แต่มีรายได้เรื่อยๆเพียงพอสำหรับซื้อหาปัจจัย ๔ ก็ถือว่าไม่ได้คะแนนทั้ง บวกและลบ

๗) ที่อยู่อาศัย คนรวยไม่จำเป็นต้องมีที่อยู่ที่ดี ลูกเศรษฐีบางคนต้องทนอยู่ในบ้านที่ใหญ่โตแต่ทึบ ทึม และเต็มไปด้วยสภาพแวดล้อมน่าอึดอัด บ้านที่ดีจะก่อความรู้สึกที่ดี และอยู่อาศัยด้วยความปลอดภัย โปร่งสบายใจ เป็นจุดเริ่มต้นดี ๆ สำหรับชีวิตและการงาน หากคุณมีบ้านที่น่าอยู่ ชวนให้อยากกลับมา มีความสุขที่บ้าน แม้ไม่กว้างขวางใหญ่โต ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นบวกหนึ่ง หากคุณมีบ้านที่ไม่ชวนให้อยาก พัก ชวนให้อยากออกไปค้างคืนข้างนอก แม้กว้างขวางใหญ่โตโอ้อ่า ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นลบหนึ่ง แต่ หากคุณไม่ถึงกับต้องฝืนใจอยู่ และไม่ถึงกับเจริญตาเจริญใจมากมาย ก็ถือว่าไม่ได้คะแนนทั้งบวกและลบ

๘) ครู ทุกคนต้องมีครู จะหลงลืมหรือระลึกได้ก็ตาม นับแต่ครูอนุบาลเป็นต้นมา บางคนก็มีพ่อแม่ ที่บ้านเป็นครู หากใช้ใจของคุณรวมครูทุกคนที่มีอิทธิพลทางความคิดมาเป็นคนๆเดียว แล้วถามตัวเองว่า ท่านทำให้คุณมีความรู้ มีความเข้าใจที่ถูกต้อง หรือมองโลกในแง่ดีร้ายเพียงใด หากครูของคุณโน้มเอียง ไปทางสอนให้ชวนชวหาวิชาใส่ตัวและเป็นคนดีมีศีลธรรม ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นบวกหนึ่ง หากครูของคุณโน้มเอียงไปทางสอนให้ทุจริตคิดคดและเป็นคนเห็นแก่ตัวหมั่นเบียดเบียนคนอื่น ก็ถือว่าได้คะแนน เป็นลบหนึ่ง แต่หากครูของคุณไม่โน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะ คุณมองโลกดีร้ายด้วยเหตุ ปัจจัยอื่นๆ ก็ถือว่าไม่ได้คะแนนทั้งบวกและลบ

๙) ความเฉลียวฉลาด หมายถึงความสามารถที่จะเรียนรู้และเข้าใจวิชาต่างๆ ตลอดจนกระทั่ง ความรวดเร็วในการพบวิธีแก้ปัญหา โลกนี้เต็มไปด้วยปัญหา ผู้แก้ปัญหาได้มากและได้ก่อนคือผู้ที่ฉลาด กว่า หากคุณฉลาดพอจะเอาตัวรอดและช่วยคนอื่นได้มาก ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นบวกหนึ่ง หากคุณฉลาด น้อยและต้องพึ่งพาผู้ฉลาดกว่าเพื่อแก้ปัญหาเสมอๆ ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นลบหนึ่ง แต่หากคุณเป็นฝ่าย แก้ปัญหาบ้าง เป็นฝ่ายพึ่งพาคนอื่นให้ช่วยแก้ปัญหาบ้าง ก็ถือว่าไม่ได้คะแนนทั้งบวกและลบ

๑๐) วิธีใช้สติคิดอ่าน หมายถึงวิธีคิด วิธีมอง ระดับความหนักแน่นคงเส้นคงวาของจิตใจ ตลอดจนความสามารถยับยั้งชั่งใจไม่ไห้หาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัว หากสติและความรู้สึกนึกคิดของคุณทำให้คุณเป็นสุขและเอาตัวรอดได้ในเกือบทุกสถานการณ์ ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นบวกหนึ่ง หากสติและความรู้สึกนึกคิดของคุณลากคุณลงสู่ห้วงทุกข์ทั้งที่ไม่จำเป็น ก็ถือว่าได้คะแนนเป็นลบหนึ่ง แต่หากสติและความรู้สึกนึกคิดของคุณพาดนบ้าง ลากเข้าสู่มุมอับบ้าง สลับกับนำความสุขความเจริญบ้าง ส่งให้เหินห่างออกจากความมืดแปดด้านบ้าง ก็ถือว่าไม่ได้คะแนนทั้งบวกและลบ

จะเห็นว่าสมบัติแต่ละข้อล้วนก่อแนวโน้มว่าชีวิตคุณจะเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ ฉะนั้นเมื่อผสมผสานองค์ประกอบชีวิตเหล่านี้เข้าด้วยกัน ย่อมเป็นประมาณความสุขความทุกข์ที่เกิดประจักษ์กับใจ

- ๑) -๑๐ ถึง -๖ คะแนน แปลว่าคุณเสวยทุกข์มากที่สุดจากชีวิตมนุษย์
- ๒) -๕ ถึง -๑ คะแนน แปลว่าคุณเสวยทุกข์มากเอาการจากชีวิตมนุษย์
- ๓) ๐ แปลว่าคุณครึ่งสุขครึ่งทุกข์ แต่มีความโน้มเอียงที่จะเป็นทุกข์มากกว่าสุข
- ๔) ๑ ถึง ๕ คะแนน แปลว่าคุณเสวยสุขเป็นอันมากจากชีวิตมนุษย์
- ๕) ๖ ถึง ๑๐ คะแนน แปลว่าคุณเสวยสุขมากที่สุดจากชีวิตมนุษย์

บุญเป็นที่มาของความสุข ถ้าองค์ประกอบในชีวิตใครสร้างแนวโน้มที่จะทำให้เกิดสุขทางกายทางใจมาก ก็กล่าวได้ว่าเป็นคนมีบุญมาก สำหรับคนที่มีคะแนนต่ำ ก็ไซ้จะแปลว่าคุณมีบุญน้อยเสมอไป เพราะบางคนช่วงเสวยอำนาจจากบุญเก่าแล้วหลงเหลือ ผล่อทำบาปได้มาก ฉะนั้นเมื่อเกิดใหม่จึงอาจมีสมบัติที่สะท้อนให้เห็นคะแนนลบมากสักหน่อย

คะแนนรวมนี้ยังสะท้อนความจริงที่สำคัญ คือถ้าคุณติดลบมาก ๆ ก็จำเป็นต้องทำใจนิดหนึ่ง คุณจะต้องเพียรพยายามสร้างคะแนนบวกมากกว่าคนทั่วไป ชีวิตจึงจะดีขึ้นในทางสว่าง คุณต้องข่มใจเป็นอันมากที่จะไม่คิดมีชีวิตที่ดีขึ้นบนทางมืด และหากคุณมีคะแนนติดลบอยู่แล้ว แต่ยังไม่ท้อหุ่ยไม่คิดทำชีวิตให้ดีขึ้น ไม่รู้ทางสว่าง ไม่ชวนชวายเป็นปายขึ้นจากกันเหว ก็แปลว่าต้องเตรียมใจตกต่ำย่าแย่งไปกว่าเดิมอีก

ส่วนคนที่มีความสูงๆ ก็ไม่ได้แปลว่าคุณนอนใจได้ คุณเพียงกระหึ่มใจได้มากหน่อยว่าถ้าคิดเอาดี คิดพัฒนาตนเอง ก็ย่อมเป็นเรื่องง่าย ติดขัดอุปสรรคน้อย เพราะคะแนนหนุนหลังจะช่วยส่งเสริมอย่างแข็งแรง แต่ที่สำคัญคือถ้าคุณชะล่าใจคิดว่าทำอะไรก็ได้ ความชะล่าจะลากจูงพฤติกรรมผิด ๆ ตั้งแต่ผิดเล็กน้อยจนถึงผิดร้ายแรง สร้างคะแนนลบได้มากกว่าผู้มีทุนต่ำ นั้นเพราะคนเราบารมียิ่งมากยิ่งเปิดโอกาสให้ทำชั่วได้ใหญ่โตมโหฬาร เพียงวันเดียวคุณอาจทำคะแนนลบมากมายเสียจนทุนเดิมช่วยให้หลุดจากความหายนะไม่ได้เลย

บทต่อ ๆ ไปจะแสดงให้เห็นว่าทำอย่างไรจึงจะเพิ่มคะแนนบวกและลดคะแนนลบลงได้มาก ๆ ภายในชีวิตเดียว

บทที่ ๔ – หนี

หนีที่ยังไม่ใช้ จะถูกตามทวงเรื่อยไป

หนีบุญกับหนีบาป

ในชีวิตประจำวัน คุณคงเห็นว่าการยังไม่ใช้หนี แล้วจะคาดหวังความเบากายสบายใจนั้น ไม่ใช่ วิสัย นั้นเป็นทำนองเดียวกับหนีกรรม ตราบใดคุณยังไม่ชดใช้ ตราบนั้นคุณไม่มีทางเป็นสุขราบรื่น

สำหรับหนีในหัวข้อนี้หมายถึงภาระต้องชดใช้ในทางใดทางหนึ่ง เป็นสิ่งที่อาจหลบเลี่ยงไม่ยอมใช้ กับเจ้าหนีโดยตรงก็ได้ แต่เกมกรรมจะใช้ให้คนอื่นไปทวงแทน และการทวงอาจมาในรูปแบบที่คาดไม่ถึง หากเป็นหนีขนาดใหญ่ คุณจะรู้สึกแต่ชีวิตมีแต่เรื่องน่าหนักอก แต่หากเป็นหนีขนาดเล็ก คุณอาจรู้สึก เพียงรำคาญ แต่ไม่ว่าจะหนักอกนานๆหรือรำคาญสั้นๆ คุณก็จะไม่รู้ด้วยซ้ำว่ากำลังชดใช้หนีก้อนไหนอยู่ บ้าง

นี่คือกติกาอีกข้อหนึ่งของเกมกรรมที่อาจฟังดูแล้วไม่ยุติธรรมเอาเลย คุณไม่เคยเห็นใบเสร็จชัดๆ แต่จะโดนทวงอย่างทารุณเมื่อครบกำหนดชำระแล้วไม่ชำระ

หนีแบ่งออกเป็นสองประเภทใหญ่ๆคือ

๑) **หนีบุญคุณ** หมายถึงการที่ใครบางคนช่วยให้คุณดำรงชีวิตอยู่ได้ หรือนำคุณออกมาจาก สถานการณ์ลำบาก หรือทำให้คุณสบายใจเป็นพิเศษ การติดหนีบุญคุณแตกต่างจากคะแนนติดลบ เพราะส่วนใหญ่การไม่มีโอกาสชดใช้หนี้ยังไม่ทำให้คุณต้องประสบทุกข์ **หนีประเภทนี้จะให้ผลหนัก เมื่อคุณจงใจลืมบุญคุณ หรือกระทั่งทำร้ายผู้มีพระคุณ** ผลของการทำร้ายผู้มีพระคุณอาจคุณสืบ คุณ ร้อย หรือคุณพันของการทำร้ายคนทั่วไป พระคุณยิ่งสูงมากตัวคุณยิ่งสูงตาม

๒) **หนีบาปเวร** หมายถึงการที่คุณทำให้ใครบางคนต้องบาดเจ็บล้มตาย หรือทำให้เขาตกที่นั่งลำบาก หรือทำให้เขาทุกข์กายไม่สบายใจผิดปกติ การติดหนีบาปเวรเป็นอันเดียวกับคะแนนติดลบ จะต่างกันก็ตรงที่คะแนนติดลบธรรมดาอาจไม่เกี่ยวข้องกับใคร เช่นคุณดื่มเหล้าเมาจนสุขภาพเสื่อมโทรม โดยไม่รบกวนใครจัดเป็นคะแนนติดลบธรรมดา ทว่าถ้าเมาสุราอาละวาด ทำร้ายคนอื่นด้วย อย่างนี้ถือ เป็นหนีบาปเวรที่ต้องชดใช้

วิธีใช้หนี้บุญคุณ

๑) สำนึกบุญคุณ

หมายถึงการจดจำไว้ไม่ลืม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องไม่แก้งลืม ว่าใครเคยให้ความช่วยเหลืออะไรคุณไว้บ้าง วิธีที่ดีที่สุดที่จะไม่ลืมบุญคุณคนก็คือหมั่นระลึกถึงเสมอๆ อาจจะด้วยการนำรูปบุคคลที่มีพระคุณสูงสุดมาแขวนไว้ในจุดเห็นง่าย และกราบไหว้อยู่เนืองๆ

การกราบไหว้ไปเรื่อยๆกับการกราบไหว้ด้วยความระลึกถึงบุญคุณนั้นแตกต่างกันมาก ด้วยการระลึกถึงพระคุณท่าน คุณจะรู้สึกถึงความอ่อนน้อม ความเป็นมงคลอันอบอุ่น อាកารทางใจเช่นนี้คือการลดทิวี่มานะและความทะนงลงเสียได้

การสำนึกบุญคุณนั้น ไม่ว่าจะด้วยการระลึกขึ้นมาเฉยๆหรือการหมั่นกราบไหว้รูปเคารพ จะทำให้ตัวตนของคุณเล็กลง เพราะตระหนักว่าที่โตขึ้นมาได้ หรือดีขึ้นมาได้ ย่อมไม่ใช่จากตัวเองโดดๆ อย่างน้อยต้องมีการให้ความช่วยเหลือคำจุนจากผู้อื่นเสมอ คนสำนึกบุญคุณเก่งๆจะไม่ลืมตัวง่ายๆ และนั้นก็หมายความว่า จะตกต่ำลงยากด้วย

การระลึกถึงบุญคุณคนทำให้คุณพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้มีพระคุณเต็มกำลัง หรือเท่าที่มีโอกาสเป็นไปได้ คุณจะไม่มานั่งคำนวณว่าใครให้คุณมาเท่าใด คุณใช้ไปเท่านั้นหรือยัง คุณจะรู้สึกอยากตอบแทนตามโอกาสเท่าที่ใครคนนั้นยังมีชีวิตอยู่

การหมั่นระลึกถึงและตอบแทนบุญคุณ จะเป็นภูมิคุ้มกันโรคเนรคุณ ผู้ลืระลึกถึงบุญคุณคนนั้น ในที่สุดจิตมักลืมอย่างสนิทว่าติดหนี้ใครอยู่บ้าง นั่นเป็นธรรมชาติของจิต ที่เมื่อไม่เข้าข้างสว่างก็ยอมยืนอยู่ข้างมืด ความมืดคือโมหะที่เข้าครอบงำ เมื่อถูกครอบงำหนักเข้าก็มีสิทธิ์ยกชั้นขึ้นเป็นการเนรคุณ

แต่กรรมที่ลืมบุญคุณคนก็จะทำให้เป็นผู้ไม่ได้รับความเห็นใจช่วยเหลือในยามลำบาก แต่หากถึงขั้นเนรคุณได้นี้จะต้องโดนโทษหนัก ทำอะไรต่อให้เจริญแค่ไหนก็จะกลับตกต่ำอย่างไม่คาดฝัน

๒) หาทางตอบแทนอย่างสมน้ำสมเนื้อ

คำว่าตอบแทนอย่างสมน้ำสมเนื้อนั้น อาจเข้าใจง่ายถ้าเป็นกรณีทั่วไป เช่นเมื่อคุณเป็นหนี้ใครหนึ่งพันบาท การตอบแทนอย่างสมน้ำสมเนื้อคือให้คืนเขาพันบาท หรือควรติดเศษนิดหน่อยเป็นดอกเบี๊ยมตามอัตรามาตรฐาน

แต่หลายครั้งบุญคุณวัดกันเป็นตัวเงินไม่ได้ อย่างเช่นพ่อแม่ที่ช่วยให้คุณเอาชนะเงื่อนไขข้อจำกัดทางธรรมชาติ ที่มนุษย์จะอุบัติและมีความเต็มรูปด้วยตนเองไม่ได้ ต้องอาศัยทั้งคนอื่นเกิด ต้องอาศัยคนอื่นเลี้ยงดูจนเติบโต ต้องอาศัยคนอื่นสงเสียดให้เล่าเรียน ซึ่งตามเกณฑ์ปกติจะมีใครเต็มใจ ถ้าไม่ใช่พ่อแม่ของคุณ

ดังกล่าวก่อนแล้วในบทที่ ๒ ว่ากายใจมนุษย์เป็นอุปกรณ์เล่นเกมราคาแพง คุณได้มาจากใคร คนนั้นจึงมีบุญคุณเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ฉะนั้นการตอบแทนอย่างสมน้ำสมเนื้อจึงมีอาจตีค่าด้วยการให้เงินทองเป็นจำนวนเท่านั้นเท่านี้ ถ้าพวกท่านไม่มีคุณท่านยังมีชีวิตอยู่ได้ แต่ถ้าไม่มีพวกท่านคุณจะไม่มียืดเนื้อและชีวิตขึ้นมาได้เอง ฉะนั้นต่อให้เอาสมบัติทั้งหมดที่คุณใช้เลี้ยงเนื้อนี้หามายกให้ท่านน้ำหนักก็ยังไม่เรียกว่าใช้หนี้ครบ เพราะเลี้ยงเนื้อทั้งหมดของคุณยังเป็นเนื้ออยู่ทั้งก้อน คุณจะหาสมบัตินอกกายอื่นใดมาเทียบได้

การคิดเลี้ยงดูให้พ่อแม่สุขทั้งกายสบายทั้งใจนับเป็นการตอบแทนครั้งเดียว หากจะตอบแทนอย่างสมน้ำสมเนื้อนั้น คุณต้องมีโอกาสด้วย โอกาสที่ว่านั้นคือพ่อ และ/หรือ แม่ของคุณยังไม่มีที่พึ่งให้ตนเองได้แก่ความรู้ความศรัทธาในเรื่องกรรมและการให้ผลกรรม ยังไม่มีความตั้งมั่นในทาน ยังไม่มีความตั้งมั่นในศีล แล้วคุณสามารถโน้มหน้า ชักชวนให้พวกท่านมาศรัทธากรรม ฝึกให้ท่านจนไม่ไหวแล้วเหมือนขาดอะไรไป ฝึกถือศีลจนประพฤติดิแล้วรู้สึกผิดรุนแรง นั่นแหละจึงได้ชื่อว่าตอบแทนคุณท่านอย่างสมน้ำสมเนื้อ

ที่กล่าวได้เช่นนั้นก็เพราะในเกมกรรมนี้ กรรมดีนั่นเองคือที่พึ่งที่แท้จริง เมื่อคุณทำให้ท่านศรัทธา กฎแห่งกรรมวิบาก ตั้งมั่นในทาน ตั้งมั่นในศีล ก็เท่ากับคุณตอบแทนเลี้ยงดูเนื้อก้อนนี้เป็นอรรถภาพดีๆ ในเกมกรรมครั้งต่อไปของท่านนั่นเอง

ธรรมชาติพิเศษของการใช้หนี้บุญคุณมีอยู่ประการหนึ่ง คือยิ่งหนี้สูงแล้วคุณใช้คืนอย่างสมน้ำสมเนื้อ คุณจะไต่คะแนนบวกลมหาศาล น้ำหนักของกรรมดีที่คุณทำกับพ่อแม่จะให้ผลชัดเป็นความไม่ตกต่ำ แม้ชาติปัจจุบันถูกกรรมเก่าร้ายๆ เล่นงานก็จะได้รับความช่วยเหลือ ผ่อนหนักให้เป็นเบาตามสมควร

เรื่องน่าเศร้าคือเกมกรรมจะปิดบังไม่ให้คุณเห็นช่วงเวลาที่แม่ลำบากตั้งท้องคุณ ไม่เปิดเผยให้เห็นช่วงเวลาที่วิกฤตที่ต้องทุกข์สาหัสกับการเบ่งคุณออกมา กับทั้งไม่ให้คุณรับรู้ว่าคุณแม่ทำงานหนักเพื่อเลี้ยงคุณอย่างไร คุณจึงเห็นแค่บุญคุณของครู บุญคุณของเพื่อน บุญคุณของใครต่อใครอื่น ๆ ในโลกที่ท่วมท้นเวลาช่วยเหลือคุณ และอาจตัดสินว่าน้ำหนักคงพอๆกันกับที่พ่อแม่ช่วยเหลือคุณมา

หาก你不ตอบแทนพ่อแม่เลย ลูกของคุณจะทำหน้าที่ทวงแทน คือกรรมของคุณจะไปดึงดูดเอาพวกที่จะมาเป็นลูกล้างลูกผลาญ และไม่สำนึกบุญคุณ หาก你不มีลูกก็ทบทนไปถึงชีวิตหน้าในเกมต่อไป

อดีต จิตอันเป็นกุศลแล้วของคุณยอมเป็นตัวบอกเองว่านั่นมันแล้ว นั่นมันกรรมดำ นั่นเป็นเรื่องน่าละอาย คุณก็จะเกิดความเสียใจและอยากไถ่โทษ ซึ่งระดับความแรงจะมีแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับกำลังบุญของจิต ขณะนั้นๆ บุญยิ่งมากยิ่งขึ้นอีกผิดแรงมาก

ประการที่สอง คุณมีบุญเก่าในอดีตชาติประเภทเคยสำนึกผิดอย่างรุนแรง และเคยได้ชดใช้ ความผิดชนิดทุ่มกายถวายชีวิตไถ่บาปมาก่อน เมื่อชาตินี้ทำผิดอีก อดีตกรรมก็ส่งผลให้สำนึกได้เร็ว และ สำนึกได้แรง

โดยทั่วไปการสำนึกผิดที่ประกอบด้วยความตั้งใจว่าจะไม่ทำเช่นนั้นอีก ถือว่าเป็นการใช้นี้บาป เวรไปแล้วส่วนหนึ่ง แต่จะมากหรือน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับโอกาสพิสูจน์ตัวเองด้วย คือภายหลังเมื่อมี โอกาสทำผิดทำเลวดังเคย หากคุณปฏิเสธโอกาสนั้นแม้ต้องยอมแลกด้วยชีวิต ก็ถือว่าความสำนึกผิดของคุณแรงในระดับใช้ลบชื่อคุณออกจากบัญชีบาปเวรชนิดนั้นๆ ได้ และบาปเวรเก่าก็จะเบาบางลงกว่าครึ่ง

๒) ขอโทษ

คนที่ขอโทษบ่อยๆ นั้นพูดคำว่าขอโทษง่าย แต่คนที่นานๆ พูดทีจะรู้สึกว่ายาก เพราะจิตต้อง ยอมรับให้คนอื่นรู้ว่าตนผิด ซึ่งที่จริงมานะและความอหังการของมนุษย์เราไม่อนุญาตให้ทำเช่นนั้นง่ายๆ นัก

อย่างไรก็ตาม คำขอโทษยังแบ่งออกเป็นอีกหลายชั้น หลายวรรณะ บางคนขอโทษบ่อยเสียจนรู้สึก ว่าทำอะไรผิดบ่อยๆ ก็ได้ ไม่เป็นไร เตี้ยวค้อยขอโทษเอาทีหลัง คำขอโทษที่ตามหลังการประมาทหรือ ขาดความระมัดระวังจนติดเป็นนิสัยนั้น ไม่ใช่คำขอโทษที่มีค่านัก

ส่วนบางคนนานๆ ขอโทษที แต่กล่าวออกมาจากใจเต็มๆ จริงๆ ประกอบด้วยความสำนึกผิดจริงๆ และมีความตั้งใจที่ดี ที่จะไม่ทำอีกจริงๆ อันนั้นเป็นคำขอโทษที่มีค่า และเกิดจากจิตอันเป็นมหากุศล

การขอโทษอาจไม่ได้เป็นคำพูดขอโทษเสมอไป แต่อาจเป็นการทำดีลับหลัง เช่นในกรณีที่บุคคลที่ คุณทำเรื่องเลวๆ กับเขานั้นเสียชีวิตไปแล้ว คุณอาจพูดสรรเสริญหรือทำอะไรเป็นการเชิดชูท่านเพื่อให้ ผู้คนนินยชมชื่น อย่างน้อยที่สุดความสุขที่ได้ทำดีจะกลบกลืนความรู้สึกผิดได้บ้าง

หรือถ้าหากคุณจำไม่ได้กระทั่งชื่อแซ่หรือหน้าตา ไม่ทราบว่าเป็นปัจจุบันเขามีชีวิตอยู่ ณ แห่งหน ตำบลใด คุณก็อาจขอโทษเขาผ่านการทำดีกับคนอื่นแทน เช่นคุณเคยทำร้ายจิตใจใครด้วยคำพูดเสียด แทง ปัจจุบันคุณไม่มีทางพบใครคนนั้นอีกแล้ว คุณก็เพียงตั้งใจว่าต่อไปนี้จะพูดแต่คำที่ช่วยให้ทุกคนรู้สึก ดี ปริมาณของบุญคุณที่สร้างขึ้นใหม่จะเหมือนน้ำตักกลุ่มใหญ่ใส่น้ำเสียกลุ่มน้อยได้

๓) ให้อภัย

ก่อนอื่นต้องมองว่าตอนใครทำให้คุณเจ็บช้ำน้ำใจมากขึ้น คือรูปแบบหนึ่งของการโดนทวงหนี้ เมื่อมองอย่างนี้ คุณจะเต็มใจให้อภัย และทราบชัดจากความเบาหัวอก ว่าหนี้เก่าถูกชำระแล้ว อาจต้องผ่อนส่งหลายครั้ง หรืออาจเหมารวบเบ็ดเสร็จในครั้งเดียว

เมื่อจิตสะอาดได้ด้วยความคิดอภัย ปราศจากกลิ่นไหม้ของไฟพวยบาทแล้ว คุณจะค่อยๆ หนีออกมาว่า สิ่งที่คุณถูกกระทำนั้น คุณเองก็เคยกระทำไว้ก่อนกับคนอื่น ถึงตรงนั้น คุณจะค่อยๆ มีสัมผัสเกี่ยวกับกรรมวิบาก มองเห็นความสอดคล้อง มองเห็นการสะท้อนไปสะท้อนมาของเหตุการณ์ทำนองเดียวกัน มองเห็นความยุติธรรม ตลอดจนมองเห็นน้ำหนักความทุกข์ของผู้ที่ถูกคุณกระทำ เปรียบเทียบได้กับความทุกข์ที่คุณโดนกระทำเข้าให้บ้าง และนั่นเองจะเป็นการยอมรับกฎการสะท้อนกลับของกรรมอย่างหมดหัวใจ คุณจะเลิกรู้สึกไปเองว่าทำอะไรก็ได้ไม่ต้องรับผล

นอกจากนั้น คุณจะค่อยๆ สังเกตและมีความรู้เพิ่มขึ้น คือไม่ว่าคุณเป็นฝ่ายเริ่มก่อนหรือเป็นฝ่ายถูกกระทำ ขอเพียงคิดประทุษร้ายกัน มีความผูกใจเจ็บกัน เล็งแลกันและกันด้วยแววพวยบาทอาฆาต เท่านั้นก็เรียกว่าเป็นบาปเวรระหว่างกันแล้ว ต่อเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้อภัยได้ไม่จำกัด ไม่มีพวยบาทตกค้างแม้แต่ในความคิด นั่นเองจิตจะทำตัวเป็นน้ำทิพย์ล้างรอยแค้น ทั้งฝ่ายตนและฝ่ายเขา ในที่สุดความอาฆาตในฝ่ายเขาย่อมทนนั่งอยู่ไม่ได้ ต้องเลือนหายไปในที่สุด

สรุปคือเมื่อถูกทำให้แค้นแล้วไม่คิดแก้แค้น เรียกว่าเป็นการใช้หนี้ ขอให้จำไว้ว่าคุณอาจโกรธโดยไม่ตั้งใจ แต่ไม่มีทางอภัยโดยบังเอิญ

มีกรณีที่ยากจะอภัยอยู่มากมาย และยิ่งเกิดบ่อยขึ้นทั่วทุกหัวระแหงในปัจจุบัน เช่นบางคนรับกรรมที่เคยทำไว้กับลูกในเกมนครครั้งก่อนๆ ต้องมาเกิดกับพ่อแม่ที่ทำเรื่องเลวร้ายกับตน เช่นแม่เหล้าทุบตี เป็นผีพนันที่หันมาปล้นเงินคนที่บ้าน เป็นพ่อที่ห้ามสติบดเถลิงกับลูกที่ไม่มีทางขัดขึ้น เป็นแม่ที่ขายลูกสาวกิน กรณีเช่นนี้อะไรก็ตามแต่จะมีกำลังใจตอบแทน แค่อำนาจใจไม่ให้คิดอยากฆ่าพ่อแม่ตัวเองก็นับว่ายากแล้ว

แน่นอน เมื่อถูกเกมกรรมปิดบังอดีตชาติไว้ด้วยสิ่งที่เรียกว่า ‘ความหลงลืม’ ก็ย่อมไม่มีทางทราบได้ว่าการถูกข่มเหงในบ้านโดยพ่อแม่ของตนเอง คือการแสดงตัวอย่างโจ่งแจ้งของกรรมเก่า คุณอาจทำไว้กับลูกตัวเองหรือทำไว้กับคนอื่น และเมื่อไม่อาจทำให้เชื่อว่านั้นคือกรรมเก่าของตน ก็ย่อมผูกใจพวยบาทอาฆาต แล้วกลายเป็นปมพวยบาทระหว่างคนในครอบครัวซึ่งยากมาก ๆ ที่จะถ่วงถอน

ตามกฎข้อแรกของเกมกรรมนั้น คือถ้าคุณอาฆาตแค้นพ่อแม่รุนแรง ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลกลใด ชีวิตคุณก็จะเหมือนมีบาดแผลใหญ่ ทำอะไรเจริญยาก ถึงแม้บุญเก่าหนุนให้รุ่งเรืองก็ต้องมีอันเป็นทุกข์ ไม่สุขใจจากความรุ่งเรืองนอกกายดังกล่าว

การอภัยในเรื่องนำเจ็บปวดที่สุด ทำได้ยากที่สุด จึงแทบจะเป็นการทำแต้มสูงสุดในเกมกรรม และกล่าวได้ว่าเป็นการใช้หนี้ที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ถ้าทำไม่ได้ก็น่าเห็นใจ แต่หากทำได้ ก็ไม่มีบุญกุศลชนิดไหนๆ อีกแล้วที่คุณจะทำได้

สำหรับพ่อที่เลว ไม่ดูแลรับผิดชอบลูกเมีย หรือทำเรื่องเลวร้ายกับลูกๆ ได้ลงค่อนนั้น อาจได้ชื่อว่าเป็นเจ้าหนี้น้ำกามไม่มากนัก ทว่าสำหรับผู้เป็นแม่ จะดีเลวอย่างไรก็ตาม ทุกคนเป็นหนี้การอาศัยห้องท่าน ๙ เดือนเสมอ จึงกล่าวได้ว่าระหว่างพ่อเลวกับแม่เลว การโกรธเกลียดแม่ที่เลวเป็นบาปกว่า และในทางตรงข้าม การให้อภัยแม่ที่เลวย่อมได้ผลเป็นบุญเกินประมาณ

๔) ตั้งความปรารถนาดี

สิ่งที่ยากกว่าการอภัยคือการติดต่อกับคนที่ร้ายกับคุณก่อน สำหรับคนทั่วไปอาจฟังเป็นเรื่องบ้า และไม่น่าเป็นไปได้ หรือแม้เป็นไปได้ก็ไม่ควรทำ แต่สำหรับคนที่มองชีวิตเป็นเกมกรรม การติดต่อก็ไม่ใช่เรื่องเหลือวิสัย ตรงข้ามกลับจะเป็นโอกาสโกยคะแนนพิเศษสองเท่าสามเท่าของคะแนนทำดีปกติด้วยซ้ำ

เมื่อมีแค้นใจตั้งความปรารถนาดีอย่างบริสุทธิ์ปราศจากสิ่งเคลือบแฝง คุณก็ย่อมมีทุนพอที่จะพูดดี และทำดีกับเขาในเวลาต่อมา ฉะนั้นปัญหาอยู่แค่ที่ใจ ทำอย่างไรคุณจึงสามารถตั้งความปรารถนาดีอย่างบริสุทธิ์ใจกับคนที่มาทำเรื่องแย่งกับคุณได้

ก่อนอื่นใดคุณต้องสร้างกำลังใจให้ตนเอง กำหนดใจลงไปให้แน่แน่ว่าถ้าคุณกำลังอยู่ในเกมกรรมจริง และการทำติดต่อกับคนที่ร้ายกับคุณเป็นการทำคะแนนอย่างสูงจริง ก็แปลว่าหากทำได้สำเร็จ จะต้องดีเรื่องดี ๆ ที่คาดไม่ถึงปรากฏให้เห็นอย่างแน่นอน

และหากคุณไม่รอดดูเหตุการณ์ภายนอก แต่ฝ้าสังเกตเหตุการณ์ภายในจิตใจอันสับสนอลหม่านของตนเอง ก็จะมีพบภาวะมหัศจรรย์ที่เรียกว่า ‘มหาโสมนัส’ คุณเป็นคนดี คุณทำในสิ่งยากที่ใครจะทำได้ และธรรมชาติของจิตก็สนองคืนให้ด้วยความรู้สึกที่ลึกล้ำเกินพรรณนา

การตั้งความปรารถนาดีไว้ล่วงหน้า ชนิดง่ายที่จะตามมาด้วยการอยากพูดให้เขาเป็นสุข อยากทำบางอย่างให้เขาสบาย ก็คือรูปแบบหนึ่งของการแผ่เมตตา หนี้บาปเวรจะหมดไปอย่างรวดเร็วด้วยการชะล้างของเมตตาจิต ยิ่งคุณแผ่เมตตาได้เข้มข้นหนักแน่นและต่อเนื่องขึ้นเพียงใด บาปเวรก็จะยิ่งถอยห่างหนีหายไปมากขึ้นเท่านั้น ขอให้จำกฎแห่งเกมกรรมข้อนี้ไว้เป็นหลัก แล้วฝ้าติดตามสังเกตดูว่าเป็นความจริงไหม หากเป็นจริง คุณจะได้เริ่มต้นต้นกับการเล่นเกมกรรมด้วยความรู้ความเข้าใจใหม่ๆ เสียที!

๕) ช่วยชีวิตสัตว์

การทวงหนี้หลายๆครั้งมาในรูปของเมฆหมอกดำทะมึนที่ทอหุ้มชีวิตทั้งหมดไว้ เช่นโรคภัยไข้เจ็บ เบียดเบียนอย่างหนักถึงขั้นไม่อยากมีชีวิตอยู่ต่อ

ถ้าคุณจิตใจสงบเยือกเย็นในเวลาหนึ่ง แล้วกลับลุกเป็นไฟ มีความคิดเหี้ยมเกรียมได้เป็นตรงข้าม ขอให้สันนิษฐานว่าอดีตชาติคุณเคยร้ายมามาก หรืออาจถึงขั้นเหี้ยมโหดเป็นโจรที่ฆ่าฟันคนไม่มีทางสู้ แต่ภายหลังกลับตัวสำนึกผิดได้ และเป็นความรู้สึกที่รุนแรงขนาดเหวี่ยงกลับมาเป็นขั้วตรงข้าม

ประเภทนี้เกิดใหม่มักเป็นคนดี หรืออาจจะแสนดี แต่ก็มีปมร้าย มีภาคอันตรายซุกซ่อนที่อยากจะอธิบายและไม่เป็นที่เข้าใจแม้กระทั่งต่อตนเอง รู้แต่ว่าวันดีคืนดีก็ปรากฏเป็นที่ประจักษ์กันได้

หากคุณเข้าข่ายทำนองนี้ ขอให้ทราบว่าคุณหนีกรรมมาได้ทีหนึ่งแล้ว นับเป็นโชคดีแล้ว แต่สิ่งที่คุณจะต้องเผชิญในชีวิตมนุษย์ครั้งนี้ ก็คือสุขภาพที่อ่อนแอ หรือความเจ็บป่วยทรมานเรื้อรังที่อยากจะหาหมอรักษาให้หายขาด แม้วิทยาการแพทย์เจริญก้าวหน้าเพียงใด กรรมเก่าจะส่งอาการลึกลับมาเอาชนะจนได้ หรือแม้เจอหมอเทวดาช่วยได้โรคหนึ่ง ก็หนีไปสร้างโรคใหม่ขึ้นอีกทาง วนเวียนทำความทุกข์ให้กับคุณ จนอยากตายไปให้พ้นๆ ซึ่งถ้าฆ่าตัวตายสำเร็จก็นั้นแหละ เข้าทางกรรมเก่าเขาแล้ว ผู้ตายด้วยจิตที่เศร้าหมองย่อมมีทุกคติเป็นที่หวังเสมอ

ถ้าไม่อยากมีชีวิตอยู่ต่ออีกแล้ว ขอให้ลองใช้ชีวิตที่เหลืออยู่นั้นปลดปล่อยสัตว์อื่นให้รอดตายดู จะคิดว่าเป็นการทดลองครั้งสุดท้ายหรือเพื่อความสบายใจก่อนตายอย่างไรก็แล้วแต่ **สำคัญคือไม่ใช่แค่ปล่อยนกปล่อยปลาสองสามตัว คุณต้องปล่อยถี่ๆ ปล่อยมาก ๆ และปล่อยอย่างต่อเนื่องนาน ๆ** กระทั่งเกิดจิตเป็นมหาทานที่ตั้งมั่น เคยชินกับการไล่ชีวิตสัตว์ ไม่ไล่ชีวิตสัตว์แล้วรู้สึกว่าการสุขสมันพร้อมไป

ทุกวันมีสัตว์มากมายต้องตายเพื่อเป็นอาหาร จุดที่คุณสามารถช่วยพวกมันได้ง่ายหน่อยคือตลาดสด แต่ก็ขึ้นอยู่กับความสะดวกของแต่ละคน สัตว์ยิ่งตัวใหญ่มากขึ้นก็ยิ่งมีพลังชีวิตมากขึ้น การยึดชีวิตของสัตว์ทั้งใหญ่และเล็กไม่เลือกหน้าจะช่วยบรรเทาความเจ็บป่วยที่ลึกลับทั้งน้อยและใหญ่ได้แบบครบวงจร

๖) รักษาศีล

การตั้งใจรักษาศีลคือการสร้างมหาทาน เพราะการตั้งใจงดเว้นฆ่าสัตว์ งดเว้นลักทรัพย์ งดเว้นกามที่ละเมิดสิทธิ์ผู้อื่น งดเว้นถ้อยคำอันเป็นเท็จ และงดเว้นการเสพสุรายาเมานั้น เป็นการกระทำชีวิตให้ปลอดภัยแก่ตนและผู้อื่นอย่างยิ่ง แม้เขาเคยค้างชำระหนี้คุณมา และเกมกรรม

จัดสรรให้คุณมีสิทธิ์ทางหนี้เขาคืน คุณก็ไม่ทวง อันนั้นแหละ จึงกล่าวได้ว่าศีลจัดเป็นมหากาฬอันเยี่ยม ขอให้พิจารณาเป็นข้อ ๆ ไป

ถ้าเจตนางดเว้นฆาตกรรมที่คุณมีสิทธิ์ฆ่าง่าย ๆ เช่นมดและยุง คุณได้ชื่อว่าใช้หนี้เก่าที่อาจเคยก่อคุณให้ผู้อื่นรำคาญ ส่วนหนี้ที่มดและยุงทำให้คุณรำคาญ คุณก็ยกให้พวกมันไป

ถ้าเจตนางดเว้นลักทรัพย์ที่คุณมีโอกาสทำได้ คุณได้ชื่อว่างดการทำความเสียหายให้แก่ผู้ที่จะต้องเสียหาย เหมือนเขาได้รับการยกโทษจากคุณ และคุณก็จะไม่ต้องเป็นผู้ติดหนี้ให้เกิดวงจรอุบาทว์ วันหนึ่งเป็นขโมย อีกวันหนึ่งถูกขโมย

ถ้าเจตนางดเว้นกามที่ละเมิดสิทธิ์ผิวเขาเมียใคร หรือละเมิดสิทธิ์พ่อแม่ผู้ปกครองเลี้ยงดู คุณได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่ทำเรื่องบาดใจแก่ผู้สมควรโดนกรรมเก่าเล่นงานให้บาดใจ และคุณเองก็จะต้องสร้างหนี้ใหม่จนตกไปอยู่ในฐานะถูกกระทำให้บาดใจด้วย

ถ้าเจตนางดเว้นการโกหก คุณได้ชื่อว่าเป็นผู้ยกประโยชน์ให้คนที่สมควรถูกหลอก ถ้าเจตนางดเว้นคำเสียดแทงใจ คุณได้ชื่อว่าเป็นผู้ยกประโยชน์ให้คนที่สมควรได้รับความเจ็บช้ำน้ำใจ ถ้าเจตนางดเว้นคำหยาบ คุณได้ชื่อว่าเป็นผู้ยกประโยชน์ให้คนที่สมควรโกรธเกลียดด้วยการฟังคำตำหนิ ถ้าเจตนางดเว้นการพูดเพื่อเจ้าไร้สติ คุณได้ชื่อว่าเป็นผู้ยกประโยชน์ให้คนที่สมควรมีนงฟังชานจากการฟังคำพูดอันเลื่อนลอย

ถ้าเจตนางดเว้นการเสพสุรา ยาอี ยามอมเมาให้สติขาดหายทั้งหลาย คุณได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่กระทำตนให้เข้าข่ายบุคคลอันตราย คุณทำความปลอดภัยให้สังคมจากการดำรงตนเป็นผู้มีสติสัมปชัญญะครบถ้วน คุณจะไม่เป็นเครื่องมือของเกมกรรม ลงโทษผู้สมควรได้รับอันตรายจากการถูกคนเมาสุราอาละวาด

บทต่อ ๆ ไปจะแสดงให้เห็นว่ามีชีวิตจนเติบโตมา คุณต้องใช้หนี้ไปไม่มากก็น้อย แต่ขณะเดียวกันก็มีสิทธิ์ก่อหนี้เพิ่มได้ตลอดเวลา

บทที่ ๕ - แรงบีบคั้น

ยิ่งถูกบีบคั้นมากขึ้นเท่าใด ใจจะยิ่งคิดถึงทางออกที่ถูกต้องน้อยลงเท่านั้น

ความต้องการปัจจัยเพื่อการอยู่รอด

แม้ไม่รู้จักรหัสศาสนาพุทธ มนุษย์ก็รู้ได้ด้วยตนเองว่าเพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ ทุกคนจะต้องมีปัจจัยพื้นฐานในการหล่อเลี้ยงชีวิต สิ่งเหล่านั้นคือปัจจัย ๔ ทุกคนยอมจำนนให้ ถ้าไม่มีก็ต้องทำให้มันมี หรือถ้ามีอยู่แล้วแต่เริ่มร่อยหรอก็ต้องหาเพิ่ม มิฉะนั้นก็ต้องตายสถานเดียว

๑) อาหาร ทุกคนต้องมีกิน เป็นสิ่งที่ถ้าไม่เติมก็ต้องตาย คนมีกินมีใช้จะไม่รู้สึกถึงความสำคัญของอาหารมากนัก ต่อเมื่ออยู่ในฐานะที่ไม่แน่ว่ามือต่อไปจะมีกินหรือเปล่า นั่นแหละจึงทราบว่าเป็นเรื่องคอขาดบาดตายขนาดไหน หากอาหารปรากฏเป็นความไม่แน่นอนว่าจะมีหรือไม่มี ก็เป็นตัวบีบให้เลือกว่าต้องทำอะไรถึงจะมีแน่ๆ

๒) ที่อยู่อาศัย บางคนไม่เห็นด้วยว่าที่อยู่อาศัยเป็นหนึ่งในปัจจัย ๔ เพราะสามารถเร่ร่อนไปเรื่อยโดยไม่นำพาว่าจะอยู่ตรงไหนได้ช้านานเพียงใด อย่างไรก็ตาม ถ้าใครกล่าวว่าเป็นดินสาธารณะเป็นพื้นบ้าน และต้องพักกว้างเป็นเพดานใหญ่ เขาก็ต้องทำบางสิ่งเพื่อรักษาบ้านของเขาไว้อยู่ดี นั่นคือจ่ายค่าเช่าบ้านด้วยการเดินเท้าไปเรื่อย ๆ แม้ขอลานก็หยุดอยู่กับที่ตลอดไปไม่ได้ เพราะที่อุจจาระปัสสาวะมันจะตันเอา พูดง่าย ๆ ว่าอย่างไรก็ต้องโดนอึฉี่ของตนเองใส่ที่อยู่ดี

๓) เครื่องนุ่งห่ม การเป็นซีเปเลื่อย แก้วผ้าล่อนจ้อนนั้น แม้ไม่โดนชาวบ้านเอาอิฐปาหาว่าบ้าอย่างไรเนื้อหนังมนุษย์ก็ไม่อาจทนต้านทานสภาพอากาศร้อนหนาวที่กดดันอยู่ทุกวินาทีได้ ทุกคนต้องหาเสื้อแสลงผ้าผ่อนมาห่มคลุมกาย และต้องเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ด้วย เพราะร่างกายมนุษย์มีขนาดไม่เท่าเดิมในช่วงต้นชีวิต อีกทั้งเมื่อขนาดร่างกายคงที่แล้ว การซักผ้าก็ทำให้ผ้าเปื่อยยุ่ยไปตามกาล ต้องเปลี่ยนใหม่อยู่ดี ถ้าใครมีใส่เพียงสองตัวจะเห็นผลเร็วกว่าคนทั่วไปที่มีใส่หลายสิบชิ้น

๔) ยารักษาโรค สำหรับบางคนนับว่ามีความจำเป็นน้อยมาก เพราะทั้งปีทั้งชาติแทบไม่ป่วยไข้เลย แต่สำหรับบางคนที่ถูกกรรมเก๋ากัดตันทันให้ต้องเข้าเป็นประจำ ก็มีความเดือดร้อนตรงนี้ แต่ละเดือนแทบไม่มีของอะไรเข้าบ้านนอกจากยากับยา

ในสังคมทุนนิยม เงินเป็นตัวกลางแลกเปลี่ยนปัจจัย ๔ เพราะฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าปัจจัย ๔ อัน สลักสำคัญยี่งั้น บีบคั้นให้มนุษย์ต้อง ‘ทำงาน’ เพื่อ ‘หาเงิน’

อย่างไรก็ตาม ทางมาของเงินไม่จำเป็นต้องเป็นการทำงานเสมอไป ลูกเศรษฐีอาจใช้วิธีแบมือขอ เงินพ่อแม่ไปตลอดชีวิตโดยไม่มีใครเดือดร้อน ลูกคนชั้นกลางและคนรายได้น้อยอาจใช้วิธี ‘ไป’ บุพการี โดยไม่สนใจว่าพวกเขาจะต้องลำบากหาเงินไปจนแก่อย่างไร ดีขึ้นมากกว่านั้นหน่อยคือบากหน้าขอยืม เงินคนรู้จักแบบตั้งใจจะใช้คืน แต่ถ้าใช้คืนไม่ได้ก็จะรีซัดตาบ และในที่สุดแล้ว สำหรับคนที่ไม่รู้จักขอ ไม่รู้ จะรีดไถ ไม่รู้จะหีบยืมใครก็อาจต้อง ‘ปล้น’ คนไม่รู้จัก แล้วค่อยอ้างเอาในศาลว่าไม่มีทางเลือกอื่นอีก

การปล้นก็ยังแบ่งออกเป็นหลายแบบ ทั้งปล้นแบบย่องเบา ปล้นแบบฉ้อฉลซึ่งหน้า ปล้นแบบเหนื่อ เมฆระดับชาติ แต่จะอย่างไรก็เข้าข่ายลักทรัพย์ทั้งสิ้น

หากโลกนี้ไม่มีแรงบีบคั้นเป็นปัจจัย ๔ อย่างน้อยที่สุดการปล้นระดับล่างๆจะสาบสูญไป เหลือแต่ การปล้นและการฉ้อฉลเพื่อจุดประสงค์อื่น

นอกจากมองในมุมของผู้ซื้อ ก็ต้องมองในมุมของผู้จำหน่าย ปัจจัย ๔ ที่คนชอบนั้น เป็นเหตุนำมา ซึ่งกุกุศลกรรมและอกุศลกรรมของผู้ประกอบอาชีพจัดหาปัจจัย ๔ อีกด้วย เช่น

๑) พ่อค้าอาหารอาจเลือกที่จะฆ่าสัตว์มาทำอาหาร เพราะเห็นว่าได้เงินดี เป็นที่ต้องการมาก หรือ อาจเลือกทำอาหารที่ปราศจากเนื้อสัตว์ แม้ได้เงินน้อยกว่าก็สบายใจ

๒) พ่อค้าบ้านอาจต้องไล่ที่คนจนเพื่อปลูกบ้านจัดสรรให้คนรวย อาจต้องตัดสินใจฆ่าสัตว์เล็กสัตว์ ใหญ่ที่ครองพื้นที่อยู่ก่อน

๓) พ่อค้าเสื้อผ้าอาจถลกหนังสัตว์บางชนิดมาทำเสื้อผ้าวางแพง หรืออาจเลือกที่จะสังเคราะห์ผ้า เนื้อดีที่ไม่ทำลายธรรมชาติมาจำหน่าย

๔) พ่อค้ายาอาจต้องใช้ชีวิตหนุ่ทดลองไปมากมายกว่าจะได้ยาใหม่สักตัว หรือมีสิทธิ์เป็นผู้ให้ทุน วิจัยกระทั่งค้นพบยาใหม่ที่รักษาโรคร้ายแรงสำเร็จเป็นเจ้าของแรก

จะเห็นว่าเพียงปัจจัย ๔ ก็ก่อให้เกิดกรรมทั้งฝ่ายหาเงินมาซื้อ และฝ่ายจัดหาสินค้ามาขาย มีการ แข่งขัน มีการตลาด มีการแย่งชิง มีการเอาวัดเอาเปรียบ มีการเพียรพยายามเพื่อทำเป้า ก่อให้เกิดอาชีพ ก่อให้เกิดวงวนกรรมแห่งการเป็นผู้ให้และผู้รับ กล่าวอย่างรวบรัดที่สุด ความจำเป็นของปัจจัย ๔ ทำให้ เกิดพื้นฐานรองรับวงจรกรรมดีกรรมชั่วได้ครบถ้วนบริบูรณ์แล้ว

แรงบีบคั้นให้ต้องมีปัจจัย ๔ มิใช่เรื่องของการให้ผลกรรม แต่เป็นเงื่อนไขของธรรมชาติที่วางไว้ เพื่อให้เกิดการเลือกตัดสินใจว่าจะอยู่รอดแบบเอาดีหรือเอาชั่ว

เครื่องกระตุ้นโลกะ

๑) สิ่งไร้ชีวิต

ได้แก่ ทุกภาพที่ดูน่ารัก ทุกเสียงที่ฟังรื่นหู ทุกกลิ่นที่หอม ทูกรสที่หวาน ทุกสัมผัสที่สบาย รวมทั้งทุกสิ่งที่น่าพอใจของแต่ละคน อาจแบ่งออกเป็นทรัพยากรธรรมชาติเช่นน้ำมัน และสิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์กับมือทั้งหลายเช่นเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสิ่งไร้รูปทรงที่หอมหวานยิ่งกว่าดอกไม้ทุกชนิด คือ ชื่อเสียงเกียรติยศและตำแหน่งหน้าที่การงานอีกด้วย

ต่อให้โลกมนุษย์ไม่มีคนฉลาดคิดประดิษฐ์วัตถุล่อใจได้เลยสักชิ้น ธรรมชาติก็จัดสรรบางสิ่งบางอย่างไว้ให้อยู่ดี เพื่อเป็นอุปกรณขับเคลื่อนเกมกรรมให้เดินหน้าไป ยกตัวอย่างเช่นบ่อน้ำมันดิบจะอยู่หลังบ้านของคนที่กรรมเก่าอนุญาตให้รวยง่าย ๆ แต่ก็อาจไปอยู่ในทะเลลึกเพื่อให้นักที่กรรมเก่าอนุญาตให้รวยด้วยการแสวงหาโดยยาก ทั้งนี้บางยุคที่ไม่มีเครื่องยนต์กลไกและไฟฟ้าใช้ น้ำมันดิบย่อมไร้ความหมาย หรือมีค่าน้อยกว่าที่กำลังเป็นอยู่ในยุคเรา ธรรมชาติก็จะจับคนสมควรรวยในยุคนั้นไปวางไว้อีกที่หนึ่ง และจัดสรรทรัพยากรมีค่าชนิดอื่นมาประเคนให้

ส่วนวัตถุที่ไม่ได้มีอยู่โดยธรรมชาติเช่น ธนบัตรสำหรับแลกเปลี่ยนสินค้า มนุษย์จะผลิตขึ้นมาให้พอดีกับความจำเป็น ไม่มีรัฐบาลไหนผลิตเงินไม่จำกัดสำหรับแจกจ่ายประชาชนทุกคน เพราะเงินจะเพื่อค่าของเงินจะเป็นศูนย์ แม้ผู้หนึ่งงอมืองอเท้าก็ถือเงินเท่าคนทำงานทั้งวันทั้งคืนได้ น่าสนใจตรงที่ว่าทั้งธรรมชาติและมนุษย์เองต่างก็ไม่แจกจ่ายสมบัติพร่ำเพรื่อ เงินจะกระจายไปสู่มือที่ทำงานและมีบุญหนุน แต่คนเรามักเรียกร้องความเสมอภาคด้วยความไม่รู้เหตุผลของธรรมชาติกรรมวิบาก และนั่นก็นำไปสู่การตีชิงวิ่งราว การหลอกลวงซึ่งหน้า การฉ้อฉลระดับชาติ การปล้นระดับโลก หรือสร้างแนวคิดอันเป็นอุดมคติสุดโต่ง เช่นแบบการปกครองที่จะให้อำนาจรัฐแบ่งสมบัติแก่ประชาชนเท่า ๆ กัน ซึ่งไม่มีวันเป็นไปได้จริงเลย ตราบเท่าที่ธรรมชาติกรรมวิบากยังถืออำนาจสูงสุดในการจัดสรรปันส่วนไว้ในมือ

ชื่อเสียงเกียรติยศไม่ใช่แค่สิ่งที่ทำให้คุณเลิกดูถูกตัวเอง ไม่ใช่เพียงสิ่งที่ทำให้ตัวคุณหอมฟุ้ง แต่ยังเป็นโอกาสให้คุณเลือกทำในสิ่งที่ต้องการได้มากกว่าคนอื่น โดยทั่วไปชื่อเสียงเกียรติยศมักตามมาด้วยเงินทอง ทางเลือก และเพศตรงข้าม ทุกคนจึงอยากมีชื่อเสียงเกียรติยศกันนัก คนส่วนใหญ่ได้ชื่อเสียงมาจากหน้ากากแห่งความดี น้อยนักที่จะได้ชื่อเสียงมาจากผลงานอันบริสุทธิ์ชื่อ โดยมากเราจึงมักเห็นชื่อเสียงที่ติดกลิ่นของกรรมเหม็นๆ มาด้วยเสมอ

ตำแหน่งหน้าที่การงานหาใช่เป็นเพียงเครื่องแสดงว่าคุณเป็นกมลจักรชั้นใดในองค์กร แต่ยังมี ความหมายว่าคุณอยู่เหนือใครก็คน และต้องอยู่ใต้ใครก็ระดับ มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ต้องการมีอำนาจ มี อิทธิพล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความเป็นไททางความรู้สึกนึกคิด ฉะนั้นความโลภจึงเกิดขึ้นในทุกที่ ที่ทำงาน และรูปแบบการแย่งชิงตำแหน่งก็มักไม่โสภานัก จึงหาคนมีความสุขกับความเป็นของจริงใน ตำแหน่งสูง ๆ ของตนได้ยากหน่อย

โดยรวมแล้ว ทุกสิ่งบนโลกเป็นเครื่องกระตุ้นความโลภได้หมด ขึ้นอยู่กับจังหวะเวลา ยุคสมัย หรือ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์แต่ละคน ยกตัวอย่างเช่นอาหารทุกชนิดปลูกเร้าอารมณ์โลภได้เสมอเมื่อ กำลังหิวหรือกระหายจัด ๆ เป็นต้น

๒) สิ่งมีชีวิต

ได้แก่คนรูปร่างหน้าตาดีมีแรงดึงดูดทางเพศสูง คนที่มีความเก่งเฉพาะทาง และคนที่มีเมตตาจิต นำเข้าใกล้ ตลอดจนสัตว์สวยงามที่เหมาะสมจะเป็นเครื่องประดับบ้านเศรษฐี สัตว์ที่มีความน่าเอ็นดูเป็น พิเศษ และสัตว์ที่มีความผูกพันเฉพาะตัว เป็นต้น

ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจว่าแม้ความรัก รากะ ความกำหนัดยินดี ก็จัดเป็นส่วนหนึ่งของโลภะ เพราะเป็นอาการทางใจที่ตั้งดูบุคคลอันเป็นที่ตั้งของกามารมณ์เข้าหาตัว ยังมีแรงดึงดูดมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งเพิ่มความอยากได้มากขึ้นเท่านั้น

มนุษย์ทั่วไปหลงไหลใฝ่กาม ดังนั้นเมื่อมีหญิงหรือชายที่หน้าตาและเนื้อตัวส่งสัญญาณทางเพศได้ แรง ก็ย่อมเป็นที่หมายปองเป็นพิเศษ เป็นเหตุให้เกิดการแย่งชิงด้วยความโลภของ ‘คนมีสิทธิ์’ จำนวน มาก กลายเป็นปัญหาวุ่นวายไม่รู้จบ ตั้งแต่สับสนเลือกคนรักไปจนกระทั่งการถูกบีบให้คบชู้ชาย เจ้าตัว ผู้มีพลังครอบงำทางเพศสูง ๆ นั้น มีอดีตกรรมคือเคยให้ทานหรือรักษาศีลอย่างดี ด้วยความปรารถนาจะ เป็นที่สนใจจากเพศตรงข้ามมาก ๆ เมื่อเกิดใหม่ทั้งเนื้อทั้งตัวจึงเรียกร้องความสนใจทางเพศได้สูงผิดปกติ

มนุษย์ทั่วไปต้องทำงานหาเงิน ต้องการให้บริษัทห้างร้านของตนเจริญรุ่งเรือง เจ้าของกิจการจึง ต้องการคนมีความรู้ความสามารถจัดการงานยาก ๆ ให้สำเร็จลุล่วง ดังนั้นคนยิ่งเก่งเท่าไรก็ยิ่งเป็นที่ ต้องการตัวมากขึ้นเท่านั้น เป็นเหตุให้เกิดการแก่งแย่งซื้อตัวจากผู้มีอำนาจทางการเงิน เจ้าตัวผู้มีความ เก่งกาจเฉพาะทางหรือเก่งสารพัดรอบตัวนั้น มีอดีตกรรมคือเป็นครูผู้แพร่ความรู้ความเข้าใจไปในหมู่ สาธุศิษย์อย่างกว้างขวาง และมีปัจจุบันกรรมคือรักงาน ขยันคิดขยันทำ มีใจจดจ่อ และฉลาดแก้ไขกับ ฉลาดต่อ ยอด ไม่คิดย่ออยู่กับที่

มนุษย์ทั่วไปนิยมการพึ่งพาผู้อื่นมากกว่าพึ่งพาตนเอง ดังนั้นเมื่อมีใครเข้มแข็ง ใจดี มีความเผื่อแผ่สูง จิตใจสะอาดไม่คิดร้ายหรือแค้นใครใคร กระแสจิตจึงเยือกเย็น ดึงดูดคนรอบข้างให้อยากได้ใกล้ชิด กลายเป็นที่มาของการซิงดีซิงเด่นเพื่อให้ได้เป็นคนสนิท เจ้าตัวผู้มีเมตตาจิตสูงๆนั้น ประกอบบุญในทางเสียสละให้ผู้อื่นไว้มาก หรือเจริญสมาธิแบบอาศัยเมตตาจิตเป็นที่ตั้ง และสามารถแผ่รัศมีจิตได้กว้างขวาง จนกลายเป็นความเยือกเย็นระดับใหญ่ที่ให้ความรู้สึกแก่คนอยู่ใกล้แปลกไป ยิ่งกว่าร้อนแรมกลางแดด ร้อนแล้วพร้อมโพธิ์ร่มไทร

โดยรวมแล้ว คนที่เป็นเครื่องกระตุ้นความโลภของผู้อื่นนั้น จะมีความโน้มเอียงไปในทางเป็นสุข และพึงพอใจกับอัตภาพตัวเอง แต่ความพึงพอใจนั้นก็แฝงไว้ด้วยความอึดอัดรำคาญจากการถูกไล่ล่า ไขว่คว้าหาหลายๆด้าน ตลอดจนกระทั่งมีปัญหาร้อนใจจากความเป็นผู้มีเนื้อหอมหรือจิตหอมหลายๆทาง

สัตว์บางตัวเช่นนกหรือปลาพันธุ์งามนั้น แม้จะอยู่ในที่ที่ไม่ใกล้กับคน คนก็จะไปไขว่คว้ามาอยู่ใกล้ๆ ทั้งนี้เพราะคนเราชอบสะสมบริวารและเครื่องประดับที่มีชีวิต รวมทั้งเชื่อเคล็ดกลางว่ามีสัตว์แบบนั้นแบบนี้แล้วจะดี จะเสริมดวง สัตว์สวยงามจึงเป็นที่ตั้งของความโลภ มีสนนราคาค่าตัวแพงลิบ โดยไม่จำเป็นต้องนำเอ็นดูหรือผูกพันกับเจ้าของเป็นพิเศษ เพราะความงามของพวกมันก็มีค่าเกินเพชรพลอย หัวขโมยจ้องกันตาเป็นมันแล้ว กรรมเก่าของสัตว์พวกนี้คือทำบุญแบบที่เป็นเหตุแห่งความมั่งคั่งไว้มาก เช่นทำทานด้วยจิตเลื่อมใสศรัทธา วิชาศิลปะโดยอุทิศฐานหรือปรารถนาความมีรูปอันโสกา แต่ก็ทำกรรมบางอย่างที่เป็นชนวนให้เกิดใหม่ในอัตภาพสัตว์ เช่นก่อนตายผูกพันอยู่กับเรื่องไม่เป็นมงคล ตั้งจิตให้มันคงอยู่ในความสว่างเป็นกุศลไม่ไหว

สัตว์บางตัวเช่นสุนัขหรือแมว นั้น หลายตัวแม้ไม่สวยงามพอจะเป็นเครื่องประดับบารมีมนุษย์ แต่ก็มีความกระตือรือร้นกระตือรือร้นน่ารักน่าเอ็นดู กับทั้งมีกลิ่นจิตที่ปรับติดเข้ากับมนุษย์ได้ง่าย มีการสนองตอบคำสั่งและสามารถรับฟังภาษาคนได้พอสมควร มนุษย์จึงจับจองเป็นเจ้าของและให้การเลี้ยงดูอย่างดี ถ้าทิ้งภาพน่ารักน่าเอ็นดูไว้มากพอ เวลาคนในบ้านจะแยกกันอยู่ก็ต้องทะเลาะเพื่อถามหาสิทธิ์ในการเลี้ยงดูกัน กรรมเก่าของสุนัขและแมวที่ใกล้ชิดคนนั้นไม่จำเป็นต้องพิเศษอะไร ขอเพียงชาติใกล้ๆเคยมีโอกาสดูได้เป็นมนุษย์ แต่พลาดตกต่ำด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ก็มาเป็นสัตว์เลี้ยงของมนุษย์กันแล้ว

สัตว์บางตัวไม่มีลักษณะโดดเด่น แล้วก็ไม่ได้เป็นพวกที่อยู่ใกล้มนุษย์โดยธรรมชาติ ก็อาจได้รับการอุปถัมภ์จากคนบางคนที่ยังเอิญไปพบเจอตามชายป่า เกิดความถูกใจ หรือเห็นมันบาดเจ็บก็ตั้งใจนำมารักษา แล้วเกิดความผูกพัน อยากรักษาไว้เลี้ยงถาวร เช่นกระรอกกระแตบางตัว ซึ่งใครๆเห็นแล้วเฉยๆหรือมองผ่าน แต่คุณจะรู้สึกผูกพันเป็นพิเศษอย่างหาคำอธิบายชัดเจนไม่ได้ ต้องนำกลับมาเลี้ยงดูประคบประหงมเป็นอย่างดี กรรมเก่าของสัตว์เหล่านี้ก็คือเคยมีความสัมพันธ์ที่ดี ที่แน่นแฟ้น ที่น่าอาลัย อารมณ์กับคุณมาก่อน จึงมีเหตุให้มาพบและอยู่ด้วยกัน จนกว่าจะถึงเวลาจากไปหรือจากตายอีกครั้งหนึ่ง

โดยรวมแล้ว สัตว์ที่เป็นเครื่องกระตุ้นความโลภของผู้อื่นนั้น จะมีความโน้มเอียงไปในทางเป็นสุขอยู่บ้าง แต่อย่างไรก็ตามสภาพความเป็นสัตว์ก็ให้เพดานความสุขที่จำกัด ไม่มีช่องทางบันเทิงที่หลากหลายเหมือนมนุษย์ แล้วก็ไม้อาจพัฒนาจิตวิญญาณให้สูงส่งขึ้นกว่าอรรถภาพเดิมได้ด้วยตนเอง ต้องรอคนมาอุปถัมภ์ซุบเลียและสอนสั่ง หรือรอกรรมดีเก่าๆ ได้จังหวะให้ผล จึงจะหลุดรอดจากอรรถภาพความเป็นสัตว์ได้

เครื่องกระตุ้นโทสะ

๑) สิ่งไร้ชีวิต

ได้แก่ ทุกภาพที่ดูน่าเกลียด ทุกเสียงที่ฟังน่ารำคาญ ทุกกลิ่นที่เหม็น ทุกรสที่ขม ทุกสัมผัสที่ระคาย รวมทั้งทุกสิ่งที่ไม่น่าพอใจของแต่ละคน ไม่ว่าจะป็นวัตถุที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือวัตถุที่ปั้นแต่งขึ้นด้วยมือมนุษย์

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความอดทนต่ำ แม้แสงแดดที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ หากร้อนขึ้นมาเพียงไม่กี่องศา ก็จิตใจให้คนอยากเป็นบ้าอาละวาดได้ และมนุษย์ก็ชอบบาง เพียงหนามกุหลาบเล็กๆ ที่สะกิดผิว ก็ทำให้ออกอาการคล้ายคลุ้มคลั่งกะทันหันได้ ทั่วทั้งโลกจึงดูรายรอบไปด้วยวัตถุกระตุ้นโทสะมากกว่าวัตถุที่จะกระตุ้นโลภะเสียอีก

กรรมอันเกิดจากความอ่อนแอของมนุษย์จึงมีได้มาก เช่น แกล้งปล่อยให้คนร้อร้อนๆ แกล้งทำเสียงหนวกหู ฯลฯ และเมื่อบุคคลผู้ตกเป็นเป้าหมายอดรนทนไม่ได้ก็ต้องโมโหอาละวาด

ความอ่อนแอและเปราะบางของมนุษย์ยังเป็นโอกาสสร้างอาชีพ เช่น สร้างบ้านค่อมแดดค่อมฝน แข็งแรงทนทาน แข่งกันสร้างเครื่องปรับอากาศดีๆ ทำความเย็นได้ทั่วถึง ฯลฯ

สำหรับสิ่งที่มนุษย์เสกขึ้นด้วยความตั้งใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น ภาวะมลพิษในอากาศ ภาวะน้ำเสีย ตลอดจนฤดูกาลที่แปรปรวน ล้วนแล้วแต่หากคนรับผิดชอบไม่ได้ มีแต่จะต้องก้มหน้ารับสภาพร่วมกัน ชุมนุมร่วมกัน เป็นภูมิแพ้วกัน เหล่านี้ล้วนเป็นภาวะจำยอมที่บีบบังคับจิตใจคนส่วนใหญ่ในยุคบริโภคนเทคโนโลยีล้ำสมัยของพวกเรา

กล่าวโดยสรุปคือ วัตถุทุกชิ้นที่ทำให้มนุษย์เกิดความเดือดเนื้อร้อนใจ ล้วนแล้วแต่เป็นวัตถุที่ตั้งของโทสะไปเสียทั้งสิ้น น่าสนใจตรงที่ว่า ยิ่งโลกหมุนไป วัตถุอันเป็นเครื่องกระตุ้นโทสะยิ่งดูเหมือนมากขึ้นเรื่อยๆ คนๆ หนึ่งอาจฟังชานสติแตก ทำร้ายตนเอง ทำร้ายคนอื่นได้โดยไม่จำเป็นต้องมีศัตรูที่ชัดเจนนัก สำหรับบางคน ก็คล้ายประกาศตัวเป็นศัตรูกับโลกทั้งใบเลยทีเดียว

๒) สิ่งมีชีวิต

ได้แก่คนที่มีลักษณะชอบหาเรื่อง คนตั้งต้นอย่างไร้เหตุผล คนมีความเห็นแก่ตัวสูง และคนที่ผูกเวรกัน ตลอดจนสัตว์ที่ทำความรำคาญ สัตว์ที่มีรูปลักษณ์น่ากลัว สัตว์ที่มีความน่ารังเกียจ และสัตว์ที่มีความผูกเวรเฉพาะตัว

ก่อนอื่นต้องเข้าใจว่าความเกลียดและความกลัวก็เป็นโทษะ เพราะเป็นอาการทางใจที่ผลักดันอันเป็นที่ตั้งของความกลัวออกห่าง ยิ่งมีแรงผลักดันมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งเพิ่มความอยากหลีกเลี่ยงมากขึ้นเท่านั้น

มนุษย์ทั่วไปไม่ชอบมีเรื่อง เพราะมีเรื่องแล้วเหนื่อย ดังนั้นถ้าใครมีหน้าตาทำทางชอบหาเรื่องจนเป็นนิสัย ก็ย่อมฉายแววให้เห็นง่ายผ่านกิริยาและวาจา โดยมากเมื่อคบหาหรือจำเป็นต้องติดต่อกับคนจำพวกนี้ ไม่นานก็ต้องมีเรื่องกัน เพียงกระแสความรุนแรงที่คุณสัมผัสจากจิตใจพวกเขา ก็เพียงพอจะทำให้นึกหงุดหงิดและอยากหลีกเลี่ยงได้แล้ว เจ้าตัวผู้มีลักษณะชอบหาเรื่องนั้น โดยมากสั่งสมความชอบใจในทางรุกราน ชอบเอาชนะด้วยกำลังกายหรือกำลังวาจา มีความสะใจที่ได้เห็นความพ่ายแพ้หรือความกลัวเกรงของผู้อื่น ความชอบใจแนวนี้อาจก่อตัวขึ้นในปัจจุบัน หรือสืบเนื่องอย่างยาวนานมาจากอดีตชาติ แต่โดยมากแล้วถ้าไม่มีบุญใหญ่ประกอบอยู่ด้วยก็มักร่วงไม่ได้นาน เนื่องจากวิบากกรรมจะเล่นงานเขาหนักมาก เช่นมีเรื่องได้ไม่หยุดหย่อน หรือไปเกิดในอัตรภาพอันหยาบ ทนทุกข์สาหัส เมื่อกลับมาเป็นมนุษย์อีกก็เหลืออำนาจวาสนาให้มีสิทธิ์รุกรานคนอื่นได้น้อย

มนุษย์ทั่วไปชอบให้เรื่องราวต่างๆ เป็นไปอย่างมีเหตุมีผล ดังนั้นจึงรังเกียจการตั้งต้นอย่างไร้เหตุผล คนจำพวกนี้มักจุดให้คนอื่นพลอยตกต่ำ เนื่องจากความไม่มีเหตุผลของเขากระทบคุณและจงใจใครๆ ให้พลอยไม่มีเหตุผลตามไปด้วย คนเราเมื่อโกรธเกลียดกันอย่างไร้เหตุผล ก็มักตามมาด้วยการผูกใจเจ็บยึดเยื้อ เพราะไม่ทราบจะเอาเหตุผลใดไปดับความโกรธเกลียด เจ้าตัวผู้ร้อนได้อย่างไรสติชนิดนี้ทำกรรมคือเพาะนิสัยชอบเอาชนะหรือจะเอาให้ได้ยังไงโดยไม่คำนึงถึงเหตุผล ไม่สนใจความชอบธรรม เพียงแค่กระแสจิตที่ปราศจากสติ ถูกครอบงำด้วยอารมณ์ถูกเสียดคับแค้นทั้งวัน ก็เพียงพอแก่การเป็นเครื่องกระตุ้นโทษะขนาดใหญ่ได้แล้ว ไม่มีใครอยู่ใกล้แล้วเย็นใจเลย

มนุษย์ทั่วไปเห็นแก่ตัวครั้งหนึ่ง แต่ก็มีใจเห็นแก่คนอื่นครั้งหนึ่ง ถ้าเอียงไปเห็นข้างแก่ตัวมากก็จะมีลักษณะจิตคับแคบ แต่ถ้าเอียงไปข้างเห็นแก่คนอื่นมากก็มีลักษณะจิตเปิดกว้าง แต่จะมีพวกที่เห็นแก่ตัวอย่างรุนแรงชนิดเกือบๆ เต็มร้อย ซึ่งจิตจะปิดมิดและก่อความอึดอัดให้กับคนอยู่ใกล้ได้มากที่สุด ไม่ว่าจะพูดหรือทำอะไร ชวนให้ใครๆ อยากเผ่นหนี ไม่ปรารถนาจะร่วมวงไพบูลย์ด้วยไปหมด เจ้าตัวผู้เห็นแก่ตัวได้จนคนอื่นไม่อยากจะคบตั้งแต่แรกเห็นนั้น ทำกรรมทั้งในทางเพ่งเล็งอยากได้ของผู้อื่น กับทั้งตระหนี่ไม่ยอมแบ่งปันอะไรแก่ใครๆ แม้ญาติ เขาย่อมมีความคับแคบเป็นที่น่าอึดอัดสำหรับคนอื่นในปัจจุบัน และตัวเขาเองย่อมประสบกับอัตรภาพอันยากจนข้นแค้นน่าอึดอัดเกินทนในกายภาคหน้า

มนุษย์ทั่วไปหนี้อภัยกับการจ้องแสร้งกัน แต่ที่รู้มานะและความผูกใจเจ็บก็ไม่ยอมให้เลิกแล้วต่อกัน ง่าย ๆ ซึ่งคนแบบไหนก็อาจมีใจผูกแสร้งได้ทั้งนั้น ถึงแม้เคยเป็นเพื่อนรักกันก็ตาม และถ้าถึงระดับฆ่าแกง และจ้องล้างอาฆาตกัน ก็มักสะท้อนให้เห็นถึงความผูกพยาบาทข้ามภพ ยิ่งหากผูกใจเจ็บกันในระดับ เผ่าพันธุ์ ไม่ใช่แค่จ้องแสร้งเป็นส่วนตัวยิ่งร้ายหนัก เพราะศัตรูผู้เป็นเป้าหมายจะไม่ใช้เพียงบุคคลใดบุคคล หนึ่ง ทว่าเป็นประชาชนเชื้อสายนั้น ๆ ทั้งหมด การผูกกรรมผูกแสร้งแบบนี้ก่อให้เกิดขบวนการก่อการร้าย ฝ่ายต่าง ๆ จ้องเบียดเบียนบีฑากันแบบไม่ลืมหูลืมตา โดยแต่ละชาติจะมีเหตุการณ์น่าเจ็บใจที่ก่อกวนกัน ถอน บีบคั้นให้อายากฆ่าเผ่าพันธุ์ศัตรูให้ล้มหายตายจากไปจนสิ้น ต่างฝ่ายต่างเป็นเครื่องกระตุ้นโทสะของ กันและกัน โดยเหมือนจะไม่มีเหตุผลใดในโลกไปบรรเทาให้ไฟแค้นอ่อนแรงลงได้

โดยรวมแล้ว คนที่เป็นเครื่องกระตุ้นโทสะของผู้อื่นนั้น จะมีความโน้มเอียงไปในทางเป็นทุกข์มี ความอึดอัดไม่พอใจในสิ่งที่ตนเองมี แต่ความไม่พอใจนั้นก็แฝงไว้ด้วยความสนุกกับการได้แผลงฤทธิ์ หรือชิงดีชิงเด่นเอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่น

สัตว์ที่อยู่ใกล้ชิดมนุษย์เช่นงูและมดนั้น พัวพันกับมนุษย์ในเชิงเบียดเบียนได้มาก ทั้งนาราคาญ ตา ทั้งกัดให้เจ็บ จะป้องกันหรือจะทำลายให้หมดไปก็ยาก เกมกรรมตั้งกฎไว้ว่าฆ่าสัตว์แม้ตัวเล็กตัวน้อย ก็เป็นบาป ขณะเดียวกันก็ส่งสัตว์เหล่านี้มาให้ทำข้อสอบแทบทุกวัน อันนี้แหละเห็นได้ชัดที่สุด ว่าเกม กรรมกลั่นแกล้งยั่วให้คุณต้องทำบาปได้ง่ายเพียงใด

สัตว์บางตัวเช่นงูหรือเสือที่นำกลั่นนั้น ทั้งมนุษย์และสัตว์อื่นได้เห็นก็ตกใจจนลานแผ่นดินกระเจิงกันหมด แม้อยู่เฉย ๆ กับที่ก็มีคนอยากตี อยากทำร้าย หรือกระทั่งอยากฆ่าให้ตาย เพราะโดนหมายหัวไว้ก่อน ว่ามีพิษภัย เป็นอันตราย กรรมเก่าของสัตว์พวกนี้คือชอบข่มขู่คุกคามขวัญ ชอบเห็นคนรอบข้างยำ เกรงและพิศอบพิเทาตน จิตจึงเข้าไปอยู่ในภพของความเป็นผู้มีอิตภาพอันน่าหวาดผวา กล่าวได้ว่า ถือกำเนิดในระดับไตรภพด้วยอำนาจโทสะ จึงกลายเป็นแหล่งกระตุ้นโทสะอย่างดี ทั้งรูปลักษณ์ ทั้งสำเนียงเสียง และทั้งวิถีชีวิตความเป็นผู้ล่า

สัตว์บางตัวเช่นแมลงสาบหรือหนอนในส้วมนั้น แม้มีขนาดเล็กและไม่เป็นพิษเป็นภัยมากมาย ทว่า รูปพรรณสัณฐานก็ชวนให้นึกขยะแขยงหรือสะอิดสะเอียน โดยเฉพาะเมื่อรวมพวกรวมเหล่ากันหลาย ๆ ตัว เรียกว่าชวนให้ขนหัวลุกได้ กรรมเก่าของสัตว์พวกนี้คือทำกรรมอันเหม็น กรรมอันน่ารังเกียจ เช่น พุดจาสกปรกเลอะเทอะด้วยความคะนอง พุดใส่โคลีให้ผู้ทรงศีลมีมลทิน หรือกระทั่งปล่อยเนื้อตัว มอมแมมเหม็นทั้งรูรูว่าทรมานจุมูกคนใกล้ตัวอย่างสาหัส

สัตว์บางตัวไม่มีลักษณะน่ากลัวหรือน่ารังเกียจเป็นพิเศษ ทว่าบางคนเห็นแล้วเกิดความหมั่นไส้ อยากกลั่นแกล้งให้ได้รับความทรมาน กรรมเก่าของสัตว์เหล่านี้จะเป็นไปในทำนองเดียวกันกับที่โดน กระทำ คือเคยกระทำผู้อื่นไว้ก่อน และไม่จำเป็นว่าภาวะน่ากลั่นแกล้งนั้นจะต้องสนองคืนด้วยเจ้ากรรม นายเวรตรงตัวเสมอไป อาจเป็นอันธพาลหรือเด็กเกเรที่ผ่านมาเห็นแล้วเกิดนึกมันเขี้ยวขึ้นมากะทันหันก็ได้

โดยรวมแล้ว สัตว์ที่เป็นเครื่องกระตุ้นโทสะของผู้อื่นนั้น จะมีความโน้มเอียงไปในทางเป็นทุกข์ได้มาก เมื่อเทียบกับมนุษย์แล้วมีโอกาสป้องกันตัวได้น้อย กับทั้งมีโอกาสก่อบาปเพิ่มเพียงการใช้ชีวิตตามสัญชาตญาณ เมื่อพลาดร่วงหล่นลงสู่ความเป็นสัตว์จึงยากที่จะกลับขึ้นสูง ทำนองเดียวกับตกเหวแล้วมีโอกาสพลาดต่ำลงไปอีก จะป่ายปีนขึ้นสูงนั้นยาก

เครื่องกระตุ้นโมหะ

ในบรรดาความบีบคั้นให้เกิดกิเลสทั้งหลาย ความไม่รู้หนักกลัวที่สุด เหมือนน้อยๆถูกจับไปขังในห้องมืดที่มองไม่เห็นอะไรเลย สำเนียงได้แต่กลิ่นอายภยันตรายรอบด้าน ทั้งสำเสียงนาพรันพริง ทั้งกลิ่นเหม็นโชยเป็นระยะ ทั้งของแหลมคมบาดเนื้อ คุณไม่อาจบอกตัวเองว่ากำลังอยู่ที่ไหน และควรทำอะไรได้เพื่อให้พ้นจากถ้ำนรกแห่งนั้น

ยังดีที่วิธีสืบเผ่าพันธุ์ของมนุษย์มีการสั่งสอนกัน ให้ทุนความรู้และความคิดบ้าง แต่นั่นก็เป็นไปเพื่อเอาตัวให้รอด สามารถหาปัจจัย ๔ มาดำรงชีพได้เท่านั้น เปรียบเหมือนคนในถ้ำมืดที่ต้องเดินหน้าไปเรื่อยๆ โดยได้รับการแนะนำว่าให้ใช้มือคลำดู ถ้าเจอของที่มีลักษณะอย่างนั้นอย่างนี้ให้กินประทังชีวิตได้ แต่คนกินก็กินทั้งไม่เห็นว่าเป็นสิ่งใดเข้าไปกันแน่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเหมือนไม่มีใครเลยที่รู้ทางออก เหมือนไม่มีใครเลยที่รู้วิธีจุดไฟให้เกิดความสว่างพอจะเห็นสภาพรอบด้าน

ความไม่รู้ที่ก่อให้เกิดความหลงผิดนั้นแหละ ต้นตอของการเล่นเกมกรรมแบบไม่รู้จบรู้สิ้น ความหลงสำคัญผิดคือ 'โมหะ' อาจเทียบเคียงโมหะได้กับเมฆหมอก และเปรียบจิตได้กับดวงไฟ ยิ่งเมฆหมอกหนาที่บั้นเท่าไร ดวงไฟยิ่งอับแสงลงเท่านั้น

โมหะแยกออกได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆคือ

๑) โมหะอย่างหยาบ เช่นพวกเห็นกงจักรเป็นดอกบัว นี้ว่าการข่มขืนเล่นเป็นเรื่องสนุก การร่วมกันข่มขืนผู้หญิงเป็นเครื่องวัดความใจถึง ตลอดจนสำคัญตัวผิด คิดว่าตนดีกว่าเขา ตนเหนือกว่าเขา ใครๆต้องชื่นชมตนมากกว่า ทั้งที่จริงไม่เคยทำอะไรดีๆเป็นประโยชน์ควรแก่การชื่นชม เป็นต้น กล่าวอย่างย่อโมหะหยาบคือสิ่งที่ทำให้จิตใจงอเขลาหลงเห็นผิดเป็นชอบอย่างแรง

๒) โมหะอย่างละเอียด แม้แต่คนดีเลิศประเสริฐก็มีโมหะละเอียด กล่าวคือหลงสำคัญว่านี่ตัวเรานั้นญาติเรา โน่นสมบัติของเรา เพราะไม่มีการพิจารณาตามจริงว่าสรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงเกิดขึ้นแล้วต้องดับลงเป็นธรรมดา ไม่มีสิ่งใดตั้งอยู่ได้อย่างถาวร เพราะไม่มีสิ่งใดเป็นตัวเป็นตนให้บังคับบัญชา สั่งให้อยู่ยาวนานเท่านี้เท่านี้ได้ตามปรารถนา จิตจึงยึดมั่นถือมั่นว่าของตน ยึดมั่นถือมั่นว่าควรจะอยู่กับตน

ตลอดไป เมื่ออยู่ไม่ได้ ต้องมีอันแตกพังไปเป็นธรรมดา ก็บังเกิดความเศร้าหมอง และอาจก่อกรรมบางประการด้วยความเขลาหลงเข้าใจได้

เครื่องกระตุ้นโมหะที่ร้ายแรงที่สุดคือทุกสิ่งที่คุณคิดว่าคุณมี ดังเราจะเห็นผ่านสมบัติหลักๆที่ต้องมีติดตัวมา ๑๐ ประการดังกล่าวแล้วในบทที่ ๓ ได้แก่ พ่อแม่ เพศ รูปร่างหน้าตา แก้วเสียง สุขภาพ ฐานะที่อยู่อาศัย ครู ความเฉลียวฉลาด และวิธีใช้สติคิดอ่าน ซึ่งไม่มีใครครอบครองเสมอกัน ต้องเหนือกว่าหรือต่อยกว่า ต้องได้เปรียบหรือเสียเปรียบ ต้องมีทั้งด้านดีและด้านเสีย ยากจะหาใครได้จุดสมดุลสมบูรณ์แบบไปทั้งหมด

การปักใจคิดปักใจเชื่อว่าตนเองมี นำมาซึ่งการเปรียบเทียบให้รู้สึกว่าคุณมีมากกว่าเขา หรือเขามีมากกว่าคุณ จึงเกิดทิฐิมานะ เกิดความลำพองใจ เกิดการดูถูก เกิดการน้อยเนื้อต่ำใจ เกิดความอิจฉา ริษยาหมั่นไส้ แล้วก่อให้เกิดแรงขับเคลื่อนกระทำการกรรมต่าง ๆ เป็นการต่อสู้เพื่อเอาชนะอย่างชอบธรรมบ้าง ใช้วิชามารลอบกัดบ้าง นอกจากนี้ความแตกต่างยังก่อให้เกิดช่องว่าง นำมาซึ่งความไม่เข้าใจกัน มองไม่เห็นกันแม้ล้มตาดูอยู่ตรงหน้า

บางคนแม้ไม่พยายามต่อสู้เบียดเบียนใคร ก็หลงเสียเวลาไปกว่าครึ่งชีวิตเพื่อไวยวายเรียกร้องความเป็นธรรม โดยอุทธรณ์เอากับพ่อแม่ที่ทำให้ต้องเกิดมาบ้าง อุทธรณ์เอากับฟ้าดินที่เชื่อกันว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ลิขิตชีวิตตนบ้าง ผู้ปกครองประเทศที่พากันฝากความหวังว่าจะเป็นฮีโร่บ้าง เจ้าหน้าที่ใหญ่ของบริษัทที่นึกว่าเขาจะเห็นค่าของตนบ้าง

ถ้าอ่านเกมกรรมออก จะทราบว่าคุณคนเป็นอย่างไรที่ตนเองทำ มีเท่าที่ตนเองให้คนอื่นไว้ แต่พอถึงตาจนหรือตกที่นั่งลำบาก ความไม่รู้และความหลงสำคัญผิดก็จะบีบให้มองหาแพะรับบาป สุดแท้แต่ใครจะเดินผ่านเข้ามาให้จับเป็นแพะ

การที่มนุษย์ถูกหลอกให้มัวเสียเวลาบ่นน้อยใจกับลมแล้ง เสียเวลาไวยวายกับกรรมการที่ไม่มีแก้วหู เสียเวลากล่าวโทษเทวดาฟ้าดินที่ไม่เคยเห็นหน้าและไม่รู้ว่ามิตัวตนอยู่จริงหรือเปล่า ทำให้เกือบจะเสียทั้งชาติที่เกิดมาให้กับความน้อยใจไปจนหมดสิ้น แทบไม่ใช่ออกาสที่มีเพื่อสร้างกรรมทำทุนให้ได้สิ่งที่อยากได้เอาเลย

ในทางกลับกัน อีกด้านหนึ่งคนมีทุนเก่าสูงๆอาจถูกหลอกให้เอาแต่เล่น ใช้เวลาที่มีอยู่แสวงหาความสนุกสนาน เกิดความมอหังการยามเฝ้าตนอยู่เหนือโลก หรืออย่างน้อยก็สำคัญว่าโลกลำเอียงเข้าข้างตน โดยไม่ต้องสนใจว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น จึงเหมือนคนเอาแต่เบิกเงินมาผลาญโดยไม่รู้จักหาใหม่ไว้เก็บต่อ

แรงบีบคั้นให้เกิดใหม่

ดังกกล่าวแต่แรกว่าขึ้นต้นชีวิตมาทุกคนก็เจอสิ่งบีบคั้นให้ต้องเอาตัวรอด นั่นหมายความว่าถ้ายังรักชีวิต ก็ไม่มีสิทธิ์อมืองอเท้านิ่งเฉย ทุกคนต้องทำอะไรบางอย่างเพื่อความอยู่รอด และการอยู่รอดด้วยวิธีทำชัวร์นั้นง่าย แต่จะอยู่รอดด้วยวิธีทำดีนั้นยาก

เมื่อทำกรรมชั่วชาก็ย่อมต้องเสวยผลเป็นร้ายดีตามเหตุปัจจัย เมื่อเสวยทุกข์จากกรรมชั่วก็ย่อมบีบคั้นให้อยากเสวยสุขให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เมื่อเสวยสุขจากกรรมดีก็ย่อมติดใจและอยากรักษาระดับความสุขนั้นให้ยั่งยืน ความอยากสุขให้มากขึ้น หรือความติดใจในสุขที่มีอยู่แล้วนั่นเอง บีบคั้นให้สัตว์ทั้งหลายติดข้องอยู่ ไม่หลุดพ้นจากภาวะเกิดตายไปได้ เนื่องจากธรรมชาติของจิตจะติดตามสิ่งที่ตนเองติดใจหรือข้องใจไปเรื่อยๆ เมื่อจิตสุดท่ายดับลง ก็มีจิตแรกในภพใหม่เกิดขึ้นสืบสานทันที ส่วนจะเป็นภพใดก็ขึ้นอยู่กับกรรมที่สมควรแก่ตน

เมื่อเกิดแต่ละครั้งก็หลงลืมไปเสียสิ้นว่าเพิ่งก่อกรรมทำเข็ญอันใดไว้ จำได้แต่ภาวะอันเป็นปัจจุบัน อดภาพปัจจุบันบีบคั้นให้เข้าใจว่ามีตนเองเพียงหนึ่งเดียว เกิดหนเดียวตายหนเดียว นอกจากพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดแล้ว ก็ไม่อยากจะเชื่อว่ามีเหตุผลกลับอันใดอีก ที่ทำให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้

ที่สุดแม้บางคนระแคะระคาย หรือกระทั่งเริ่มเชื่อว่าตนกำลังเล่นเกมกรรม ก็น่าเสียดายที่ยังถอนความติดใจไม่ได้ หรือแม้ถอนความติดใจเสียได้ ก็ไม่ทราบจะหยุดเล่นเกมจริงๆ ใดๆ ได้ด้วยการบอกเลิกเอากับใคร หรือต้องตั้งกายตั้งใจทำไหนจึงสามารถเลิกได้สำเร็จ

กล่าวโดยสรุปคือความอยากเสวยสุข กับความไม่รู้ที่กำลังเล่นเกมกรรมซ้ำซาก ตลอดจนไม่รู้ว่าจะหลุดพ้นจากเกมกรรมไปได้อย่างไรนั่นเอง คือแรงบีบคั้นให้ต้องเกิดใหม่อีกและอีก

บทต่อ ๆ ไปจะแสดงให้เห็นว่าคุณไม่จำเป็นต้องยอมจำนนต่อแรงบีบคั้นทั้งหลายในโลก เพราะคุณมีวิธีที่จะเอาชนะแรงบีบคั้นทุกชนิดได้

บทที่ ๖ — แรงต้าน

ถ้าปราศจากแรงต้านกิเลส ทุกคนอาจสมสู่กันตามถนนเพียงแรกพบสบตา

แรงต้านจากคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์

แม้ไม่รู้จักราศานาพุทธ แต่ลงถ้าเกิดเป็นมนุษย์ได้ อย่างน้อยก็ต้องมีคุณสมบัติขั้นพื้นฐานของความ เป็นมนุษย์ ได้แก่

๑) มโนธรรม

คือความรู้สึกผิดชอบชั่วดี หรือความรู้สึกว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ มโนธรรมเป็นอันเดียวกับ ความละอายต่อบาป และเหตุผลที่จิตมนุษย์มีความละอายต่อบาปโดยตั้งเดิม ก็เพราะกำเนิดมนุษย์มีได้ ด้วยบุญ มิใช่ด้วยบาป

กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือจิตมนุษย์นั้นมีความเป็นกุศลโดยพื้นฐาน แม้คนวิกลจริตในโรงพยาบาลบ้าง ก็ไม่อาจคลุ้มคลั่งได้ตลอดเวลา ต้องมีขณะแห่งการกลับคืนสู่ภาวะปกติบ้าง แตกต่างจากสัตว์นรก เตร็จจัน และเปรตบางจำพวกที่ถือกำเนิดด้วยบาป ซึ่งจะไม่มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีได้เลยตลอดอายุขัย จิตมีแต่ความเศร้าหมองและอาการอาละวาดถ่ายเดียวไปจนชั่วชีวิต

ฉะนั้นหากใครถามว่าจะรู้ได้อย่างไร ว่าอันไหนบาปอันไหนบุญ อันไหนคุณอันไหนโทษ ก็ต้องให้ ถาม 'มโนธรรม' อันมีอยู่โดยธรรมชาติของตคนนั่นเอง ยกตัวอย่างเช่นเมื่อโตขึ้นจนเครื่องเพศแสดงตัวชัด ทั้งชายและหญิงย่อมมีความละอายที่จะเปิดเผย โดยไม่ต้องให้ใครบอกว่าส่วนสงวนไม่ควรเปิดเผย เพราะย่อมรู้ว่าเครื่องเพศจะล่อตาและดึงดูดใจให้ใครๆคิดมาสมสู่กับตน เป็นต้น

๒) มนุษยธรรม

คือธรรมขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่เมตตาและกรุณา

เมตตาคือความไม่ยากเบียดเบียน ไม่ยากจองเวร แต่อยากเห็นคนอื่นอยู่ดีมีสุข ความมีเมตตา คือเหตุผลที่ทำให้คนเราไม่วิ่งเข้าไปตบหัวคนที่เราหมั่นไส้ตื้อๆ

ส่วนความกรุณาคือการมีน้ำใจลงมือช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ทนนิ่งดูตายไม่ได้เมื่อเห็นใคร ตรงหน้ากำลังย่ำแย่ ความกรุณาคือเหตุผลที่ทำให้คนกำลังจะจมน้ำได้รับความช่วยเหลือ

อย่างไรก็ตาม ระดับของมนุษยธรรมอาจลดลงเมื่อคนเราเติบโตท่ามกลางการพอกพูนกิเลส โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อขาดการระงับโลภะ โทสะ มีแต่เพิ่มความเห็นแก่ตัวและความเอาแต่ใจ พอถึงขั้นหนึ่งมนุษยธรรมก็อาจเลือนหายไป ซึ่งนั่นก็หมายถึงการลดระดับความเป็นมนุษย์ลงไปด้วย

๓) เหตุผล

ด้วยคำถามง่ายๆเช่น ทำไมต้องทำ หรือจะทำไม แม้แต่คนไร้มนุษยธรรมก็อาจรู้ว่าจะทำร้ายใคร ต่างกับสัตว์บางชนิดเช่นตัวต่อ ที่อาจบุกจู่โจมสิ่งมีชีวิตไหนๆก่อนก็ได้ โดยไม่ทันต้องสังเกตว่าใครมีสิทธิ์เป็นอันตรายกับตนหรือไม่ ทั้งนี้เพราะกรรมที่ส่งให้เกิดเป็นตัวต่อนั้น เจืออยู่ด้วยโทสะ เช่นชี ระวางขนาดฆ่าได้กระทั่งลูก หรือถือคติถ้าสงสัยให้ฆ่าก่อนแล้วค่อยสืบสวนทีหลัง

ความมีเหตุผลของมนุษย์อาจเสื่อมลงเมื่อกระทำความอันเจือด้วยโลภะและโทสะจนข้ามเส้น ปลดปล่อยให้เมฆหมอกโมหะก่อตัวคลุมบังจิตใจจนมืดทึบ เราจึงเห็นฆาตกรโรคจิตที่วิ่งไล่ฆ่าเพื่อนมนุษย์ โดยไม่จำเป็นต้องถามว่าจะทำไม ทำเพื่อประโยชน์อะไร

เครื่องยับยั้งโลภะ

สิ่งไร้ชีวิต

ได้แก่สิ่งที่เหนียวรั้งไม่ให้เกิดความโลภอยากได้จนเกินขอบเขต เช่น เสื้อผ้า เครื่องหมั้น ทะเบียน สมรส กำแพงกั้น กฎหมาย กฎหมู่ และความเหนียวอ่อน

ที่โลกมนุษย์ต้องมีเสื้อผ้าก็เพราะโดยธรรมชาติแล้ว เครื่องเพศเป็นสิ่งดึงดูดให้มนุษย์อยากสมสู่กัน และมนุษย์ก็เป็นสิ่งมีชีวิตที่สมสู่กันเอาสนุกโดยไม่จำกัดฤดูกาล อีกทั้งบุญก็ตกแต่งเนื้อหนังมังสาของมนุษย์ให้เป็นสิ่งน่าพิสมัย หากปราศจากเสื้อผ้า วันๆมนุษย์คงไม่มีอะไรนอกจากคิดอยากสมสู่กัน แต่ปัจจุบันเสื้อผ้าไม่ได้อยู่ในรูปของสิ่งปิดบังหรือกั้นขวางความรู้สึกทางเพศนัก ตรงข้าม ได้มีการออกแบบเครื่องนุ่งห่มให้เน้นการเปลมอวัยวะที่ยั่วหรือกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ บางทีอาจจะยิ่งกว่า แก้วผ้าไปเลยเสียอีก

แหวนหมั้นเพียงวงเดียวมีความหมายยิ่งกว่าการระบุว่าหญิงคนนี้ถูกจองตัวไว้แล้ว แต่ยังบ่งถึงภาวะยินยอมของผู้หญิงอีกด้วย (จะโดยเต็มใจหรือไม่ก็ตาม) แหวนเป็นสมบัติที่ฝ่ายชายยกให้ฝ่ายหญิง ภายหญิงก็ถูกสงวนไว้เป็นสมบัติของฝ่ายชายเช่นกัน แม้ตามประเพณีอันดีงามยังไม่ถึงเวลามอบให้เต็มตัว แต่ก็จำกัดสิทธิ์มิให้ชายอื่นแตะต้องแล้ว

การตกลงปลงใจร่วมหอลงโรงของชายหญิงเป็นการประกาศภาวะคู่ครอง ซึ่งเป็นที่ทราบกันทั่วโลกว่าทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงจะต้องไม่นอกใจกัน มีกันและกันเป็นคู่นอนเพียงหนึ่งเดียว ทะเบียนสมรสถูกใช้เป็นใบรับรองตามกฎหมาย มีอิทธิพลทางใจสูงกว่าข้อตกลงด้วยปากเปล่า เนื่องจากมีอำนาจศาลรับรองรายละเอียดปลีกย่อยในการใช้ชีวิตคู่มากมาย เช่นการแบ่งทรัพย์สินหลังถูกฟ้องหย่าเพราะฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีชู้

รั้วกำแพง ตู้นิรภัย หรือแม้ผนังห้องธรรมดา ก็เป็นเครื่องกั้นให้เกิดความรับรู้ว่าเป็นเขตส่วนตัว เป็นเขตหวงห้าม หรือเป็นเขตเก็บสิ่งมีค่า โดยปกติจะถูกออกแบบไว้ให้ผ่านเข้าไปยาก และวัสดุยิ่งแข็งแรงเพียงใด ก็ยิ่งบอกเป็นนัยว่าของนั้นมีค่า ถ้าใครคิดฝ่าฝืนเอาด้วยกำลังหรือเล่ห์เพทุบายมากขึ้นเพียงใด ก็ต้องอาศัยกำลังใจในการกอบาบหนักแน่นจริงจังมากขึ้นเท่านั้น ความสำเร็จในการโจรกรรมที่ยากเย็นอาจนำความปลื้มภูมิใจมาให้ใจ โดยหารู้ไม่ว่าตนได้เพิ่มน้ำหนักบาปให้ทวีขึ้นไปเป็นเงาตามตัว

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่อยู่รวมกันอย่างมีกติกา และไม่ใช่ว่าแค่กติกาแบบเล่นเกมเอาสนุก แต่เป็นกฎหมายที่มีความศักดิ์สิทธิ์อันผู้ใดจะละเมิดมิได้ ฉะนั้นเมื่อพึงเล็งอยากได้ของใคร อย่างน้อยก็ต้องคิดว่าถ้าลงมือขโมยมาเป็นของตนแล้วจะผิดกฎหมายหรือไม่ เมื่อผิดกฎหมายจะโดนลงโทษเป็นคุกหรือเป็นการโบย ก็ขึ้นอยู่กับแต่ละท้องถิ่น หากปราศจากกฎหมายและบทลงโทษเป็นกำแพงกั้นขวางแล้ว ก็ไม่มีสิ่งใดเป็นประกันว่ามโนธรรมของคนๆหนึ่งจะทำงานดีได้แค่ไหน

และสำหรับมนุษย์นั้น ถ้าตัวต่อตัวอาจไม่กลัวกัน แต่หากต้องต่อสู้กับสังคมรอบข้างแล้ว ก็ย่อมเกิดความคร้ามเกรงขึ้นมาบ้าง ทุกวันนี้ก็ยังมี การประชาติชนกันข่มขืนกันให้เห็นอยู่ แม้เข้าคุกก็ยังเจอเพื่อนนักโทษในคุกกลุ่มรุมทำร้าย หากเป็นคดีสะเทือนขวัญหนักๆเช่นข่มขืนฆ่าเด็กผู้หญิงอายุต่ำกว่าสิบขวบ

การเป็นไข้ที่ทำให้ขาดกำลังวังชาที่ดี การโหมเล่นสนุกจนเหนื่อยอ่อนโรยแรงก็ดี ล้วนแต่เป็นธรรมชาติที่ยับยั้งไม่ให้มนุษย์โลกอยากมีเพศสัมพันธ์เลยเถิด ข้อจำกัดในตนเองของร่างกายมนุษย์จะทำให้ทุกคนต้องหยุดเมื่อถึงเวลา คนที่ไม่รู้จักหยุดคือคนที่จะอ่อนแอลงและอาจตายก่อนวัยอันควร

โดยรวมแล้ว เครื่องขวางโลหะทั่วไปอาจยับยั้งการกระทำทางกาย แต่นอกจากความเหนื่อย ความเจ็บ และสภาพใกล้ตายแล้ว ไม่มีสิ่งใดบนทอนกำลังความโลภอันเกิดขึ้นทางใจของมนุษย์ได้ และหลายครั้ง อาจกลายเป็นยิ่งห้ามเหมือนยิ่งยุเสียมากกว่า

สิ่งมีชีวิต

ได้แก่การตั้งครรรค์ การเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน ภาวะการเป็นหญิงอายุน้อย ฐานะครูอาจารย์ ความเป็นเพศเดียวกัน ฐานะคนมีเจ้าของ และความไม่มีใจนิยมน

การมีครรรค์หมายถึงภาระที่ต้องรับผิดชอบ โดยเฉพาะฝ่ายหญิง ฉะนั้นความอยากมีเพศสัมพันธ์ของฝ่ายหญิงจึงน้อยกว่าฝ่ายชายโดยธรรมชาติ แต่สำหรับฝ่ายชายที่ไม่ได้รับการศึกษาเรื่องผลของการมีเพศสัมพันธ์ดีพอ อาจมองไม่เห็นว่าการตั้งท้องเป็นเรื่องคอขาดบาดตายอย่างไร ยิ่งถ้าสมัยใดการทำแท้งดูเป็นเรื่องธรรมดา สมัยนั้นความกลัวอุบัติเหตุจากการมีเพศสัมพันธ์ก็ยิ่งน้อยลงเป็นเงาตามตัว แต่อย่างไรสำหรับคนส่วนใหญ่แล้ว การตั้งท้องโดยขาดความพร้อมยังนับเป็นเรื่องร้ายแรงขั้นคอขาดบาดตาย ต้องหนักอก ต้องรู้สึกผิด ต้องเสื่อมเสียวงศ์ตระกูล ต้องรับผิดชอบหาทางแก้ปัญหาก็หรือปลงใจแบกปัญหา ฉะนั้นจึงนับว่าธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตในข้อนี้ จึงยังคงมีส่วนยับยั้งโลภะได้อย่างน้อยที่สุดก็ ต้องมีการเลือกว่าประจำเดือนมาหรือวันประจำเดือนขาด ไม่ใช่หน้ามืดกันได้ทุกวัน

ไม่มีกรรมตายตัวที่ทำให้เกิดเป็นพ่อแม่พี่น้องกัน แต่มีธรรมชาติตายตัวว่าถ้าเกิดจากพ่อแม่เดียวกัน หรือเป็นพ่อแม่ลูกกันแล้วไม่ควรสมสู่กัน เพราะไหลมาต่อองค์กำเนิดเดียวกัน ไม่มีมนุษย์คนไหนอยากไหลกลับไปสู่องค์กำเนิดเดิม คนร่วมสายเลือดจะมีความเป็นกันเอง ร่วมความรู้สึกเป็นเครือพันธ์ุเดียวกัน สัญชาตญาณทางเพศจึงบอกทุกคนว่าควรจับคู่กับผู้ที่กำเนิดมาจากสายเลือดอื่น อีกอย่างถ้าสายเลือดเดียวกันมีลูกกันแล้วเด็กจะพิการหรือปัญญาอ่อน สะท้อนให้เห็นภาวะไม่เหมาะสมและควรแก่การระอาย การเป็นคนในครอบครัวเดียวกันเหมือนเป็นเงาไข ทุกคนรู้โดยสัญชาตญาณว่าเป็นเรื่องผิด ต้องห้าม และบัดสีเกินกว่าที่จะทำ แต่ความใกล้ชิดและมีโอกาสได้เห็นนับๆแวมๆบอยๆก็เป็นเครื่องกระตุ้นความอยากได้ไม่ยาก ถ้าปล่อยให้อำนาจราคะครอบงำจนคิดฝ่าฝืนดำเนินกันของธรรมชาติ ผลก็คือจะต้องถูกลงโทษด้วยความรู้สึกเป็นทุกข์หนัก เหมือนบาดเจ็บทางกายและมีบาดแผลทางใจ หากยังขึ้นทำก็จะเป็นชนวนให้ขาดสำนึกผิดชอบชั่วดี กลายเป็นคนด้านชาไม่ระอายต่อบาปทั้งปวงได้ กล่าว

ได้ว่าเพศสัมพันธ์ร่วมสายเลือดเป็นหนทางลงไปสู่ความเป็นสหายแห่งเหล่าเดรัจฉาน ที่ไม่รู้จักรการ
บันยะบันยังเรื่องเซ็กซ์

ผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนกำลังขดขื่นอยู่แล้วโดยธรรมชาติ ยิ่งหากมีอายุน้อย ก็ยิ่งตกอยู่ในสภาพไร้
ทางสู้อย่างสิ้นเชิง มโนธรรมจะบอกว่าหญิงในวัยเยาว์สมควรได้รับการทะนุถนอมเหมือนไข่มุกในหิน แต่
โลกจะบอกไปอีกทางหนึ่ง คือเห็นว่าดีแล้วมันไม่มีทางสู้ เพราะฉะนั้นก็ฉวยโอกาสกอบโกยประโยชน์สุข
ทางเพศจากวัยเด็กของหญิงนี้แหละ การรังแกคนไม่มีทางสู้ย่อมส่งให้ตกไปอยู่ในภาวะถูกรังแกโดยไม่มี
ทางสู้เช่นกัน

ฐานะความเป็นครูอาจารย์นั้น ไม่ว่าจะหญิงหรือเป็นชายย่อมสมควรเป็นที่เคารพ เพราะหน้าที่
คือถ่ายทอดวิชาความรู้ให้นักเรียนเกิดสติปัญญา คิดอ่านเอาตัวรอดได้ ประกอบสัมมาชีพได้ ฐานะสูงส่ง
เหนือกว่ากันจึงศักดิ์กันไม่ให้นักเรียนอยากอกอาจเอื้อม แต่ความไม่ยอมอกอาจเอื้อมนั่นเอง เมื่อพลิกกลับมา
เป็นความอยาก ก็จะเป็นความอยากแบบต้องห้าม ซึ่งถ้าห้ามไม่อยู่ก็กลายเป็นแรงเร้าเกินธรรมดาเสีย
แทน และฝ่ายครูอาจารย์เองถ้าไม่สำนึกในเกียรติภูมิของตนว่ามีความสูงส่งควรรักษา ก็จะทำให้ฐานะครู
อาจารย์ของตนเป็นรื้อกันที่น่าป็นขำ และเมื่อไม่เห็นค่าของฐานะสูงส่ง ยอมเอาฐานะสูงส่งมารับใช้
ความสนุกทางต่ำ จิตใจก็ย่อมตกต่ำลง เสียความนับถือตัวเอง และอยู่บนเส้นทางลาดลงต่ำโดยง่าย

ตามสามัญสำนึกแล้ว ทุกคนจะมองว่า ‘การร่วมเพศ’ หมายถึงการเอาเพศตรงข้ามมาร่วมเสพกาม
กัน แต่ความจริงคือธรรมชาติให้เครื่องเพศมาเป็น ‘เงื่อนไข’ เท่านั้น เงื่อนไขคือคู่ประกอบอันเป็นตรง
ข้ามทำให้รู้สึกเข้ากันได้โดยไม่ต้องฝืนธรรมชาติ แต่ก็ไม่ได้ห้ามความสำเร็จหากจะเป็นเครื่องเพศชนิด
เดียวกัน ฉะนั้นความเป็นเพศเดียวกันจึงเป็นเครื่องต้านชนิดหนึ่ง หาใช่ข้อห้ามตายตัว กลของธรรมชาติ
คือใครประพฤติผิดหรือมักมากทางเพศ เช่นมีชู้หรือสมสู่ไม่เลือก ในที่สุดความหมกมุ่นก็จะทำให้หน้ามืด
มัวเมา เห็นไปว่าจะจะเป็นใครเพศไหนก็สมสู่ได้หมด จากนั้นก็จะพัฒนาไปอีกขั้น คือเกิดความขบใจที่ไม่
ควรขบใจ เกิดอาการเบี่ยงเบนทางเพศ ขอบเฉพาะเพศเดียวกันเอง ซึ่งขั้นนี้อาจเกิดขึ้นในชาติปัจจุบัน
หรือชาติถัดไป สรุปคือความเป็นเพศเดียวกันจะแปรตัวเองจากเครื่องต้านมาเป็นเครื่องลงโทษ ทำให้อยู่
ในสังคมได้อย่างไม่ปกติ

สิ่งที่พิสูจน์ได้ว่าเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องบาดใจได้มากที่สุด ก็คือการได้เห็นคนที่คุณกำลังหลงรักไป
เป็นของคนอื่น จะทำให้คุณไม่รู้สึกรู้ว่าเขาน่าเป็นสิ่งที่แตะต้องได้โดยง่ายเหมือนหนุ่มโสดหรือสาวโสด ฐานะ
ความเป็นคนมีเจ้าของอาจถูกประกาศผ่านการจูงไม้จูงมือในที่สาธารณะ อย่างน้อยเมื่อคุณคิดจะจีบเขาก็
ต้องรู้เท่าทันนั่นคือการแย่งชิง ส่วนจะรู้สึกผิดน้อยหรือรู้สึกผิดมากก็เป็นอีกเรื่อง และยิ่งผู้เป็นเจ้าของมี
อิทธิพลมากขึ้นเพียงใด คุณก็จะยิ่งคร่ำเคร่ง ไม่ด่วนตัดสินใจแย่งง่ายนัก

กล่าวเฉพาะลูกผู้หญิง หากเป็นคนตัวเปล่า พักอยู่คนเดียว ไม่มีพ่อแม่หรือญาติพี่น้องปรากฏราย
รอบ ก็คล้ายดอกไม้ที่ไร้รั้วล้อม เห็นแล้วชวนให้นึกว่าอยากเด็ดเมื่อไหร่ก็ได้ แต่ถ้าเป็นหญิงมีพ่อแม่ และ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังเลี้ยงตัวไม่ได้ ต้องให้พ่อแม่ดูแล อย่างนี้อาจให้ความรู้สึกเหมือนดอกไม้ไม่มีราคาใน
เรือนกระจก จะเข้าออกไม่เป็นเวล่ำเวลาไม่ได้ คนทำงานแล้วจะเข้าใจความรู้สึกชนิดนี้ได้ดีกว่าเด็กวัยรุ่น

ที่ยังไม่ทำงานหาเงินเอง วัยรุ่นอาจมองพ่อแม่ของเพื่อนหญิงเป็นแค่ตัวหน้าราคาญ เพราะฉะนั้นการละเมิดสิทธิของผู้ปกครองจึงเกิดขึ้นง่ายในวัยนี้ โดยไม่ค่อยจะมีใครรู้ตัวว่าทำการละเมิดสิทธิผู้อื่นไปแล้ว

เพศที่เป็นฝ่าย 'เสีย' ไม่ว่าจะในแง่เสียตัว เสียเปรียบ หรือเสียความรู้สึก คือเพศหญิง แต่ผู้หญิงก็มีความเป็นมนุษย์ และความเป็นมนุษย์ย่อมมีกำลังต่อสู้ดิ้นรนเอาตัวรอดไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง การไม่สมยอมจึงเป็นแรงต้านในตนเอง ต้องคิดแบบที่นักชมชื่นคิด คือเห็นหญิงเป็นเพียงวัตถุบำบัดความใคร่ และพร้อมจะทำร้ายร่างกายกัน จึงจะสามารถละเมิดสิทธิการครองตัวของสตรีได้ และในเกมกรรมนั้น ผู้ละเมิดย่อมถูกละเมิด ผู้ชมหญิงยอมต้องกลายเป็นหญิงที่ถูกชมเหงในวันหนึ่ง

โดยรวมแล้ว ถ้ายังมีมโนธรรมยอมรับเครื่องยับยั้งโลภะตามที่ควร โลภะก็จะไม่กำเริบเป็นการลงมือทำชั่วร้ายนัก แต่หากมโนธรรมถูกทำลาย เครื่องยับยั้งโลภะก็อาจแปรสภาพเป็นเครื่องช่วยตัวเองง่าย ๆ

เครื่องยับยั้งโทสะ

สิ่งไร้ชีวิต

ได้แก่สิ่งที่เหนียวรั้งไม่ให้เกิดโทสะร้อนแรงจนเกินขอบเขต เช่น ธรรมชาติที่งามตา เสียงที่รื่นหู และร่มไม้คล้ายร้อน

ก่อนอื่นต้องเข้าใจว่าธรรมชาติเช่นพืชพันธุ์ต่าง ๆ นั้น ไร้ชีวิตในแง่ที่ปราศจากเจตนาก่อกรรมและการรับผลกรรม แต่ก็มีชีวิตในแง่ที่มีวิญญาณรับรู้ความเป็นไปรอบตัว และคนรักต้นไม้ก็มักสื่อความรู้สึกกับวิญญาณของตนไม่ได้ และพวกเขาก็จะทราบบว่าต้นไม้ส่วนใหญ่แผ่คลื่นความเย็นเป็นวงกว้าง น้อยพันธุ์ที่แผ่คลื่นความนำอึดอัดหรือน่าระคายออกมา

ความเขียวของแมกไม้และสีสันสะอาดตาของไม้ดอกทำให้จิตใจคนเราเยือกเย็นลงได้จริง ดังนั้นหลายคนที่เข้าใจจึงนิยมปลูกสวนหย่อมไว้ในบ้าน นอกจากนี้ ถ้าใครอ้างว่าไม่มีทุน ก็อาจแหงนหน้ามองท้องฟ้ากว้างโล่ง กลางวันมีปุยเมฆขาว กลางคืนมีดวงดาวพราวพราย ภาพกระทบตาเหล่านี้บรรเทาความรู้ร้อนในอกได้ กับทั้งเมื่อถวิลหาสิ่งเหล่านี้บ่อย ๆ ก็ปรุงแต่งจิตให้อ่อนโยนนุ่มนวลลง ป้องกันหรือลดความเป็นคนขี้โมโหลงได้

เสียงของธรรมชาติที่รื่นหูอาจมีผลเท่ากับหรือมากกว่าภาพเย็นตาเสียอีก เนื่องจากจิตคนทั่วไปอาจละความสนใจจากสีสันรูปทรงอย่างรวดเร็ว แต่จะเพลินฟังเสียงต่าง ๆ ได้นานกว่า ทั้งนี้ก็เพราะจิต

มนุษย์มีลักษณะคล้ายคลึงกันมากกว่าจะเป็นรูปทรง ดังนั้นจึงมีความเข้ากันได้กับธรรมชาติชนิดที่เป็นคลื่นมากกว่ารูปทรง คุณจะพบว่าเสียงคลื่นกระทบหาด เสียงน้ำริน หรือเสียงสายลมผ่านแมกไม้ จะเห็นยวน่าให้จิตเปลี่ยนระดับความวุ่นวายลงสู่ความสงบราบคาบได้อย่างรวดเร็ว

ต้นไม้มีคุณกับมนุษย์มากมาย ให้ทั้งร่มเงาหลบร้อน ให้ทั้งอากาศที่สดชื่น ให้ทั้งความรับรู้การมาของสายลม คนที่ชอบนอนพักใต้ต้นไม้หลังทำงานเหนื่อยอ่อน มักเป็นคนที่มีความอ่อนโยนและระงับความโกรธได้ง่ายกว่าคนใช้ความคิดอยู่ในห้องแอร์ทั้งวันเสียอีก การหลบร้อนเข้าสู่ร่มเงาปกป้องของต้นไม้บ่อยๆจะทำให้จิตคุ้นเคยกับธรรมชาติของความสงบระงับ คือรู้ว่ามีความร้อน รู้ว่าต้องร้อน แต่ขณะเดียวกันก็รู้จักจังหวะของธรรมชาติที่ให้ร่มเงาไว้เป็นหย่อมๆ ธรรมชาติจะไม่ให้ความร้อนชนิดไร้จุดพัก แตกต่างจากห้องแอร์ที่มนุษย์สร้างขึ้นหลอกความรู้สึกว่ามีที่ที่เย็นอยู่ตลอดเวลา ไม่ต้องร้อนเลย พอรู้ร้อนภายในเลยกระวนกระวาย เพราะไม่ทราบจะซื้อแอร์แบบไหนมาระงับดี

โดยรวมจะเห็นว่าธรรมชาติให้เครื่องบรรเทาโกรธไว้มากมาย แต่คนอาจไม่มีเวลาใส่ใจดูหรือใส่ใจฟัง เพราะเอาเวลาไปแกว่งก่อกวนคลุกคลีอยู่กับเรื่องชวนร้อนเสียหมด สำหรับคนที่รู้จักธรรมชาติ เข้าถึงธรรมชาติจนชื่นใจ เพียงนึกถึงดอกไม้งามกับความกว้างของทะเลใหญ่ไพศาล เขาก็มีความสงบจากความกระวนกระวายร้อนรุ่มของปัญหานานาประการได้แล้ว

สิ่งมีชีวิต

ได้แก่ บุคคลผู้มีเมตตาธรรมสูง บุคคลที่มีเหตุผลดี บุคคลอันเป็นที่รักและเข้าใจกัน ตลอดจนสัตว์ที่อยู่อย่างเป็นอิสระหรือได้รับการเลี้ยงดูด้วยความอบอุ่น

กระแสน้ำของจิตใจไม่ได้เพียงดับความร้อนใจวูบวาบของคนกำลังโกรธ แต่อิทธิพลของความเย็นจากกระแสน้ำที่คงเส้นคงวา จะค่อยๆปรับ ค่อยๆกลบกลืนกระแสความร้อนในจิตของผู้ใกล้ชิดได้อีกด้วย นี่เป็นทำนองเดียวกับคนรักต้นไม้ที่อยู่ใกล้ต้นไม้แล้วซึมซับกลิ่นความเย็นจากพวกมันมา ต่างกันตรงที่คนใจดีมีเมตตายังเป็นแรงบันดาลใจให้เห็น ว่าวิธีพูด วิธีต้อนรับสถานการณ์ร้ายๆ วิธีเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส ควรทำกันอย่างไร เพียงจดจำวิธีพูดและวิธีทำของคนใจดีไว้แม่นยำ ชีวิตก็มีสิทธิ์โน้มเอียงไปในทางเย็น เป็นคนโกรธยากได้แล้ว

คนมีใจที่เที่ยงธรรม เห็นเหตุว่าเป็นอย่างนั้น ผลจึงเป็นอย่างนี้ แม้จะยังเป็นคนธรรมดาที่รัก โลกโกรธ หลงได้เหมือนใครอื่น ก็ได้ชื่อว่าสามารถเป็นเครื่องระงับยับยั้งโทสะให้คนอื่นได้ เนื่องจากมนุษย์ทั่วไปมักขัดแย้งก้ำกึ่งกันอยู่ระหว่างอารมณ์และเหตุผล ดังนั้นเมื่อฟังคนมีเหตุผล มีใจเป็นธรรมเห็นตามจริง ภาคของอารมณ์ก็ย่อมลดระดับลง และเปิดทางให้ภาคของเหตุผลทำงานบ้าง

คนที่รักคุณกับคนที่เข้าใจคุณอาจไม่ใช่คนๆเดียวกัน แต่ถ้าคุณโชคดีมีคนๆนั้นอยู่ในชีวิต เขาก็จะตัวร้อนให้คุณได้เกือบทุกสถานการณ์ กรรมจะตัดสินให้คุณได้มีคนประเภทนั้นอยู่ในชีวิตหรือไม่ และกรรมที่ว่าก็คือการเป็นผู้เคยให้ความเห็นใจ ยอมทำความเข้าใจ และหมั่นเอาใจเขามาใส่ใจเรา หากคุณไม่เคยทำกรรมประเภทนี้ไว้กับใคร หรือไม่สนใจที่จะเริ่มต้นเสียที ก็อย่าหวังจะได้มีใครหันมาเข้าใจคุณ ทั้งชีวิตคุณจะรู้สึกเหมือนตกอยู่ท่ามกลางคนแปลกหน้าที่ไม่เคยเข้าใจอะไรคุณเลยสักนิด

สัตว์ทั้งหลายที่เป็นส่วนประกอบของธรรมชาตินั้น เพียงใช้ชีวิตตามปกติของพวกมันก็ทำความรู้ธรรมยี่ให้มนุษย์ได้แล้ว เช่นแค้นกเกาะกิ่งไม้โดยไม่รู้ตัว ก็อาจถูกสายตามนุษย์เฝ้ามองจากระยะไกล เป็นส่วนประกอบที่ทำให้ทัศนวิสัยกว้างเปี่ยมเต็มด้วยชีวิตชีวาขึ้นมาได้ บัวยกกล่าวไปใยสำหรับสัตว์เลี้ยงนารักที่คุณให้ความรัก ความอบอุ่น ความผูกพัน เพียงมันเห็นคุณกลับบ้านแล้วเข้ามาเคล้าเคลีย คุณก็ลืมได้ว่าโกรธใครอยู่ เพราะพื้นที่ความโกรธในจิตใจถูกเบียดบังไปให้ความรักความเอ็นดูสัตว์เลี้ยงตัวโปรดของคุณเสียแล้ว

โดยรวมจะเห็นว่าสิ่งมีชีวิตก็เป็นเครื่องห้ามหรือเครื่องบรรเทาความโกรธให้แก่กันและกันได้ แต่ไม่ใช่สักแต่มีชีวิตแล้วจะเป็นเครื่องยับยั้งโทสะ อย่างน้อยต้องมีภาคของจิตที่รู้จักเย็น รู้จักเมตตาเป็น คนที่รักกันมักมีเมตตาให้กัน แต่พอแปลกหน้ากันหน่อยก็นึกว่าไม่ต้องไปห่วงความรู้สึกอีกฝ่ายให้เสียเวลานั่นเองเป็นต้นเหตุให้โลกนี้เต็มไปด้วยทะเลทรายทางจิต ยากนักจะหาร่มไม้พักพิงเพื่อผ่อนคลาย

เครื่องยับยั้งโมหะ

ในบรรดาเครื่องยับยั้งกิเลสทั้งหลาย ความเข้าใจถูกต้องตามจริงมีพลังมากที่สุด เหมือนคุณเล่นเกมเก็บดอกไม้ คุณอยู่ในสวนดอกไม้ที่เต็มไปด้วยแสงสว่าง ตามองเห็นวัตถุทั้งหลายแจ่มชัด ขอเพียงมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง ว่าดอกไม้ดอกใดเป็นพิษ ดอกไม้ดอกใดสวยแต่มีหนาม ดอกไม้ดอกใดงดงามส่งกลิ่นหอมปราศจากภัยอย่างสิ้นเชิง คุณยอมไม่หลงเดินเข้าหาดอกไม้มีพิษ หรือเมื่อจะเด็ดดอกสวยที่มีหนามก็ระมัดระวังเป็นพิเศษ หรือถ้าอยากได้ดอกไม้งามไร้พิษสงก็เดินเข้าไปเด็ดโดยไม่ลังเล เป็นต้น

เมื่อจะทำกรรมลงไปสักอย่าง คนธรรมดาคนหนึ่งไม่สามารถรู้ได้ว่าตนมีโมหะหนาที่บหรือเบาบาง เนื่องจากธรรมชาติของโมหะนั้น จะปิดกั้นความคิดอ่านและสติปัญญาไม่ให้ทำงาน จึงมีคำกล่าวเตือนใจ เช่น 'รักทำให้คนตาบอด' ซึ่งหมายถึงเวลาหลงรักหัวปักหัวปำคุณจะไม่เห็นเขาเลยแม้จะแสนร้ายกับคุณ

เพียงใด หรือนิทานเช่น ‘ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่’ ซึ่งหมายถึงเวลาโมโหหิวคนเราอาจตายผลฆ่าแม่ตัวเองได้เพียงเพราะนึกว่าแม่เอาข้าวมาให้หน่อยไป

เพราะฉะนั้น โมหะจึงไม่ใช่ศัตรูที่คุณสามารถชะล่า ปล่อยให้เข้าถึงตัวเสียก่อนแล้วค่อยคิดรับมือ โมหะเป็นศัตรูตัวร้ายที่คุณต้องไม่เปิดโอกาสให้เข้าถึงตัวได้เลย พุดง่าย ๆ ว่าต้องกันไว้ก่อน แก่ และโดยธรรมชาตินั้น เครื่องยับยั้งโหมะไม่ให้เกิดขึ้นมีดังนี้

๑) ฝึกเห็นความจริง นี่เป็นเรื่องแปลก ทุกคนคงคิดว่าสิ่งใดเป็นความจริง สิ่งนั้นย่อมเห็นได้ง่าย แต่ที่แท้แล้วความจริงเป็นสิ่งเห็นได้ยาก เพราะคนเรามองอะไรๆออกมาจากความรัก ความเกลียด ความกลัว หรือความเขลา ยกตัวอย่างเช่นเพราะรักตนเอง เข้าข้างตนเอง ประกอบกับเกลียดชังคู่แข่งของคุณ กลัวว่าเขาจะได้ดีกว่า คุณจึงเขลาพอที่จะตัดสินใจว่าเขาผิด เขาเลว เขาไร้คุณค่า แล้วพยายามหว่านล้อม ชักจูงให้คนอื่นเชื่อตามคุณ แต่หากคุณมีมนุษยธรรม ไม่ปล่อยให้ความรักหน้าตัวเองครอบงำ กัดพ้อ ยอมรับที่ละข้อว่าเขามีข้อดีที่ควรสรรเสริญตรงไหน มีข้อเสียที่ควรช่วยติเพื่อก่ออย่างไร ใจคุณจะปรับระดับคุณภาพให้เข้าใกล้ความเป็นกลาง เหมือนคนเห็นหินใต้ท้องน้ำชัดเจนเพราะน้ำนิ่งใส ไม่ขุ่น กระเพื่อม

๒) ฝึกทำลายความเห็นแก่ตัว เอาเฉพาะในขั้นที่เป็นไปได้ระดับทานเบื้องต้นก่อน ลองสัญญากับตัวเองว่าถ้ามีพอและถูกขอ คุณจะให้ ถ้าเขาไม่ทำเกินไป คุณจะอภัยโดยไม่คิดมาก จากนั้นเขยิบขึ้นมา ถือศีลง่าย ๆ เช่นสัญญากับตัวเองว่าต่อไปนี้ โกรธแค่ไหนจะไม่ลงมือทำร้าย อยากรได้แค่ไหนก็จะไม่โกง เขามา มั่นจุกอกแค่ไหนก็ไม่ลักลอบเป็นชู้ ถ้าไม่จำเป็นจริงๆจะไม่โกหก และแม่เลิกเหล้าไม่ได้ก็จะไม่ดื่ม จนสมองซาวตสดอย่างเด็ดขาด ข้อสัญญาที่ไม่ยากเกินไปในระดับทานและศีลเหล่านี้จะจำกัดขอบเขตความเห็นแก่ตัวให้อ่อนกำลังลง

หลังจากฝึกเห็นความจริงและทำลายความเห็นแก่ตัวสักระยะหนึ่ง จิตของคุณจะเกิดภูมิคุ้มกัน และเหมือนคุณได้สร้าง ‘ตัวที่ไม่เข้าข้างตนเอง’ ขึ้นมาตัวหนึ่ง คอยตัดสินใจเหตุการณ์ต่างๆอย่างไม่มีโมหะครอบงำ แม้คุณยังมีมานะ มีความถือดี แต่เวลาจะเปรียบเทียบกับใคร ก็จะไม่ยกอารมณ์ขึ้น นำหน้า แต่จะเอามโนธรรม มนุษยธรรม และเหตุผลดี ๆ ขึ้นมาเป็นหลักตั้งอย่างสมศักดิ์ศรีความเป็นคน

เครื่องด้านการเกิดใหม่

นักฆ่าตัวตายให้คำตอบได้ดีว่าทำไมคนเราไม่ควรมีชีวิตอยู่ คำตอบง่ายๆ สั้นๆ ก็คือชีวิตมันเป็นทุกข์!

นักฆ่าตัวตายถูกขอร้องหนึ่งก็ตรงนี้ ชีวิตเป็นทุกข์! ไหนจะต้องดิ้นรนเอาตัวรอด ไหนจะต้องเจอแรงบีบคั้นให้เลือกว่าอยู่ข้างความดีหรือความชั่ว ไหนจะต้องเผชิญหน้ากับแรงเสียดทานต่างๆ นานาทั้งภายนอกและภายใน หากไม่เกิดเลยก็ไม่ต้องเข้ามาสู่โลกนี้โดยไม่รู้โอ้โหน้อ โหน้อไม่ต้องพบกับแรงบีบคั้นไม่ต้องเผชิญกับแรงเสียดทานใดๆ ให้อย่างใจ

ความทุกข์ ความท้อ ความทรมาณอันไม่น่าพิสมัย ไม่ชวนให้ติดใจนานับการในโลกนี้เอง เป็นเครื่องด้าน เครื่องยับยั้งไม่ให้มนุษย์อยากเกิดมาอีก ธรรมชาติอันน่าเซ็ดหลาบของการมีชีวิตนี้ เพียงพอสำหรับหลายต่อหลายคน ที่จะตัดสินใจได้ว่าไม่อยากเกิดใหม่อีก หากชาติหน้าจะมีจริง

อย่างไรก็ตาม นักฆ่าตัวตายและคนทั้งหลายผิอดอย่างมหันต์ที่คิดว่าตัวเองมีสิทธิ์เลือกที่จะไม่เกิดใหม่อีก คือเข้าใจว่าเกมกรรมเล่นง่ายปานนั้น นึกอยากเลิกก็เลิก นึกอยากหยุดก็หยุด เกมกรรมใจร้ายเกินกว่าที่คุณคิด เพียงคิดตัดช่องน้อยแต่พอตัว อยากหลุดรอดจากเกมด้วยการปลิดชีพตนเองคือๆ นั้น จะต้องถูกปรับ ถูกทำโทษ โดยวัดจากเหตุผลบีบคั้นว่าหนักหนาสาหัสปานใด ฆ่าตัวตายเพื่อตนเองหรือคนอื่น ขณะตายมีจิตที่เศร้าหมองหรือทรงสติไว้ได้ เกมใหม่จะเริ่มเปิดฉากโดยถือเอารายละเอียดของเกมสุดท้ายเป็นเกณฑ์

เครื่องด้านการเกิดใหม่ที่แท้จริงคือการเห็นทุกข์ เห็นโทษ เห็นภัยของการเกิดมาเล่นเกมกรรมอย่างไม่รู้โอ้โหน้อ โหน้อ กับทั้งรู้ให้ถูก รู้ให้ตรง ว่ามีเหตุผลอันใดบีบคั้นให้ต้องเกิดมา ซึ่งตรงนี้บทที่ ๔ ว่าด้วยแรงบีบคั้นให้เกิดใหม่ได้ตอบคำถามไว้แล้วคร่าวๆ นั่นคือเพราะความติดใจในสุขซึ่งมีอยู่บ้างในชีวิตคน ตลอดจนความไม่รู้วิธีหยุดเล่นเกม อย่างมากก็แค่สันนิษฐานไม่ต่างจากนักฆ่าตัวตายทั้งหลาย นั่นคือถ้าไม่อยากเกิดอีก ก็คงแปลว่าไม่ต้องเกิดอีก

ความรู้ทางจบเกมไม่ได้มีมาให้เอง แล้วก็ไม่ได้อ้อมอ้อมๆ ถ้าบททอสานของเกมกรรมเกิดขึ้นง่ายนักวันนี้คุณจะไม่เหลือใครเล่นเกมกรรมให้คุณเห็นเลยสักคน

บทต่อ ๆ ไปจะแสดงวิธีพัฒนาฝีมือในการเล่นเกมกรรมให้ดีขึ้น กระทั่งรู้ว่าจะเล่นต่ออย่างไร เก่งกาจและเป็นสุขได้อย่างไร และถ้าอยากหยุดเล่นเกมกรรมจริง ๆ ต้องทำตามกติกาข้อไหน

บทที่ ๗ - ตัวแปรต่าง ๆ

แค่ตั้งใจอย่างเดียวไม่พอ คุณต้องเข้าใจให้ดีพอด้วย

ตัวแปรที่กระตุ้นให้ก่อกรรม

๑) ปัจจัยแวดล้อมเริ่มแรก

ไม่มีใครจำการตัดสินใจครั้งแรกได้ ทุกคนทราบแต่ว่าในวัยเด็กน้อยที่แขนขาสั้นเกินกว่าช่วยเหลือตนเอง ทุกคนไม่มีสิทธิ์เลือก ไม่มีสิทธิ์คิดตัดสินใจว่าจะเอาแบบไหน ทั้งพ่อแม่ เพศ รูปร่างหน้าตา แก้วเสียง สุขภาพ ฐานะ ที่อยู่อาศัย ครู ความเฉลียวฉลาด และวิธีใช้สติคิดอ่าน ทุกคนทราบแต่เพียงว่าตนถูกบังคับให้ต้องมีสมบัติเหล่านี้ ไม่ว่าจะชอบหรือชังก็ตาม

การตัดสินใจครั้งแรกๆ นั้น เริ่มต้นเมื่อคุณมีสิทธิ์เลือกบางสิ่งตามใจชอบ เช่นเข้าโรงเรียนอนุบาล เจอเพื่อนคนไหนชอบใจก็เลือกคบคนนั้น ไม่ชอบใจขึ้นมาก็เลิกคบกัน เป็นต้น **ทุกการตัดสินใจมีแรงผลักดันเสมอ แรงผลักดันแรกคือทุนเก่าที่แต่ละคนมีติดตัว** อย่างเช่นถ้าคุณมีพ่อแม่สอนให้เลือกคบเพื่อนรวยๆ แนวโน้มที่คุณจะเป็นคนหัวสูงก็ย่อมมีอยู่

กรรมเป็นแดนเกิด กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ เมื่อถือตามความจริงนี้ แปลว่าคุณไม่ได้มาเกิดกับพ่อแม่ที่สอนให้หัวสูงโดยบังเอิญ คุณจะต้องเคยหัวสูงมาก่อน หรือทำกรรมบางอย่างที่ลงตัวพอดีกับพ่อแม่หัวสูง ผลจึงออกมาสอดคล้องเช่นนั้น

อย่างไรก็ตาม ความเป็นคนหัวสูงไม่เที่ยง เกิดขึ้นด้วยเหตุปัจจัยแบบหนึ่ง และมีสิทธิ์แปรไปด้วยเหตุปัจจัยอีกแบบหนึ่ง หมายความว่าระหว่างมีชีวิตมนุษย์แต่ละครั้ง ถ้ามีแรงกระทำมาเปลี่ยนใจคุณ ทำให้คุณอ่อนโยนลง ลดความแข็งกระด้างได้อย่างถาวรชั่วชีวิต ก็แปลว่ามีนิสัยใหม่ที่ตั้งมั่น คือความอ่อนโยน นอบน้อมถ่อมตน ไม่ดูถูกคนยากจน เช่นนี้เมื่อเกิดใหม่คุณย่อมไปเกิดกับพ่อแม่ที่ไม่สอนให้หัวสูง แล้วก็ทำให้การตัดสินใจครั้งแรกๆ ของคุณเปลี่ยนไปด้วย

สรุปคือในภพกรรมนั้น แม้กระทั่งการตัดสินใจครั้งแรกๆ ก็หาได้เกิดจากความบังเอิญ ต้องมีปัจจัยพื้นฐานของชีวิตเป็นตัวผลักดันอยู่เบื้องหลังเสมอ

ความจริงมีอยู่ประการหนึ่ง คือการตัดสินใจที่ขาดความเข้าใจเกมกรรมนั้น มักนำปัญหาใหม่มาเพิ่มแทนการแก้ปัญหาเก่าให้หมดไป สิ่งที่ฟ้องว่าคุณกำลังเดินอยู่บนทางเลือกที่ผิด คือการต้องทนทุกข์ทั้งที่ทุนเก่าน่าจะเอื้อให้เป็นสุข เช่นเศรษฐกิจที่มีเงินมาก แต่จิตใจเหมือนขอทานที่ไม่มีเงินสักบาท

สิ่งที่คุณต้องทราบคือ การคิดคะแนนใหม่เริ่มต้นนับแต่มีการตัดสินใจครั้งแรก ๆ ด้วยตนเอง หลักร้าง ๆ มีอยู่ว่าถ้าคุณตัดสินใจอยู่ข้างแรงต้านกิเลส (เช่นมโนธรรม มนุษยธรรม และเหตุผล) โดยมากคะแนนคุณจะบวกขึ้น เห็นได้จากที่มีความสุขทางใจมากกว่าที่ควร แต่หากคุณตัดสินใจยอมตามแรงบีบคั้นของกิเลส (เช่นเครื่องกระตุ้นความโลภและความโกรธ) โอกาสจะสั่งสมคะแนนลบก็สูง เห็นได้จากที่มีความทุกข์ทางใจมากกว่าที่ควร

๒) เพื่อน

เพื่อนมีหลายแบบ สำหรับแบบที่กล่าวถึงในหัวข้อนี้คือเพื่อนที่คุณรู้สึกว่าเข้ากับคุณได้ คุณไว้วางใจเขาได้ คุณคิดพึ่งพาเขายามเกิดปัญหา คุณสนิทกับเขาพอจะถือวิสาสะมากหรือน้อย คุณสามารถพูดเล่นหรือใช้ภาษาโจด ๆ ได้โดยไม่โกรธกัน และคุณก็รู้สึกว่าคุณเองมีอิทธิพลกับชีวิตของเขา พอ ๆ กับที่เขาที่มีอิทธิพลกับชีวิตของคุณในทางใดทางหนึ่ง เช่นคุณต้องยินยอมแบ่งเวลาทำกิจกรรมบันเทิงที่ปราศจากผลประโยชน์ร่วมกับเขา พักผ่อนหย่อนใจหรืออยู่ใกล้กับเขาเงิบ ๆ ได้โดยไม่อึดอัด และไม่จำเป็นต้องหาเรื่องมาพูดจ้อเสมอไป

เพื่อนในความหมายของคนใกล้ชิตนั้น โดยมากจะเป็นคนวัยเดียวกัน เพศเดียวกัน แต่นิยามความเป็นเพื่อนก็ได้จำกัดจำเพาะเจาะจงอยู่แค่นั้น เพื่อนอาจต่างเพศ ต่างวัย ต่างชาติต่างภาษา หรืออาจเป็นพ่อแม่พี่น้องของคุณเองก็ได้

การที่หลายคนรู้สึกว่าตัวเองไม่มีเพื่อนสนิท ก็อาจจะเพราะไม่มีใครที่ตรงตามคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น และการที่คนส่วนใหญ่ไม่คิดว่าตนมีเพื่อนแท้ ก็เพราะเกิดปัญหาหนัก ๆ แล้วไม่มีใครแสดงตัวยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ

เพื่อนสนิทหรือเพื่อนแท้ของคุณไม่ได้มีอิทธิพลกับคุณแค่เป็นใครให้คุณหยอกล้อเล่นหัวหรือพึ่งพายามยาก แต่เขายังมีส่วนในการหักเหเส้นทางกรรมของคุณ หรือส่งเสริมต่อยอดให้เส้นทางกรรมเดิมของคุณไปถึงจุดหมายเป็นนรกสวรรค์เต็มภูมิ คำช่วยหรือกำลังใจเล็กๆน้อยๆจากเพื่อนอาจมีผลให้คุณตัดสินใจทำเรื่องบ้าๆที่คุณไม่เคยคิดอยากทำ หรืออาจทำให้คุณยับยั้งชั่งใจในเวลาใกล้ขาดสติ

ส่วนเพื่อนกิน หรือเพื่อนที่มาตอดนิตตอดหนอย จ้องจะเอาไรตเอาเปรียบคุณอยู่ตลอดเวลา นั้น คุณไม่จำเป็นต้องหา และไม่จำเป็นต้องมีกรรมเก่าอันใดเป็นพิเศษ เพราะมนุษย์เกินกว่าครึ่งพร้อมจะเป็นเพื่อนกินอยู่แล้ว

สำหรับกรรมเก่าที่ทำให้มีเพื่อนมากคือความมีน้ำใจ มีความคิด คำพูด และการกระทำในเชิงผูกไมตรี ชอบเกื้อกูลไม่เลือกหน้า ไม่มองใครในด้านลบด้านร้ายตั้งแต่แรกพบ กรรมประเภทนี้จะทำให้จิตมีความเบิกบาน ก่อกระแสความเป็นกันเอง และมีแรงดึงดูดให้ใครต่อใครอยากเข้ามาสนิทด้วย

กรรมเก่าที่ทำให้มีเพื่อนน้อยคือการเป็นคนแล้งน้ำใจ ชอบเอารัตเอาเปรียบ มีความคิด คำพูด และการกระทำในเชิงปฏิเสธไมตรี พร้อมจะมองใครๆแบบเพ่งโทษโดยยังไม่ทันคุยกันสักคำ กรรมประเภทนี้จะทำให้จิตมีความเศร้าหมอง ก่อกระแสความอึดอัดน่าระคาย และเต็มไปด้วยแรงผลักดันให้ใครต่อใครอยากออกห่าง

กรรมเก่าที่มีเพื่อนดีๆ คอยให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจในด้านดี คือเคยเป็นคนว่าง่าย ไม่ตั้งต้นไว้ เหตุผลเมื่อใครตักเตือนให้ได้สติคิดชอบ หรือทำตัวเป็นกำลังใจสนับสนุนให้คนรอบตัวประพฤติตนในทางที่ควร

กรรมเก่าที่มีเพื่อนเลวๆ คอยยุยงให้ไหลไปสู่ความเดือดร้อน คือเคยเป็นคนว่ายาก ตั้งต้นไว้ เหตุผลเมื่อใครตักเตือน หรือทำตัวเป็นบ้างข้างๆให้คนเขาแตกคอกัน สนับสนุนให้คนใกล้ตัวหมกมุ่นในกามและการแก้แค้น หรือเขาอยู่ดีก็หาอุบายให้เขาเห็นงกจักรเป็นดอกบัว คิดทำเรื่องเลวทรามต่างๆ

กรรมเก่าที่ทำให้มีเพื่อนสนิทแน่นแฟ้นคือการร่วมคิด ร่วมความเชื่อ และร่วมกระทำกิจน้อยใหญ่ด้วยกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลให้ซึ่งใจกัน เมื่อสนิทกันมากๆอาจไม่ได้มีแต่ความสัมพันธ์ด้านดีต่อกัน แต่อาจทำร้ายจิตใจหรือกระทั่งทำร้ายร่างกายกัน ตรงนั้นไม่สำคัญ สำคัญคือแม่ทะเลาะเบาะแว้งหนักขนาดไหน ต้องกลับมาคืนดีกันได้ จึงจะย้อนกลับมาเป็นแรงกระชับความผูกพันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น แต่ถ้ากลับคืนดีไม่ได้ ยังอาฆาตอวยกลางแค้นกันไปล้างแค้นกันมา ก็อาจหมายถึงการเป็นศัตรูคู่อาฆาตรายใหญ่ อาจจะระดับข้ามภพข้ามชาติไปเลย

กรรมเก่าที่ทำให้มีเพื่อนแท้คือการร่วมกันทำบุญใหญ่สำเร็จ และมีความปลอบปลื้มยินดี ยิ้มให้กัน มองกันเต็มตาด้วยความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว บุญใหญ่อาจหมายถึงการช่วยเหลือพระที่เจ็บไข้อาพาธหนัก หรืออาจหมายถึงการร่วมกันสร้างชุมชนยากไร้ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น หรืออาจหมายถึงการร่วมงานบุญกันเป็นประจำ กระทั่งสะสมบุญสัมพันธ์ไว้พัฒนาจากกองเล็กเป็นกองใหญ่ บังเกิดความผูกพันเหนียวแน่นจนรู้สึกไม่เป็นอื่นต่อกัน น้ำพักน้ำแรงที่ช่วยกันจนงานบุญใหญ่สำเร็จนั้น จะย้อนกลับมาเป็นกำลังใจให้ทำกิจน้อยใหญ่ร่วมกันสำเร็จเสมอ เมื่อฝ่ายใดพลั้งพลาด อีกฝ่ายก็สามารถยืดยุดจุดดึงให้กลับตรงตัวขึ้นได้ใหม่ อีกทั้งอำนาจบุญในอดีตชาติจะเป็นกำลังใจให้ซึ่งใจกันตั้งแต่แรกพบ โดยยังไม่ทันต้องร่วมบุญกันอีก

และที่สุดแล้ว ชาตินี้ชีวิตนี้ คุณมีสิทธิ์ทำกรรมใหม่ คือเลือกสร้างเพื่อน หรือเลือกคบเพื่อนในแบบที่จะทำให้คุณได้คิด ได้ตั้งใจเป็นบุญ แม้ว่าต้องตกอยู่ใต้อำนาจกรรมเก่า ส่งให้คุณอยู่ท่ามกลางคนที่ไม่เป็นมิตร ขอเพียงคุณมีน้ำใจและคิดดีกับทุกคน ไม่สนใจว่าเขาจะติดต่อหรือร้ายมา วันหนึ่งอาจเป็นชาตินี้หรือชาติหน้า เมื่อกรรมใหม่ถึงเวลาให้ผล คุณจะมียุเพื่อนมาก เพื่อนที่ดี เพื่อนสนิท และเพื่อนแท้เข้าจนได้

๓) ผู้นำ

แต่แต่ละคนมีอิทธิพลชักนำผู้อื่นไม่เท่ากัน มนุษย์จะรู้สึกได้ถึงความจริงนี้ตั้งแต่เด็ก ๆ และนั่นก็ทำให้เกิดการเลือกหัวหน้าชั้น หรือหัวหน้ากลุ่มเพื่อเป็นผู้นำกระทำการกิจเล็กน้อย ๆ หรือเป็นแม่งานการตัดสินใจที่ทุกคนต้องยอมรับ

การเลือกผู้นำจะเป็นตัวบอกว่าคุณยอมรับนับถือคนแบบใด รวมทั้งอาจบอกว่าคุณจะอยู่ในทิศทางของการขึ้นจากคนแบบใด คุณยินดีตกอยู่ภายใต้อิทธิพลแบบไหน

ในวัยเด็กภาวะความเป็นผู้นำอาจไม่ซับซ้อน เพราะเด็ก ๆ ยังสร้างภาพกันไม่เก่ง ใครมีทุนเก่าอย่างไรบารมีก็มักฉายออกมาตรงจริงตามนั้น คุณจึงเลือกยอมรับนับถือใครแบบตรงไปตรงมาจากภาพที่ปรากฏ เช่นหากเขามีรัศมีความเป็นผู้นำ มีความเด็ดเดี่ยวมั่นคง และมีความพิเศษที่ชมคุณได้ ใจคุณก็จะยอมรับทันที โดยไม่ต้องสำรวจเสียก่อนว่าคุณสมบัติและข้อดีข้อเสียของเขามีอยู่มากน้อยเพียงใด

แต่เมื่อคนเราโตขึ้น ก็จะเริ่มมีความซับซ้อนในตัวเอง รัศมีความเป็นผู้นำไม่เพียงพอที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับหมูชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้งจากคนในท้องถิ่นหรือมหานชนระดับประเทศ บีบคั้นให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสร้างภาพความเป็นผู้นำที่เหนือกว่าใคร และเมื่อคุณต้องเกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองในฐานะผู้เลือก ก็ต้องดูว่าคุณเชื่อภาพแบบไหน ศีรษะลึกลงไปในรายละเอียดของผู้นำเพียงใด ถ้ารู้สึกแล้วเต็มใจเลือกใคร ก็เท่ากับคุณยอมรับอิทธิพลจากคนๆ นั้นเต็มที่ เช่นคุณยินดีในแนวคิดของผู้นำที่เปี่ยมไปด้วยจริยธรรม และเขาพิสูจน์ตัวเองว่ามีจริยธรรมในระยะยาว ก็เท่ากับคุณถูกปลุกฝังให้เอาแบบอย่างจริยธรรมของผู้นำที่คุณศรัทธาเข้ามาไว้ในตนเอง

และไม่ว่าจะอยู่ในวัยใด หลายครั้งคุณอาจจำใจต้องยอมรับผู้นำ เช่นอยู่ในเกมฟุตบอลที่ใครบางคนสมควรเป็นศูนย์หน้าหรือกัปตันทีม ทั้งที่คุณไม่เห็นด้วย ก็อาศัยเสียงเดียดคัดค้านไม่ได้ หรือในฐานะประชาชนคนหนึ่ง คุณเลือกพรรคที่เห็นว่าเลวน้อยที่สุด หมายความว่าไม่ได้เต็มใจเชียร์ใครให้เป็นผู้นำของคุณ คุณไม่ได้เลือกนาย คุณเพียงตกอยู่ในสถานการณ์จำหนต้องเลือกคนมารับใช้ชาติเท่านั้น กรรมเช่นนี้ต่อไปจะไม่มีผลให้คุณต้องยอมรับอิทธิพลของเขาหรือคนแบบเขาเต็มเม็ดเต็มหน่วยนัก

ความหมายของผู้นำไม่ใช่แค่ผู้บัญชาให้ทำโน่นทำนี่ แต่ยังสามารถหมายถึงการเป็นผู้เป็นแบบอย่าง มีความเป็นตัวของตัวเอง เห็นยวนำให้ผู้พบเห็นถือเป็นแบบอย่าง พุดง่าย ๆ ว่าใครที่สามารถเป็นแรงบันดาลใจให้กับคุณในทางใดทางหนึ่ง ก็จัดเป็นผู้นำในทางนั้น ๆ ของคุณ คุณไม่อาจทราบตั้งแต่เกิดว่าใคร

ที่ไหน เมื่อไหร่ ที่จะทำให้คุณเกิดแรงบันดาลใจ แต่เมื่อพบ คุณก็จะรู้ เช่นเห็นเพื่อนเล่นเปียโนได้เพราะคุณก็อยากเล่นให้ได้อย่างเขาบ้าง หรือเห็นครูบางคนขยันสอน กระตือรือร้นทุ่มเททำความกระจำให้กับนักเรียนทุกคน คุณก็ซึมซับรับรู้และนี่ก็อยากมีพลังในการสอนแบบนั้นบ้าง เป็นต้น

กรรมที่ทำให้คุณเลือกผู้นำที่ดี คือยอมมีใจลงให้กับผู้พาไปสู่ทางอันเป็นประโยชน์ ได้แก่การที่เคยชวนช่วยช่วยเหลือผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม หรือถึงแม้ไม่เคยลงมือช่วย อย่างน้อยก็เคยเอาใจช่วย เมื่อพิจารณาแล้วว่าสิ่งที่เขาทำเป็นประโยชน์สุขกับส่วนรวม ไม่คิดอกุศล ไม่พูดคัดค้าน ไม่กระทำการต่อต้านใดๆ

กรรมที่ทำให้คุณเลือกผู้นำที่เลว คือยอมมีใจลงให้กับผู้พาไปสู่ทางอันเป็นโทษ คือรู้ทั้งรู้ว่าเขาคิดผิด คิดเห็นแก่ตัว คิดเบียดเบียนสังคม แต่ก็ยังสนับสนุนช่วยเหลือ เพียงเพราะเห็นแก่ประโยชน์ร่วมกันกับเขา

กรรมที่ทำให้มีความเป็นผู้นำ ได้แก่การทำตนเป็นที่พึ่ง เป็นความอุ่นใจ เป็นความหวังของกลุ่มคนเรามีบารมีขึ้นมาได้ด้วยการช่วยเหลือคนอื่น ไม่ใช่ด้วยการอยู่เฉยหรือขอให้คนอื่นช่วย ลักษณะความเป็นผู้นำแจ่มแจ้งได้หลากหลายพิสดาร แต่โดยเบื้องต้นแล้ว อย่างน้อยต้องมีลักษณะของผู้มีสติ มีความเห็นเป้าหมายว่าจะชักชวนให้ใครทำอะไร มีความมั่นคงอันเกิดจากการควบคุมตนเองให้อยู่ในร่องในรอยสู่เป้าหมาย มีความเต็มใจที่จะชี้แนะและอธิบายให้คนอื่นเข้าใจวิถีทางที่เลือก ถ้าคิดในแบบที่แตกต่าง กับทั้งฉลาดพอจะแก้ปัญหาที่คนอื่นแก้ไม่ได้

กรรมที่ทำให้เป็นผู้มีระดับย่อยคือความชวนชวายน้อย กรรมที่ทำให้เป็นผู้มีระดับใหญ่คือความชวนชวายนาน

กรรมที่ทำให้เป็นผู้ที่มีบารวารจงรักภักดีสูง คือความมีใจคิดเสียสละด้วยความบริสุทธิ์ หวังประโยชน์ผู้อื่นเป็นที่ตั้ง กับทั้งสามารถพลิกชีวิตผู้อื่นด้วยการเปลี่ยนความเห็นผิดให้เป็นความเห็นชอบ เปลี่ยนสถานะช่วยตัวเองไม่ได้ให้กลายเป็นช่วยตัวเองและคนอื่นได้ เป็นต้น

กรรมที่ทำให้เป็นผู้นำที่ดีและมีบารวารมาก คือการชี้แนะให้ผู้อื่นเข้าใจ เลื่อมใสในการบุญการกุศล แล้วจึงชักชวนให้ใครต่อใครทำบุญตาม ตลอดจนได้ติดตาม ขอจงแยกให้ออกว่าผู้นำทั่วไปกับผู้นำที่ดีนั้น แม้เป็นผู้นำเหมือนกัน ก็ทำให้คนได้ดีต่างกัน ผู้นำระดับประเทศอย่างฮิตเลอร์อาจใช้คำพูดยุยงปลุกปั่นพาดคนนับล้านให้หลงผิดตาม คิดว่าการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ศัตรูคู่อาฆาตคือทางออกที่ดีที่สุด อย่างนี้เรียกบุญเก่าเกี่ยวกับบารวารดี แต่ไม่ได้พาบารวารไปดี ส่วนผู้นำอย่างในหลวงรัชกาลที่ ๙ จะทรงใช้พระอัจฉริยภาพในการเลือกคำ เพียงไม่กี่คำทำให้พสกนิกรจิตใจสงบเยือกเย็นลง ทั้งที่อยู่ในสถานการณ์ล่อแหลม ผู้คนจับแค้นเพื่อนบ้านจนเฉียดเป็นสงครามระหว่างประเทศแท้ๆ อย่างนี้เรียกว่าสมควรเป็นกษัตริย์โดยกรรม เพราะบุญญาธิการส่งผลให้มีพสกนิกรจงรักภักดีทั่วประเทศ แล้วก็ทรงพาพสกนิกรไปด้วย

๔) ครู

ครูมีหลายระดับ ระดับแรกคือครูที่สอนไม่เป็น ระดับที่สองคือครูที่สอนให้อาแต่ท่องจำ ระดับที่สามคือครูที่สอนให้คุณมีความรู้ความเข้าใจ ระดับที่สี่คือครูที่สอนให้คุณคิดเป็น ระดับที่ห้าคือครูที่สอนให้คุณรู้จักเป้าหมายของชีวิต และระดับสุดท้ายคือครูที่สอนให้คุณรู้จักประโยชน์สูงสุดของการมีชีวิต

ครูที่สอนไม่เป็นอาจหมายถึงครูที่ไม่รู้จริง ไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเองว่าสอนใครได้ ไม่มีใจรัก อาชีพครูพอจะพยายามพัฒนาทักษะการสอน บางทีรู้แต่ก็ถ่ายทอดไม่ถูก หรือบางทีถ่ายทอดถูกแต่ก็หลงๆลืมๆหรือจำผิดจำถูก เราอาจไม่เห็นครูประเภทนี้มากนัก แต่ก็หลงเข้ามาയി่ดอาชีพครูประมาณหนึ่งในร้อยหนึ่งในพัน บางคนก็ลาออกเร็ว บางคนก็ย้ายอยู่กับที่เป็นสิบปี แต่ก็มีที่พัฒนาขึ้นในปีต่อๆมา ครูที่พัฒนาตัวเองมักกลับดำเป็นขาว จากขาดความเชื่อมั่นเป็นมั่นใจในตัวเองสูง จากถ่ายทอดลำบาก เป็นถ่ายทอดคล่อง และจากรู้น้อยกลายเป็นรู้มาก เนื่องจากกรรมที่เกิดจากความเต็มใจสอนนักเรียนจำนวนมากๆนั้นให้ผลเร็ว

ครูที่มีความรู้ดีจนมีความมั่นใจขึ้นมาอีกระดับหนึ่งนั้น อาจเป็นเพียงความมั่นใจตำรา ไม่ใช่มั่นใจในตนเองว่ารู้และเข้าใจศาสตร์หนึ่งๆอย่างแท้จริง ความมั่นใจในตำราจึงทำให้พูดและคิดเฉพาะที่มีอยู่ เป็นลายลักษณ์อักษรตามตำรา วิธีการสอนจึงเป็นการสั่งให้นักเรียนท่องตามตำราเช่นเดียวกับตนเอง ข้อต่อของครูระดับนี้คือ 'ตอบได้จำกัด' พูดง่ายๆคือคุณอย่าถามในสิ่งที่ท่านไม่รู้ เพราะท่านจะตอบไม่ได้ หรือตอบแบบเทียบเคียงให้ใกล้เคียงที่สุดกับตำรา ซึ่งหลายครั้งที่คำตอบประเภทนี้จะไม่ตรงจุด และพาคูณไขว้เขว ไม่อาจเจาะลงไปถึงความลึกซึ้งของศาสตร์นั้นๆผ่านครูระดับนี้

ครูที่มีทักษะดีพอจะทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจนั้น ต้องมีความเชื่อมั่นในความรู้อันครอบคลุมตลอดสายของตน กับทั้งมีความกระตือรือร้น พัฒนาวิธีพูด วิธีแสดงเนื้อหา ไม่ลืมนำตนเองเคยสงสัยตรงไหน อยากรู้อะไร กับทั้งมีความอดทนพอจะลงรายละเอียดทั้งในส่วนต้น ส่วนกลาง และส่วนปลาย เมื่อคุณอยู่ในมือครูที่รู้จริง คุณจะซึมซับความรู้จริงนั้นเพียงด้วยการตั้งใจฟังดีๆ และเหมือนตาสว่างขึ้นเป็นเปลาะๆ ข้อเด่นของครูระดับนี้คือ 'สามารถตอบ' ได้ตรงจุด คุณถามอะไรท่านตอบได้หมด และด้วยภาษาของตนเอง ไม่จำกัดวงแคบตามตัวอักษรในตำรา ทั้งนี้ก็จะไม่ตอบออกนอกกลุ่มนอกทาง นอกตำราแบบคิดเดาเอาเองด้วย

ครูที่สอนให้คุณคิดเป็นนั้น จะต่อยอดความเข้าใจของคุณไปอีกขั้นหนึ่ง คือฝึกให้คุณเห็นสิ่งที่ควรจะมีแต่ยังไม่มี ทำทนายให้คุณคิดในสิ่งที่คุณอาจไม่กล้าคิด และโดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่จำกัดคุณอยู่กับความถูกความผิดแบบผูกขาด นี้มิใช่ยุยงให้คิดเองเออเองอย่างไรก็ได้ แต่จะชี้ให้เข้าใจเรื่องประโยชน์ เรื่องโทษ เรื่องเหตุ เรื่องผล กระทั่งคุณทราบว่าอยู่ในฐานะสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับโลก ไม่ปล่อยให้โลกย่ำอยู่กับที่ได้อย่างไร

ครูที่สอนให้คุณรู้จักเป้าหมายของชีวิต หมายถึงครูที่ทำให้คุณรู้จักตนเอง และรู้ว่าจะใช้ชีวิตอย่างไรให้คุ้ม ครูประเภทนี้อาจเป็นใครก็ได้ที่รู้จักคุณดีกว่าตัวคุณเอง และมีความสามารถพอจะเปิดเผยตัวตนของคุณให้คุณเห็นและยอมรับ กับทั้งทราบชัดว่ามีข้อบกพร่องอันใด มีจุดแข็งใดที่ควรนำมาใช้เป็นจุดยืน เป็นต้น

ครูที่สอนให้รู้จักประโยชน์สูงสุดของการมีชีวิตนั้น หมายถึงศาสดาผู้มีบารมีระดับตั้งศาสนาได้ เพราะแก่นของศาสนาคือการแสดงเป้าหมายสูงสุดที่นำไปให้ถึง อย่างเช่นสำหรับศาสนาพุทธ จะชี้ให้เห็นว่าทุกข์คืออะไร ต้นเหตุแห่งทุกข์คืออะไร ภาวะความดับทุกข์เป็นอย่างไร และจะไปถึงภาวะความดับทุกข์นั้นได้อย่างไร การตั้งศาสนาขึ้นมาให้คนเชื่อตามได้ เล็งประโยชน์สูงสุดตามได้ ตลอดจนประพฤติปฏิบัติตามอย่างเป็นขั้นเป็นตอนแล้วบรรลุผลตามได้ นับเป็นบรมครูผู้ไม่มีอื่นยิ่งกว่า

ในวัยเด็กคุณต้องพบกับครูที่คุณเลือกไม่ได้ และแม้จะมีครูหลายคน แต่ก็จะมีเพียงไม่กี่คนที่ส่งอิทธิพลกระทบชีวิตคุณจริงจัง นั่นเป็นการแสดงตัวของกรรมเก่า คุณเคยเชื่อและอยู่ในโอวาทของครูแบบใดในอดีตชาติ ชีวิตนี้คุณก็จะพบเจอกับครูแบบนั้นหรือใกล้เคียงกันนั้น คุณจะถูกล่อหลอมและดัดแปลงความคิดให้เป็นไปตามครรลองเดิมๆ

แต่เมื่อโตขึ้นมา ถึงจุดหนึ่งของชีวิตคุณจะต้องการเลือกครูด้วยตนเอง เมื่อใจคุณถามหาประโยชน์สูงสุดของการมีชีวิต อันนี้ก็สุดแต่กรรมเก่าของคุณจะพาไปไหน คือไม่ใช่แค่ดูว่าชาติก่อนคุณ 'เป็นคนของศาสนาใด' แต่ต้องดูด้วยว่าคุณ 'มีวิธีนับถือศาสนาอย่างไร' หากอดีตชาติคุณมีวิธีนับถือศาสนาด้วยการหวังพึ่งพาความช่วยเหลือจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แนวน้อมคือคุณจะพบและศรัทธาครูที่สอนให้พึ่งพาผู้อื่น และทำกรรมดีเพื่อหวังผลแต่เฉพาะในชาติหน้า แต่หากอดีตชาติคุณมีวิธีนับถือศาสนาด้วยการทำกรรมพึ่งพาตนเอง ศึกษาหาความเข้าใจเพื่อบรรลุประโยชน์สูงสุดในชาติปัจจุบัน แนวน้อมคือคุณจะพบและศรัทธาครูที่สอนให้มีเหตุผล สืบหาความจริงจากสิ่งที่ปรากฏอยู่ตรงหน้าเดี๋ยวนี

สรุปคือคุณเลือกครูแบบใด ก็แสดงให้เห็นว่าคุณมีอริยาศัย หรือมีบุญอยู่กับเส้นทางที่ครูสอนแบบนั้น และการมีอุปกรรมเล่นเกมกรรมแบบมนุษย์นี้ คุณมีสิทธิ์ 'เปลี่ยนครู' ได้เสมอ ครูที่คุณตัดสินใจเลือกได้ด้วยตนเองยามรู้ความนั่นเอง จะมาแทนที่ครูคนเก่า หมายความว่าเกมกรรมครั้งต่อไปคุณจะพบกับครูแบบที่คุณเลือกที่จะเชื่อในครั้งนี

กรรมที่ทำให้มีครูดี คือเคยหัวอ่อน อยู่ในโอวาท และมีความกตัญญูคิดตอบแทนครูที่ดี กรรมที่ทำให้มีครูนำไปสู่ความหลงผิด คือการที่เคยร่วมยินดีกับคำสอนที่หลงผิด เหยียบย่ำคนที่เขาถูก ตลอดจนพยายามยึดยึดแนวคิดผิดทางให้คนอื่นยึดถือตามตน

กรรมที่ทำให้เป็นครูที่สอนให้เข้าใจได้ คือความมีใจฝึกฝนกระตือรือร้นในการสอน ไม่รังเกียจการตอบคำถาม มีความอยากให้คนอื่นรู้อย่างที่ตนรู้ เข้าใจอย่างที่ตนเข้าใจ กับทั้งคิดหาวิธีที่จะทำให้ใครๆ เข้าใจเรื่องยากโดยง่าย ไม่ต้องเหนื่อยนาน ความพยายามดังกล่าวจะไม่แค่ทำให้พบวิธีที่ต้องการ แต่ยังคงกลายเป็นกรรมที่ให้ผลสะท้อนกลับมาในรูปพลังการสอนที่เหนือกว่าครูทั่วไป

กรรมที่ทำให้เป็นครูที่สอนให้เห็นประโยชน์สูงสุดจากการเป็นมนุษย์ คือเป็นผู้แสวงหาประโยชน์สูงสุดจากคนอื่น แล้วนำมาพิจารณาแยกแยะด้วยตนเอง ทดลองพิสูจน์จนเห็นผลแล้ว จึงนำไปเผยแพร่ให้คนอื่นรู้ตาม หากชาติใดตั้งใจได้ถูก พิจารณาเห็นการเวียนว่ายตายเกิดเป็นทุกข์ หาเหตุแห่งการเกิดทุกข์พบ และได้วิธีระงับเหตุแห่งทุกข์นั้น กระทั่งบรรลุนิพพานอันเป็นที่สุดทุกข์ กับทั้งสามารถนำพระสัทธรรมมาเผยแพร่ให้คนทั่วไปได้รู้ตาม ก็ได้ชื่อเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า บรมครูผู้แจ้งนิพพานด้วยตนเอง ผู้ก่อตั้งศาสนาพุทธหรืออนัตตวัจจากสภาพเวียนว่ายตายเกิดได้ด้วย การบอกทางถูก ทางตรง

๕) คนรัก

คุณเลือกคนแบบไหนมาเป็นคู่รัก ก็เท่ากับคุณเลือกใจตัวเองเป็นแบบนั้น อาจจะบางส่วนหรือทั้งหมด เพราะการประคองชีวิตรักให้ได้นาน ย่อมหมายถึงการปรับตัวเข้าหากัน และการปรับตัวก็อาจหมายถึงการเปลี่ยนวิถีใช้ชีวิตประจำวัน วิธีพูดคุยให้รู้เรื่องด้วยการใช้เหตุผลแบบเดียวกัน ตลอดจนกระทั่งวิธีคิดเกี่ยวกับการดำรงชีพว่าจะอยู่เพื่อครอบครัวขนาดเล็กหรือใหญ่ ตลอดจนคิดให้อะไรกับครอบครัวอย่างเดียวหรือเสียสละบางสิ่งให้สังคมด้วย เป็นต้น

คนรักอาจเป็นผู้ที่มีอิทธิพลกับคุณมากที่สุด หรืออีกนัยหนึ่งคืออาจเป็นตัวแปรให้กรรมของคุณเปลี่ยนแปลงได้ยิ่งกว่าใคร เขาอาจจูงคุณให้กลายเป็นนักโกหกตามเขา หรืออาจปั้นหัวคุณแทบเป็นบ้าด้วยการแก้งงอนให้ตามง้อ หรือด้วยนิสัยเจ้าอารมณ์ของเขาอาจทำให้คุณกลายเป็นคนเจ้าอารมณ์ตาม

ในทางตรงข้าม แบบอย่างความดีงามบางประการในตัวคนรัก ก็อาจเป็นแรงบันดาลใจให้คุณเห็นดีเห็นงามตามโดยไม่รู้สึกตัว บางเรื่องที่คุณคือ ใครสอนอย่างไรก็ไม่ฟัง คุณอาจโอนอ่อนลง กระทั่งเปลี่ยนนิสัยได้เพียงเพราะเห็นแบบอย่างที่ดีใกล้ตัว เขาอาจไม่ได้สอนคุณเป็นคำพูดเช่นอย่าตระหนี่นักเลย หัดทำบุญทำทานเสียบ้าง แต่เมื่อคุณเห็นเขาซื้อขนมให้หมาแมวเป็นกิจวัตรประจำ และทำด้วยอาการอ่อนโยนน่าประทับใจ ในที่สุดจิตคุณก็ถูกโน้มน้าวให้นึกอยากซื้อขนมให้หมาแมวด้วยความเต็มใจเองบ้าง

ส่วนพวกที่มีคนรักแล้วไม่เปลี่ยนแปลงตัวเองเลยนั้น อาจหมายความว่าได้สองประการ ประการแรกคือบุญเก่าชกพาคู่รักที่เข้ากันได้สนิทมาให้ เพียงเป็นตัวเดิมอย่างเคยก็อยู่ร่วมชายคาเดียวกันอย่างมีความสุข ประการที่สองคือเป็นคนมีอัตตาแรงจัด ไม่เห็นหัวคนรัก ไม่สนใจว่าคนรักจะชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดในตน กับทั้งไม่ยอมโอนอ่อนใด ๆ ด้วยความสำคัญว่าตนเองถูกต้องแล้ว ดีที่สุดแล้ว ซึ่งก็มักลงเอยเป็นการหย่าร้างกันจนได้

ปัจจุบันธรรมชาตินิยมคลุมถุงชนลดน้อยเบาบางลงมาก เพราะการศึกษายุคใหม่และความเปิดกว้างของสังคมทำให้หนุ่มสาวมีโอกาสเลือกคนรักกันเอง ซึ่งนั่นก็หมายความว่าคนส่วนใหญ่มีโอกาสเลือกกว่าจะให้เส้นทางกรรมของตนเองโน้มเอียงไปทางไหน

คนส่วนใหญ่เลือกคนรักเพื่อความสุขความสบายใจ หรือเพื่อสนองความบันเทิงทางเพศ และไม่คอยให้ความสำคัญกับผลกระทบที่จะตามมา โดยเฉพาะในแง่ของเส้นทางกรรม **ทั้งที่เส้นทางกรรมอันสัมพันธ์กันระหว่างคนรักนั่นเอง ที่จะทำให้รักกันหวานชื่นหรือขื่นขม ได้เสพสมนานเท่านาน หรือเพียงสั้น**

อีกประการหนึ่ง เมื่อได้คนรักมาอยู่ด้วยกัน คุณเลือกไม่ได้ว่าจะเอาแค่ส่วนใดส่วนหนึ่งที่นาชอบใจมา คุณต้องเอามาทั้งตัว รวมทั้งเงากรรมที่ตามหลังเขามาด้วย ผลกรรมของคนรักของคุณจะมีผลกระทบข้างเคียงกับคุณด้วย ที่เห็นได้ชัดก็เช่นถ้าเขาทำทานไว้มาก ชาตินี้รวยและมีลาภเสมอๆ คุณก็พลอยได้ส่วนความรวยหรือส่วนแบ่งลาภจากเขาในทางใดทางหนึ่ง แต่หากเขาเป็นพวกชอบหาเรื่อง มีเรื่องร้ายๆ มากกระทบให้ยุ่งยากใจ คุณก็จะพลอยปันส่วนเรื่องยุ่งยากใจกับเขาอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง

หากอดีตชาติเคยร่วมกันช่วยเหลือคนไว้มาก ชาตินี้เมื่อมาอยู่ด้วยกันจะเกิดแต่เรื่องดี ๆ มีใครต่อใครชื่นชมและสนับสนุนให้แต่งงานกัน จะทำธุรกิจธุรกรรมอะไรร่วมกันก็เจริญรุ่งเรืองน่าอึ้งใจไปหมด

หากอดีตชาติเคยร่วมกันทำร้ายคนไว้มาก ชาตินี้แม้กระแสน้ำดุจดั่งทางเพศจะชักนำให้มาอยู่ด้วยกันก็จะตีกันเอง แดกคอกันเอง พอแยกกันอยู่จะคิดถึงกัน แต่พออยู่ด้วยกันเป็นมีเรื่อง แม้แต่คิดร่วมทำบุญกันก็จะทะเลาะในเรื่องไม่เป็นเรื่อง เป็นเหตุให้บุญที่ทำร่วมกันหม่นหมอง ไม่ผ่องใส เดินทางร่วมกันแท้ๆ แต่เหมือนแยกกันไปคนละทิศ

กรรมที่ทำให้พบคนรักที่เข้ากันได้อย่างสนิทแน่นแฟ้น เต็มใจอยู่ด้วยกันไปจนตาย และเที่ยงที่จะได้พบกันอีกในชาติถัดๆ ไป ได้แก่การมีศรัทธาความเชื่อที่เสมอกัน มีศีลที่เสมอกัน มีความเสียสละที่เสมอกัน และมีปัญหาที่เสมอกัน เรียกว่าคุยกันรู้เรื่องเพราะพื้นความเชื่อไม่แตกต่างกัน เข้าใจกันได้หมด ตกลงกันได้หมด เอออวยกันได้หมด มีแต่ช่วยเหลือเกื้อกูลไม่เอาัดเอาเปรียบกันไปหมด คนรักประเภทนี้มักถูกมองว่าเป็นเนื้อคู่ หรือคู่แท้ถาวร ซึ่งมีเองอยู่แล้วในธรรมชาติ ขอให้ทราบว่าเป็นความเข้าใจที่ผิด เพราะในกรรมนั้น ต้องสานต่อเหตุปัจจัยไปเรื่อยๆ ถ้าเหตุปัจจัยหมด ผลก็หมดตาม

กรรมที่ทำให้พบคนรักไม่ถูกใจ อยู่ด้วยกันแล้วเป็นทุกข์ มีเหตุให้ต้องระหองระแหงเสียความรู้สึบบ่อยๆ หรือเข้ากันไม่ค่อยได้ ตั้งตนเป็นศัตรู จ้องเอาัดเอาเปรียบหรือฉกฉวยกัน ครองเรือนมีลูกหลานแบบกลืนไม่เข้าคายไม่ออก ได้แก่การมีศรัทธาความเชื่อที่แตกต่างกัน มีศีลสูงต่ำกว่ากัน มีน้ำใจเสียสละผิดกัน ตลอดจนมีปัญหาห่างชั้นกัน ตัดสินใจครองรักกันอย่างวู่วามด้วยเหตุผลสั้นๆ เช่นอยากมีเพศสัมพันธ์กัน หรือเพียงเพราะรูปร่างหน้าตาถูกใจ หรือเพียงเพื่อให้ชีวิตดูสมบูรณ์แบบ หรือเพียงเพราะเหตุผลเกี่ยวกับการเงิน เป็นต้น

๖) อาชีพ

อาชีพที่คุณเลือกแล้วรู้สึกว่าจะเข้ากับตัวตนของคุณได้นั้น จะสะท้อนความเป็นคุณได้มากพอสมควร แต่ละสาขาอาชีพต้องการความสามารถต่างกัน บางอาชีพต้องการให้คุณคิดมาก บางอาชีพต้องการให้คุณพูดมาก บางอาชีพต้องการให้คุณออกแรงมาก คุณเลือกอาชีพแบบใดก็ต้องเน้นทำกรรมแบบหนึ่งๆ มากเป็นพิเศษ และคนส่วนใหญ่ก็จะรู้จักตนเองผ่านอาชีพที่ยึดไว้เลี้ยงปากเลี้ยงท้องนี้เอง

เหตุผลของการเลือกอาชีพอาจเป็นตัววัดความโลภได้ระดับหนึ่ง ถ้าเงินมาก่อนงาน แปลว่าคุณเสียความเป็นตัวของตัวเองให้กับความโลภ ถ้าเนื้อหาของงานมาก่อนเงิน แปลว่าคุณเห็นแก่ความเป็นตัวของตัวเองก่อนความโลภ

และเมื่ออาชีพการงานคือตัวคุณ เหตุผลที่ตัดสินใจออกจากงานของคุณย่อมเป็นตัวบอกว่าโลภะ โทสะ โมหะมีอำนาจเหนือคุณมากน้อยเพียงใด หากคุณทิ้งงานค้างคาไว้ให้คนอื่นเพียงเพราะต้องการรับเงินเดือนที่สูงกว่า อันนั้นแปลว่าความโลภอยู่เหนือตัวคุณ คุณไม่สนใจอะไรมากไปกว่าลาภที่ชวนละโมภ หากคุณผลุนผลันลาออกทั้งที่ไม่พร้อม ด้วยเหตุผลเพียงเพราะโกรธใครบางคน อันนั้นแปลว่าตัวคุณตกอยู่ใต้อำนาจโทสะ หากคุณทำอาชีพที่รู้สึกว่าไม่เหมาะกับตัวเอง แต่ยังฝืนดันทุรังทำต่อ เพียงเพราะกลัวการลำบากหางานใหม่ หรือขี้เกียจพัฒนาตัวเองเพื่อความก้าวหน้า อันนั้นแปลว่าคุณยอมปล่อยให้โมหะครอบงำจนดินไม่หลุด

ตรงข้าม หากคุณทำงานอย่างคุ่มค่าจ้าง ถนอมน้ำใจเพื่อนร่วมงาน และมีจังหวะเวลากับเหตุผลที่ดีในการลาออกโดยไม่ให้ใครเดือดร้อน กับทั้งสามารถใช้ประสบการณ์ต่อยอดไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ยิ่งๆ ขึ้น คุณจะรู้สึกเต็มตัว เต็มภูมิ เต็มคน ไม่มีความติดค้าง

กรรมที่ทำให้เป็นใหญ่ในอาชีพ คือการเคยช่วยเหลือให้ผู้คนที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน หรือมีส่วนผลักดันให้สาขาอาชีพที่เคยทำเจริญรุ่งเรือง (โดยไม่จำเป็นต้องเป็นอันเดียวกับอาชีพในปัจจุบัน)

กรรมที่ทำให้ประสบความสำเร็จ มั่งมีและเป็นที่ยอมรับนับหน้าถือตาเป็นพิเศษในธุรกิจแบบใดแบบหนึ่ง เป็นไปได้ว่าเพราะเคยทำบุญด้านนั้นๆ มา เช่นถ้าเคยทำขนมถวายพระเป็นประจำ มีการบรรจุฝีมืออย่างประณีต มีความฉลาดในการแต่งรสให้อร่อย ขณะถวายมีความอ้อมใจ มีความรื่นเริงในบุญ มีความเอื้อเฟื้อแจกจ่ายกับคนที่มาในงานบุญ อย่างนี้หากเกิดใหม่จะเป็นคนมีหัวในเรื่องการทำขนม แม้ไม่ได้ร่ำเรียนมากก็ทำได้อร่อยกว่าคนอื่น คิดสูตรได้เอง กับทั้งเมื่อเปิดร้านทำขนมก็จะเงินทองไหลมาเทมา เป็นที่รู้จักกว้างขวาง เปิดสาขาได้ทั่ว หรือจะเขียนตำราทำขนมหรือทำอาหารก็ขายดิบขายดีเป็นที่นิยม

การเป็นผู้ค้าขายได้กำไรนั้น เป็นไปตามเหตุปัจจัยหลายประการ เช่นความตาแหลม รู้จักจัดหาสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการ ฉลาดตั้งราคาให้ได้กำไรคุ้มทุนโดยที่ลูกค้าก็ไม่หนีก็เกียจจน นอกจากนั้นยังสร้างความน่าเชื่อถือเป็น เช่นจ่ายหนี้ตามนัด ตลอดจนเลี้ยงครอบครัวและบริวารให้อยู่เป็นสุข ไม่มีปัญหาขัดแย้งหรือเรื่องระส่ำระสายภายในกิจการ

อย่างไรก็ตาม ยังมีกรรมเก่าเป็นตัวช่วยพิเศษ ที่ประกันความมีลาภในการค้าขาย คือการได้เคยอาสากับสมณะว่าถ้าต้องการสิ่งใดขอให้บอก เมื่อสมณะบอกขอแล้วก็จัดให้ตามประสงค์ เช่นนี้ถ้าเลือกเป็นพ่อค้าจะขายได้กำไรเสมอ แต่ถ้าถวยเกินกว่าที่ท่านประสงค์ก็จะได้กำไรสูงเหนือความคาดหมาย ในทางตรงข้ามหากสมณะบอกขอแล้วไม่ให้ครบตามคำขอ ก็จะค้าขายไม่ได้กำไรดังหวัง ยิ่งหากแก่งทำเป็นลืม ไม่ให้ตามที่ท่านขอเลย อย่างนี้ก็มิแต่ค้าขายขาดทุนทำเดียว

ตัวแปรในการก่อกรรม

๑) เจตนาตั้งต้น

ต้องดูก่อนเลยว่าหวังดีหรือหวังร้าย และการที่จะดูว่าหวังดีหรือหวังร้าย ก็ต้องพิจารณาจากความ رؤ้อยู่แก่ใจ หรือคาดหวังไว้ล่วงหน้า ว่าทำอะไรลงไปควรจะได้ผลกับใคร อย่างไร แค่นั้น

บางทีแม้ผลลัพธ์อาจไม่ตรงกับเจตนา แต่เจตนาที่ปรุ่แต่งจิตให้เป็นสว่างหรือมีดีเรียบร้อยแล้ว ยกตัวอย่างเช่นอุตุสำหรับตัดกรอนแก่ ตั้งใจแก่งคำรามเหมือนผีหลอกให้คนแก่ตกใจตายเพื่ออุปสมบัติ แต่ปรากฏว่าคนแก่รู้ทันล่วงหน้า นอกจากไม่ตกใจยังหัวเราะขบขันในท่าทางของปีศาจกำมะลอ สรุปคือเจตนาฆ่าให้ผลเป็นความบันเทิงแก่เหยื่อไป

แม้คนแก่จะไม่ตายและกลายเป็นได้ซ้ำ แต่อย่างไรเจตนาตั้งต้นนั้นก็ยังคงเป็นความจงใจฆ่า เป็นอกุศลจิตขั้นรุนแรง คือได้ตัวตั้งในการทำปาณาติบาตแล้ว เพียงแต่ยังไม่จัดเป็นปาณาติบาตโดยสมบูรณ์ เนื่องจากการฆ่าไม่ประสบความสำเร็จ

นั้นก็หมายความว่าแม้ไม่ต้องรับผลจากปาณาติบาต แต่ก็ได้ชื่อว่าทำบาปด้วยใจแล้ว และเป็นระดับรุนแรงมากด้วย ขอให้คำนึงว่าวิญญูณเพศฆมาตได้เกิดขึ้นแล้วจริง ๆ แม้จะยังไม่เป็นเพศฆมาตอย่างสมบูรณ์แบบก็ตาม

ตัวอย่างดังกล่าวคงทำให้เห็นได้ชัด เกมกรรมอาศัยเจตนาตั้งต้นเป็นตัวตัดสิน ว่าสิ่งที่ทำลงไปเป็นบุญหรือเป็นบาป เกมกรรมไม่ได้ดูว่าผลที่เกิดกับผู้ถูกกระทำเป็นอย่างไร เช่นในตัวอย่างข้างต้นนี้ ไม่ใช่ว่าได้ผลเป็นบุญที่ช่วยให้คนแก่หัวเราะ แต่ผลจะเป็นบาปอันเกิดจากเจตนาฆ่า

อีกตัวอย่างหนึ่ง คงเห็นว่าคนเรายังมีตัวตนซับซ้อนขึ้นเพียงใด จิตใจก็ยิ่งดูยากขึ้นเพียงนั้น อย่างเช่น นักการเมืองระดับดาวสภา ที่ฝึกพูด ฝึกสารรวมกริยาทำที่ดีมาก ดูสุภาพนุ่มนวล สงบนิ่งไม่หวั่นไหวง่าย กับทั้งสามารถผูกคำพูดเต็มไปด้วยเหตุผลน่าเชื่อถือ กระทั่งเหมือนรักประเทศ ต้องการเสียสละเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ออกมาจากใจจริง

แต่เมื่อส่องดูบางพฤติกรรม คนรู้เห็นก็อาจสงสัยว่าใจจริงหรือตัวตนที่แท้จริงเป็นอย่างไรตอนออก ไทรทัศน์แน่หรือ เพราะก็เหมือนคนธรรมดาที่ต้องการเอาแต่ประโยชน์เข้าตัวเท่านั้น

หากเล็งกันที่จิต ว่าก่อนไปทางมืดเพราะโลภ หรือก่อนไปทางสว่างเพราะเสียสละ ก็จะตัดสินได้ว่า เจตนาหลักอันเป็นฐานตั้งของเจตนาอื่น ๆ นั้นเป็นอย่างไรกันแน่ สำหรับนักการเมืองที่สร้างความเชื่อถือ ได้ในระดับประเทศนั้น หากหวังร้ายอยากกอบโกยจากชาติบ้านเมืองอย่างเดียวก็น่าจะมีสง่าราศี อย่างน้อยต้องมีความหวังดีกับชาติบ้านเมืองพอจะส่งกระแสให้คนรู้สึกไวใจได้ระดับหนึ่ง

แต่เวลาประชาชนมองนักการเมือง จะตัดสินด้วยอคติว่าเลวล้วนๆ หรือดีล้วนๆ ขึ้นอยู่กับรักหรือเกลียดใครเป็นการส่วนตัว ดังนั้นจึงประสบกับความสมหวังบ้าง ผิดหวังบ้าง เมื่อพบว่าพฤติกรรมของนักการเมืองไม่เป็นไปตามที่คิด พอเกลียดใครหรือผิดหวังใครก็สาปแช่งให้เขาพินาศ เมื่อเขาไม่พินาศก็พานสิ้นศรัทธากฎแห่งกรรมวิบากไปด้วย ทั้งที่เป็นเรื่องของการมองไม่ครบต่างหาก กฎแห่งกรรมวิบากยังเที่ยงธรรม เพียงแต่ไม่ตรงใจ ไม่ถูกกับกิเลสและความใจร้อนของมนุษย์เท่านั้น

ตัวอย่างดังกล่าวคงทำให้เข้าใจได้ ว่านอกจากนักบวชที่มีใจสละโลกแล้ว ก็ไม่มีใครหวังดีเสียสละเพื่อส่วนรวมได้ถ่ายเดียว ต้องดูกันตามจริง ว่าโดยรวมแล้วโลกเอาเข้าตัวหรือเสียสละตนเองเพื่อคนอื่นมากกว่ากัน ภาพรวมของชีวิตเขาทั้งปัจจุบันและอนาคตก็จะโน้มเอียงไปตามเจตนาหลักนั้นๆ

๒) น้ำหนักรของเจตนา

เมื่อจับได้แล้วว่าเจตนาเริ่มต้นคือหวังดีหรือหวังร้าย ก็ต้องดูต่อไปคือดีร้ายที่วานั้น เอาจริงเอาจังหรือยังๆอยู่

ตัวอย่างเปรียบเทียบที่คงเห็นได้ง่ายคือคนทั่วไปสามารถบีบคดหรือตบยุงได้แบบไม่กะพริบตา เรียกว่าเจตนาช้านั้นหนักแน่นมาก แต่หากให้ฆ่าคน กำลังใจจะลดวูบ โดยเฉพาะเมื่อทำครั้งแรกต้องสองจิตสองใจไม่กล้าทำ เหมือนฝ่าแรงต้านที่ทรงกำลังมหาศาล

การที่ยังมีความละอายต่อบาป การที่มโนธรรมยังทำงาน ยังมีสำนึกผิดชอบชั่วดีบริบูรณ์นั้น น้ำหนักเจตนาทำชั่วขนาดฆ่าคนจะมีกำลังอ่อนเสมอ ผลของน้ำหนักเจตนาที่อ่อนจะไม่รุนแรงหนัก เปรียบเหมือนการพุ่งตัวเข้าชนกำแพง ถ้าพุ่งเบาก็ไม่เจ็บมาก

ผู้ข่มขู่ถูกฆ่า เมื่อฆ่าคนด้วยน้ำหนักระตุนที่หนักแน่น ก็ข่มขู่ฆ่าด้วยวิธีโหดเหี้ยม และเมื่อยังไม่ถึงเวลาที่กรรมผลิตผลเต็มเม็ดเต็มหน่วยในนรก ก็อาจเจ็บป่วยรุนแรงเยียวยากมาก เป็นต้น

คนเราทำบาปด้วยความหนักแน่นเพราะเหตุ ๒ ประการหลักๆ หนึ่งคือโทะสะแรง สองคือไม่รู้ว่าเป็นบาป ฉะนั้นจึงทุ่มจิตทุ่มเจตนาเต็มเหนี่ยวแบบไม่ยั้ง ด้วยองค์ประกอบ ๒ ประการนี้ เพียงโห่ร้องตะโกนสุดเสียงว่า 'ฆ่ามัน! ฆ่ามัน!' ในสนามสู้กระติง ก็เกิดมหาอกุศลจิตระดับปาณาติบาตร่วมกับมือสังหารจริงๆ แล้ว ถ้าหมั้นเชียร์เป็นกัจจัตริก็ต้องได้รับผลเป็นการทอนอายุให้สั้นลง หรือเป็นโรคภัยไข้เจ็บได้แล้ว แม้ชั่วชีวิตไม่เคยฆ่าสัตว์ใหญ่เลยสักตัวก็ตาม

ในทางตรงข้าม คนเราทำบุญด้วยความหนักแน่นด้วยเหตุ ๒ ประการหลักๆ หนึ่งคือเมตตามาก สองคือเลื่อมใสในผลบุญ ฉะนั้นจึงเทจิตเทใจเต็มกำลัง

หากเป็นคนฉลาดในบุญ ก็จะไม่ดูเบา และเทใจให้กับบุญเล็กบุญใหญ่เสมอกัน ไม่ดูแคลนว่านั้นบุญใหญ่ นี้บุญเล็ก แต่หากยังไม่ฉลาดในบุญ ก็อาจเพ่งเล็งเฉพาะวัตถุภายนอก เช่น เห็นว่าสร้างวัดได้บุญมาก แล้วไปดูถูกว่าให้สตางค์ ๕ บาทเป็นทานชั้นต่ำ เลยจะเอาแต่บุญใหญ่หวังผลมาก ไม่เห็นค่าของการทำบุญเล็กๆน้อยๆ พอทำทานขนาดเล็กน้อยจึงไม่ปลื้ม นั่นจะเป็นการทำให้น้ำหนักของเจตนาในการสละออกมีความไม่สม่ำเสมอ จิตไม่เป็นทานจิตเต็มดวงในระยะยาว

สำหรับผู้มีทานจิตซึ่งจะได้รับผลไพบูลย์จริงๆแล้ว ข่มขู่ทราบบว่าการให้นั้นเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้ให้และผู้รับ ไม่ควรตั้งข้อแม้ว่าเป็นทานวรรณะสูงหรือทานวรรณะต่ำ ได้ผลมากหรือได้ผลน้อย

เพื่อให้เกิดน้ำหนักของเจตนาที่ดี จึงควรตั้งต้นด้วยความหวังประโยชน์ต่อผู้อื่นเป็นอันดับแรก คือรินเมตตาंना แต่ถ้าหวังประโยชน์ตนในการให้ทาน ก็ข่มเป็นทานที่เจือด้วยโลภะ น้ำหนักเจตนาอันเป็นกุศลย่อมเบาลงตามส่วน กล่าวโดยสรุปแล้ว จุดสำคัญคืออย่าไปตั้งแง่รังเกียจ ไม่อยากทำทานที่ให้ผลตอบแทนน้อยๆก็แล้วกัน เพราะนั่นเป็นการฝึกรำทำทานด้วยความโลภ เมื่อจิตติดยึดในทานแบบผสมโลภ เมตตาข่มน้อย เมื่อเมตตาข่มน้อย น้ำหนักเจตนาข่มเบา

คนส่วนใหญ่จะสงสัยกันมาก ว่าถ้าไม่ได้คิดเจตนาจริงจัง เช่นพูดคำตำหรือเกิดความคิดลบหลู่ครูบาอาจารย์ขึ้นมาชั่วแวบในหัว จะเป็นบาปเป็นกรรมแค่ไหน อย่างนี้เพียงทราบกฎของกรรมให้ดีก็จะสบายใจได้ เพราะการเกิดสติเท่าทันความคิดชั่วร้ายได้นั้น จิตเป็นมหากุศลด้วยซ้ำ สิ่งที่สะท้อนชัดคือจิตใจโดยรวมจะดีขึ้นเรื่อยๆ สุกสว่างขึ้นเรื่อยๆ ขอบ่างเดียวอย่าพะวงหรือก่อกลุ้มกับความคิดชั่วร้ายที่เกิดขึ้น ระลึกให้มั่นย่ำว่าถ้าน้ำหนักเจตนาไม่แรง บาปก็ไม่มาก และถ้ายังเกิดสติเท่าทันความคิดชั่วร้ายได้เดี๋ยวนั้น ก็จะพลิกจากอกุศลเป็นมหากุศลทันที

๓) ความเพียรพยายามในการก่อกรรมให้สำเร็จ

อันนี้หมายถึงกำลังใจและความวิริยะอุตสาหะอย่างต่อเนื่อง ยิ่งงานยากเท่าไร ก็ต้องอาศัยกำลังใจยาวนานมากขึ้นเท่านั้น

ยกตัวอย่างเช่นคนเขียนหนังสือธรรมะต้นฉบับภาษาไทย ใช้เวลา ๓ วันแบบง่าย ๆ เพราะเป็นสิ่งที่รู้ชำนาญอยู่ แต่คนแปลเป็นภาษาอังกฤษใช้เวลาเป็นเดือนด้วยกำลังใจที่สูงกว่า เพราะเป็นงานที่ไม่ถนัด ไม่มีความชำนาญ อย่างนี้เรียกว่าส่วนประกอบของบุญในแง่ความเพียรสูงกว่า แม้องค์ประกอบบุญในแง่การริเริ่มจะไม่เทียบเท่า แต่พลังที่ใช้ไปในการบุญย่อมเหนือกว่า ปຽງแต่งจิตให้สุกสว่างมากกว่ากัน

เรื่องของความสม่ำเสมอในการพากเพียรก็เป็นตัวแปรให้เกิดความผกผันได้ ความวิริยะอุตสาหะต่อเนื่องหนึ่งวันจนงานสำเร็จในรวดเดียว อาจอาศัยกำลังใจยิ่งกว่าคนทำหลายเดือนแบบเรื่อยๆเฉื่อยๆเสียอีก

และยิ่งถ้ามีความวิริยะอุตสาหะต่อเนื่อง หุ่นกายห่อใจ ลงแรงลงสมองเต็มเหนียวแล้วงานไม่เสร็จในหนึ่งวัน แต่จำต้องใช้เวลาหนึ่งปี เป็นหนึ่งปีที่หามรุ่งหามค่ำแทบไม่หลับไม่นอน บุญอันเกิดจากกำลังใจที่ต่อเนื่องจะไม่ใช้แค่เอา ๓๖๕ คุณเข้าไป ทว่าตัวบุญจะทวีกำลังขึ้นไปเหมือนดอกเบี๋ยทบต้นทบปลาย เช่นผ่านไปหนึ่งเดือนคุณสิบ ผ่านไปครึ่งปีคุณร้อย พอครบปีคุณพัน แปลงง่าย ๆ ว่าผลอันเป็นที่สุดจะเป็น ๓๖๕ คูณด้วย ๑,๐๐๐!

ความเพียรที่สม่ำเสมอ นั้น ยิ่งยาวนานยิ่งยึดอายุการให้ผลของกรรมออกไปด้วย ยกตัวอย่างเช่น มาอาสาช่วยทำศาลาพักริมทางหนึ่งวัน ความเหนื่อยเต็ม ๆ วันนั้นอาจให้ผลเป็นช่วงหนึ่งของชีวิตที่มีใครต่อใครมาทำอะไรให้ได้อยู่สบาย แต่หากติดสอยห้อยตามคณะสร้างศาลาพักริมทางเพื่อสาธารณะประโยชน์ตลอดอายุขัย คือว่างจากงานเลี้ยงชีพก็มาช่วยสร้างศาลาพักไปเรื่อยจนเต็มเมือง ไม่ตายไม่เลิก อย่างนี้นับเป็นความตั้งมั่นชนิดอุทิศชีวิต ความหนักแน่นของเจตนาช่วยทำให้ผลตั้งแต่ในชาติปัจจุบัน มีคนมาช่วยให้สุขภาพสบายใจไม่ขาดสาย และเมื่อกรรมผลัดผลเต็มเม็ดเต็มหน่วยในชาติถัดไป เขาย่อมได้รับความช่วยเหลือ ได้เป็นใหญ่ในภาวะสุขสบายยืดยาวหลายสิบชาติ ต่อให้พลาดพลั้งทำชั่ว ต้องตกทุกข์ได้ยากอย่างไร ก็ต้องมีจังหวะพักผ่อนยาว ๆ บ้าง

ความเพียรทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งชั่วชีวิตนั้น มีผลเป็นเชื้อของอุปนิสัยให้แก่ชาติถัดไปได้ เช่นกรณีสมัครใจอาสาสร้างศาลา พอเกิดใหม่เห็นใครเหนื่อยยากตากแดดร้อนนี่ก็อยากทำที่พักให้ นี่เองเป็นความสำคัญของการปลูกฝังนิสัยด้านดีอย่างใดอย่างหนึ่งไว้ เพราะจะไม่ใช้แค่กรรมที่ออกดอกออกผล เป็นเรื่องดีอย่างใดอย่างหนึ่ง ทว่าจะเป็นนิสัยติดตัว กระตุ้นให้อยากทำอะไรแนวๆเดียวกันในการเล่นเกมครั้งต่อไป ซึ่งก็จะเป็นการหล่อเลี้ยงผลดีไว้ไม่ให้ขาดสาย

๔) โสมนัสในการก่อกรรม

ขอให้เข้าใจว่า 'โสมนัส' เป็นอาการที่จิตปลาบปลี้มในการกระทำ อาจจะเป็นก่อนลงมือทำจริง หรือ ขณะกำลังลงมือทำ หรือหลังจากทำสำเร็จเสร็จสิ้นไปแล้ว โสมนัสอาจเกิดขึ้นเพราะเจตนาอันเป็นบุญ หรือบาปก็ได้

ยกตัวอย่างเช่นตั้งใจขโมยวัตถุล้ำค่าราคาแพง กว่าจะเข้าไปขโมยได้ต้องผ่านด่าน ผ่านอุปสรรค ยากเย็น ดังนั้นเมื่อขโมยมาครอบครองได้จึงบังเกิดความปลาบปลี้ม ภาคภูมิใจในฝีมือของตนเป็นล้นพ้น ซึ่งนั้นก็ยิ่งตอกย้ำให้บาปตรึงแน่นมันคงมากขึ้นเป็นทวีคูณ เพราะนอกจากจิตจะเขลา ไม่ทราบว่าเป็นบาปแล้ว ยังสับสนด้วยความหลงเห็นว่าควรชื่นใจ ปลาบปลี้มปรีดาเข้าไปอีก

อย่างเช่นแทนที่การขโมยของราคาล้านบาท ควรให้ผลสนองคืนเป็นการถูกขโมยของราคาหนึ่ง ล้านถึงสิบล้าน (อาจจะคราวเดียวหรือผ่อนส่ง) แรงแสมนัสก็ทวีค่าของของที่จะถูกขโมยเป็นร้อยล้าน หรือพันล้าน เป็นต้น

สำหรับงานบุญ ความเข้าใจและความเพียรจะเป็นตัวกำหนดว่าโสมนัสจะเกิดมากหรือน้อยเพียงใด ยิ่งเข้าใจว่าทำอะไรลงไป จะเกิดผลดีแบบไหน ประกอบกับการมีความเพียรเพื่อเอาชนะอุปสรรค มุ่งมั่น ทำให้สำเร็จให้จงได้ โสมนัสก็จะยิ่งแรง ซึ่งก็ขยายพลังบุญ ทำให้ย้อนกลับมาสนองคุณรวดเร็วและหนักแน่นยิ่งขึ้น

การโลเลกลับไปกลับมา เตี้ยวอยากทำเตี้ยวไม่อยากทำ จะเป็นเหตุบั่นทอนโสมนัสได้มาก แต่ถ้า คิดดีได้ตลอด โสมนัสก็เกิดเต็มที่ บุญก็ไพศาลสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงก่อนทำและขณะทำสำคัญที่สุด หากรักษาความคงเส้นคงวาไว้ได้แค่สองช่วงนี้ก็นับว่าเลิศแล้ว แม้โสมนัสมาแหวกวันหลังทำบ้างก็จะมีผลเสียน้อยกว่ากัน

ในเรื่องของโสมนัสหลังทำบุญนั้น เป็น 'ตัวบวก' ที่ทุกคนประจักษ์จริงได้ง่ายๆ ทุกคนมักมีบุญประเภท 'งานชิ้นโบแดง' อยู่สักอย่างสองอย่าง คือทำแล้วมักหวนกลับมานึกถึงบ่อยๆสักช่วงหนึ่ง นึกถึงที่ไรก็ปลาบปลี้มไม่ต่างจากได้ทำบุญซ้ำ ยิ่งถ้าคุณฟังใครบอกว่าได้รับประโยชน์จากงานของคุณมากๆ โสมนัสในงานบุญนั้นก็ยิ่งขยายผลออกไป เพราะเกิดการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบุญดังกล่าวเพิ่มเติมนั่นเอง โสมนัสเกิดขึ้นซ้ำก็ครั้ง บุญก็ยิ่งทวีมากขึ้นเท่านั้น นี่คือธรรมชาติอันมหัศจรรย์อย่างหนึ่งของบุญ トラบเท่าที่คุณไม่หมดแรงปลี้ม トラบนั้นบุญยังแพร่ขยายได้ราวกับดอกเห็ด แต่ถ้าคุณลื้มๆบุญที่ทำไปแล้ว หมดโสมนัส หมดความผูกพันกับบุญแล้ว บุญก็จะคงที่อยู่ในระดับนั้นๆ และรอจังหวะให้ผลแบบผ่อนส่งหรือเติมกำลังต่อไป

๕) ความคงทนและความสำคัญของวัตถุ

การทำบุญหรือทำบาปส่วนใหญ่ว่าจะอาศัยวัตถุอันเป็นที่ตั้ง อย่างน้อยก็ทำให้จิตเกิดความรู้ว่าสิ่งนั้นๆ เป็นคุณหรือเป็นโทษได้นานแค่ไหน มีความสลักสำคัญยิ่งหย่อนเพียงใด

สำหรับความสำคัญของวัตถุนั้น คงมองได้จากคำถามง่ายๆ เช่นว่าเป็นปัจจัย ๔ หรือเปล่า หากเป็นอาหาร ที่อยู่ เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ใจจะรู้สึกถึงความสำคัญได้ชัดเจน แต่ก็มีสิ่งอื่นที่ใจอาจรับทราบถึงคุณค่าเหนือปัจจัย ๔ อย่างเช่นพระไตรปิฎกและหนังสือธรรมะ หากโลกขาดสิ่งเหล่านี้ ก็จะไม่มีการสืบทอดพระสัทธรรมเผยแผ่ไปได้กว้างไกลและยาวนานเลย

หากวัตถุที่ตั้งบุญบาปเป็นของกิน ลักษณะบุญบาปจะออกไปทางมีกินมีใช้หรืออดตัดขัดสน แม้อาหารเป็นสมบัติใช้สอยชั่วคราว เก็บไว้ได้เดี๋ยวเดียว กินเสร็จก็หมด ทว่าอาหารก็เป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตที่สำคัญสูงสุด ขาดไปก็ตาย ฉะนั้นต้องใส่บาตรเรื่อยๆ หรือให้อาหารแก่สัตว์อย่างสม่ำเสมอ จึงจะช่วยให้มีกินมีใช้ไม่ขาดสาย ไม่ไปเกิดใหม่ในประเทศที่อดอยากยากแค้น แม้ตกที่นั่งลำบากก็มีคนยื่นมือช่วยให้ไม่อดตาย แต่หากเป็นพวกชอบลักกินขโมยกิน หรือเป็นเจ้าของที่ที่เบียดบังบออาหารนักโทษเป็นประจำ เอาของเลวให้ทั้งที่จัดของดีได้มากกว่านั้น เช่นนี้ย่อมไปเกิดในถิ่นแร้นแค้น หาน้ำหาอาหารดี ๆ ถูกอนามัยได้ยากเย็นนัก

หากวัตถุที่ตั้งของบุญบาปเป็นที่อยู่อาศัย ลักษณะบุญบาปจะออกไปทางความร่มเย็นหรือเดือดร้อนเกี่ยวกับเคหสถาน เพราะที่อยู่เป็นสมบัติใช้สอยระยะยาว ฉะนั้นแม้สร้างวิหาร สร้างกุฏิ หรือสร้างเรือนให้คนอนาถาอยู่อาศัยเพียงครั้งเดียว ก็ให้ผลยืดยาวเกินกว่าจะคาดคะเน แม้ความปลบปล้ำก็ถูกล้อเลียงไว้ได้นาน เช่นสร้างโบสถ์แล้วใจູอยู่ ว่าจะมีคนมากมายมาทำบุญได้หลังคาโบสถ์อันร่มเย็นและงดงาม สงฆ์จะได้ประกอบศาสนกิจอีกหลายสิบปีกว่าจะถึงเวลาทุบสร้างใหม่ ความเข้าใจประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับสงฆ์ในระยะยาวนั่นเอง จะปรุงแต่งจิตให้สว่างกว้างใหญ่ กับทั้งมีความตั้งมั่นในบุญเป็นอันมาก เกิดตายก็ครั้งต้องมีที่อยู่คุ้มแดดคุ้มฝนเสมอ ตรงข้าม หากลอบวางเพลิง เผาบ้านในถิ่นสลัมเพื่อไล่ที่ ทำความเดือดร้อนสาหัสกับผู้คนนับสิบนับร้อยครัวเรือนเพียงครั้งเดียว ก็เป็นอันคาดหวังได้ว่านักวางเพลิงจะต้องทนทุกข์เรื่องที่อยู่อาศัยไม่รู้จักจบจักสิ้น ทั้งไปเป็นพวกเร่ร่อนไร้ที่อยู่อาศัย หรือมีที่อยู่ชั่วคราวก็โดนขับไล่อย่างไร้ความปราณี หรือไปอยู่บ้านไหนไฟก็ไหม้แทบจะชั่วข้ามคืน เป็นต้น

หากวัตถุที่ตั้งของบุญบาปเป็นเครื่องนุ่งห่ม ลักษณะบุญหรือบาปจะออกไปทางผิวพรรณวรรณะ ตลอดจนรสนิยมขั้นพื้นฐานในการแต่งกาย เพราะเครื่องนุ่งห่มเป็นสมบัติที่ใช้ช้านาน แสดงความน่าประทับใจเมื่อแรกเห็น ตลอดจนเป็นสิ่งห่อหุ้มคุ้มร้อนคุ้มหนาว หากได้ถวายจีวรสงฆ์ด้วยเนื้อผ้าที่ประณีต หรือบริจาคเสื้อผ้าแก่คนยากจน ก็จะทำให้ผลเกี่ยวกับเนื้อหนังที่ทนทาน ไม่อ่อนไหวกับดินฟ้าอากาศง่าย ส่วนจะมีผลให้ผิวพรรณเปล่งปลั่งเป็นทองทาเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับระดับความศรัทธาเลื่อมใส และคุณภาพของเนื้อผ้า ในทางกลับกัน หากทำอะไรที่เป็นผลร้ายกับผิวหนัง เช่นชอบแกล้งโรยหมามูยในที่พิกให้คนคันเคะเยอเล่นเอาสนุก ถ้าแกล้งได้แล้วเกิดโสมนัสบ่อยๆ ก็มีสิทธิ์ให้ผลทันตาในชาติปัจจุบัน เช่นผิวแพ้ง่าย โดนอะไรนิดหน่อยก็เป็นพิษเป็นภัยแก่ผิวไปหมด เป็นต้น

หากวัตถุที่ตั้งของบุญบาปเป็นยารักษาโรค ลักษณะบุญหรือบาปจะออกไปทางสุขภาพ แม้ยารักษาโรคเป็นสมบัติที่เก็บไว้ไม่ได้นานนัก ทว่าเป็นเรื่องคอขาดบาดตาย จะหายป่วยหรือทรุดหนักถึงขั้นพบยมทูตบางทีก็ตัดสินใจกันที่มียาหรือไม่มียานั่นเอง ฉะนั้นต้องถวายหยูกยาแต่สมณะเรื่อย ๆ หรือเป็นหมอมัตรีรักษาคณไช้ด้วยความปรารถนาให้หายเจ็บป่วย จึงจะให้ผลเป็นสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์คงเส้นคงวา แต่อีกข้อหนึ่ง ถ้าเป็นพวกชอบเล่นยาพิษ ชอบฉีดยาทดลองกับสัตว์ ก็จะให้ผลเป็นสุขภาพที่ย่ำแย่เป็นโรคประหลาดรักษายาก

คราวนี้มาพูดถึงวัตถุอื่นนอกเหนือขอบเขตปัจจัย ๔ มองไปในโลกนี้คุณจะพบวัตถุที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษเต็มไปหมด ผู้ให้วัตถุที่เป็นประโยชน์ย่อมได้รับประโยชน์ ผู้ให้วัตถุเป็นโทษย่อมได้รับโทษชอยกตัวอย่างเพียงสังเขปเพื่อให้เกิดภาพในใจพอประมาณ

หากวัตถุที่ตั้งของบุญบาปเป็นแสงสว่าง ลักษณะบุญหรือบาปจะออกไปทางการรับรู้ที่แจ่มชัด ไม่ว่าจะเห็นเทียนที่มีอายุสั้น หรือหลอดไฟที่มีอายุยืน สิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการเห็นโลกยามมืด ฉะนั้นการถวายเครื่องทำความสว่างใดๆแต่สมณะ ก็ย่อมมีผลกับคุณภาพประสาทตา และหากอธิษฐานกำกับก็อาจปรารถนาความเป็นผู้มีปัญญากระจ่าง รู้เห็นและเข้าใจอะไรๆแจ่มแจ้งแทงตลอด ในทางตรงข้าม หากขโมยไฟตามทางในวัด ทำให้พระเณรลำบากในความมืด ก็มีสิทธิ์ถึงขั้นเกิดใหม่ตาบอดแต่กำเนิดได้ หรือแม้พวกทรมาณนักโทษด้วยการเอาสปอตไลท์ส่องหน้าบ่อยๆ ก็มีสิทธิ์เกิดใหม่นัยน์ตาพร่าพรายประสาทการรับรู้ผิดปกติกได้

หากวัตถุที่ตั้งของบุญบาปเป็นหนังสือ ต้องแยกเป็นหมวดๆว่าหนังสืออะไร หนังสือประโลมโลกที่ทำให้หลงติดและทวิราคะ โทสะ โมหะอย่างหนัก หรือหนังสือให้ความรู้ ความเข้าใจเชิงวิชาการ หรือหนังสือที่ให้สติปัญญา เท่าทันความจริงอันเป็นสัจจะพาตัวรอดปลอดภัยจากทุกขโศก บริจาคหนังสือประเภทใดแบบเจาะจงก็ย่อมได้ผลเป็นเช่นนั้นเข้าตัว และเนื่องจากหนังสืออยู่ได้นาน แจกจ่ายให้อ่านต่อกันได้หลายคน ผลกรรมย่อมมีความตั้งมั่นสูงไปด้วย ขอให้พิจารณาว่าตัวหนังสือผู้เป็นประโยชน์อย่างไร ระบบความคิดของมนุษย์ก็ถูกจัดระเบียบตามนั้น และความคิดของมนุษย์ส่วนใหญ่เป็นอย่างไร โลกนี้ก็ปรากฏไปตามนั้น น้อยคนที่อ่านหนังสือไม่ออกแล้วทำประโยชน์อย่างใหญ่ได้ หากเป็นผู้มีโอกาสจัดทำหนังสือแบบใดกระจายสู่มหาชนกว้างขวาง ก็นับว่ามีส่วนสร้างโลกแบบนั้นๆขึ้นมา และจะต้องเสวยภพแบบนั้นๆในกาลต่อไป

๖) ประเภทบุคคลที่ได้รับผลดีร้าย

มนุษย์คนหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ แต่อย่างน้อยช่วงหนึ่งๆต้องมีนิสัยที่ตั้งมั่นอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ การวัดว่าใครดีหรือใครร้าย ก็พิจารณาได้จากทานและศีลของแต่ละคน

หากจิตมีเมตตา ชอบสละออก ชอบให้ส่วนเกินของตนเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น นั้นจัดเป็นพื้นฐานความดีงามอย่างสำคัญ แต่หากจิตคิดแต่จะเอา มักโลภเห็นแก่ตัว คนอื่นไม่ให้ก็จืดจางเฟื่องเลี้ยงจะเอา นั้นจัดเป็นพื้นฐานความเลวร้ายอย่างสำคัญ

หากจิตมีความละเอียดอ่อนบอบ ไม่อยากฆ่าสัตว์ ไม่อยากลักทรัพย์ ไม่อยากเป็นขู้ ไม่อยากโกหก ไม่อยากกินเหล้า เพียงเพราะเห็นโทษเห็นภัยในพฤติกรรมเหล่านั้น นั้นจัดว่าเป็นการรักษาความดีงามอันมั่นคง แต่หากจิตไม่ละเอียด ชอบฆ่าทั้งที่ไม่จำเป็นต้องฆ่า ชอบขโมยทั้งที่ไม่จำเป็นต้องขโมย คบขู้ทั้งที่ไม่จำเป็นต้องคบ โกหกทั้งที่ไม่จำเป็นต้องโกหก กินเหล้าทั้งที่ไม่จำเป็นต้องกิน นั้นจัดว่าเป็นการบกกังขังความเลวร้ายอันแข็งแรง

เมื่อช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ที่กำลังอยู่ในช่วงตั้งมั่นดีงาม ก็เหมือนหว่านเมล็ดพันธุ์ลงบนดินดีที่มีคุณภาพ ย่อมขยายผลไปพลูผล เห็นผลงอกงามรวดเร็วในเวลาปัจจุบัน ถ้าคิดถึงการทำบุญด้วยเงินก้อนอย่างเดียว คุณให้คนดีที่กำลังลำบากเพียงร้อยเดียว ยังได้ผลมากกว่าให้คนเลวที่ลำบากเท่ากันหนึ่งแสนเสียอีก

อย่างไรก็ตาม การช่วยคนที่ดีที่สุดไม่ใช่ด้วยเงิน แต่เป็นด้วยธรรมะ เพราะกฎหนึ่งของเกมกรรมก็คือการให้ธรรมะจะชนะการให้ทั้งปวง หากคุณสามารถเปลี่ยนคนเลวเป็นคนดีได้ด้วยวิธีการให้ธรรมะ ผลย่อมวิเศษมหัศจรรย์กว่าการให้ธรรมะแก่คนที่ดีอยู่แล้วหลายร้อยหลายพันเท่า เหมือนคุณช่วยให้คนสะอาดดูดีขึ้นไม่ได้มากกว่าที่สะอาดอยู่แล้วสักเท่าไร แต่ถ้าช่วยคนสกปรกได้สะอาดขึ้น เขาจะสบาย คนรอบตัวเขาก็ไม่ต้องทนกลิ่นเหม็นเนาอีกต่อไป

ดังนั้นถามว่าการเข้าไปช่วยสอนคนคูก หรือการให้สื่อธรรมะกับคนคูกที่พวกเขาถูกจำกัดสิทธิ์ไม่ให้ออกมาหาธรรมะเอง จะเป็นบุญมากหรือบุญน้อย ต้องตอบว่าถ้าด้วยเจตนาตั้งต้นที่จะเปลี่ยนผิดให้เป็นถูก ปรับดำให้เป็นขาว เพียงเท่านั้นคนคูกที่อาจยังมีใจเป็นทศิลก็จะเป็นที่ตั้งของบุญใหญ่ให้กับคุณทันที ยิ่งถ้าคุณสามารถเปลี่ยนความเห็นผิดของพวกเขามาเป็นความเห็นถูกได้ ก็แปลว่าคุณเอาเพชรขึ้นมาจากถม สร้างคนดีขึ้นมาจากศูนย์ ผลที่คุณจะได้รับย่อมเหนือกว่าสร้างเจดีย์ทองคำที่เปลี่ยนคนเลวเป็นคนดีไม่ได้เสียอีก

สำหรับพ่อแม่เป็นข้อยกเว้นพิเศษ ไม่ว่าจะดีเลวอย่างไร ถ้าทำคุณกับพวกท่านก็ได้ผลเป็นความสุขความเจริญ เพราะได้ชื่อว่ารู้คุณคน ได้ชื่อว่าตอบแทนผู้ควรตอบแทน ได้ชื่อว่าใช้หนี้อันควรใช้ตราบไต่ไม่ใช้หนี้ตามสมควร ตราบนั้นชีวิตย่อมเต็มไปด้วยแรงกดดัน เมื่อใช้หนี้พ่อแม่ด้วยความสุข มีความปลาบปลื้มยินดี แรงกดดันย่อมแปรเป็นชั่วตรงข้าม คือกลายเป็นแรงหนุนส่งให้ขึ้นสูงได้ยิ่ง ๆ ขึ้น

ในแง่มุมที่ผู้รับผลเป็นพ่อแม่นี้ อาจทดลองได้ง่ายๆ ถ้าไม่คิดว่าจะลงทุนทำธุรกิจเพื่อเลี้ยงตัวอย่างเดียว แต่คิดว่าจะทำเพื่อให้พ่อแม่ได้สบายขึ้น หรือเพื่อให้ได้มีโอกาสตอบแทนพ่อแม่ คุณจะพบว่าอุปสรรคและความลำบากในเส้นทางทำเงินลดลง มีความราบรื่น มีช่องทำกำไรมากขึ้นค่อนข้างทันตาเห็น และขอเพียงรักษาความตั้งใจกับตนเอง เมื่อเกิดรายได้แล้วนำมาสมนาคุณพ่อแม่ตามสัจย์ คุณจะรู้สึกเหมือนมีแรงส่งอีกแรงหนึ่ง ให้ได้ดีมีความสุขในเวลาปัจจุบัน แม้ไม่ร่ำรวยมาก คุณก็จะไม่อยู่ในสภาพ

อึดอัดขัดสนเกินทนอย่างแน่นอน เพราะความสว่างอันเกิดจากแรงกตัญญูกตเวทินั้น จะทำให้คนเมตตา และตั้งดูตสิ่งดีมาช่วยอุดหนุนเอง

ความเป็นสงฆ์ก็จัดเป็นอีกหนึ่งในข้อยกเว้นพิเศษ เพราะหากถวายทานแต่สงฆ์ที่ประพฤติธรรม และอยู่ในกรอบวินัยอันดีแล้ว ผลจะขยายผลออกไปอย่างไม่มีประมาณ คือไม่มีวันสิ้นสุดต่อให้เกิดอีกก็ ชาติที่ภพก็ตาม ทั้งนี้ขอให้เข้าใจด้วยว่าการให้ผลอย่างไม่มีที่สิ้นสุดของสังฆทานนั้น หาใช่มาในรูปของ การตกแต่งภพชาติให้คุณอยู่ในฐานะร่ำรวยล้นฟ้าตลอดไป แต่อาจหมายถึงการเป็นตัวช่วยหนุนให้ รุ่งเรืองบ้างตามเหตุปัจจัยประกอบอื่นๆ หรือถ้าคุณพลาดพลั้งทำชั่วต้องตกกระท่ำลำบาก บุญก็จะช่วย พยุงประคองไม่ให้โชซัดโชเซล้มตึงคลุกฝุ่นทั้งตัว

๗) จำนวนบุคคลที่จะได้รับผลดีร้าย

กลุ่มน้ำรวมกันทั้งถึงมีพลังมากกว่าน้ำแก้วเดียวอย่างไร คนเรือพันย้อมมีพลังมากกว่าคนๆเดียว อย่างนั้น ใครสาธน้ำใส่คุณแก้วเดียว ย้อมไม่หนักเหมือนเอาน้ำสาธคุณทั้งถึง ซึ่งก็เช่นเดียวกับการที่คุณ ใส่แรงกระทำเข้าไปในกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ คลื่นกระทบที่เป็นปฏิริยา กลับมาย่อมรุนแรงกว่าที่คุณใส่แรง กระทำเข้าไปกับคนๆเดียวมากนัก

การอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบคลื่นพลังสะท้อนของกลุ่มคนเข้ากับคลื่นสะท้อนของน้ำนั้น ได้แก่ ไกล่เคียง ความจริงไม่ถูกต้องนัก เพราะเมื่อคุณก่อกรรมกับกลุ่มคน ต้องดูด้วยว่ากลุ่มคนดังกล่าวมี สัดส่วนของพาลหรือบัณฑิตมากกว่ากัน ถ้ารอบบ้านคุณเป็นครอบครัวคนธรรมดาดาหาเข้ากินค่ำ แล้วคุณ เปิดเพลงรบกวนโสตประสาทพวกเขาทุกวัน รู้ทั้งรู้ว่าชาวบ้านรำคาญหูก็ไม่สน เมื่อกรรมผลิตผลคุณอาจ ต้องเผชิญกับเรื่องจุกจิกรำคาญใจไป ๓ ปี แต่หากเพียงทิศเดียวของบ้านคุณติดกับกุฏิพระปฏิบัติ ปฏิบัติชอบเพียงสองสามหลัง และคุณเปิดเพลงรบกวนโสตประสาทพวกเขาเหมือนกัน รู้ทั้งรู้ว่าพวกเขา คงไม่เป็นอันปฏิบัติสมณธรรม เมื่อกรรมผลิตผลคุณอาจต้องเดือดเนื้อร้อนใจอย่างสาหัสไป ๓๐ ปี หรือกว่านั้น (จำนวนปีของการให้ผลกรรมเกี่ยวกับหมู่สงฆ์ดี ๆ นั้นมากอย่างเหลือเชื่อ เพราะฉะนั้นกล่าว เพียงประมาณให้พอรับรู้ได้ถูกว่าเกินธรรมดาไปมากก็พอ)

กรรมที่ทำกับมหาชนเรือนแสนเรือนล้านนั้น เปรียบเหมือนการเล่นกับน้ำทะเลหรือมหาสมุทร ทุกคนมีสิทธิ์เล่นน้ำมหาสมุทร แต่จะอยู่ดีหรือตายร้ายก็ขึ้นอยู่กับเล่นท่าไหน มีสติและวิธีการอย่างไร

เมื่อกล้าหวังดีหรือหวังร้ายกับมหาชน เส้นทางกรรมของคุณก็มักผูกโยงกับมหาชน ความหวังดีจะ ทำให้คุณเป็นคนมีชื่อเสียงในด้านดี ความหวังร้ายจะทำให้คุณเป็นคนมีชื่อเสียงในด้านร้าย ปัญหาคือ คนเราไม่ได้หวังดีเพื่อคนอื่นอย่างเดียว แล้วก็ไม่ได้หวังร้ายเพื่อเอาเข้าตัวอย่างเดียว ส่วนใหญ่คุณจึงเห็น คนมีชื่อเสียงได้หน้าบ้าง เสียหน้าบ้าง ได้รับดอกไม้บ้าง ได้รับอิฐบ้าง ชื่อหอมหวานจรจายบ้าง ชื่อ เหม็นเน่าตลบอบอวลบ้าง

สำหรับโลกยุคปัจจุบัน สื่อมวลชนจัดเป็นอาชีพที่มีโอกาสเล่นกับมหาชนมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ ตลอดจนสิ่งพิมพ์ทั้งหลาย และการถ่ายทอดระบบดิจิทัลก็สามารถบอกได้ทันทีด้วยว่ามีจำนวนผู้ชมช่องหนึ่ง ๆ หนึ่งชั่วโมงหนึ่ง ๆ มากน้อยเพียงใด เราทราบว่าข่าวสารกำลังเข้าสู่เข้าตาผู้คนก็ همین ก็ แสบ หรือก็ ล้า น ผู้กุมบังเหียนหรือมีอำนาจตัดสินใจให้ข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงนั้นเอง ได้ชื่อว่ามีโอกาสบำเพ็ญคุณงามความดีเพื่อปวงชนอย่างสูง แต่ขณะเดียวกันก็เสี่ยงกับการแบกบาประดับประเทศหรือระดับโลกไว้บนบ่าด้วย

เรื่องของมหาชนระดับโลกจะมีผลกับอะไรหลายอย่าง เช่นโลกปัจจุบันมีคนใช้ภาษาจีนกับภาษาอังกฤษมากที่สุด ฉะนั้นหากเล็งแลเป็นนิมิตจะเห็นว่าอักษรภาษาจีนและอังกฤษใหญ่โตกว่าอักษรของภาษาอื่น เนื่องจากมีขนาดขยายผลบุญบาปใหญ่กว่าภาษาอื่น ๆ นั้นเอง

๘) การอธิษฐาน

เมื่อทำบาปด้วยความเห็นแก่ตัว หรือด้วยความผูกพยาบาทอาฆาต บาปจะไม่เป็นที่ตั้งให้ร้องขออะไรจากเกมกรรมได้

เมื่อทำบุญโดยเจืออยู่ด้วยความโลภหวังเอาผล จิตใจเพ่งเล็งอยากได้จนเกิดโสมนัสในบุญน้อย บุญนั้นจะมีกำลังอ่อน ให้ผลดีได้จำกัด และแม้เป็นที่ตั้งให้ร้องขออะไรจากเกมกรรมได้บ้าง ก็อยู่ในขอบเขตจำกัดเช่นกัน

เมื่อคิดหวังประโยชน์แก่ผู้อื่นแล้วทำบุญ เข้าใจว่าการทำบุญนั้นคือการสละออก และคือการรักษาศีลเพื่อความไม่เดือดร้อนตนไม่เดือดร้อนท่าน ประกอบกับมีความเลื่อมใสว่าบุญเป็นที่มาแห่งความสุข ขณะทำ และเป็นเหตุปัจจัยแห่งความสุขในกาลต่อไป ตลอดจนมีความเคารพในบุญ ลงมือทำบุญด้วยตนเอง ทำบุญแล้วเกิดปีติโสมนัสอย่างแรงกล้า บุญนั้นจะมีพลังกำลังมหาศาล อาจเป็นที่ตั้งให้ปรารถนาขออะไรจากเกมกรรมได้มาก คืออาจมากเท่าจินตนาการซึ่งเกิดขณะจิตเป็นมหากุศลเต็มรอบ เพราะจิตที่กำลังเป็นกุศลบริสุทธิ์นั้น จะมีสัตตธาตุญาณทราบได้เองว่าด้วยกำลังบุญประมาณนี้ สมควรกับผลประมาณไหน

เมื่อทำบุญอย่างประเสริฐตั้งกล่าวข้างต้นแล้วอธิษฐานเพื่อคนอื่น ไม่มีความคิดเอาเข้าตัว จะให้ผลยิ่งใหญ่ที่สุด ขอยกตัวอย่างนางทาสคนหนึ่ง ถูกใช้งานตั้งแต่ค้ำยันรุ่ง เหน็ดเหนื่อยสายตัวแทบขาด หิวโหยแทบลมจับ แต่ได้อาหารปันส่วนเป็นข้าวแค่กระเบาะมือเดียว

ขณะถึงเวลากิน นางไปนั่งริมทาง เผอิญแลเห็นพระพุทธรูปเจ้าเสด็จผ่านมาบิณฑบาต เห็นพุทธรูปลีลาอันน่าเลื่อมใส ก็บังเกิดปีติ ลืมความหิวโหยเสียสิ้น เกิดกำลังใจเกินชีวิตตน ปรารถนาจะถวายข้าว

กระเบาะมือเดียวนั้นแต่พระพุทธรองค์ แต่แม่ปรรณนาแล้ว นางทาสก็ยังคงอยู่ เนื่องจากข้าวของตนมีปริมาณน้อย กับทั้งสกปรกดูไม่คู่ควรกับพระลักษณะสูงส่งของพระพุทธรเจ้า

พระพุทธรองค์ทรงมีญาณรู้วาระจิตมนุษย์ ทราบว่านางทาสคิดลึงเลเช่นนั้น ก็ทรงปรรณนาจะให้กำลังใจนาง โดยดำเนินตามทางมาหยุดประทับยืนหนึ่งเพื่อขอขมาขบถ นางทาสเห็นเช่นนั้นก็ตั้งใจเป็นล้นพ้น รีบถวายข้าวกระเบาะมือเดียวของตนทันที เพราะมั่นใจแล้วว่าพระพุทธรเจ้าจะทรงรับแน่

พระพุทธรองค์ยังมีพระกรุณาให้กำลังใจนางยิ่งกว่านั้นอีก คือประทับนั่งในที่อันควรแล้วเสวยให้นาง เห็นกับตาว่ามีได้ทรงรังเกียจข้าวสกปรกของนางแม่แต่น้อย ยังความปลาบปลื้มโสมนัสอย่างใหญ่หลวงที่สุดในชีวิตแก่นาง เพราะตลอดอายุที่ผ่านมาจนถึงบัดนั้น นางไม่เคยมีโอกาสทำบุญยิ่งใหญ่มาก่อน

นางทาสทำบุญด้วยใจคิดสละออกตั้งแต่แรก และแม้เมื่อทำบุญสำเร็จก็ยังมีแกลใจคิดเพื่อพระศาสนาอีก กล่าวคือนางเห็นว่าชาตินี้นางมีวาสนาน้อย ทำนุบำรุงพระศาสนาได้เพียงด้วยข้าวกระเบาะมือเดียว แต่นางก็ทำด้วยความเต็มใจ และทำแบบทุ่มหมดตัวโดยไม่เห็นแก่ความหิวโหย ด้วยบุญนั้นก็ก่อให้เกิดใหม่ครั้งต่อไปจึงมีสมบัติเพียงพอจะทำนุบำรุงศาสนาพุทธให้เจริญรุ่งเรืองสืบไปด้วยเถิด

ผลที่เกิดจากมหากุศลจิตในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจเสียสละทันที ผนวกเข้ากับแรงอธิษฐานดังกล่าว ทำให้เจ้านายของนางเกิดความเอ็นดูในตัวนาง และให้อิสระกับนางเกือบจะในวันนั้นเอง เมื่อตายไป เพียงด้วยกรรมคือถวายข้าวแต่พระพุทธรองค์เพียงกระเบาะมือเดียว นางก็ไปเกิดเป็นนางฟ้าผู้มากด้วยทิพยสมบัติ ถึงอายุชัยแล้วลงมาเกิดเป็นลูกเศรษฐีมหาศาล นอกจากนั้นการตัดสินใจเด็ดเดี่ยวด้วยกำลังใจเกินชีวิตตนซึ่งหาคนเทียบได้ยาก ทำให้นางเกิดตายก็ครั้งก็มีอิสริยยศ มีความโดดเด่นและเป็นผู้นำในหมู่สตรีทั้งหลายเสมอๆ รวมทั้งมีทรัพย์มาก คำว่าชาติทรัพย์ ชาติลาภนั้นไม่เป็นอันรู้จัก กระทั่งมีโอกาสทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาสมความตั้งใจ ขนาดนี้ก็อยากสร้างวัดก็สร้างได้อย่างอลังการด้วยทรัพย์ส่วนตัวของนางเอง

จะเห็นว่าแม่อาหารจะเป็นวัตถุทานมีอายุสั้น แต่ผลก็ถูกขยายออกไปเป็นอนันต์ได้ ขอเพียงสบซ่อง ได้ถวายทานแด่บุคคลที่มีจิตวิญญานสูงส่ง มีสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดมหาโสมนัส ตลอดจนมีคำอธิษฐานอันเป็นไปเพื่อประโยชน์ใหญ่แก่สาธารณะ ดังตัวอย่างที่ยกมา

จริงๆ แล้วการทำบุญไม่จำเป็นต้องอธิษฐานหรือขออะไรเพื่อตัวเอง เพราะบุญไม่ไปไหนอยู่แล้ว ให้ผลกับตัวเองอยู่แล้ว และเป็นเรื่องยากสำหรับคนทั่วไป ที่จะไม่อธิษฐานขออะไรให้ตนเองด้วยความโลภ

อย่างไรก็ตาม เมื่อยังไม่เชื่อสนิทว่ากำลังเล่นเกมกรรม หากทำบุญเกิดโสมนัสครั้งใดแล้วอธิษฐานว่า ขอบุญนี้จงบันดาลให้รู้เหตุผล ฐกุลโกกรรมวิบากอย่างชัดเจนขึ้นเรื่อย ๆ นี้ก็นับเป็นการอธิษฐานที่ฉลาด เพราะหากอธิษฐานทุกครั้งจนกระทั่งเกิดผลเห็นยวนำให้เกิดเรื่องดี ๆ พบครุดี ๆ ที่จะทำ

ให้เห็นความจริงกระจ่างแจ้ง กระทั่งเกิดศรัทธาตั้งมั่น เห็นตนเองอยู่ ณ ใจกลางวงล้อมของกับดักแห่ง เกมกรรมจริง ๆ คุณก็จะไม่ใช่ผู้ถอยกลับอีกต่อไป

จากความจริงข้างต้น จะเห็นว่าการอธิษฐานอาจเป็นตัวเร่ง หรือเป็นทางลัดให้เห็นผลทันตาเห็นใจ ได้ ขอเพียงไม่ขอเกินตัว ไม่เรียกร้องเกินกำลังบุญของตนเท่านั้น

ปัจจัยในการรับผล

๑) ความจำ

เมื่อจบจากเกมกรรมในชาติหนึ่ง ๆ คุณจะตัดขาดจากอุปกรณ์เล่นเกมในชาติที่ผ่านมา หมายความว่าแม้ยังมีคนได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากกรรมของคุณอยู่ คุณก็จะไม่ได้บุญหรือบาปเพิ่มขึ้น และไม่อาจรู้สึกผิดหรือปลาบปลื้มใดๆกับตัวตนในเกมเก่าอีกแล้ว ความข้องเกี่ยวเดี๋ยวคือคุณมีหน้าที่ต้องเป็นทายาทรับผลกรรมที่ก่อไว้ทำเดี๋ยว

ในเกมใหม่องค์ประกอบของเกมจะถูกจัดตั้งใหม่หมดเหมือนทุกครั้ง สิ่งที่คุณจะลิ้มรสชาติขึ้นมาเห็นคือ พ่อแม่คู่ใหม่ เพศใหม่ รูปร่างหน้าตาใหม่ แก้วเสียงใหม่ สุขภาพใหม่ ฐานะใหม่ ที่อยู่อาศัยใหม่ ครูใหม่ ความเฉลียวฉลาดใหม่ และวิธีใช้สติคิดอ่านใหม่ๆ โดยความ 'ใหม่' ของสมบัติแต่ละอย่างจะถูก กรรมในเกมก่อนหน้าตกแต่งให้เป็นไป

สิ่งหนึ่งที่ใหม่แน่ๆโดยกรรมไม่ต้องตกแต่ง ได้แก่ความทรงจำ เกือบทุกคนต้องลืมหมด และ เหตุผลของการลืมก็มีหลายข้อ เช่น ไม่ต้องสำนึกผิดกับบาปใหญ่หนหลัง ไม่มีสิทธิ์อ้างสมบัติเก่าซึ่งหมด สิทธิ์ตามกายใจที่แตกดับไปแล้ว ให้โอกาสจับคู่มีความสัมพันธ์กันแบบใหม่โดยไม่ต้องคำนึงว่าเคยเป็น เครือญาติ

และเหตุผลข้อสำคัญที่สุด การลืมเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการล่องใจ คือถ้าจะดูว่าใครเป็น อย่างไรจริงๆ ก็ต้องดูวิธีเลือกตัดสินใจตอนไม่รู้ว่าจะได้รางวัลหรือโดนลงโทษอย่างไรจากการตัดสินใจ นั้นๆ เกมกรรมจับคุณเข้ากรงเพื่อเผชิญหน้ากับแรงบีบคั้นและแรงต้านต่างๆ โดยไม่บอกคุณสักคำว่า ควรหรือไม่ควรทำอะไร เพราะถือว่ากรรมเก่าของคุณจัดสรรตัวช่วยในช่วงเริ่มต้นชีวิตมาให้แล้ว และ เกมกรรมก็จะไม่รับผิดชอบด้วย ถ้าตัวช่วยของคุณหลงให้คุณหลงผิด เห็นกงจักรเป็นดอกบัว เพราะตัว ช่วยของคุณก็คือสิ่งที่คุณในอดีตสร้างทำไว้นั่นเอง จึงต้องรับผิดชอบเอาเอง

การจำไม่ได้และไม่รู้ชื่อไหนอะไรเลยของมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่ง จะทำให้คุณเผชิญทุกข์ด้วยความกระวนกระวาย เหมือนถูกยั่วให้ไม่เข้าใจ และมองไม่เห็นความยุติธรรมใดๆในโลก แต่เมื่อเสวยสุขก็ประมาท ล้าพองตน นึกว่าโลกเข้าข้าง นึกว่าเป็นเจ้าใหญ่เหนือสามัญมนุษย์ เห็นอกกฎเกณฑ์ใดๆ

มีแค่หนึ่งในหมื่นหรือหนึ่งในแสนเท่านั้นที่ติดความทรงจำจากเกมกรรมก่อนหน้ามาด้วย ซึ่งก็จะเป็นที่รู้จักในนามของเด็กกระลิกชาติ

เหตุที่ทำให้เกิดกรณียกเว้นพิเศษ ให้เป็นคนจำอดีตชาติของตัวเองได้นั้น มีอยู่หลายประการ จะขอล่าวโดยหลักเพียงสองประการ ประการแรกคือเพิ่งตายจากความเป็นมนุษย์แล้วกลับมาสู่ความเป็นมนุษย์ทันที รวมทั้งมาเกิดในถิ่นฐานเดิม ซึ่งยังคงมีเครื่องเตือนความจำอยู่มาก คล้ายคนเคยฝันถึงการเดินป่า พอตื่นขึ้นลืมนึกว่าฝันถึงการเดินป่า แต่หนึ่งเดือนต่อมามีโอกาสเดินป่าจริงๆ ก็ระลึกได้ และรู้สึกเหมือนเคยเห็นอะไรๆแบบในฝันมาก่อน

กรณีการตายจากมนุษย์แล้วย้อนกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ทันที แถมเกิดใกล้ถิ่นเดิมมีน้อยมาก ส่วนใหญ่ถ้าไม่ไปทุกตติภูมิก็ไปสุดตติภูมิชั้นที่เหนือกว่ามนุษย์ภูมิ หรือแม้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกก็ไปอยู่ถิ่นอื่น ทั้งนี้เพราะความเป็นมนุษย์มักพาไปสู่ความเจริญขึ้นกว่าเดิม หรือเสื่อมลงกว่าเดิม อย่างไม่อย่างหนึ่ง ที่จะดีร้ายเสมอตัวเท่าทุนเดิมนั้นยาก

อีกประการที่ทำให้ระลึกชาติได้คือทำบุญจนเกิดโสมนัสแล้วอธิษฐานบ่อยๆ ขอให้เป็นผู้จดจำอดีตชาติได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายาม ถ้าจะขออะไรจากบุญของตน นักอธิษฐานมักขอให้หล່สวาย ร่ำรวยเสียมาก ที่จะหาคนตั้งใจอธิษฐานบ่อยๆให้ระลึกชาติได้นั้นยาก

ประเด็นสำคัญที่จะกล่าวถึงในหัวข้อนี้ ก็คือหากจำได้ การรับผลกรรมจะแตกต่างพิสดารไปจากคนสามัญธรรมดาทั่วไป ข้อแรกที่ได้ชัดคือไม่ต้องสงสัยว่าการเวียนว่ายตายเกิดมีจริงไหม ข้อสองคือสามารถประจักษ์กับตนว่าสิ่งที่เคยทำไว้แล้วกับคนอื่น ก็ย้อนกลับมาเกิดขึ้นกับตนบ้าง ทำให้มีโอกาสเชื่อว่าตนอยู่ในวงเวียนกรรมง่ายขึ้น เมื่อต้องเผชิญทุกข์อันเกิดจากกรรมเก่าที่จำได้ ก็ยอมไม่ตีโพยตีพายถามหาความยุติธรรมจากฟ้าดินเหมือนคนอื่น

อย่างไรก็ตาม การระลึกชาติไม่ได้เป็นประกันว่าจะทำให้หันมาศรัทธากรรมวิบากเสมอไป ต้องพบครูดีที่รู้เห็นเหนือกว่าด้วย จึงจะต่อยอดความจำที่มีแบบแหงๆวันๆ ให้เป็นความเข้าใจที่เข้าทางได้ อย่างสมบูรณ์ เพราะคนจะเห็น เข้าใจกฎการเวียนว่ายตายเกิดของกรรมจริง ๆ ก็ต้องระลึกได้หลายๆชาติ ไม่ใช่แค่ชาติเดียว

การเห็นความเกิดตายหลายๆชาติ นั้น อย่างน้อยทำให้เห็นนิมิตว่าชาติหนึ่งทำกรรมหลักๆประการใด อีกชาติถึงไปเสวยผลสอดคล้องตามนั้น เมื่อเห็นหลายรอบหลายภพภูมิเข้าก็หมดความสงสัย ทราบชัดว่าเพราะบุญอันสว่างจึงนำไปสู่ภพสว่าง เพราะบาปอันมืดจึงนำไปสู่ภพมืด

๒) สถานภาพขณะเสวยผลกรรม

ถ้าวายเป็นเศรษฐีหมื่นล้าน ถูกขโมยแจกันราคาหนึ่งล้าน จะไม่ทำให้เดือดร้อนกาย แต่อาจเดือดร้อนใจ ขึ้นอยู่กับว่าแจกันนั้นเป็นใบโปรดหรือไม่ หรือมีค่าทางใจในเชิงประวัติศาสตร์ขนาดไหน

พูดโดยนัยของเกมกรรม หากกำลังเสวยผลกรรมด้านดีที่ปรุ้งแต่งให้ร้ายระดับหมื่นล้าน แล้วได้เวลากรรมข้อหลักขโมยผลัดผลเช่นกัน ก็จะไม่เกิดความทุกข์ทรมานมากนัก เนื่องจากไม่มีโจรรายใดปล้นทรัพย์สินรวดเดียวเป็นหมื่นล้านได้ อย่างน้อยต้องเหลือไว้ให้เอาตัวรอดตลอดชีวิตได้สบายๆ

กรรมที่ทำให้เจอเคราะห์ร้ายในขณะที่พร้อมจะรับมือ หรือสามารถผ่านไปได้อย่างสบายๆ มาจากการเป็นคนชอบพูดคนลั้มให้ลุ่ม หรือเห็นใครตกทุกข์ได้ยากก็มีน้ำใจช่วยโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ และเป็น การช่วยในแบบให้ลอยพ้นปัญหาอย่างเด็ดขาด กรรมดีนี้จะทำตัวเป็นผู้จัดการลำดับการให้ผลกรรมชั่วอื่น ๆ มาปรากฏขณะที่ยังมีกำลังวังชาพริกพร้อม

ต้องหมายเหตุด้วยว่ากรรมชั่วในกรณีตัวอย่างโดนขโมยแจกันแพง ๆ ขณะเป็นเศรษฐีนั้น มักหมายถึงกรรมชั่วเล็กน้อย เช่นเคยขโมยของของคนอื่น โดยที่ใจรู้ (หรือคาดเดา) ว่าเจ้าของจะไม่เดือดร้อนใจใดๆ เช่นขโมยมะม่วงพวงหนึ่งจากต้นที่เจ้าของปักป้ายไว้ว่า ‘ห้ามขโมยให้เห็น’ เป็นต้น

ส่วนถ้าหากเป็นตรงข้าม ใครโดนผลกรรมกดหัวให้ตกต่ำ มีฐานะลำบากยากแค้นอยู่แล้ว ยังโดนโจรกระหน่ำซ้ำ ขโมยข้าวของเงินทองซึ่งมีความจำเป็นต่อการดำรงชีพเข้าไปอีก ไม่อยู่ในจังหวะที่บุญเก่าอันใดจะช่วยพยุงให้ เช่นนี้ทุกข์ย่อมเกิดอย่างอกุศลภูมิ ฟ้องถึงจังหวัดโดนหวดกระหน่ำสุดมือจากเกมกรรม

กรรมที่ทำให้เจอเคราะห์ซ้ำกรรมชดนั้น มาจากการเป็นคนชอบเหยียบย่ำซ้ำเติมคนอื่น เห็นใครลั้มจะชอบกระต๊อบซ้ำ (อาจหมายถึงด้วยทำจริง ๆ แบบวัยรุ่นคะนอง หรือเป็นในเชิงอุปมาอุปไมยนิยมการรุมเล่นงานคนพลาดลั้ม) หากนิสัยเสีย ๆ ติดตัว ชมชอบการซ้ำเติมจริง ๆ กรรมชั่วนั้นจะทำตัวเป็นแม่เหล็กดึงดูดกรรมชั่วอื่น ๆ ให้เรียงแถวเข้ามาโจมตีในเวลาไล่เลี่ยกัน

อีกความเป็นไปได้หนึ่งคือเคยเป็นมหาโจรใจบาป ยกเค้าแบบไม่ให้เหลือของจำเป็นติดบ้านสักชิ้น หรือเห็น ๆ อยู่ว่าเจ้าของบ้านลำบากเดือดร้อน ก็ยังสนุกกับการปล้นเป็นการซ้ำเติม ขอให้จำง่าย ๆ ว่ากรรมที่ทำขณะมีจิตใจเหี้ยมเกรียมนั้น มักให้ผลเป็นเคราะห์ร้ายซ้ำซ้อน ทรมานแทบแคว่ดินอยู่แล้วยังดาหน้ามาหาอีกและอีกไม่รู้จบรู้อิ้น

๓) การคานกันระหว่างบุญบาปคู่ตรงข้าม

ในคนเดียว อาจทำบุญทำบาปเป็นตรงข้ามกันได้ราวกับเป็นคนละคน เช่นเมื่อสมัครใจเคารพรักบูชาพระอาจารย์รูปหนึ่ง ก็ชักชวนญาติมิตรพี่น้องไปกราบไหว้ ต่อมาผิดใจกับพระอาจารย์ ก็ตั้งตนเป็นศัตรู นินทาว่าร้ายต่าง ๆ นานาให้สาธุศิษย์ทุกคนตีตัวออกห่างและเกลียดชังพระอาจารย์ที่ตนโกรธแค้น

เมื่อทำบุญกับบาปเช่นดังตัวอย่าง เวลาให้ผลก็มักมีเหตุการณ์อันเป็นตรงข้ามมาสู้กัน เช่นถ้าหากบุญผลิตผลก่อน เหตุการณ์ดี ๆ เช่นมีคนแห่แหนชื่นชมก็มาก่อน แต่ใล่ ๆ กันนั้นเมื่อบาปผลิตผล เหตุการณ์ร้าย ๆ เช่นมีคนด่าทอต่อต้านก็ตามมา อาจเป็นรูปแบบเดียวกับที่เคยทำไว้ก่อน หรืออาจเพียงคล้ายกัน แต่ผลทางใจจะเหมือนกัน คือหนุนให้สุขเลิศลวยราวกับนั่งเมฆ แล้วกลับจุดให้ตั้งลงราวกับหล่นกระแทกกันเหว

บุญบาปอันเป็นตรงข้ามที่ทำควบคู่กันหรือในเวลาไล่เลี่ยกันนั้น เวลาให้ผลมักมาด้วยกัน หมายความว่าถ้าบุญยังไม่ผลิตผล บาปที่คู่กันก็จะไม่ผลิตผลด้วย แต่หากสบช่องที่บุญจะผลิตผล บาปก็จะต่อแถวผลิตผลตามด้วยเช่นกัน

๔) การคานบุญบาประหว่างบุคคล

คุณไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก และคุณก็ไม่ได้ทำบุญทำบาปอยู่คนเดียว ทั่วโลกเต็มไปด้วยคนที่ทำแบบคุณ และยากที่คุณจะทำบุญทำบาปได้หนักหน่วงเหนือคนอื่นสักหน่อย

แต่หากคุณเป็นหนึ่งในล้าน ประเภทลุกขึ้นมาคิดทำบุญใหญ่เองโดยไม่มีใครชักชวน โดยวิธีทำบุญนั้นคุณเป็นต้นคิด เมื่อทำแล้วได้ประโยชน์ใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ คุณก็ยิ่งรุกคืบต่อไปเรื่อย ๆ ราวกับนักธุรกิจที่พึงใจกำไรอันออกเงยไม่หยุดหย่อน ทว่ากำไรในที่นี้แทนที่จะเป็นเงินทอง ก็เปลี่ยนเป็นความสุข ความรู้สึกสว่างไสว และรอยยิ้มของผู้รับผลที่ผุดให้เห็นราวกับแถวดอกไม้ในสวนใหญ่

บุญอันเกิดจากการทุ่มเทช่วยเหลือคนไม่เลือกหน้าและไม่หยุดยั้งเช่นนี้ เกมกรรมมักจัดให้ได้ไปเป็นกษัตริย์ ยิ่งระยะเวลาในการช่วยเหลือมหาชนในอดีตชาติต่อเนื่องยาวนานขึ้นเพียงใด ระยะเวลาในการครองราชย์ในชาติถัดมาก็ยาวนานขึ้นเท่านั้น ส่วนจำนวนมหาชนที่ช่วยเหลือให้เป็นสุขได้ จะผลิตผลเป็นระดับความไพบุลย์แห่งราชสมบัติและข้าราชการบริพาร

อย่างไรก็ตาม ถ้ามีคนเคยใจบุญอย่างเหลือเชื่อเหมือนคุณ แล้วเผชิญตกช่องเกิดใหม่ในถิ่นเดียวกับคุณ ต่างฝ่ายต่างลี้มไปแล้วว่าเคยทำบุญอะไรมา รู้แต่ว่าเกิดมาก็มีบุญยิ่งใหญ่ทัดเทียมกัน

หากเคยผูกไมตรีต่อกันไว้ก่อน ก็จะเป็นสัญญาณนำร่องที่ดี เมื่อพบกันก็เป็นมิตรกัน ต่างฝ่ายต่างเป็นใหญ่ในเขตของตน ทุกเรื่องตกลงกันได้ โดยไม่มีใครเล็งแลอยากพิชิตเมืองใคร แต่หากเคยผูกใจ

อาฆาตกันและกันไว้โดยยังไม่มีใครคิดโหสิให้ อย่างนี้เพียงพบกัน หรือเพียงได้ยินกิตติศัพท์ของอีกฝ่าย ก็อยากทำร้าย อยากรู้ว่าใครใหญ่กว่าใคร

แม้ในระดับยอดยังเขม่นกันได้ เช่นนี้จะป่วยกล่าวไปโยสำหรับการแย่งชิงอำนาจ การชิงดีชิงเด่น ระหว่างคนมีบุญบารมีสามัญ ดังนั้นการเป็นคนแสนดีไซ่หวังได้ว่าผลจะเป็นสุขล้วน ทรายไดยังมีปัจจัยคือ แรงริษยาหรือความผูกพยาบาทอาฆาตติดตัวอยู่ แต่ละคนยอมพบคู่แข่ง คู่เทียบเคียง ที่ก่อให้เกิด ความรู้สึกชิงหรืออ่อนด้อย ผลบุญจึงไม่ได้ให้ความสุขที่สมบูรณ์ในตัวเอง และคุณก็อาจไม่พอใจ ในผลบุญอันเลิศแล้ว ทรายใดที่ใจยังเต็มไปด้วยมานะ แข่งเขาแข่งเราอยู่

ในเวลาก่อนบป โมหะอาจทำให้คุณและคู่แข่งนึกสนุก ใครใจถึง ใครกล้าทำบาปมากกว่ากันถึงว่า เก่งกว่า แต่เมื่อบปผลัดผลแล้ว จะไม่ทำให้คุณคิดอยากแข่งกับใคร เช่นใครเป็นน่อยมากกว่ากัน ใครหู ตึงมากกว่ากัน ฉะนั้นการเทียบเคียงผลกรรมชั่วที่ผลัดผลแล้ว มักเป็นไปในรูปที่ทำให้คุณรู้สึกดีขึ้นบ้าง อย่างน้อยมีเพื่อน หรือเห็นว่ามีคนที่เขาทุกขกว่าคุณอีกมาก

๕) ความซ่องอยู่ในไมตรีและความอาฆาต

อันเนื่องจากคุณไม่ได้ทำกรรมกับตัวเองคนเดียว โดยมากคุณจะทำกรรมกับคนรอบข้าง ซึ่งก็ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ หากหนักไปในทางดีก็เรียกว่าเป็นกรรมสัมพันธ์ขาว ทำให้มีไมตรี ต่อกัน แต่หากหนักไปในทางร้ายก็เรียกว่าเป็นกรรมสัมพันธ์ดำ ทำให้เกิดความอาฆาตต่อกัน

คนมีกรรมสัมพันธ์ขาว เมื่อพบกันมักรู้สึกเอ็น เข้ากันได้ดี และไม่ริ้งเกียจกัน ยิ่งหากเคยร่วม บุญกันมาก่อน พอมาทำธุรกิจร่วมกันก็เจริญรุ่งเรืองทันตาเห็น เป็นต้น ความรู้สึกดี ๆ ถ้าไม่สะดุดด้วยเหตุ ใดเหตุหนึ่งเสียก่อน ก็ยอมกระชับสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น กลายเป็นแรงเหวี่ยงนำให้ได้ไปพบกันฉัน มิตรอีกในกรรมครั้งหน้า

คนมีกรรมสัมพันธ์ดำ เมื่อพบกันมักรู้สึกกร้อน เข้ากันได้ไม่ดี และนี่ริ้งเกียจกัน ยิ่งหากเคยฆ่าแกง กันด้วยใจผูกพยาบาท พอมาสบตากันบนถนนก็อาจควักปืนมายิงกันดื้อ ๆ เพราะเวรเก่ากระตุ้นให้เดือด ดาลู่วามไปวูปใหญ่ สติสัมปชัญญะและความยั้งคิดหยุดชะงักหมด กรรมใหม่ที่ทำเลวร้ายต่อกันยอมต่อ อายุให้แรงอาฆาตยึดยาวออกไปอีก ต่อเมื่อชาติใดชาติหนึ่งมีสักฝ่ายที่อบรมจิตจนอยู่เหนือความโกรธ แค้นอาฆาต มาพบอริเก่าก็สาตเมตตาดับโทสะในจิตตนสำเร็จ ก็จะค่อยๆ เป็นน้ำเย็นดับเพลิงในอีกฝ่าย ได้ด้วยเช่นกัน

การผูกไมตรีและการผูกเวรมักซับซ้อน กลับไปกลับมา แต่โดยหลักคือใครผูกกันไว้อย่างไรก็เกิด เหตุการณ์ดีร้ายระหว่างกันเช่นนั้น และเหตุการณ์ดีร้ายระหว่างกันจะดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ ทราย เท่าที่ยังไม่ตัดไมตรี หรือไม่อาจเลิกแค้นกันได้อย่างเด็ดขาด

๖) ความศรัทธาในกรรมและผลกรรม

หากชาติใดคุณมีโอกาสพบครูดี ช่วยชี้ให้เชื่อว่าการกรรมทั้งหลายมีผล คุณจะมองสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตต่างไปไม่ว่าดีหรือร้าย

เมื่อเชื่อว่าสิ่งดีร้ายและเรื่องดีร้ายทั้งหลาย มีได้ก็โดยอาศัยแรงส่งจากกรรมเก่า ทั้งที่ทำไว้เมื่อวาน ทั้งที่ทำไว้เมื่อเดือนก่อน ทั้งที่ทำไว้ในปีก่อน และทั้งที่ทำไว้ในเกมกรรมครั้งก่อน **คุณจะไม่หลงลำพอง ไม่คิดว่ามีดีแล้วจะทำอะไรก็ได้ แต่จะอ่อนน้อมถ่อมตน คิดว่ามีดีแล้วควรต่อบุญ เพิ่มคะแนนสะสมที่เป็นบวกยิ่ง ๆ ขึ้นไป และจะโค้งคำนับรับชะตา ไม่คิดว่าเคราะห์ร้ายแล้วหมดทางสู้**

จากการมีทำที่กับผลกรรมแตกต่างกันไปอย่างสิ้นเชิง จะทำให้คุณเสวยสุขทุกข์ทั้งหลายด้วยสติ ไม่ฟูจนฟองเกินเหตุเมื่อสมหวัง ไม่แพบจนพุบหมอบเมื่อผิดหวัง ด้วยความเข้าใจอย่างแท้จริงว่าอะไรๆต่างก็เกิดจากเหตุ หากเหตุหมดผลก็หมด ไม่มีสิ่งใดเที่ยงแท้ถาวร

และไม่ว่าคุณจะเสวยผลกรรมดีร้ายมากน้อยเพียงใด ในที่สุดคุณจะได้ข้อสรุปขึ้นมาราง ๆ ว่าควรศึกษาเกมกรรมให้ละเอียดลออยิ่ง ๆ ขึ้น ยิ่งรู้เรื่องเกมกรรมมากเท่าไรยิ่งได้เปรียบมากขึ้นเท่านั้น

บทต่อ ๆ ไปจะแสดงให้เห็นว่าคุณสามารถคุมเกมได้มากกว่าที่คิด หลังจากเห็นรายละเอียดในเกมกรรมมากพอ

บทที่ ๘ – ความฉลาดในเกมกรรม

ความฉลาดจะช่วยให้คุณลงทุนน้อยแต่ได้กำไรมาก

โบนัสในเกมกรรม

โบนัสหรือคะแนนพิเศษที่ให้กับในเกมทั่วไปนั้น อาจต้องผ่านด่าน ผ่านขั้นตอนหลายชั้น จึงจะไปถึงจุดที่ได้โบนัสมา หรือถึงจุดที่เล่นเพื่อเอาโบนัสโดยเฉพาะ เป็นการทวีคะแนนให้ถึงตัวสูงขึ้นแบบพรวดพราด เพื่อสร้างพลังขั้นต้นให้หูตาตื่น เล่นเกมต่อด้วยความฮึกเหิมและรู้สึกพริกพร้อมเติมพิักัด

และเช่นเดียวกับโบนัสปลายปีที่บริษัทสมนาคุณแก่พนักงานซึ่งตั้งใจทำงาน ยิ่งได้โบนัสมากเดือนขึ้นเท่าไร พนักงานย่อมเกิดความรู้สึกผูกพันและจงรักภักดีอยากทำกำไรให้กับบริษัทมากขึ้นเท่านั้น

โบนัสในเกมกรรมจะทำให้คุณทั้งฮึกเหิม และทั้งตั้งใจอยากเล่นเกมกรรมต่อไปอีกตราบนานเท่า นาน เพราะจะมาในรูปของการเพิ่มคะแนนสะสมแบบล้นหลาม ชนิดทำให้คุณมีแต้มต่อเหนือกว่าคนอื่น อย่างเห็นได้ชัด

เมื่อไม่รู้ตัวว่ากำลังเล่นเกม อย่าว่าแต่จะแสวงหาโบนัส แคลไครบอกให้พยายามใส่ใจเก็บสะสมแต้ม ก็ยากที่จะฟังแล้ว ในทางตรงข้าม หากรู้ตัวว่ากำลังเล่นเกม คุณจะแสวงหาโบนัสอย่างเอาเป็นเอาตาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ารู้ว่าโบนัสจะเพิ่มสีสันให้เกมของคุณ ไม่หลงเหลือความเอื่อยเฉื่อยน่าเบื่ออีกต่อไป

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างโบนัสหลักๆที่จะทำให้คุณรู้สึกถึงคะแนนบวกที่เพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัดและรวดเร็วทันใจ

๑) กราบพระปฏิมา

การกราบไหว้คือการน้อมกายน้อมจิตลงสู่อาคารเคารพสูงสุด หมายความว่าขณะแห่งการกราบแต่ ละครั้ง หากทำด้วยใจจริงแล้ว จิตของคุณจะไม่มีมานะ ไม่มีความถือตัวถือตน

การกราบคือการยอมรับว่ามีใครบางคนเหนือกว่าคุณ มีพระคุณเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมของคุณ และขณะที่แสดงความเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือชีวิตนั่นเอง นอกจากจิตจะเป็นมหากุศลด้วยความ รู้คุณแล้ว ยังเปิดรับกระแสความศักดิ์สิทธิ์เข้ามาเป็นส่วนประกอบของรัศมีจิตอีกด้วย ความรู้สึก

ภายในที่ยืนยันความจริงดังกล่าว คือกายยังคงมลงต่ำต่อหน้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพียงใด ใจยิ่งผ่องแผ้วไร้มลทินมากขึ้นเท่านั้น ความผ่องแผ้วไร้มลทินเป็นลักษณะหนึ่งของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ชั้นสูง ยิ่งรู้สึกชัด ก็แปลว่ากระแสความเป็นเช่นนั้นเข้าถึงจิตคุณเต็มทีมากขึ้น

การนำอาหารหรือเครื่องยัญไปบูชาเทพเจ้าตลอดปีหนึ่งนั้น ทั้งหมดก็ไม่เท่าหนึ่งในสี่ของการการอภิวัตน์ท่านผู้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตรงทางทั้งหลาย ซึ่งก็ได้แก่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ผู้บริสุทธิ์หมดจดจากกิเลสทั้งหลาย แต่เมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธแล้ว ก็จำเป็นต้องนำรูปแทนหรือพระปฏิมามาเป็นสัญลักษณ์แทนกัน

ความเจริญแก่ผู้มีการอภิวัตน์เป็นปกติ ได้แก่เป็นผู้มีอายุยืน คือไม่ตายเสียแต่ต้นวัย เป็นผู้มีตระกูลสูง คือไม่ไปเกิดกับตระกูลต่ำ เป็นผู้มีความสุข คือใจไม่เร่าร้อนฟุ้งซ่านเพราะความกระต้าง และเป็นผู้มีอำนาจในตัว คือไม่มีใครข่มเหงได้โดยง่าย

ลองคิดดู คุณลงทุนแค่กราบ เอาแค่ก่อนออกจากบ้านกราบสามครั้งก็พอ เพียงเท่านั้นเท่ากับคุณเอามงคลอันมองเห็นง่ายติดตัวออกจากบ้านไปด้วย ยิ่งไปกว่านั้นถ้าบุคคลที่คุณกราบคือครูที่รู้จักจริงที่สุดในโลก ก็แปลว่าใจคุณยอมรับบุคคลเช่นนี้ไว้เป็นครู จึงเป็นประกันว่าแม้ต้องเล่นเกมกรรมอีกกี่ครั้ง คุณก็จะได้พบครูที่ดีที่สุดเช่นนี้อีกจนได้

ส่วนใหญ่ที่กราบแล้วไม่ค่อยได้แต้ม ไม่ค่อยโกยโบนัสกัน ก็เพราะกราบด้วยใจที่แห้งแล้ง กราบแบบกระโดดกระเดก ไม่นุ่มนวลสละสลวย เพราะกราบตาม ๆ กันโดยไม่ทราบความหมายของการกราบอย่างแท้จริง ใจคุณจำเป็นต้องรู้ก่อนว่าบุคคลที่คุณกรานั้น ทำประโยชน์กับโลกไว้เพียงใด ถ้ายิ่งคุณได้ประโยชน์จากคำสอนของท่าน ชีวิตเจริญรุ่งเรืองขึ้น นั่นแหละการกราบจะเป็นการกราบออกมาจากใจที่นอบน้อมเคารพ แล้วกิริยาก็จะประณีต เงยขึ้นสุด ก้มลงกราบสุดอย่างเนิบช้า หน้าผากฝ่ามือ และศอกแตะพื้นสนิทไม่ห่างกัน

ขอให้จำคำสำคัญนี้ไว้ดี ๆ คือ **ใจต้องนอบน้อมเคารพ** ตัววัดง่าย ๆ คือกราบแล้วเกิดความรู้สึกว่าตัวคุณเล็กลง จิตใจอ่อนโยนเยือกเย็น หรือกระทั่งเกิดความซาบซึ้งโสมนัสแบบไม่แกล้ง นั่นแหละผลของการกราบด้วยความนอบน้อมเคารพ

ผลของการกราบพระปฏิมาด้วยใจนอบน้อมเคารพอย่างต่อเนื่องเพียงเดือนเดียว จะทำให้คุณมีพลังกุศลสูงขึ้น ขนาดที่ชะล้างความสกปรกทางจิตได้ระดับหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็ความฟุ้งซ่าน ความคิดอยากทำเรื่องชั่วร้าย และพลังกุศลอันเกิดจากจิตอ่อนน้อมนั่นเอง จะกลายเป็นแม่เหล็กดึงดูดความคิดดี ๆ เข้าตัว ซึ่งก็เท่ากับก่อร่างสร้างอนาคตที่ดีขึ้นอย่างผิดหูผิดตาไว้ด้วย

๒) สัจจาธิษฐาน

สัจจาธิษฐานเป็นคำสนธิระหว่าง 'สัจจะ' และ 'อธิษฐาน' หมายถึงการเอาความจริงเป็นที่ตั้งในการอธิษฐานสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เกมกรรมจะให้โอกาสตรงนี้ คือถ้าคุณอ้างถึงความจริงใด ๆ ก็สามารถใช้อธิษฐานขออะไรได้ตามขอบเขตที่ไม่เกินตัว ไม่เกินบุญ

หลังกราบพระ ขณะแห่งความอ่อนโยนและรู้สึกสว่างกระจ่างออกมาจากภายในนั้น เป็นสภาวะของจิตที่เป็นกุศล ตัวยุติที่เกิดขึ้นมาจากในรูปของความรู้สึกอบอุ่นที่ห่อหุ้มกายให้สบายพอดี ยิ่งกราบด้วยอาการนอบน้อมบอญเท่าไร ใจคุณก็จะสัมผัสถึงความอบอุ่นนั้นชัดยิ่งขึ้นเรื่อยๆ เมื่อกราบครบเดือน ก็ลองเปล่งวาจาต่อหน้าพระปฏิมา อาศัยความจริงอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นตัวตั้ง เช่น ข้าพเจ้ามีความสุขมากขึ้นเรื่อยๆ จากการกราบไหว้พระปฏิมาอย่างถูกต้อง ขอความจริงนี้จึงทำให้ความฟุ้งซ่านลดลง (หรือให้เป็นคนขี้โมโหน้อยลง หรืออะไรก็ได้ที่เคยเป็นความเสียหายทางจิต)

จากนั้นขอให้คอยสังเกตดูว่าจะเกิดปรากฏการณ์ใดขึ้นกับจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของคุณ ตลอดจนเหตุการณ์ภายนอกที่จะเข้ามาส่งเสริมสนับสนุน คุณจะพบกับความมหัศจรรย์อย่างรวดเร็ว และคงเส้นคงวาทราบเท่าที่ยังสามารถกราบพระปฏิมาด้วยความเคารพ และอธิษฐานซ้ำ ๆ อยู่เช่นนั้นทุกเมื่อเชื่อกัน

ขอให้จำไว้ว่าการอธิษฐานที่ได้ผลที่สุดมักเป็นการอธิษฐานขอให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งทางใจ ไม่ใช่ขอให้เกิดผลทางกาย ถ้ากราบพระหวังรวยทางลัด ขอให้ถูกหวย ขอให้รวยชั่วข้ามเดือน คุณอาจไม่พบผลใดๆเลย นั่นเพราะคุณสร้างผลไม่ตรงกับเหตุ ถ้าอยากรวยต้องฉลาดทำงานหาเงิน ไม่ใช่กราบพระขอพร แต่ถ้ากราบพระหวังพัฒนาจิตใจ คุณจะสมหวังทันใจ เพราะสร้างเหตุไว้ตรงกับผล เมื่ออ่อนโยนรับกระแสศักดิ์สิทธิ์เข้าสู่จิตได้ จิตที่ศักดิ์สิทธิ์ย่อมพัฒนาไปแค่ไหนก็ได้เช่นกัน

การฝึกตั้งสัจจาธิษฐานนั้น จะทำให้จิตใจคุณมั่นคง และถ้าผลบังเกิดตามคำอธิษฐาน ก็จะเป็นชนวนให้เกิดปิติยิ่งใหญ่ เชื่อมั่นในคุณของพระพุทธเจ้า คุณคิดว่าถ้าจิตสะอาดขึ้น ตั้งมั่นในกุศลมากขึ้น เปิดรับเรื่องดี ๆ ทั้งนอกกายและภายในใจมากขึ้น จะเป็นเหตุบังเกิดดวงสว่างความรุ่งเรืองได้ใหญ่หลวงปานใด

นอกจากนั้น จากความจริงที่คุณประจักษ์ก็จะทำให้ตระหนักว่าการอธิษฐานมีจริงได้หลายแบบ หากอธิษฐานโดยอ้างอิงสิ่งศักดิ์สิทธิ์นอกตัว แนวโน้มคือจะไม่พึ่งพาตัวเอง แต่ทำให้อ่อนแอหวังพึ่งพาคนอื่น ซึ่งก็มีคนอื่นให้พึ่งอยู่จริง ๆ มีพลังยิ่งใหญ่อันเกิดจากการบำเพ็ญคุณงามความดีของพวกท่านอยู่จริง ๆ เมื่ออธิษฐานแล้วได้ผลบ้างเล็กน้อย ๆ คุณจะเริ่มเชื่อแบบงมงาย ว่าท่านต้องช่วยได้ทุกเรื่อง พอช่วยไม่ได้ทุกเรื่องก็น้อยใจ เห็นท่านไม่ศักดิ์สิทธิ์จริง แล้วคิดหึงไปหาศาสดาอื่นแทน

๓) เปลี่ยนนิสัยที่เสียที่สุด

กฎของเกมกรรมประการหนึ่ง คือมีนิสัยเสียติดตัว ก็จะนำบุคคลหรือเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับนิสัยนั้นมาเข้าตัว ทุกคนมีนิสัยเสียอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งก็แปลว่าเส้นทางชีวิตจะต้องเผชิญกับผลเสียของนิสัยนั้นๆ เสมอ ลองคิดว่าถ้าคุณเปลี่ยนนิสัยที่เสียที่สุดได้ เส้นทางชีวิตจะหักเหกลับปานใด คุณจะรู้จักโบนัสของเกมกรรมอย่างแท้จริงก็เมื่อสามารถทำได้สำเร็จในข้อนี้ เพราะกฎข้อหนึ่งของเกมคือเมื่อกำจัดอุปสรรคยากได้ คะแนนจะยิ่งมาก ผลลัพธ์จะยิ่งรวดเร็วทันตา

พฤติกรรมและนิสัยทั้งหมดมีรากมาจากความคิด ฉะนั้นเมื่อปลงใจเลือกนิสัยเสียๆ เช่นชอบด่าคน ก็ขอให้เฝ้าสังเกตความคิด เวลาคิดอยากด่าคนขึ้นมา ให้รู้ว่ามันไม่ดี ตั้งใจว่าไม่เอา แค่นั้นพอ อย่าไปกลัดกลุ้มหาทางขับไล่ ขณะเดียวกันก็ไม่หลงตามกิเลสตัวเอง สติรู้ทันแบบไม่ถอยและไม่สู้ เพียงดูอยู่เฉยๆ นั้นเอง นานไปจะเป็นสติชนิดตั้งมั่นแข็งแรง ทำให้จิตฉลาด และเห็นนิสัยเสียๆ ที่อดห่างไปจากจิตเองดูพยับแดดที่ไม่เคยมีอยู่จริง

เหมือนทุกเกมในโลก คุณไม่ได้มีเวลาเล่นมากนัก คิดเสียว่าคุณเลือกนิสัยเสียที่สุดขึ้นมาเอาไว้แข่งกับความตาย ก่อนตายคุณอยากเปลี่ยนให้ได้ เพราะถ้าเปลี่ยนได้ก็เท่ากับใช้ชีวิตมนุษย์นี้เป็นเดิมพันในการหักเหเส้นทางทั้งหมด

สำหรับบางคน ต้องยอมรับว่าการชะล้างความคิดเสียๆ ไม่ใช่เรื่องง่าย อย่างไรก็ตาม แม้ความคิดไม่ดีอาจวนเวียนอยู่ในหัวคุณไปอีกสิบปี แต่ตลอดสิบปีนั้นคุณไม่จำเป็นต้องเป็นทุกข์เพียงเพราะการมีความคิดที่ห้ามไม่ได้ นั่นแค่คุณไม่ยินดีกับมัน ไม่ใส่ใจมัน ไม่เหนียวฝืนต้านมัน เต็มวันก็หายไปเอง เพราะในขอบเขตของเกมกรรม จะไม่มีอะไรตั้งอยู่ได้อย่างถาวรโดยปราศจากอาหารหล่อเลี้ยง และสำหรับความคิดไม่ดีทุกชนิดนั้น อาหารก็คือความยินดี ความใส่ใจ และกระตือรือร้นออกแรงต้านบ่อนๆ นั้นเอง

หากกำจัดนิสัยเสียได้สักข้อ คุณจะใจชื้น และเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นอีก ให้รุกคืบต่อไป ขอให้เลือกนิสัยเสียอื่นๆ มาฟอกอีก แล้วคุณจะพบความจริง ว่าเมื่อนิสัยร้ายๆ ของคุณเปลี่ยนไปแต่ละอย่างนั้น ชะตาร้ายๆ จะค่อยๆ หายไปด้วยที่ละอย่างสองอย่าง หรือหลายอย่างพร้อมกันในคราวเดียว

อย่าหวังว่าคุณจะดีอย่างสมบูรณ์แบบในเวลาอันสั้น แต่จงหวังว่าคุณจะดีขึ้นทีละข้อแบบไม่ต้องรอนาน แล้วคุณจะเห็นเองว่าเกิดอะไรขึ้นจริงได้บ้าง

ผลพวงของความสำเร็จในการเปลี่ยนนิสัยนั้นมีมาก แต่ที่น่าสนใจคงเป็นเรื่องของเสน่ห์ หลังจากคุณเปลี่ยนนิสัยบางอย่างสำเร็จ เสน่ห์จะเพิ่มขึ้นอย่างพรวดพราด เพราะคนเราชอบความเชื่อมั่น ความคมคาย และการเปลี่ยนแปลงจากร้ายเป็นดีทันตาเห็น พลังของผู้ชนะมีแรงดึงดูดตาดึงดูดใจเสมอ คุณนิยมภาพการปรากฏตัวของผู้ชนะในเกมก็พออย่างไร ก็จะนิยมภาพการปรากฏตัวของผู้ชนะในเกมเปลี่ยนนิสัยอย่างนั้น

๔) วิชาดูบุญ

บุญนั้นเหมือนแสงสว่างของเปลวเทียน ขอเพียงมีเทียนไปรับต่อเปลวไฟ แสงสว่างก็เพิ่มขึ้นได้ไม่จำกัด

หลักการทำบุญด้วยวิธีอนุโมทนานั้น ก็คือมีใจยินดีร่วมกับบุญของผู้อื่น ใจที่ยินดีในบุญนั้นแหละ คือแม่เหล็กดึงดูดบุญเข้าหาตัว ถ้ามีความเข้าใจในกิริยาและค่าของวัตถุอันเป็นตัวบุญของคนอื่น อีกทั้งร่วมปลื้มไปกับเขา คือใจประกอบด้วยโสมนัส ชุ่มชื่นเบิกบานอย่างแท้จริง ก็เรียกว่าได้ส่วนบุญนั้นเต็มเม็ดเต็มหน่วยในฝ่ายเราแล้ว ส่วนจะได้เท่าเขาหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับว่าใจเรา 'เต็มที' อย่างเขาหรือเปล่า ว่าง่ายๆ คือคิดอยากทำให้เท่าเขาด้วยตัวเราเองไหม หรืออย่างน้อยอยากทุ่มแรงกายแรงใจกับกำลังทรัพย์ร่วมไปกับเขาไหม

การอนุโมทนากุศลเต็มรูปแบบ คือใจยินดีมีโสมนัสสนา กับทั้งมีแก้ไข้แก้วเสียงเปล่งวาจาให้ผู้อื่นรับรู้ว่าจะจิตเราเป็นกุศลร่วมกับเขาด้วย ยิ่งธรรมเนียมคนไทยมีการพนมมือไหว้ตัวบุญ ถ้าอ่อนช้อยนุ่มจิตตนจิตท่านให้เจริญในภาพเย็นตาเย็นใจเสริมเข้าไปอีก ก็เรียกว่าได้ทั้งกุศลจากมโนกรรม วชิกรรม รวมทั้งกายกรรมครบสูตร คุณจะเป็นนักอนุโมทนาด้วยในวันด้วยอาการครบพร้อมดังกล่าวนั้น

ผลของการแสดงออกทางวชิกรรมและกายกรรม จะทำให้เป็นผู้อาจหาญในการประกาศบุญมากกว่าเก็บเงียบ สัมเสียงของคุณจะนำพียงสำหรับเจ้าของบุญ มีส่วนทำให้เกิดความรื่นเริงบันเทิงใจ กระชับมิตรกัน และเป็นการปรับจิตให้ตรงกันยิ่งขึ้นไป

ยิ่งไปกว่านั้นยังมีผลข้างเคียงในทางบวกที่ควรพึงใจแบบโลกๆ กล่าวคือถ้าถึงเวลาให้ผลของบุญนั้นแล้ว หากเหล่าเจ้าของบุญได้โคจรมาทำกิจการหรือธุรกิจร่วมกัน เป็นหุ้นส่วนกัน ผลกำไรก็จะแบ่งบานอย่างรวดเร็วหน้าอัครจรย์ ทั้งที่เมื่อจับคู่เข้าหุ้กับผู้อื่นก็ไม่เห็นออกดอกออกผลเช่นนั้นเลย

อย่างไรก็ตาม คุณจะอนุโมทนาไม่เป็น ถ้าทำบุญไม่เป็น ไม่รู้จักปีติโสมนัสอันเกิดจากบุญ พุดง่าย ๆ คุณต้องมีหุ้เต็มอยู่ก่อนระดับหนึ่ง จิตจึงจะมีความสามารถรับรู้ เข้าใจ และเข้าถึงบุญคนอื่นแบบเต็ม ๆ

แต่ฝึกอนุโมทนาไว้ก็ไม่เสียหลาย คิดเสียว่าของฟรีดีกว่าทิ้งเปล่า อย่างน้อยที่สุดคุณประกันตัวเองว่าไม่นี้กถูถูก ไม่นี้กอิจฉา ตลอดจนไม่นี้กขัดขวางทางบุญของใคร

๕) ธรรมทาน

เกมกรรมเปิดโอกาสให้คุณทำทานเอาบุญได้หลายแบบ เช่น

- ทานคือทรัพย์ หมายถึงบริจาคทรัพย์ส่วนเกินเป็นประโยชน์แก่ผู้สมควรจะได้รับ
- ทานคืออภัย หมายถึงสละความผูกใจพยาบาทเพื่อตัดเวรระหว่างคุณกับคู่เวร
- ทานคือเวลา หมายถึงสละเวลาให้ความอบอุ่นใจแก่ผู้เหงาหงอย
- ทานคือแรงงาน หมายถึงสละแรงงานช่วยเหลือผู้ต้องการทำกิจที่ต้องลงแรง
- ทานคืออวัยวะ หมายถึงสละเลือด หรือบริจาคอวัยวะใดๆในศพของคุณให้เป็นประโยชน์แก่ผู้รอคอย
- ทานคือคำแนะนำ หมายถึงการชี้ทางออก หรือใช้สมองช่วยคิดแก้ปัญหาที่ผู้อื่นคิดไม่ตก
- ทานคือความรู้ หมายถึงเนื้อหาเชิงวิชาการหรือศาสตร์อันทำให้ประกอบอาชีพเอาตัวรอดได้
- ทานคือธรรมะ หมายถึงความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสัจจะ ทั้งเรื่องของกรรมวิบากและวิธีแก้ทุกข์

ในบรรดาทานทั้งปวง ทานคือธรรมะชนะหมด คือคุณให้อะไรก็ไม่เท่าให้ธรรมะ เนื่องจากธรรมะคือความจริง เมื่อคนรู้ความจริงก็หลุดสว่าง รอดจากนรก รอดจากความเป็นเดรัจฉาน รอดจากความเป็นเปรต กับทั้งสามารถแสวงสวรรค์นิพพานตามอัธยาศัยและกำลังใจ

หากคุณให้ธรรมทานที่ถูกต้องตรงจริง และเป็นความจริงที่สามารถเปลี่ยนชีวิตผู้รับให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น คุณจะรู้สึกสว่างทั่ว และเกิดเรื่องดี ๆ มากมายตามมาอย่างรวดเร็ว ชีวิตคนๆหนึ่งที่เปลี่ยนไปด้วยธรรมะ จะสะท้อนกลับมาเป็นแรงส่งให้ชีวิตคุณเปลี่ยนไปในทุกๆด้านอย่างเป็นธรรมเช่นกัน

ธรรมทานอาจเป็นการพูดชักชวน โน้มน้าว หรือชี้ทางสว่างให้แก่ผู้หลงติดอยู่ในวังวนทุกข์แบบของเขาโดยตรง แต่ก็อาจใช้วิธีมอบสื่อธรรมะอื่นๆ เช่นปัจจุบันมีทั้งเทป ซีดี และหนังสือให้เลือกมากมาย หากเป็นสื่อธรรมะที่คุณใช้กับตัวเองได้ผลแล้ว คุณมีความอึ้งใจและอยากมอบให้ใครๆแล้ว ก็จงปรุงแต่งจิตให้เกิดโสมนัสแรงได้

เพื่อประกันว่าคุณไม่ได้ให้ธรรมทานแบบตันเตา ควรศึกษาหาความรู้จากพระพุทธรูปเจ้าให้ดี คำสอนที่นำเชื่อถือที่สุดว่าเป็นของพระพุทธรูปเจ้าบันทึกไว้ในพระไตรปิฎก และหากคุณพบว่าพระไตรปิฎกฉบับเต็มมีความหนาเกินกำลัง ก็ลองหาอ่านพระไตรปิฎกฉบับย่อของอาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพดูได้

นิสัยข้างสังเกตุความจริงทางจิต

องค์ประกอบที่สำคัญของความฉลาดมีอยู่หลายประการ ในหัวข้อนี้จะยกมา ๒ ประการ หนึ่งคือมีสติเท่าทันตามจริง สองคือความข้างสังเกตุเปรียบเทียบ

หากคุณมีสติและข้างสังเกตุตัวเลข ในที่สุดคุณจะฉลาดเรื่องเลข ทำนองเดียวกัน หากคุณมีสติและข้างสังเกตุเข้ามาที่จิตและกรรม ในที่สุดคุณจะฉลาดเรื่องจิตและกรรม คือทำอะไรแล้วจิตได้รับผลเดี่ยวนั้นอย่างไร

เพื่อเป็นแนวทางสังเกตุง่าย ๆ เบื้องต้น ขอให้ถือตามแนวของท่านและศีลก่อน ดังนี้

๑) เมื่อคิดสละทรัพย์หรือสิ่งของอันเป็นส่วนเกินให้ผู้อื่น สังเกตุดูความจริงเกี่ยวกับจิตขณะนั้น จะพบว่าใจเบาลง นั้นเพราะอำนาจของทรัพย์ทานไปละลายก้อนตระหนี่เหนียว ๆ กลางหัวอกลงเสียได้

๒) เมื่อคิดสละความพยาบาท ให้อภัยผู้อื่นที่เขาทำผิดกับเรา หรือผูกเวรกับเราได้ สังเกตุดูความจริงเกี่ยวกับจิตขณะนั้น จะพบว่ามีความโปร่งโล่งเยือกเย็น นั้นเพราะอำนาจของอภัยทานไปดับไฟโกรธร้อน ๆ กลางหัวอกเสียได้

๓) เมื่อยับยั้งใจ ไม่ฆ่าแม่มสัตว์เล็กสัตว์น้อยที่ทำความรำคาญแก่เรา เช่นแทนการฆ่ามดที่ขึ้นจานชามด้วยวิธีเอาน้ำล้างง่าย ๆ แต่เป่าหรือเคาะไล่เสียก่อน สังเกตุดูความจริงเกี่ยวกับจิตขณะนั้น จะพบว่าแต่ละวินาทีของความพยายามไล่จะไม่สูญเปล่า คุณจะเห็นความเมตตาที่ค่อย ๆ เอื้อขึ้น เห็นกระแสต้านทานความคิดในเชิงฆ่าสัตว์ หรืออีกนัยหนึ่งเห็นภูมิคุ้มกันโรคภัยไข้เจ็บอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต

๔) เมื่อระงับความโลภ ไม่ขโมย ไม่โกง ไม่พูดฉ้อฉลเพื่อนำสิ่งที่ไม่ใช่สิทธิ์ของคุณมาครอบครอง สังเกตุดูความจริงเกี่ยวกับจิตขณะนั้น จะพบว่ามโนภาพหน้าตาโกง ๆ ของคุณเหือดหายไป แทนที่ด้วยใจที่ใสซื่อตรงไปตรงมา เมื่อเปลี่ยนนิสัยขี้โกงเป็นนิสัยซื่อได้ถาวร ลองส่องกระจกแล้วถามตัวเองว่ากรรมตกแต่งหน้าตาได้จริงไหม จากคนขี้โลภมาเป็นคนชนะความโลภผิด ๆ ได้ ทุกอย่างดูดีขึ้นหรือเปล่า

๕) เมื่อห้ามราคะผิด ๆ ไม่คิดคบชู้ ไม่คิดเอาลูกสาวที่ยังมีพ่อแม่เลี้ยงดูมาทำมิดีมิร้าย ตลอดจนกระทั่งหักห้ามใจไม่แตะต้องหญิงซึ่งมิใช่คู่ของคุณ สังเกตุดูความจริงเกี่ยวกับจิตขณะนั้น จะพบว่า

ความหนักแน่น เข้มแข็ง และเป็นตัวของตัวเองอย่างยิ่ง ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของราคะอันทรองอิทธิพลเหนือมนุษยธรรมตา คุณอาจถูกประณามว่าโง่ในหมู่โลกีย์ชนผู้เล็งเป้าไปที่ของดี ๆ ภายนอก แต่คุณจะมีใจในตนเองว่าเริ่มเป็นหนึ่งในผู้เล่นลาดเล่นเกมกรรมที่เล็งเป้ากลับมายังจิตของตน ลองเฝ้ามองเอาเองว่าการเป็นผู้กำชัยเหนือราคะได้นั้น รสชาติเหนือกว่าชัยชนะในเกมกีฬาที่ต้องเหยียบบ่าผู้อื่นเพียงใด

๖) เมื่อหยุดคำโกหกไว้ได้แค่ที่ปลายลิ้น ไม่ปล่อยให้มันผ่านออกไปเป็นเสียงพูดตั้งใจอยากสังเกตดูความจริงเกี่ยวกับจิตขณะนั้น จะพบว่าจิตคุณมีความตรง เห็นทุกสิ่งตามจริง อยู่ข้างความจริง ไม่บิดเบี้ยว ไม่เห็นทุกสิ่งพร่ามัว ไม่อยู่ข้างความเท็จ คุณจะรู้สึกเหมือนม่านหมอกที่ปกคลุมจิตเลื่อนสลายหายหน มีแต่ความกระจ่างใส อยากเห็นอะไร อยากเข้าใจอะไร จะดูเหมือนฟ้าเปิด รู้เห็นและเข้าใจจะแจ้งไปหมด กับทั้งผ่านคนอื่นแล้วรู้ ว่าการกล่าวคำโกหกเป็นคลื่นรบกวนความจริง เมื่อรบกวนความจริง เกมกรรมก็จะรบกวนความจริงของเขาเช่นกัน อาจจะมาในรูปของคนใส่โคล้ ติไซใส่สี บิดเบือนภาพของเขาให้เบี้ยวบิดผิดรูปไปมาก

๗) เมื่อเก็บคำส่อเสียดที่เสียดแทงใจผู้อื่นไว้ได้ สังเกตดูความจริงเกี่ยวกับจิตขณะนั้น จะพบว่ามีเมตตาอ่อน ๆ เกิดขึ้นแทนที่ หากคำเสียดแทงนั้นยังก้องอยู่ในหัวคุณ คุณอาจมีโอกาสดูเห็นเป็นครั้งแรก ว่าคำเสียดแทงนั้นเหมือนเข็มแหลม ๆ ยิ่งเสียดแทงเท่าไรยิ่งแหลมเท่านั้น การมีคำเสียดแทงอยู่ในจิตก็เหมือนเอาเข็มแหลมมาทิ่มตำตัวเอง เมื่อระงับเสียได้กระทั่งในระดับความคิด คือไม่อยากแม้คิดร้ายกับใคร จิตของคุณจะสบายขึ้น เป็นสุขกับตนเองมากขึ้นที่เห็นอาการโต้ตอบกับโลกในทางเย็น

๘) เมื่อเปลี่ยนคำหยาบเป็นคำสุภาพได้ สังเกตดูความจริงเกี่ยวกับจิตขณะนั้น จะพบว่าแรงอัดหนัก ๆ หายไป ความสกปรกของจิตเปลี่ยนเป็นความสะอาดแทน เมื่อเห็นความต่างอย่างแท้จริง คุณจะพบว่าการพ่นคำหยาบก็ไม่ต่างจากการเอาค้อนหนัก ๆ ทุบโป้งเข้ากลางหน้าผากตนเอง จิตตัวเองได้รับความบอบช้ำทันทันนั้นเอง อาการฟกช้ำดำเขียวของจิตจะมาในรูปของความมึนงงไปชั่ววูบ หรือรู้สึกคล้ายเอาม่านมืดมาคลุมหน้าทันทันที่ทันใด โดยเฉพาะถ้าคำหยาบนั้นเกิดจากเจตนาประทุษร้ายผู้อื่น มิใช่คำหยาบที่เกิดจากเจตนาพูดหยอกเล่นหัวกับเพื่อน เพียงเลิกพ่นคำหยาบพรวดเพื่อเสียได้ ใจคุณจะเหมือนผิวที่เปล่งปลั่ง ไม่ฟกช้ำดั่งเคย

๙) เมื่อไม่พาลามเพื่อเจ้อ หรือวิจารณ์ใคร ๆ อย่างไร้สาระไร้เหตุผลเสียได้ทั้งที่ใจอยาก สังเกตดูความจริงเกี่ยวกับจิตขณะนั้น จะพบว่าคุณมีสติดีขึ้น ฟุ้งซ่านน้อยลง ยิ่งคุณเข้าข้างเหตุผล ยิ่งคุณพูดแต่คำที่มีประโยชน์ จะหยอกล้อเล่นหัวก็ให้พอดี คุณจะยิ่งพบว่าสาเหตุหลักที่คนเราฟุ้งซ่านจนยากจะห้าม นั้น ก็มาจากการพูดไม่รู้จักหยุด ขุดเรื่องคนอื่นแบบไม่รู้จักคิดนั่นเอง ผลของการหยุดพาลามเพื่อเจ้อจะลดพายุความฟุ้งในสมองได้กว่าครึ่ง

๑๐) เมื่อห้ามปากไม่ให้เปิดรับเหล่า หรือห้ามจมูก ห้ามเนื้อหนังไม่ได้รับยาเสพติดสร้างความมีเมฆาตสติใดๆ สังเกตดูความจริงเกี่ยวกับจิตขณะนั้น จะพบว่าคุณมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ยังครองสำนึกแบบมนุษยธรรมคือรู้จักผิดชอบชั่วดีได้ครบถ้วน เปรียบเทียบแล้วคุณเห็นถนัดว่าถ้าตายไป

ระหว่างไม่เมา มีสติสมบูรณ์ จิตของคุณจะยังสมควรแก่ความเป็นมนุษย์อยู่ แต่หากสมองมีนชา จิตใจมัวมน ก็จะไม่มีความเป็นที่พึงของตนเอง ไม่มีทางแข็งแรงพอจะก้าวไปสู่เกมกรรมครั้งหน้าที่เสมอกันกับเกมกรรมรอบนี้ได้เลย

หากเห็นความจริงเกี่ยวกับจิตและกรรมอันเป็นปัจจุบันไประยะหนึ่ง จุตรวยยอดคือคุณจะสามารถแยกแยะได้ว่ากรรมใดทำแล้วเป็นคุณประโยชน์ นำมาซึ่งความสุข กรรมใดทำแล้วเป็นโทษ นำมาซึ่งความทุกข์

คุณจะทำแนกแยกแยะได้ตามจริง ว่าแม้บางทีอาจต้องเดือดร้อนกายตอนนี้ แต่จะสบายใจในระยะยาว ก็นับว่าคุ้มกัน คุณจะเลือกกรรมที่เป็นประโยชน์มากกว่าโทษ หรือถึงแม้ไม่อาจจะกรรมที่เป็นโทษได้เด็ดขาด จิตก็จะไม่ถลาลงไปหมกโคลนบาปทั้งดวง

จากนั้นคุณจะสามารถสังเกตสังกความจริงได้ละเอียดอ่อนมากขึ้นเรื่อยๆ เห็นทั้งเหตุผลที่สุข เหตุผลที่ทุกข์ เหตุผลที่สงบ เหตุผลที่ฟุ้งซ่าน เหล่านี้จะทำให้คุณเข้าใจว่ากรรมแต่ละอย่างทำแล้วให้ผลกับจิตใจเสมอ นานไปคุณจะเห็นเหมือนจิตใจแบบต่าง ๆ มีแรงดึงดูดเหตุการณ์เฉพาะตัว กล่าวคือถ้าจิตสว่าง ก็จะดึงดูดเหตุการณ์ดี ๆ เข้ามา แต่ถ้าจิตมืด ก็จะดึงดูดเหตุการณ์ร้าย ๆ ไม่เล็ก และนั่นเองจะทำให้คุณเริ่มเชื่อว่ากฎของเกมกรรมมีอยู่จริง คุณจะเชื่อเพียงเพราะฟังใครอีกต่อไป เพราะใจเห็นประจักษ์ด้วยตนเองอย่างถ่องแท้เสียแล้ว

พฤติกรรมทางจิตของคุณจะแปลกเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง คุณจะสังเกตได้ละเอียดกระทั่งจิตที่คิดทำร้ายเพียงนิดเดียวแม้ด้วยคำพูดประชดเล็กๆ ยิ่งหากพลั้งปากหลุดคำกระทบกระแทกใจใครก็อาจรู้สึกผิดได้มาก แต่ถ้าวาระบับทันก็จะเป็นสุข และเหมือนได้พัฒนาตัวเองขึ้นมาอีกขั้น

และที่สุดคุณจะรู้สึกเหมือนดังเดิมนั้น ในหัวเต็มไปด้วยปฏิญญาและสิ่งหลุดพ้น จำเป็นต้องทะลวงผ่านด่านหลุดพ้นไปทีละเปลาะ การให้ทานและการรักษาศีลที่ละข้อเท่าที่ทำได้ คือการเคาะ การเจาะทะลวงสิ่งหลุดพ้นที่ว่านั้น

บทต่อ ๆ ไปจะแสดงให้เห็นว่าคุณเห็นว่าความยากที่สุดของเกมกรรมไม่ใช่เล่นอย่างไรให้ดี แต่เล่นอย่างจริงจังยุติเกมเสียได้

บทที่ ๙ - วิธีหยุดเล่นเกม

ความสามารถหยุดเล่นเกม คือการเล่นชนะอย่างเด็ดขาด

ทำความเข้าใจเกมให้ดีขึ้น

ธรรมชาติพื้นฐานของอุปกรณ์เล่นเกม

ดังกล่าวก่อนในบทที่ ๒ ว่าด้วยอุปกรณ์เล่นเกม คืออุปกรณ์เล่นเกมถูกตกแต่งให้พิสดารเป็นต่าง ๆ กันก็ด้วยกรรมเก่าไปเสียทั้งนั้น

กฎเหล็กของเกมกรรมคือสัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม แม้รูปร่างลักษณะหน้าตา ทรวดทรงองเอว สัดส่วนแขนขาต่าง ๆ ก็ถูกตกแต่งขึ้นด้วยกรรมเก่าทั้งสิ้น ราวกับจะฟ้องให้รู้ตั้งแต่แรกพบกันเลยว่า คุณเคยดีหรือเคยร้ายมาประมาณไหน แต่ความไม่รู้เบื้องหน้าเบื้องหลังยอมทำให้คุณคิดง่ายๆ ว่าเป็นใครสวยหล่อก็โชคดีไป ใครซีเห่ร์หน่อยก็โชคร้ายหน่อย คนทั้งโลกประชันหน้าตากันอย่างไม่รู้เลยว่าทำไมใครโชคดี ทำไมใครโชคร้าย และที่สำคัญคือไม่รู้เลยว่าทำไมถึงต้องมีความต่าง

กรรมเป็นผู้วาดหน้าตา ผู้เล่นเกมแต่ละคนจึงคล้ายจิตรกรที่วาดรูปร่างหน้าตาและลงสีให้ตนเอง ใครฉลาดในเกมกรรมมากก็เอาหน้าตาสวยหล่อไป ใครมีอ่อนในเกมกรรมก็ได้หน้าตาจืดชืดแทน ธรรมชาติของกายอันเป็นอุปกรณ์เล่นเกมคืออย่างนี้เอง

อย่างไรก็ตาม นั่นเป็นแค่ผิวนอก ธรรมชาติขั้นพื้นฐานของอุปกรณ์เล่นเกมทุกคนมีความเหมือนกันอยู่ กายมนุษย์ทั้งหลายประกอบขึ้นด้วยของแข็งคงรูป เช่นเส้นผม เส้นขน เล็บมือเล็บเท้า ฟัน เนื้อหนัง ฯลฯ กับทั้งมีของเหลวที่พร้อมไหล เช่นน้ำเลือด น้ำหนอง น้ำลาย ฯลฯ กับทั้งมีไออุ่นที่กระจายความร้อนได้เป็นอนุภูมิภาคในร่างกาย กับทั้งมีของพัดไหวที่มองไม่เห็นแต่สัมผัสได้เช่นลมหายใจ ลมจากทวารหนัก ฯลฯ กล่าวโดยย่อคือกายมนุษย์ประกอบด้วยธาตุทั้ง ๔ ได้แก่ ดิน น้ำ ไฟ ลม

สำหรับคนตาบอดแล้ว ใครสวยหล่ออย่างไรก็ไม่ต่างกัน มีแต่ความแข็งของธาตุดิน ความเหลวของธาตุน้ำ ความร้อนของธาตุไฟ และความพัดไหวของธาตุลมให้สัมผัส

ยิ่งไปกว่านั้น เพียงมองตามจริงจากประสบการณ์ตรง ทุกคนจะพบเหมือนกัน ว่าธาตุดินมีความไม่เที่ยง ยกขึ้นด้วยกระดูกสันหลัง ฉาบด้วยเนื้อหนังลอกตา ผูกด้วยเส้นเอ็นน้อยใหญ่ คงรูปเป็นวัยเด็ก เจริญวัยเป็นหนุ่มสาว แล้วที่สุดท้ายก็ถึงคราวต้องแก่ชรา

ยิ่งธาตุ น้ำ ธาตุไฟ และธาตุลม ยิ่งมีความแปรปรวนให้เห็นง่าย โดยเฉพาะธาตุลมนั้นไหลเข้าไหลออก ไม่คงที่เลยแม้แต่วินาทีเดียว เราจึงควรจับสังเกตสิ่งจะเกี่ยวกับความไม่เที่ยงผ่านสายลม หายใจนี้ก่อน สังเกตที่ลมหายใจ จะได้เห็นความจริงว่าไม่เที่ยงเดี๋ยวนี้เลย ไม่ต้องรอนานเหมือนธาตุดิน

และถ้ามองด้วยตาเปล่า สมองอันเป็นส่วนของกายก็เหมือนเป็นต้นกำเนิดของความรู้สึกนึกคิด แต่ถ้ามองด้วยความเชื่อว่าจิตวิญญาณไม่มีเกิดตาย แต่ร้อนเร่ไปอาศัยร่างโน้นร่างนี้ไปเรื่อย ก็ต้องมองกายเป็นเพียงบ้านพักชั่วคราวของจิต ไม่ได้ให้กำเนิดจิตและความรู้สึกนึกคิดแต่อย่างใด

ทว่าถ้ามองแบบพุทธ ก็จะเห็นกายกับจิตเป็นเหตุเป็นผลอิงอาศัยกันและกันเกิดดับ นามเป็นเหตุปัจจัยแก่รูป เช่นกรรมจัดสรรให้เกิดอัตภาพมนุษย์ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ กัน และรูปก็เป็นเหตุปัจจัยแก่นาม เช่นด้วยกายนี้จึงมีกายกรรมและวจีกรรมได้ กับทั้งเป็นฐานที่ตั้งของสัมผัสกระทบต่างๆ ให้เกิดการรับรู้ การรับรู้ นั่นเองคือจิต รับรู้คราวหนึ่งก็ถือว่าจิตเกิดดวงหนึ่ง ความรับรู้ดับลงก็ถือว่าจิตดับไปอีกดวงหนึ่ง

สาระที่สำคัญคือทั้งรูปทั้งนามไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวตนที่มีอยู่โดยดั้งเดิม และไม่อาจบัญชาให้ตั้งอยู่นานเท่าไรนั่นเท่าไร นี่คือธรรมชาติพื้นฐานของอุปกรณ์เล่นเกมกรรม ทั้งฝ่ายกายและฝ่ายใจ

เกมแห่งความไม่รู้

พวกเราเล่นเกมอยู่บนความไม่รู้ หรือจะเรียกว่าเป็นเกมแห่งความไม่รู้ก็ได้ ตลอดเวลาเต็มไปด้วยเรื่องของการใช้สัญชาตญาณตามกิเลส หรือมักก็เป็นเรื่องของการคาดเดาและการลองผิดลองถูก

พ้นจากภวังค์และฝันเลอะเลื่อนในท้องแม่ บุญเก่าจะส่งให้คุณปรากฏตัวขึ้นในโลกแล้วพร้อมจะ 'รับรู้' ในระดับหนึ่ง ผ่านรูปที่กระทบตา เสียงที่กระทบหู กลิ่นที่กระทบจมูก รสที่กระทบลิ้น ของแข็งอ่อน ร้อนเย็นที่กระทบกาย และสภาพธรรมต่างๆ ที่กระทบใจ แต่คุณยัง 'ไม่รู้' เลยว่าสิ่งที่เห็นและได้ยิน เหล่านั้น เกิดขึ้นได้อย่างไร และสำคัญที่สุดคือคุณไม่รู้เลยว่าตนเองเกิดมาได้อย่างไร ทำไมถึงเป็นอย่างที่เป็น

เมื่อไม่รู้ก็ต้องเผชิญหน้ากับแรงบีบคั้นให้เกิดกิเลสประการต่างๆ แล้วตัดสินใจโดยยืนอยู่ข้างกิเลสบ้าง ยืนอยู่ข้างมโนธรรมบ้าง คุณมีแต่มโนธรรมเป็นที่พึ่ง และมโนธรรมจะต่ำหรือสูงก็ขึ้นอยู่กับว่า บุญเก่าของคุณส่งมาอยู่กับพ่อแม่หรือครูแบบใด อารมณ์และความคิดของคุณตั้งมั่นหรือแปรปรวนได้แค่ไหน

ในเกมย่อยๆทั้งหลายนั้น คุณเล่นเอาแพ้ชนะกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ได้อะไรจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันไปครอง โดยมีคิดว่าผู้ชนะได้ไปทั้งหมด แต่ในเกมกรรม คู่ต่อสู้ของคุณคือกฎแห่งกรรมวิบากที่ไม่มีหน้าตา แต่มีตัวตนอยู่จริง คุณมีสิทธิ์เล่นแค่ให้เสียน้อยที่สุด **คุณไม่เคยได้อะไรจากเกมกรรมไปครอบครองอย่างแท้จริงแม้แต่ชิ้นเดียว เพราะสุดท้ายจะต้องทิ้งให้ทุกสิ่งเป็นสมบัติของความแตกพังเสมอ**

เช่นเมื่อขณะมีอุปการณ์เป็นกายใจมนุษย์นี้ คุณกำลังเล่นเกมแห่งความเจ็บปวด สมหวังในวันหนึ่งเพื่อผิดหวังในอีกวันหนึ่ง ลงท้ายที่สุดด้วยสูญเสียบริวารของใครคนจากไป และการหลั่งน้ำตาของใครคนอยู่ข้างหลัง ทั้งคนตายและคนอยู่ไม่รู้เลยว่าจะไปเล่นเกมไหนต่อ

เดินทางไกล

หากไม่เคยหลงเสน่ห์ของการเดินทางไกลมาบ้าง เช่นเดินทางไปต่างจังหวัดไกลๆ ไปทำงาน ไปเที่ยว หรือไปเยี่ยมญาติ เห็นเส้นทางยาวๆ ทิวทัศน์สวยๆ ฟ้าเปิดโล่งเป็นระยะๆ จิตใจปล่อยสบาย เหมือนหลุดจากกรงแคบที่ครอบคุณอยู่ชั่วนาตาปี แม้มีความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจากการเดินทางไกลบ้าง คุณก็คงคิดว่าคุ้มกัน เพราะพักเหนื่อยไม่นานก็จะกลับมามีกำลังวังชา สามารถเดินทางไกลต่อไปได้อีก

รายละเอียดวิธีเดินทางไกลของแต่ละคนทำให้รู้สึกและนึกคิดต่างกัน **ถ้าคุณพุ่งชนอันตราย ความคิดของตนเองระหว่างเดินทาง คุณจะเกลียดการเดินทาง แต่ถ้าจิตใจคุณสงบสบายกว่าปกติในระหว่างเดินทาง คุณจะชอบการเดินทาง**

เพื่อนร่วมทางก็มีส่วนให้เบื่อบ่นหรือครีครวญ ถ้าคุณได้ใครสักคนที่คุยกันอย่างออกรสไปตลอดทาง คุณจะรู้สึกถึงความผูกพันที่แน่นแฟ้น และอยากเดินทางไกลไปกับเขาอีกเรื่อยๆ

แต่การเดินทางไกลในเกมกรรมนั้น ซับซ้อนกว่าการเดินทางไกลบนถนนที่ยาวเหยียดมากนัก คุณเป็นนักเดินทางผู้โดดเดี่ยว ที่ท่องไปในความฝันอันสร้างขึ้นด้วยกรรมดีกรรมชั่ว ภาพฝันจะผ่านไปเรื่อยๆ เหมือนทิวทัศน์ข้างทาง คุณจะตั้งใจเสน่ห์ของการเดินทางไกลอันเต็มไปด้วยความลึกลับ และความตื้นใจนั้นเองจะกดให้คุณตกอยู่ในภาวะฝันทั้งลึกลับตาครึ่งแล้วครึ่งเล่า

ในระหว่างการเดินทางไกล เพื่อนร่วมทางของคุณจะเปลี่ยนหน้าไปเรื่อยๆ คุณอาจเจอคนถูกใจ แต่จะไม่สามารถขอให้เขาร่วมทางกับคุณตลอดไป ถึงเวลาทุกคนต้องแยกย้ายกันไปตามยถากรรมเสมอ

เฉพาะในเกมนี้ คุณอาจผ่านประสบการณ์ชนิดนั้นมาแล้ว คือเพื่อนร่วมทางหายหน้าไปที่ละคนสองคน และในที่สุดวันหนึ่งคุณเองจะต้องหายหน้าไปจากเพื่อนร่วมทางที่เหลือ ใครจะเต็มใจหรือไม่เต็มใจก็ตาม

คนความจำเสื่อมยอมไม่อาจจำการเดินทางที่น่าเหนื่อยหน่ายได้ คุณก็เหมือนกัน ตายแต่ละครั้ง คุณจะเริ่มต้นด้วยสภาพชีวิตชีวาแบบใหม่ ต่อเมื่อเติบโตขึ้นเสวยสุขทุกข์ซ้ำรอยเดิมนั่นแหละ คุณจึงจำความเหนื่อยหน่ายในการเดินทางไกลขึ้นมาได้

กบดัก

หากคุณเคยเห็นพืชหรือดอกไม้ไม่มีพิษบางชนิด คุณจะตระหนักว่าบางสิ่งที่สวยงามในโลกนี้ ไม่ได้เป็นประกันความปลอดภัยใดๆเลย ผู้ไม่รู้และหลงเชยชมอาจบาดเจ็บสาหัส เพราะขาดความระมัดระวังตัว คาดไม่ถึงว่าฤทธิ์ของมันจะร้ายค่านสายตาได้ขนาดนั้น

กบดักของเกมกรรมก็เช่นกัน มีบ้างที่แสดงตัวโจ่งแจ้งว่าเป็นกบดักเครื่องล่อ แต่ส่วนใหญ่ถูกอำพรางหลุมขวกไว้ ทั้งแบบพอเนียงตา และทั้งแบบแยบยลล้าลึก

กบดักที่โจ่งแจ้งในโลกมนุษย์นี้ ได้แก่ เหล่ายา การพนัน และการมั่วสุมของเหล่าอันทพาล แม้จะปรากฏอยู่ชัดๆว่าเป็นไฟ แต่ก็ยังมีแมงเม่าบินเข้าไปหา เพียงเพราะรู้สึกว่ามีเพื่อนอยู่ที่นั่น หรือเพียงเพราะรู้สึกว่าจะเป็นแหล่งทำเงิน หรือเพียงเพราะรู้สึกว่าเป็นของดีสำหรับตน

กบดักที่พอเนียงตาในโลกมนุษย์นี้ ได้แก่ หญิงชายเจ้าเสน่ห์ที่นิยมหวานเสนห์ไปทั่ว เพียงเพื่อให้ใครๆมายอมสยบ หรือเพียงเพื่อให้รู้ว่าไม่มีใครแย่งชิงตนแบบเอาเป็นเอาตาย หญิงชายเหล่านี้ง่ายที่กาลต่อมาจะประพฤติผิดในกาม อาจจะน้อยๆ หรืออาจจะทุกชนิด ถ้าหลงติดก็เท่ากับพลอยร่วงพลอยแหกลายเป็นหนึ่งในขุขของเขหรือเธอได้

กบดักที่แยบยลล้าลึกได้แก่การงานหลายๆชนิด ที่ดูเหมือนดี ดูเหมือนเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของคนอื่น แต่ที่แท้ตั้งต้นด้วยความหลงผิด จึงพลอยพาให้ผู้ติดตามหลงผิดไปด้วยเป็นจำนวนมาก เช่น คำสอนของบางลัทธิที่น่าสนใจ มีคำสอนเป็นเหตุเป็นผลน่าคล้อยตาม แต่สุดท้ายสอนไม่ให้เห็นความสำคัญของพ่อแม่มากกว่าเจ้าสำนัก และที่สุดคือทำตามเจ้าสำนักสั่งได้กระทั่งฆ่าคน

อันที่จริงเกมกรรมเต็มไปต่อกับดัก จาระไนไม่หวาดไม่ไหวว่ามีอะไรบ้าง แต่ถ้าคุณเคยหลงเชื่อผิดๆ ถูกหลอกให้ทำเรื่องผิดๆ ชนิดเห็นดำเป็นขาว เห็นกงจักรเป็นดอกบัว อันนั้นแหละตัวอย่างกบดักของจริงในชีวิตคุณ

กบดักบางอย่างให้ออกาสคุณแก้ตัว แต่กบดักบางอย่างขอเพียงคุณหลงพลาดไปติดครั้งเดียว คุณจะไม่มีวันได้หลุดออกมาอีกเลยจนกว่าจะใช้กรรมหมด ตัวอย่างที่ชัดเจนก็เช่นลัทธิฆ่าตัวตาย หากสาวกของลัทธิหลงเชื่อ นึกว่าการฆ่าตัวตายคือวิถีลัดสู่ความเป็นอมตะ หรือนึกว่าระเบิดพลีชีพเป็นวีรกรรมที่จะได้รางวัลบนสวรรค์ เช่นนี้คือการสละสิทธิ์ในเกมกรรมแบบมนุษย์ แล้วต้องระเห็จไปเข้าคุกที่เกมกรรมเตรียมไว้ยาวๆแทน

อัตราเสียงที่จะเล่นแพ้

ในเกมกรรมไม่มีการพ่ายแพ้ถาวร คือคุณไม่อาจทำบาปร้ายแรงใดๆที่จะส่งให้ไปติดอยู่ในทุกคติภูมิตลอดกาล ขณะเดียวกันคุณก็ไม่อาจทำบุญที่สูงส่งพอจะดันให้ลอยขึ้นไปค้างบนสุดคติภูมิชั่ววันจันทร์

มนุษย์ภูมิเป็นภูมิที่เล่นเกมกรรมได้ซับซ้อนพิสดารเหนือภพภูมิอื่นใด ไม่ว่าจะอยากสะสมแต้มบวกเพิ่มหรือเติมแต้มลบเยอะ ในภูมิมนุษย์นี้ คุณสามารถแก้ตัวได้มากที่สุด ปรับเปลี่ยนพัฒนาได้มากที่สุด แต่ขณะเดียวกันก็อาจซ้ำเติมตัวเอง จุดตัวเองลงต่ำได้มากที่สุดด้วยเช่นกัน **เนื่องจากใจของมนุษย์มีโสมนัสอันเกิดจากบาปใหญ่ได้ หลงผิดขนาดฆ่าผู้มีพระคุณสูงสุดเช่นพ่อแม่ได้ ฆ่าผู้สละโลกเช่นพระสงฆ์องค์เจ้าได้ แม้แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ไรรวมทินก็ยังเคยมีคนใจบาปพอจะคิดปลงพระชนม์มาแล้ว**

และเมื่อนับกันเป็นเรื่องๆ ในโลกนี้ก็มิแรงบีบคั้นให้เกิดกิเลสมากกว่าเครื่องช่วยต้านทานกิเลส แม้บุญเก่าจะสร้างปรการมโนธรรมมาให้คุณแข็งแรงเพียงใด หากเจอกระหน่ำหนักๆเข้าก็อาจเขวได้เหมือนกัน **คุณจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และเหตุผลที่ดีพอมาตั้งแต่ต้นชีวิต ว่าทำไมจึงสมควรต้านกิเลส ทำไมถึงต้องยอมถูกหาว่าโง่ที่ไม่ฉกฉวยเมื่อมีโอกาสฉกฉวย พุดง่ายก็คือถ้าไม่มีคนบอกให้คุณรู้ว่าอะไรบุญอะไรบาป แนวโน้มคือคุณจะถูกบีบคั้นให้โลก โกรธ หลงไปตามเรื่องตามราว มากกว่าจะคิดได้เองว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร**

กฎของเกมกรรมข้อหนึ่งที่น่ากลัว คือหากมีจิตที่เศร้าหมองแล้ว ทุกดีเป็นอันหวังได้ สุกดีเป็นอันหวังยาก นั้นแปลว่าขณะใดก็ตามที่จิตคุณเศร้าหมอง บัดนั้นคุณกำลังตกอยู่ในความเสี่ยงกับการไปสู่ทุกดีแล้ว

ยกตัวอย่างเช่นคุณเป็นคนมีศีลมีสัตย์ รักเดียวใจเดียว แต่หลงรูปจนไปคิดว่าคนเจ้าชู้มาเป็นคู่ครองวันหนึ่งคุณบังเอิญทราบว่าคุณครองสุดที่รักของคุณคบชู้ คุณเกิดความเศร้าโศก หันหน้าไปหาเหล่า หากคุณกำลังนั่งกินเหล้าเคล้าความอาลัยคนรักแทบขาดใจแต่ดีนอยุ่หนึ่งเอง เผอิญวัยรุ่นไล่ยิงกันแล้วคุณดันเจอลูกหลง กระสุนเจาะเข้ากลางท้ายทอยขาดใจตายคาที่ ก็คาดหมายได้เลยว่าจิตจะทำงานครั้งสุดท้ายเป็นการปรุแต่งฝันร้ายให้เกิดขึ้น คุณอาจเห็นตัวเองเมามายเดินโผล่ไปตามถนน แหกปากเรียกชื่อคนรักที่นอกใจแทบไม่เป็นภาษา จากนั้นเมื่อจิตสุดท้ายดับลง คุณจะคงสภาพของเปรตขี้เมา ร่ำอาลัยรักไปอีกนาน กว่าที่บุญอันสว่างไสวอย่างใดอย่างหนึ่งจะถึงเวลาให้ผล มาต้อนรับคุณให้พ้นจากสภาพของเปรตได้

สรุปคือความเป็นคนดีอาจไม่พอจะเล่นเกมให้ชนะในแต่ละครั้ง คุณต้องมีเหตุผล มีสติ มีศรัทธาที่เหนือกว่าเครื่องยั่วให้เป็นบ้าไปกับโลกนี้ด้วย

เมื่ออ่านเกมกรรมออก จะเริ่มเห็นราง ๆ ว่าคุณต้องเล่นไปเรื่อยเพื่อความเหนื่อยเปล่าอย่างไรกัน สาร ทั้งต้องดิ้นรนหากิน ทั้งต้องหาซื้อบ้าน ทั้งต้องวุ่นวายจัดการภาระต่างๆในชีวิตให้ลงตัว เสร็จแล้วก็ตาย ต้องไปหาใหม่เอาข้างหน้าอีก เท่านั้นไม่พอ ยังต้องสู้เสี่ยงต่อการได้ไปทุกศตวรรษตัวเองๆเพียงด้วยการเผลอปล่อยให้เคราะห์หมองแล้วจับพลัดจับผลูชะตาขาดเดี๋ยวนั้น

คุณจะได้เห็นมนุษย์และสัตว์ทุกตัวบนโลกร่วมเล่นเกมกรรมอยู่กับคุณ คุณเห็นใจตัวเองอย่างไรก็ควรเห็นใจพวกเขาเท่าๆกัน เพราะต่างฝ่ายต่างก็อยู่ในวังวนแห่งเกมอันไม่เป็นที่รู้จักนี้เหมือนกัน มีสิทธิ์แปรเป็นนั่นเป็นนี่ ได้ดีบ้าง ตกยากบ้าง หยาบบ้าง ประณีตบ้างเหมือนกัน ต้องร้องไห้อย่างไม่รู้ทางแก้เหมือนกัน ตกอยู่ภายใต้ความเสี่ยงที่จะลงต่ำได้เสมอเช่นกัน

การคิดเดินทางไปเรื่อย ๆ เพื่อเล่นเกมกรรมจึงมีนโยบายที่ดี อย่างน้อยคุณควรวางแผนที่จะหยุดรวมทั้งชักชวนคนรอบข้างให้รู้ตามและคิดตามด้วย ขอให้ลองนึกถึงคนที่คุณรักที่สุด คุณทนได้ไหมถ้าจะปล่อยให้เขาหรือเธอพลัดไปอยู่ในหม้อนรกพลาน อีกทั้งตกอยู่ในสภาพความจำละเลื้อน พร้อมจะถูกสาตโคลนให้มอมแมม พร้อมจะถูกข่มเหงให้บอบช้ำ?

นั่นอาจเป็นเรื่องสมมุติ แต่เรื่องจริงก็คือถ้าคนที่คุณรักยังต้องเวียนว่ายตายเกิดไปเรื่อย ๆ อย่างไม่รู้จุดหมายปลายทาง เขาหรือเธอจะต้องตกอยู่ในสภาพย่ำแย่ยิ่งกว่านั้นมาก เพราะโคลนที่จะสาตมาเยือนเขาไม่ได้มาจากที่อื่น แต่สาตมาจากความไม่รู้ของเขาเอง

เช่นนี้คุณคงบอกตัวเองว่าคุณควรทำอะไร?

ใช่แล้ว... คุณควรหาทางหยุดเล่นเกมเสีย

ทำความเข้าใจกัณฑ์แรกของเกมกรรม

ก่อนจะหยุดเล่นเกมได้ คุณควรจะต้องรู้ที่มาที่ไปเสียก่อน ว่าทำไมคุณถึงตกมาอยู่ในเกมนี้ และที่สำคัญคือทำไมคุณจึงยังไม่เลิกเล่นเกมนี้เสียที

คุณอย่าไปคิดถึงเรื่องเวลาอันเป็นต้นตอของสรรพสิ่ง เพราะเวลาไม่มี มีแต่ลำดับการเกิดดับของกายใจ การได้อุปกรรมเล่นเกมแต่ละครั้งต้องมีเหตุที่มาที่ไปเสมอ จะหลุดขึ้นลอย ๆ จากอากาศไม่ได้ ฉะนั้นแม้ชาติแรกที่สุดที่ทุกอย่างจะอุบัติขึ้นโดยปราศจากเงื่อนไข ปราศจากเค้า ก็ย่อมไม่มีเช่นกัน

โจทย์ที่เราควรพึงเล็งจึงไม่ใช่คำถามแบบไขกับไขก่อนไหนเกิดก่อนกัน แต่ต้องเล็งลงไปในเรื่องที่กำลังเห็นได้ ว่าอะไรเป็นเงื่อนไข อะไรเป็นต้นเค้าให้ต้องอยู่ในเกมกรรมต่อ

สิ่งที่เราสามารถเห็นได้จริง จับต้องได้ทันที ไม่มีอะไรเกินไปกว่ากายใจอันปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ หากมองว่าคุณเล่นเกมกรรมมาหน้อหนัดภายใต้กฎเกณฑ์เดิม ก็แปลว่าถ้าเห็นความจริงและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ทำให้มีกายใจนี้ได้ คุณก็สามารถเห็นต้นตอกำเนิดเกมกรรมทั้งหมดได้เช่นกัน ไม่จำเป็นต้องระลึกชาติ ไม่ต้องมีญาณหยั่งรู้อนาคต คุณก็มีสิทธิ์เห็นเงื่อนไขความจริงเกี่ยวกับกายใจในทุกกาลได้เช่นกัน

อุปกรณ์เล่นเกมกรรมคือกายใจมนุษย์นั้น นอกจากเอาไว้ออกกรรมทำบุญบาปแล้ว ยังประกอบด้วยช่องทางเชื่อมต่อกับโลกภายนอกมากมายหลายชนิด ได้แก่ตา เอาไว้มองดูรูป หูเอาไว้ฟังเสียง จมูกเอาไว้ดมกลิ่น ลิ้นเอาไว้ลิ้มรส ประสาทกายทั่วร่างเอาไว้รับสัมผัสกระทบ และใจเอาไว้รับรู้สภาพธรรมทั้งปวงนอกเหนือจากที่ช่องรับอื่นๆรับไม่ได้

เรื่องของเรื่องก็คือเมื่อรับผัสสะมาแล้วไม่จบแค่ทราบที่เกิดผัสสะ แต่ยังมีแรงกระทำทางระบบประสาทที่ก่อให้เกิดความสบายและความอึดอัดทางกายอีกด้วย

ไม่ว่าคุณจะรู้เรื่องเกมกรรมมากหรือน้อยแค่ไหน ตราบใดที่คุณยังติดใจรสชาติความสบายอันเกิดจากผัสสะกระทบทั้งหลาย ตราบนั้นคุณได้ชื่อว่าตกอยู่ใต้การบังคับให้เล่นเกมกรรมต่อเสมอโดยไม่มีข้อยกเว้น

เหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะความติดใจจะก่อให้เกิดอาการดิ้นรนทะยานอยาก ถ้ายังไม่ได้สักคืบก็จะเอาคืบ ถ้าได้คืบแล้วจะเอาศอก ได้ศอกจะเอวาท่อ เป็นอย่างนี้ไปเรื่อยๆ เมื่อไม่หยุด ไม่ว่าง ไม่วางจิตก็จะมีการทำงานเข้ากระบวนการต่อภพต่อชาติโดยอัตโนมัติ เหมือนตกอยู่ในห้วงฝันประหลาดที่ไม่อาจตื่นขึ้น เพราะแรงอุปาทานว่าความฝันเป็นเรื่องจริงนั้น จะยึดไว้ หน่วงไว้ เกาะกุมจิตใจของคุณไว้อย่างเหนียวแน่น

ฝันครั้งสุดท้ายก่อนตายจะเป็นห้วงเชื่อมต่อกับฝันครั้งต่อไป นี่คือนกลไกอันลึกลับของเกมกรรมเห็นได้ครั้งเดียวและไม่อาจกลับมาบอกเล่าให้ญาติพี่น้องฟัง ธรรมชาติกรรมวิบากจะประมวลคะแนนทั้งหมดที่คุณเล่นได้ในเกมกรรมครั้งหนึ่งๆ แล้วตัดสินให้ว่าจะส่งคุณไปเล่นเกมใหม่ต่อกันที่ไหน จิตที่ยังมี恙เหนียว ยังมีความยึดติดถือมั่น อยากได้ดี อยากเป็นคนสำคัญในเกมกรรมนั่นเอง จะทำให้คุณหมดสิทธิ์ปฏิเสธการหยุดเล่นเกม

อย่างไรก็ดี ประสาทกายนี้เป็นเพียงเครื่องรับ บังคับให้สุขทุกข์เองไม่ได้ และโลกนี้ก็กลาดเคลื่อนไปด้วยเครื่องกระทบร้อนหนาวให้เกิดความอึดอัดไม่สบาย เมื่อใดเกิดความอึดอัดก็จะนำไปสู่ความรังเกียจ อยากหนีไปสู่สภาพที่ดีกว่า หรือไม่ก็อยากปิดเกมด้วยวิธีลัดสั้นคือฆ่าตัวตาย

การใช้ชีวิตตามใจอยาก ก็เหมือนการเล่นเกมที่ตามใจชอบ ยากที่คุณจะเล่นได้ดี และคุณจะไม่มัววันเล่นชนะเกมยากๆ เพียงด้วยการหวังรอความบังเอิญ ยิ่งสำหรับเกมกรรมอันเป็นของใหญ่มหึมานี้ เล่นยากที่สุดก็คือเล่นอย่างไรให้หยุด เพราะฉะนั้นอย่าฝันว่าจู่ๆคุณจะได้เดินไปตกช่องแจ็กพอต เป็นผู้โชคคิได้

หยุดเล่นเกมกันคือๆ ไม่เชื่อลองถามตัวเองดู ว่าให้ทั้งคนรักและของหวงที่สุดเดี๋ยวนี้ได้ไหม? ให้ไม่หวังจะได้อะไรมาอีกเลยไหวไหม? เสียงของความอาลัยที่ตอบขึ้นมาว่า 'ไม่ได้!' แม้ใกล้ชิดใจตายอยู่รอบมรอนั้นเอง คือความยากเย็นที่สุดที่หยุดคุณไม่ให้เลิกเล่นเกมกรรมสำเร็จ

ทุกคนอยากเอาของรักของหวงติดตัวไปโลกหน้า หรือหวังให้โลกหน้าดีกว่านี้ ไม่ต้องเหนื่อยอย่างนี้ ไม่ต้องทุกข์อย่างนี้ แต่นั่นแหละ เกมกรรมไม่ได้รับฟังอุทธรณ์ว่าคุณอยากได้หรือไม่อยากได้อะไร เกมกรรมแค่ดูว่าคุณทำอะไรมา แล้วก็ให้อะไรคืนคุณกลับไปอย่างสมน้ำสมเนื้อ สิ่งที่คุณจะพกติดตัวไปในเกมหน้าก็มีแต่บุญบาปที่ทำไว้ด้วยอุปกรณ์เล่นเกมปัจจุบัน ไม่มีสมบัติข้าวของหรือลูกเมียคนใดติดตามไปได้เลย

รู้จักเบื้องต้นวิธีถอนจิตออกจากเกม

เห็นค่าของการออกจากเกม

ถ้าไม่รู้ตัวที่กำลังเล่นเกมกรรม คุณก็ไม่มีสิทธิ์เลือกใดๆทั้งสิ้น ต้องเล่นต่ออย่างเดียว แต่เมื่อรู้แล้ว เชื่อแล้ว หรือตระหนักแล้วว่ากำลังเล่นเกมกรรม คุณมีสิทธิ์เลือกที่จะต่อหรือหยุด

หากเลือกที่จะหยุด คุณคงต้องมีเหตุผลที่แข็งแรงไว้บอกตัวเองว่าทำไมจึงควรหยุด อันนี้หลักวิธีก็คือเฟื่องโทษของการตกอยู่ในเกมกรรมด้วยความไม่รู้ให้มากเข้าไว้ แล้วเห็นค่าของการหยุดเล่นเกมกรรมอย่างละเอียด

หมั่นถามตัวเอง ว่าเกมกรรมอยากให้คุณเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ พิจารณาให้รอบด้านก็เห็นจะต้องตอบว่าอยากให้เป็นทุกข์มากกว่าเป็นสุข แต่ขณะเดียวกันก็จะไม่ปล่อยให้คุณต้องทุกข์อย่างเดียว เกมกรรมจะเล่นเอาเถิดเจ้าล่อโดยการส่งเสริมถึงความสุขและภาพลวงตาล่อใจให้เกิดความหวังมาเป็นระยะๆ อาศัยบุญญ์เล็กใหญ่ที่คุณได้เคยทำเป็นปัจจัยนั่นเอง ขึ้นเกมกรรมมีให้แต่ทุกข์ เดี่ยวสรรพสัตว์จะอยากหลีกหนีหนีหน้า เลิกเล่นเกมกรรมกันเสียหมด

การหยุดเล่นเกมเป็นอะไรอย่างหนึ่งที่คุณไม่รู้จักรู้ ไม่ใช่ความน่าเบื่ออย่างที่คิด และหาใช่อะไรที่คุณจะจินตนาการขึ้นมาด้วยประสบการณ์อันแคบจำกัดของหูตา

แต่อย่างหนึ่งที่พอกกล่าวให้อนุমানได้ก็คือเมื่อหยุดเล่นเกมอย่างเด็ดขาด คุณจะไม่ต้องผูกพันกับอุปกรณ์เล่นเกมกรรมใดๆ ไม่ต้องตกอยู่ในภาวะโง่เขลาไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับตัว ไม่ต้องเดินทางไกลอย่างไรจุดหมายแน่ชัด กับทั้งไม่ต้องสุมเสียงเล่นผิดเล่นถูกอีกต่อไป

พูดให้ง่ายก็คือ ถ้าคุณเห็นโทษเห็นภัยของการเล่นเกมกรรมให้ชัด แล้วเห็นการหยุดเล่นเกมเป็นการยกตนเองจากห้วงทะเลใหญ่ขึ้นบกอันปลอดภัย คุณจะคิดถึงการหยุดเล่นเกม

แค่ตั้งใจหยุดเล่นเกม รากของชัยชนะก็ปรากฏแล้ว อะไรดี ๆ ก็เตรียมพร้อมจะทยอยตามมาแล้ว การตั้งใจหยุดเล่นเกมนั่นแหละคือสิ่งที่คุณคิดไม่ถึง และเมื่อได้คิดก็จะพบว่านี่เองคือเส้นทางแห่งความสุขและการมีชีวิตที่คิดไม่ถึงอย่างแท้จริง เพราะการเลือกหยุดเล่นเกมจะเป็นการเล่นเกมที่มุ่งจุดหมายปลายทางครั้งใหญ่ที่สุด อันจะเป็นที่มาของความฉลาดในเกมกรรมโดยรวม ชนิดยั้งแต่เดียวได้นกทั้งฝูง หรืออีกนัยหนึ่งคือพยายามเอาชัยแบบหนึ่งเดียวครอบจักรวาล

อย่าคิดว่าการหยุดเล่นเกมจะเหมือนกับการฆ่าตัวตายที่จะยุติทุกสิ่งลงเดี๋ยวนี้ คุณยังมีเวลาเสพสุข มีเวลาเรียนรู้ทุกข์ และปล่อยให้ชีวิตคลี่คลายไปตามทางของมันจนกว่าจะสุดทางเอง ขอให้ท่องไว้ว่าการฆ่าตัวตายคือเล่ห์หนึ่งของเกมกรรมที่จะทำให้คุณได้เล่นต่อเกมหน้าอย่างลำบาก ส่วนการหยุดเกมอย่างแท้จริงจะไม่มีเกมหน้าหรือเกมไหนอีกเลย

เข้าใจหลักวิธี

คุณกำลังจมอยู่ในแรงดึงดูดของเกมกรรม ถ้าจะเอาชนะแรงดึงดูดอันทรงอำนาจได้ ก็ต้องอาศัยแรงส่งมหาศาลช่วย ถึงจะถีบตัวขึ้นสูงไหว กระทั่งเข้าสู่ภาวะว่างเหนือแรงดึงดูดได้เด็ดขาด แล้วจึงค่อยลอยลำสบาย ไม่ต้องอาศัยแรงส่งใดๆช่วยอีก

บาปเหมือนแรงจูงรั้งหน่วงเหนี่ยว ยื้อแขวนยื้อขาคุณไว้กับทรายดูด บุญเหมือนแรงขับเคลื่อนให้เขยื้อนขึ้นพ้นทรายดูดได้ นั่นหมายความว่าเมื่อใดคุณตั้งมั่นในบุญและเว้นขาดจากบาป จิตคุณค่อยพร้อมทำความเข้าใจขั้นต่อนต่อไปอย่างสบาย เหมือนคนขึ้นจากหล่มสามารถเดินทางต่อ

เมื่อจิตไม่มีติดด้วยบาปแปลว่าสว่างด้วยบุญ เมื่อสว่างด้วยบุญย่อมเห็นตามจริงได้ง่าย คือเห็นว่า เกมกรรมเล่นชนะยาก แต่พลังผลอผิตพลาดง่าย เต็มไปด้วยกับดัก ไม่มีคะแนนสะสมใดคงที่ ไม่มีรางวัลใดเป็นของคุณนาน ควรที่จะเบือนหน้า คลายความยินดีจากการเล่นเกมกรรมเสีย

ความเบือนหน้าในที่นี้ไม่ใช่ลักษณะของคนอมทุกข์ แต่ต้องเป็นในแบบคนที่ทรงสติสมบูรณ์ มีความเป็นกลางอยู่เหนือความหดหู่ เหนือความโทมนัส และเหนือความมีใจแห่งทั้งปวง

ที่สุดแล้วเมื่อออกจากกรงรั้วของเกมกรรมสำเร็จ คุณจะพบกับ 'อะไรอีกอย่างหนึ่ง' ที่ไร้รูปรอย เหนือจินตนาการ เหนือรสสุขหวานชื่น และเหนือความสว่างโพล่งใดๆในโลกรวมกัน

เมื่อมองมาจากด้านนอกกรงขังของเกมกรรม คุณจะเห็นความจริงกระจ่างขึ้น เช่น...

ถ้ายังมีความโลภ ตีใจเพชรส ก็ยังตกอยู่ภายใต้อาณัติขององค์กำเนิด ยังต้องเป็นผู้กำเนิดอีก

ถ้ายังมีความโกรธ อภัยไม่ได้หรือเมตตาไม่พอ ก็ยังตกอยู่ภายใต้อาณัติของความผูกเวร ต้องเป็นผู้ตามใช้เวรกันอีก

และสุดท้าย ถ้ายังมีความหลง เปิดความรู้ตามจริงไม่ได้ ฆ่าความมืดไม่ได้ มีจิตส่องสว่างเป็นไทแก่ตัวไม่ได้ ก็ยังต้องตกอยู่ภายใต้อาณัติของเกมแห่งความไม่รู้ เกมแห่งการลงประสาทเรื่อยไป

ผู้ใดกำจัดความโลภ ความโกรธ และความหลงเสียได้ ก็ย่อมยินยอมอยู่เหนือเกมกรรมได้อย่างสง่าผ่าเผย เป็นผู้ปลอดภัย เป็นผู้นอกกรงขัง ไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยอย่างสูญเปล่าอีก

เล่นเกมรักษาสัตย์

หลังทำความเข้าใจหลักวิธีแล้ว คุณควรค่อยๆ ถอยห่างจากแรงดึงดูดของเกมกรรมด้วยการรู้จัก 'ทำตัวออกห่าง' จากกามเสี้ยมบ้าง

ขอให้สัญญากับตัวเองว่าหนึ่งเดือนจะเว้นขาดจากเพศสัมพันธ์และการสำเร็จความใคร่เป็นเวลา ๔ วัน เลือกเอาวันสะดวกวันไหนก็ได้ในสัปดาห์ ควรให้เป็นวันเดียวกัน เพื่อมีกำหนดระยะที่ชัดเจน หมายความว่าในวันที่กำหนดนั้น คุณจะมีหรือไม่มีอารมณ์เพศก็ไม่มีสิทธิ์ตามใจตัวเอง

เมื่อสัญญากับตนเองในข้อนี้ ขอให้ตระหนักว่าคุณกำลังเล่นอยู่กับแรงดึงดูดที่มีอำนาจสูงสุดในเกมกรรม ถ้าทำได้ตามกำหนดเวลาที่ตั้งไว้ เช่น ๓ เดือนหรือ ๖ เดือน ก็แปลว่าคุณต่อสู้กับอำนาจบีบคั้นไป ๑๒ หรือ ๒๔ ครั้ง

คุณจะพบว่าในสิบหรือยี่สิบกว่าครั้งดังกล่าว มีหลายคราวที่เกิดความต้องการอย่างรุนแรง เพราะอย่างที่บอกว่าคุณกำลังคิดจะฝืนแรงดึงดูด หากผ่านด่านได้สำเร็จแต่ละครั้ง ขอให้สังเกตว่าคุณจะมีความเข้มแข็งมากขึ้น มีอำนาจควบคุมตนเองมากขึ้น และเหมือนอยู่เหนือกามได้บ้างแล้ว จากที่ไม่เคยคิดจะอยู่เหนือมันมาก่อน มีแต่ยอมอยู่ใต้อิทธิพลของมันมาตลอด

ขอให้สังเกตดีๆ ไม่ว่าคุณจะตั้งใจรักษาสัตย์ ๕ หรือเริ่มเกมรักษาสัตย์อันดูเหมือนง่ายแต่เล่นยากนี้ เกมกรรมจะส่งบุคลิกหรือสถานการณ์ยั่ววนชวนให้ผิดสัญญามาหาคุณเสมอ อาจจะเป็นรูปของคำพูด อาจจะเป็นรูปของภาพเสียงชวนหิวใจ อาจจะเป็นรูปของเนื้อหนังกระทบกระทั่งโจ่งแจ้ง หรือถ้าไม่มีอะไรเลยก็เป็นจินตนาการร้อนแรงที่ลู่ๆ ก่อตัวขึ้นมาเฉยๆ ในหัวคุณเอง

อย่างกดข่มแบบกัดฟันกรอดๆ ขอให้ตั้งสติดีๆ และสังเกตแบบสบายๆ คุณจะเห็นและอัศจรรย์ใจกับมายาของเกมกรรม ช่วงแรกที่ฝืนใจต้านจะทรمان เต็มไปด้วยความคันเคเยอ และเหมือนจะลืมหेतุดผล มองไม่เห็นความจำเป็นว่าทำไมจะต้องมัวทรمانตัวเองอย่างนี้

แต่หากข่มใจผ่านช่วงวิกฤตไปได้ คุณจะพบกับความจริงคือแรงของกามนั้นมีหนักได้เบาได้ และเมื่อเบาจะเบายาว ไม่เหมือนปวดอุจจาระแล้วต้องระบายออกทำเดี๋ยว

รางวัลของการรักษาสัจจะได้สำเร็จคือความเบาเนื้อเบาตัว ปลอดโปร่งโล่งใจ กับทั้งเกิดขันติ คือมีความอดกลั้น มีความแน่วแน่ และมีความคลายวางในกาม พิสูจน์ตัวว่าเป็นมือใหม่พยายามเล่นเกมกรรมได้ระดับหนึ่ง

เปลี่ยนฐานะผู้เล่นเป็นคนดู

เมื่อไม่ศึกษาวิธีเล่นเกมกรรม เมื่อไม่รักษาสัจจะที่จะตีตัวออกห่างจากกามเสียบ้าง คุณจะรู้สึกว่าคุณเองเป็นผู้เล่นเกมอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเล่นเกมกามหรือเกมโกธ คุณทุ่มใจเล่นเต็มที่ และเกิดความปักใจว่าคุณจะต้องมีชีวิตอยู่ในฐานะผู้เล่นเท่านั้น

แต่เมื่อฝึกรักษาสัจจะ จนควบคุมระดับกามได้ตามกำหนด คุณจะเริ่มเห็นต่างไป คือถ้าเกิดอารมณ์ทางเพศแล้วมีสติเท่าทัน ไม่ปล่อยตามอารมณ์ทันทีที่มีโอกาส อารมณ์เพศจะแสดงความไม่เที่ยง มีขึ้นได้ก็มีลงได้ของมันเอง

ขอเพียงทำความเข้าใจ ว่าอารมณ์เพศเป็นสิ่งที่ถูกเห็น และสิ่งที่เห็นอารมณ์เพศคือจิต ต่อๆมาคุณ จะเริ่มเห็นตามจริงมากขึ้น คืออารมณ์เพศกับจิตจะเป็นต่างหากจากกันอย่างชัดเจน จิตมีภาวะปลอดโปร่งสบาย มีธรรมชาติรู้ที่อยู่เห็นอยู่ ส่วนอารมณ์ทางเพศอาจคืบคลานมาปรากฏด้วยธรรมชาติหยาบๆ ทางกาย เป็นคนละภาวะ เป็นคนละมิติกัน

ในที่สุดคุณจะพบว่าอารมณ์เพศไม่ใช่ตัวคุณ แต่เป็นสภาวะหนึ่งที่เกิดขึ้นให้รู้สึกว่าเป็นตัวคุณ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่คุณยอมหลงมันหัวปักหัวปำจนโง่ไม่ขึ้น

เมื่อสามารถเปลี่ยนฐานะตัวเองจากผู้เล่นเป็นคนดูได้เพียงเท่านี้ คุณจะเริ่มเห็นอะไรๆแตกต่างไปจากเดิมมาก อย่างน้อยก็ได้คิดว่าการที่คนเราต้องติดคุกหรือกระทั่งถูกประหารด้วยคดีข่มขืน แท้จริงไม่ได้เกิดจากความชั่วช้าเป็นปฐมเหตุ แต่เกิดจากกามราคะในธรรมชาติอันยากจะห้ามใจต่างหาก เมื่อคนเรามีมโนธรรมไม่มากพอจะต้านแรงฝ่ายต่ำ ก็พร้อมทำอะไรๆผิดพลาด และบางที่ที่ต้องชดใช้ความผิดพลาดกันด้วยชีวิตทั้งชีวิต!

เตรียมตายอย่างโสดาบัน

หลังจากฝึกมองสภาพจิตของตนเองเมื่อให้ทานและรักษาศีล ตลอดจนเขยิบขึ้นมารักษาศีลและฝึกเป็นคนดูแลตนเองเป็นผู้เล่นได้ระยะหนึ่ง คุณจะพบว่าตนเองกำลังหันหลังให้กับเกมกรรมอย่างช้าๆ คุณยังทำดีอยู่ แต่ความดีนั้นไม่ได้เป็นไปเพื่อต่อเกม ทว่าเป็นไปเพื่อหยุดเกม

คุณยังเสวยสุขในกามอยู่ แต่จะมีภาคหนึ่งที่ตระหนักว่านั่นไม่ใช่ความสุขอันเลิศลอยสักแค่ไหน คุณยังโกรธได้ แต่จะหายเร็วและไม่เห็นประโยชน์กับการผูกใจเจ็บนานๆ คุณยังหลงผิดหลงพลาดอยู่ แต่จะไม่มีเมฆหมอกใดมาห่อหุ้มจิตใจให้มีดีที่เบียดเบียนกว่าจะรู้สึกตัวได้ในภายหลัง **ทั้งนี้เพราะผู้ตั้งจิตให้อยู่ในทิศทางทำคะแนนบวก มีจุดหมายปลายทางแน่ชัดว่าเป็นไปเพื่อหยุดเล่นเกมแล้วนั้น จะมีอนุสติอย่างหนึ่ง เหมือนใจบอกตัวเองว่าต้องบ่ยหน้าหนีจากศูนย์กลางแรงดึงดูด ไม่ใช่ปล่อยทอดหุ่ยให้ถูกดูดกลับไปเต็มตัวเหมือนเคย ๆ**

ตามกฎของเกมกรรม ผู้ที่เที่ยงที่จะออกจากเกมกรรมได้นั้น อย่างน้อยจะต้องเห็น ‘ความว่างจากเกม’ เสียก่อน จึงประกันว่าไม่หลงทางออกจากเกมแน่ รู้วิธีออกจากเกมอย่างถูกต้องแน่

ความว่างจากเกมก็คือความว่างจากกฎแห่งกรรมวิบาก ว่างจากสภาพอันถูกปรุงแต่งขึ้นด้วยกรรม ไม่มีการประชุมกันของธาตุดิน น้ำ ไฟ ลม อากาศ ไม่มีกระทั่งสภาพการรับรู้อันเกิดจากตากระทบรูป หูกระทบเสียง

ความว่างจากการตกแต่งด้วยกรรมวิบาก ก็คือความว่างจากความไม่แน่นอน ว่างจากอันตราย ว่างจากความเปี่ยมปอนด้วยบาป กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความว่างจากการตกแต่งด้วยกรรมวิบาก ก็คือความเที่ยงแท้แน่นอน คือความปลอดภัยถาวร คือบงกชอันแห่งสนิหจากบาป ตลอดจนมีความวิเศษอยู่เหนือบุญ

ความว่างอันเป็นที่สุดของรสดังกล่าวนี้ จะสมมุติชื่อเรียกอย่างไรก็ได้ ถ้าสำหรับคนพุทธแล้ว ความว่างนี้เรียกว่า ‘นิพพาน’ ผู้ที่เห็นนิพพานได้เป็นครั้งแรกเรียกว่า ‘โสดาบัน’

การเป็นโสดาบันนั้น ก็คือการเป็นผู้ปรับจิตปรับใจให้พร้อมจะเข้าสู่ภาวะโพลงเฉียบพลันเห็นนิพพาน และวิธีที่จะปรับจิตปรับใจดังกล่าว ก็คือการให้ทาน ถือศีล และเปลี่ยนตนเองจากผู้เล่นเป็นคนดู ดังที่แสดงมาตามลำดับ

หลังจากเห็นนิพพานแล้ว คุณจะไม่ได้คิดอีกเลยว่ามีตัวตนถาวรอยู่ที่ไหน ถึงแม้คุณก็ยังหลงโลก หลงโกรธ และหลงรู้สึกว่ามีตัวตนอยู่เดี๋ยวนี้ แต่ก็จะไม่หลงเห็นผิดว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของกายเป็นตัวตน เพราะเห็นชัดว่ามันเป็นแค่การประชุมรวมของธาตุ ๔

และคุณจะไม่เห็นกระทั่งจิตใจตัวเองเป็นตัวคุณ เพราะเห็นชัดว่าอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และแม้กระทั่งการรับรู้ต่างๆ มาด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วต้องดับลงเป็นธรรมดา พุดง่าย ๆ ว่าสภาพธรรมอันประกอบกับจิตของคุณทั้งหลายล้วนแปรปรวนไปเรื่อย ๆ เป็นสภาพที่ไม่ซ้ำกับสภาพเดิมสักซุด

เมื่อเป็นอิสระจากการปิดบังของกายใจ จิตคุณจึงโผล่งทะลุออกไปเห็นอะไรอีกอย่างหนึ่งที่อยู่นอกขอบเขตของกายใจ เป็นธรรมชาติบริสุทธิ์อันแตกต่างจากทุกสิ่งที่คุณเคยรับรู้ และเมื่อเห็นนิพพาน คุณเห็นด้วยสติ เห็นด้วยจิตที่ทรงอุเบกขา ไม่ได้เห็นด้วยอาการหลงเข้าข้างตัวเอง ไม่ได้กำลังยืนอยู่ข้างกิเลส ไม่ถูกรอบงำด้วยโมหะ ดังนั้นจึงไม่สงสัยอีกเลยว่านิพพานมีจริงไหม และด้วยวิธีอย่างไรจึงสามารถเห็นนิพพานได้

เมื่อเห็นแบบประจักษ์ คุณจึงไม่สงสัยด้วยว่าคนอื่นเห็นได้อย่างคุณไหม ที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใดคือใครเป็นผู้นำวิธีเห็นนิพพานมาเปิดเผย คนนั้นย่อมเป็นผู้มีพระคุณสูงสุด ได้แก่พระศาสดาของพุทธ ซึ่งองค์ปัจจุบันคือสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า 'โคดม'

เมื่อเป็นโสดาบันบุคคล คุณจะยังอยู่กับลูกเมียได้เหมือนชาวบ้านชาวเรือนอื่น ๆ คุณยังดูหนังฟังเพลงได้ คุณยังไม่ต้องเลิกคบกับเพื่อนเก่า คุณทำทุกอย่างได้ตามปกติ สิ่งที่ผิดไปคือคุณจะไม่ยืนอยู่ข้างบาปอันเกิดจากการผิดศีลอีกเลยจนชั่วชีวิต ซึ่งนั่นก็หมายถึงการปิดอบายตลอดกาล เนื่องจากไม่มีเหตุสมควรให้ต้องตกต่ำลงไปรับโทษในกำเนิดนรก กำเนิดเดรัจฉาน และกำเนิดเปรตอีกแล้ว

หากยังไม่ใช่โสดาบันบุคคล ก็ยังมีความไม่แน่นอน ไม่ว่าจะทำบุญสั่งสมคะแนนบวกมาแค่ไหนก็ตาม เพราะปุถุชนยังมีความประมาทได้ ถูกโมหะครอบงำได้ตลอดเวลา

การเป็นโสดาบันไม่ใช่ประกันได้เฉพาะแค่ชาติหน้า ชาติถัดๆ ไปจนถึงนิพพาน คุณก็จะไม่ต้องพลาดลงต่ำกว่าความเป็นมนุษย์อีกแล้ว คือต่ำที่สุดแค่มนุษย์ สูงที่สุดแค่พรหม พ้นจากนั้นคือถึงนิพพาน อันปราศจากการข้องเกี่ยวกับภพน้อยใหญ่ทั้งหลาย

หากคุณไม่ยอมเชื่อว่าตัวเองจะทำได้ ยังไม่มีกำลังใจแก่กล้าพอจะตั้งสติดูกายใจโดยความเป็นของไม่เที่ยง ไม่ใช่ตัวตน ก็มีทางลัดง่าย ๆ อีกทางหนึ่ง คือเตรียมตัวตายอย่างโสดาบัน

วิธีเตรียมตัวนั้น ไม่ใช่ระหว่างมีชีวิตคุณไม่ต้องทำอะไรเลย อย่างน้อยก็ต้องให้ทานรักษาศีลถึงระดับที่จิตใจเปิดกว้างสบายและปลอดโปร่งสะอาดสะอาดระดับหนึ่ง จากนั้นเชื่อมั่นศรัทธาในพระพุทธเจ้าว่าพระองค์รู้จักนิพพานจริง ทราบทางไปนิพพานจริง คุณยึดศรัทธาองค์เดียวเป็นสรณะ ไม่หวังมีที่พึ่งอื่นอีก

คุณควรสำรวจอยู่เรื่อยๆ ว่าถ้าให้ตายตอนนี้ จิตจะคิดห้วงหน้าพะวงหลังถึงอะไรบ้าง ก็ฝึกพิจารณาเสีย ว่าสิ่งเหล่านั้นไม่เที่ยง มีอันต้องเสื่อมสลายไปแม้ขณะที่คุณยังไม่เลิกหวงแหงนอยู่นั่นเอง ฝึกหยอดความคิดสะสมความปล่อยวางวันละเล็กวันละน้อย อย่าดูถูกการได้คิดเล็กๆน้อยๆ เพราะเมื่อสั่งสมมากแล้ว การได้คิดจะกลายเป็นการ 'คิดได้' แบบตกผลึกเต็มภูมิ

เมื่อปล่อยวางเล็กๆน้อยๆได้ ก็เขยิบขึ้นมาปล่อยวางอย่างใหญ่ขึ้นอีกหน่อย อาศัยหลักความจริงที่ว่าถ้าจะเป็นพระโสดาบัน ต้องเห็นกายใจนี้โดยความเป็นของไม่เที่ยง ไม่น่ายึดมั่นถือมั่น เราก็ค่อยๆ ฝึกดูความจริงวันละนิด เช่น **เมื่อนอนเหยียดกายยาวก่อนหลับ ให้สมมุติว่านั่นเป็นหน้าที่สุดท้ายของชีวิต พอจะตายจริงก็ต้องทอดนอนอย่างนี้ และเตรียมเผชิญภาวะลมหายใจขาดสูญไปจากกายเช่นนี้**

การสมมุติเช่นนั้นถ้าทำครั้งสองครั้งจะเหมือนจินตนาการเล่น ไม่เกิดผลอะไร แต่ถ้าทำสม่ำเสมอ ก็จะเป็นการซักซ้อมอารมณ์ก่อนตายได้จริงๆ คือเมื่อมาถึงนาทีสุดท้ายของชีวิต จะเหมือนคุณคุ้นเคยและพร้อมเผชิญหน้ากับทุกสิ่งตามที่ได้ซักซ้อมไว้แล้ว

ธรรมดาลมหายใจมีทั้งเข้าออกและขาดหายอยู่ตลอดเวลา เวลาจะตายก็เพียงเข้าออกครั้งสุดท้ายแล้วไม่มีการเข้าอีกเลยชั่ววินาที ขอให้ถือความจริงนั้นแหละเป็นเครื่องพิจารณา ทุกคืนคุณดูลมหายใจเตรียมตัวตายครั้งเดียวพอ คือมีสติลากลมหายใจเข้า แล้วเห็นตามจริงว่าเราไม่ใช่เจ้าของลมหายใจเข้า เราบังคับให้มีแต่ลมหายใจเข้าไม่ได้ เรารักษาลมหายใจเข้าไว้ตลอดไปไม่ได้

จากนั้นมีสติระบายลมหายใจออก แล้วเห็นตามจริงว่าเราไม่ใช่เจ้าของลมหายใจออก เราบังคับให้มีแต่ลมหายใจออกไม่ได้ เรารักษาลมหายใจออกไว้ตลอดไปไม่ได้

เอาแค่นั้นพอแล้ว เห็นลมหายใจ เห็นความจริงของลมหายใจ ทุกคืนขอเพียงชั่วขณะเดียวที่คุณเกิดความรู้สึกว่างจากตัวตน ความว่างชนิดนั้นจะขยายชัดขึ้นเรื่อยๆ เป็นอิสระจากความเกาะเกี่ยวมากขึ้นเรื่อยๆ กลายเป็นเชื้อเพลิงสำหรับขับเคลื่อนไปสู่ความตายอย่างโสดาบันได้เต็มพิกัด หากคุณมีเวลาเหลืออีก ๑๐ ปีเพื่อเตรียมตัวตายด้วยวิธีดูลมหายใจคืนละหนึ่งครั้งก่อนนอน คุณจะสะสมความว่างจากตัวตนได้ ๓,๖๕๐ ครั้ง ซึ่งก็ทรงพลังพอใช้แล้ว

ที่เป็นเช่นนี้ เพราะความว่างจากอัตตาในหน้าที่จิตกำลังจะเปลี่ยนภพนั้นมีผลสำคัญใหญ่หลวง ภาวะก่อนตายจะเป็นตัวช่วยให้รู้สึกชัดอยู่แล้วว่าเตี้ยจะต้องไปแน่ ไม่มีอะไรให้มือนี้ทำได้อีก ความเด็ดเดี่ยวเฉพาหน้าจึงเกิดขึ้น เมื่อปราศจากความห้วงหน้าพะวงหลัง แดงไม่รู้สึกรว่าลมหายใจที่กำลังจะขาดจากกายเป็นสมบัติของเรา จิตก็มีสิทธิ์สงบรวมลงถึงฌานด้วยอาการปล่อยวางได้ในช่วงสั้นๆ ตรงนั้นแหละที่ภาวะแบบโสดาบันจะปรากฏ คือคุณจะเห็นนิพพานอันปราศจากนิमित ปราศจากรูปรอยใดๆ หมุดจากภาวะรับรู้เช่นนั้นก็จะตระหนักว่าประตูบายนปิดสนิทเด็ดขาดแล้ว มีแต่ความสว่างโพลงทั่วตลอดแล้ว

เงื่อนไขของเกมกรรมมีอยู่คนเดียว เพื่อจะเป็นโสดาบันได้นั้น ชาตินี้คุณห้ามฆ่าพ่อแม่ ห้ามฆ่า
พระอรหันต์ แล้วถ้าคุณเป็นพระก็ห้ามทำให้สงฆ์ในวัดแตกกัน เพราะบาปหนักเหล่านี้จะจำกัดสิทธิ์ไม่ให้
จิตเข้าถึงความผืนึกแน่นเป็นฌานก่อนตาย ซึ่งเท่ากับปิดกั้นไม่ให้มีทางเห็นนิพพานไปด้วย

**บทต่อ ๆ ไปจะแสดงให้เห็นว่าหลังจากทำความรู้จักกับเกมกรรม คุณมีคะแนนบวกเพิ่มขึ้นมาก
น้อยเพียงใด**

บทที่ ๑๐ — คะแนนใหม่

คุณจะไม่รู้ว่าตัดสินใจถูก จนกว่าผลดีจะแสดงตัวให้เห็น

ความหมายของคะแนนใหม่

คะแนนใหม่หมายถึงกรรมในปัจจุบันซึ่งคุณมีความตั้งมั่นแล้ว คือประพฤติปฏิบัติหรือทำได้อย่างต่อเนื่องเป็นปีๆ หัวข้อนี้มุ่งเอาคะแนนใหม่ไปใช้คำนวณกับฐานคะแนนเดิมในบทที่ ๓ เพื่อรู้คร่าว ๆ ว่าคุณเล่นเกมกรรมมาถึงไหน มีความสุขและความพร้อมจะพัฒนาตนไปสู่ความมีชีวิตที่คิดไม่ถึงมากนักน้อยเพียงใด เมื่อรู้ภาพใหญ่ภาพรวม ก็ไม่ต้องคำนึงถึงเหตุผลหรือรายละเอียดปลีกย่อยเป็นเรื่องๆ เพราะเมื่อชีวิตนำพอใจ ใจก็ควรจะพอกับทุกเรื่อง (หากไม่เคยคำนวณคะแนนของตัวเองในบทที่ ๓ ไว้ ขอให้กลับไปอ่านและทำความเข้าใจเสียก่อน เนื่องจากตลอดบทนี้ต้องใช้คะแนนอันเป็นทุนเดิมมาเป็นตัวตั้งในการคำนวณ)

ความเข้าใจเรื่องคะแนนใหม่เป็นอย่างดีนั้น จะทำให้คุณถอยไปก้าวหนึ่ง แล้วมองเห็นเกมกรรมชัดเจนกว่าเดิม นั่นคือคนส่วนใหญ่ตกอยู่ภายใต้กระแสซัดพาของพลังกรรมเก่า โดยไม่ค่อยจะลงมือทำบุญให้อะไรๆ ดีขึ้น ได้แต่ดิ้นรนเรื่องเลี้ยวปากเลี้ยวท้อง หรือถ้าจะคิดปรับปรุงชะตาชีวิตให้ดีขึ้น ก็มักนึกถึงผีสังเวยตากับเคล็ดกลางต่างๆ นานา ซึ่งอาจเกิดผลบวกหลอกๆ ให้ดีใจเล่นเดี่ยวเดียว แต่ในระยะยาวไม่ได้มีอะไรดีขึ้นจริงเลย ทั้งนี้ก็เพราะชะตาชีวิตของคนถูกคุมอยู่ด้วยกรรม ไม่ใช่ผีสังเวยตาทะลอมเคล็ดกลางใดๆ หากหยั่งรู้อย่างแท้จริง คุณก็จะทราบว่ามีผีสังเวยตาก็ตกอยู่ใต้อำนาจกรรม และเคล็ดกลางใดๆ จะเกิดผลกับใครก็ขึ้นอยู่กับกรรมของคนๆ นั้นนำไป สรุปคือ กรรมนั่นเองมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการจัดสรรให้สิ่งต่างๆ เป็นไปตามสมควรแก่เหตุผลเดิมและเหตุผลใหม่

และเช่นกัน การคำนวณคะแนนให้เห็นชัดๆ ในบทนี้ คงทำให้ทุกคนเข้าใจว่าเหตุใดทำดีจึงเหมือนไม่ได้ดี อันที่จริงคือได้ แต่อาจเข้าไปหน่อย โดยเฉพาะในกรณีที่คุณยังมีคะแนนติดลบอยู่มากๆ

นอกจากนั้น เมื่อคุณเห็นวิธีคำนวณคะแนนใหม่บนฐานของคะแนนเก่าแล้ว ก็จะมีสติเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาประการหนึ่ง นั่นคือ **ถ้าคุณไม่ทำบุญเพิ่ม คุณก็เกือบ ๆ จะทำบาปแล้ว** เนื่องจากการใช้ชีวิตแบบได้คะแนนศูนย์นั้น เป็นไปได้ยากยิ่ง ตราบใดยังอยู่ในเกม ตราบนั้นมักมีคะแนนบวกกับคะแนนลบเกิดขึ้นเสมอ โดยเฉพาะในเกมกรรมแบบมนุษย์ที่มีแรงบีบบังคับมากมายตลอดเวลา

ถ้าคุณพบว่าคะแนนใหม่กับคะแนนเก่ามีความสัมพันธ์กันดังที่จะแสดงในบทนี้จริง คุณก็จะเห็นด้วยว่าการจะมีชีวิตใหม่ไม่ได้หมายถึงปรับแก้เพียงจุดบอดเล็กๆ แล้วทุกอย่างจะดีขึ้น เช่นถ้าอยากได้คนรักดีๆ คุณต้องปรับเปลี่ยนตัวเองหลายๆ อย่างน้อยๆ ให้ความเคารพกับคนดี ๆ ที่คุณไฝหาลีก่อน ไม่ใช่แค่แต่งตัวให้ดูดีมีเสน่ห์ ไม่ใช่แค่ฝึกพูดเพราะๆ เอาใจคน ไม่ใช่แม้กระทั่งแค่ตั้งจิตคิดสัจย์ชื่อ สาบานว่าจะมีรักเดียวใจเดียว **คุณต้องมีคะแนนรวมมากพอจะดึงดูดเจ้าชายหรือเจ้าหญิงในฝันเข้ามาหา**

เมื่อส่องสำรวจตรวจตราคะแนนใหม่ของตนเองในหลายแง่หลายมุม คุณจะตระหนักว่าการเพิ่มคะแนนไม่ใช่เรื่องง่าย ทว่าก็ไม่ใช่จะยากเกินเอื้อม เมื่อลงสนามแข่งจริง เกมกรรมอาจส่งแรงบีบคั้นไม่ให้พัฒนาตัวเองได้ง่ายนัก แม้ใครเชื่อแล้วว่าตัวเองกำลังเล่นเกมกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แต่ก็จะมีข้ออ้างกันเกือบร้อยทั้งร้อยว่า **ยังทำดีไม่ได้ในตอนนี้อยู่ ต้องขอทำชั่วไปก่อน** ถ้าคิดอย่างนี้ก็ควรทราบว่าการเกมกรรมกำลังส่งปัจจัยบีบคั้นมาบั่นทอนหัวใจให้หนักหน่วง นี่จะนับว่าน่าเห็นใจที่เกมกรรมเล่นยากก็ได้ หรือจะสะท้อนให้เห็นว่าคุณยังไม่ใจเด็ดพอจะมีชีวิตใหม่ที่คิดไม่ถึงก็ได้

ในบทนี้จะไม่มีการแปรปรวนในการให้ผลดังกล่าวในบทที่ ๗ เข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นน้ำหนักเจตนา ระยะเวลาที่พากเพียรทำให้สำเร็จ ฯลฯ เนื่องจากตัวแปรอื่นๆ จะกลายเป็นตัวบวกและตัวคูณที่ก่อให้เกิดความซับซ้อนสูงเกินกว่าจะแยกแยะได้หมด แต่บทนี้จะแสดงให้เห็นภาพใหญ่อย่างคร่าวๆ ที่ใกล้เคียงความเป็นจริง และก่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องการคานอำนาจกรรมเก่ากับกรรมใหม่ ตลอดจนเห็นจริงเห็นจึ้งขึ้นมาว่าตัวแปรเกี่ยวกับกรรมและผลของกรรมนั้น มีมากไม่จำกัดอย่างไร

ก่อนเข้าเรื่องคะแนนใหม่ ขอย้ำกฎของกรรมให้เป็นที่เข้าใจอีกครั้ง คือบุญกับบาปต่างจะแยกกันให้ผล ไม่ใช่หักลบกันแล้วไม่เกิดผล **จุดสำคัญคือเมื่อเกิดผลดีร้ายพร้อมกัน ความรู้สึกของคุณจะไม่ดีเสียทีเดียว และไม่แย่ไปเสียหมด** การแสดงคะแนนใหม่จึงถูกจัดหมวดหมู่ที่เข้ากันได้ และทำให้คุณรู้สึกว่าการกรรมใหม่หมวดหมู่เดียวกันคานน้ำหนักกันได้จริงๆ

คะแนนการใช้หนี้

หนี้บุญคุณกับหนี้บาปเวรจัดอยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน เพราะต่างก็เป็นหนี้ ซึ่งถ้าไม่ชดใช้ก็จะโดนกรรมตามทวงเรื่อยไป

หนีบุญคุณพ่อแม่

- ๕ คะแนน สำหรับการขัดขวางพ่อแม่ไม่ให้ได้เห็นลูกเห็นชอบ เช่น โน้มน้าวให้เปลี่ยนศาสนา เลิกศรัทธาพระพุทธเจ้า เลิกศรัทธากรรมวิบาก เลิกทำทานรักษาศีล
- ๓ คะแนน สำหรับการทำให้พ่อแม่เป็นทุกข์ทางกาย เช่น ทิ้งพ่อแม่โดยไม่สนใจว่าจะอดตายอยู่ที่ไหน ทูตตีพ่อแม่ ใช้พ่อแม่ทำงานหาเงินให้ตนแม่แก่ชราแล้ว
- ๒ คะแนน สำหรับการทำให้พ่อแม่เป็นทุกข์ทางใจอย่างเดียว เช่น พุดให้เจ็บช้ำน้ำใจ หรือโกรธกันแล้วตัดการติดต่อ ปฏิเสธไม่พบกันอีกแม่ทำนร้องขอ
  - o คะแนน สำหรับการไม่รู้ว่พ่อแม่อยู่ที่ไหนมาตั้งแต่เกิด
  - + ๒ คะแนน สำหรับการทำให้พ่อแม่เป็นสุขทางใจอย่างเดียวได้
  - + ๓ คะแนน สำหรับการทำให้พ่อแม่เป็นสุขทางใจและเลี้ยงดูกายท่านให้สบายได้
  - + ๕ คะแนน สำหรับการเปลี่ยนท่านจากความเห็นผิดให้เห็นชอบ ศรัทธาพระพุทธเจ้า ศรัทธากรรมวิบาก มีความตั้งมั่นในทานและศีลได้

หนีบาปเวร

- ๕ คะแนน สำหรับการเหยียบย่ำทำลายพุทธศาสนา โน้มน้าวให้ผู้นับถือศาสนาพุทธเลิกนับถือเสียหรือเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอื่น โดยการโจมตีว่าพุทธเป็นศาสนาที่สอนผิด
- ๓ คะแนน สำหรับการฆ่ามนุษย์ด้วยโทสะและอาการแห่งการผูกเวร
- ๒ คะแนน สำหรับการหาทางทำร้ายศัตรูให้บาดเจ็บทางกาย หรืออย่างน้อยต้องพุดที่มต่ากันให้เจ็บใจอย่างรุนแรง
- ๑ คะแนน สำหรับการผูกใจเจ็บกับทุกคนที่ทำให้ไม่พอใจ หรือการพุดที่มต่ากันให้ชุ่นเคืองไม่พอใจกลับคืน
  - o คะแนน สำหรับคนที่ไม่เจอใครทำให้รู้สึกเป็นศัตรูหรือทำกันและกันให้เจ็บใจเลย
  - + ๑ คะแนน สำหรับการให้อภัยทุกคนที่ทำให้คุณไม่พอใจได้ โดยไม่คิดผูกเวรด้วยการโต้ตอบแบบศัตรู แม้ยังมีความโกรธอยู่ในใจ

+ ๒ คะแนน สำหรับการให้อภัยทุกคนที่ทำให้คุณไม่พอใจได้ โดยไม่คิดผูกเวรด้วยการโต้ตอบแบบศัตรู กับทั้งไม่มีความโกรธ แต่กลับเยือกเย็นด้วยความปรารถนาดีจริงใจกับเขา

+ ๓ คะแนน สำหรับการให้ความช่วยเหลือคนที่ทำร้ายคุณก่อนด้วยความบริสุทธิ์ใจ

+ ๕ คะแนน สำหรับการให้อภัย มีเมตตา และสามารถเปลี่ยนศัตรูเป็นมิตรด้วยการทำตัวเป็นเหตุให้เขาเปลี่ยนจากความเห็นผิดให้เห็นชอบ ศรัทธาพระพุทธรเจ้า ศรัทธากรรมวิบาก มีความตั้งมั่นในทานและศีลได้

คำนวณคะแนนเปรียบเทียบกับทุนเก่า

สำหรับผู้ที่มิทุนเก่าเป็น -๑๐ แปลว่าถ้าคุณได้คะแนนเต็มจากการใช้หนี้บุญคุณเป็นบวก ๕ และได้คะแนนเต็มจากการใช้หนี้บาปเวรอีกบวก ๕ จะเกิดปริมาณความสุขในระดับพอดีกับทุกข์ แม้ชีวิตจะยังโหมเอยียงเป็นทุกข์สำหรับคุณ แต่คุณจะไม่รู้สึกเดือดเนื้อร้อนใจอีกต่อไป ทว่าถ้าคุณตั้งหน้าตั้งตาทำคะแนนลบต่อ ชีวิตคุณจะยิ่งตกต่ำจมดินเข้าไปใหญ่ ประมาณไม่ถูกว่าจะสาหัสสากรรจ์เพียงใด กล่าวได้ว่าชีวิตมนุษย์ครั้งหนึ่งของคุณเป็นการ 'ขึ้นมา' เพียงเพื่อจะ 'ลงต่ำ' หนักกว่าเดิม

สำหรับผู้ที่มิทุนเก่าเป็น ๐ แปลว่าถ้าคุณเพิ่มคะแนนเพียงสองสามข้อ ชีวิตก็เป็นสุขขึ้นอย่างรู้สึกได้บ้างแล้ว แต่หากเป็นตรงข้าม คุณเพิ่มคะแนนลบเพียงสองสามข้อ ชีวิตก็เป็นทุกข์กว่าที่ควร ถ้าลบแค่ ๒ คะแนนอาจอยู่ในระดับหงุดหงิด แต่หากลบ ๓ คะแนนขึ้นไป คุณจะว่าวุ่นและโกรธง่ายหายยาก และถ้าลบ ๕ คะแนนขึ้นไป คุณจะรู้สึกเหมือนสูญเสียชีวิตเก่า มีชีวิตใหม่ที่เต็มไปด้วยบาดแผลทางใจ เยียวเยายาก

สำหรับผู้ที่มิทุนเก่าเป็น +๑๐ ซึ่งสมบูรณ์พูนสุขอย่างยิ่ง แปลว่าต้องเพิ่มคะแนนบวกให้ได้เกิน ๕ คะแนน คุณถึงจะรู้สึกเป็นสุขขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แต่โดยทั่วไป หากคุณเป็นพวกบวก ๑๐ แนวโน้มคือคุณจะมาเพิ่มคะแนนให้กับตนเองด้วยการใช้หนี้บุญคุณ และไม่เพิ่มหนี้บาปให้ตนเองมากนักอยู่แล้ว

คะแนนของทานและศีล

ทานกับศีลถูกจัดอยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน เพราะต่างก็เป็นการสละออก คือสละความตระหนี่ และสละพฤติกรรมสกปรก สำหรับการให้ทานนั้นจะเรียก 'มหาทาน' ก็ต่อเมื่อเป็นทานที่ยิ่งใหญ่ ได้ประโยชน์ไพศาลกับตนและคนหมู่มาก แต่สำหรับการรักษาศีลนั้น อย่างไรก็เรียก 'มหาทาน' โดยไม่จำเป็นต้อง

ตกแต่งด้วยปัจจัยยิ่งใหญ่อย่างใด เนื่องจากเพียงถือศีลให้สะอาดทุกข้อ คุณยอมได้ชื่อว่าไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนคนอื่น ทำโลกส่วนที่รับผลกระทบจากชีวิตคุณให้เย็นลงอย่างไร้พญายุอยู่แล้ว

ทาน

- ๕ คะแนน สำหรับการขัดขวางผู้อื่นมิให้ให้ธรรมทานแก่สาธารณชนเป็นประจำ
- ๓ คะแนน สำหรับการขัดขวางหรือบั่นทอนกำลังใจผู้คิดถวายสังฆทาน
- ๒ คะแนน สำหรับการมีส่วนเกิน ให้ได้แต่ไม่ให้ ทั้งที่มีผู้สมควรได้รับอันขอ
- ๑ คะแนน สำหรับการมีส่วนเกิน ให้ได้แต่ไม่ให้ ทั้งที่พบเห็นผู้สมควรได้รับ
- + ๑ คะแนน สำหรับการให้ส่วนเกินของคุณตามที่คนอื่นขอ
- + ๒ คะแนน สำหรับการหมั่นออกไปหาผู้รับถึงที่เพื่อเป็นฝ่ายยื่นเสนอก่อนถูกขอ
- + ๓ คะแนน สำหรับการถวายทานน้อยใหญ่แต่สงฆ์เป็นประจำ
- + ๕ คะแนน สำหรับการให้ธรรมะที่ถูกต้องเป็นทานแก่สาธารณชนเป็นประจำ

(หมายเหตุ – ถ้าพบว่านิสัยของตนเองตรงกับทานข้อใดก็เลือกให้หมด และนำมาหักลบหักล้างกันได้ เช่นคุณได้บวก ๒ คะแนนสำหรับการหมั่นออกไปหาเด็กอนาถาและคนชราไร้ญาติถึงที่ เพื่อเป็นฝ่ายยื่นเสนอก่อนถูกขอ แต่ขณะเดียวกันคุณไม่ชอบทำบุญกับพระ เพราะเห็นเป็นเรื่องสูญเปล่า ไม่มองเป็นการช่วยสืบทอดพระศาสนา จึงขัดขวางห้ามปรามคนที่บ้านไม่ให้ทำบุญไปด้วย อย่างนี้ก็ติดลบ ๓ คะแนน สรุปคือได้คะแนนรวมจากข้อนิสัยในการทำทานเป็นลบ ๑ คะแนน เป็นต้น)

ศีล ๕

- ๑ คະแนน สำหรับการเป็นมือสังหารสัตว์น้อยใหญ่
- ๑ คະแนน สำหรับการเป็นขโมย
- ๑ คະแนน สำหรับการเป็นชู้ และ/หรือ การแอบเอาลูกสาวที่อยู่ในการเลี้ยงดูปกครองของผู้อื่นมารวมหลับนอนโดยไม่ได้รับการยินยอม
- ๑ คະแนน สำหรับการเป็นนักโกหก
- ๑ คະแนน สำหรับการเป็นพวกขี้เหล้าเมายา และ/หรือ เสพยาบ้ายาอีเป็นประจำ
- + ๑ คະแนน สำหรับการเป็นผู้เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต
- + ๑ คະแนน สำหรับการเป็นผู้เว้นขาดจากการลักขโมย
- + ๑ คະแนน สำหรับการเป็นผู้เว้นขาดจากการประพฤติดิฉิดในกาม
- + ๑ คະแนน สำหรับการเป็นผู้เว้นขาดจากการโกหก
- + ๑ คະแนน สำหรับการเป็นผู้เว้นขาดจากการกินเหล้าและเสพยามีนเมา

(หมายเหตุ – ถ้าพบว่านิสัยของตนเองตรงกับศีลข้อใดก็เลือกให้หมด และนำมาหักลบหักล้างกันได้ แต่อย่าเพิ่งนำไปหักลบกับคະแนนของท่าน คุณต้องคำนวณให้ได้ผลสุดท้ายของท่านกับศีลคนละชุด แล้วจึงค่อยนำมารวมกันเมื่อจะคำนวณเปรียบเทียบกับทุนเก่า เช่นได้คະแนนท่านเป็น - ๑ แล้วคະแนนศีลเป็นบวก ๒ ก็แปลว่าคุณมีคະแนนในหมวดทานและศีลเป็น +๑ เป็นต้น อันที่จริงเรื่องของศีลนั้นละเอียดอ่อนซับซ้อนมาก ต้องจำแนกแยกแยะกันอย่างลึกซึ้ง แต่ภาพคร่าวๆแค่ ‘ขาว’ กับ ‘ดำ’ ดังที่ยกมาให้เลือกเพียงเท่านี้ อย่างน้อยจะทำให้คุณมองตัวเองออก ว่าสว่างมากกว่ามืด หรือ กะดำกะต่าง หรือมืดทึบจนน่าเป็นห่วง)

คำนวณคะแนนเปรียบเทียบกับทุนเก่า

สำหรับผู้ที่มิมีทุนเก่าเป็น -๑๐ แปลว่าถ้าคำนวณหักลบหักล้างนิสัยด้านทานและศีลของคุณแล้วมีค่าเป็นบวก ๑๐ ขึ้นไป แม้ชีวิตจะยังโหมเหียงเป็นทุกข์สำหรับคุณ แต่คุณจะไม่รู้สึกเดือดเนื้อร้อนใจอีกต่อไป ทว่าถ้าคุณเต็มใจด้วยความตระหนี่เข้าขั้นหวงแหวนได้กระทั่งกองขยะ หรือตั้งหน้าตั้งตาระเบิดศีลเป็นอาจิน ชีวิตคุณก็ยังตกต่ำจมดินเข้าไปใหญ่ ค่อนข้างแน่นอนว่าคุณมีความมั่งคั่งอยู่ข้างหน้าถ้าต้องตายไปเดี๋ยวนี้

สำหรับผู้ที่มิมีทุนเก่าเป็น ๐ แปลว่าถ้าคุณเพิ่มคะแนนเพียงสองสามข้อ ชีวิตก็เป็นสุขขึ้นอย่างรู้สึกได้บ้างแล้ว แต่หากเป็นตรงข้าม คุณเพิ่มคะแนนลบเพียงสองสามข้อ ชีวิตก็เป็นทุกข์กว่าที่ควร ถ้าลบแค่ ๒ คะแนนอาจอยู่ในระดับจิตใจพรั่มัว เห็นผิดเป็นชอบเล็กๆน้อยๆ แต่หากลบ ๕ คะแนนขึ้นไป คุณจะเริ่มเห็นกงจักรเป็นดอกบัว ใครห้ามใครเตือนได้ยาก

สำหรับผู้ที่มิมีทุนเก่าเป็น +๑๐ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเคยเล่นเกมกรรมได้เก่งเข้าขั้นอัจฉริยะ มีความเข้ากันได้กับทานและศีลอยู่แล้ว แปลว่าถ้าศรัทธาและเต็มใจเพิ่มคะแนนบวกแม้แต่คะแนนเดียว คุณจะรู้สึกถึงความเข้ากันได้ เป็นตัวของตัวเอง กับทั้งเห็นผลดีบางอย่างปรากฏชัด นั่นเป็นวิธีที่บุญเก่าบอกคุณว่ามาถูกทางแล้ว ทำเช่นนั้นควรแก่การปลาบปลื้มยินดีแล้ว แต่หากยิ่งทำมากแล้วเกิดเรื่องดีใหม่ๆ น้อยลงก็อย่าแปลกใจ เพราะเป็นการบอกกล่าวจากเกมกรรม ว่าการทำได้ดีที่ที่สุดไม่ควรหวังผล แล้วผลจะรวบยอดงอกเงยยิ่งใหญ่ในเวลาที่คุณไม่คาดฝันไปเอง

คะแนนการหยุดเล่นเกมกรรม

ดังกล่าวแล้วในบทที่ ๙ ว่าด้วยวิธีหยุดเล่นเกมกรรม คือเพียงเห็นโทษภัยของเกม และปลงใจหยุดเล่นเกม อะไรดีก็ยกขบวนตามมาอยู่แล้ว ฉะนั้นคะแนนของการทำความเข้าใจและตกลงใจหยุดเล่นเกมกรรมจึงอาจจะสูงกระโดดเหนือข้ออื่นๆมาก เพราะอย่างน้อยที่สุดอาการทางใจที่เริ่มปล่อยวางบ้างจะมีผลเป็นสุขทันที ละลายทุกข์ที่มีอยู่ได้ครอบจักรวาลด้วย

๐ คะแนน สำหรับการเป็นผู้ 'ยังไม่เห็นโทษ' ของเกมกรรม แม้จะได้พบและศึกษาพุทธศาสนาด้วยความเลื่อมใสบ้างแล้ว ก็ยังอยากเล่นเกมแห่งความอาลัยในกามต่อไปเรื่อยๆ เพราะเห็นว่าอะไรๆดีอยู่แล้ว

+ ๑ คะแนน สำหรับการเป็นผู้ ‘ยังไม่เห็นโทษ’ ของเกมกรรม แม้จะได้พบและศึกษาพุทธศาสนาด้วยความเลื่อมใสบ้างแล้ว ก็ยังอยากเล่นเกมแห่งความอาลัยในกามต่อไป แต่ทำบุญตั้งความปรารถนาว่าขอให้ได้รับบรมมรรคผลนิพพานในชาติใดชาติหนึ่งอันไม่เป็นที่รู้เบื้องหน้า

+ ๒ คะแนน สำหรับการเป็นผู้ ‘เห็นโทษ’ ของเกมกรรมแล้วด้วยความเข้าใจจริงๆ แต่ยังมีความกลับไปกลับมา มีความอาลัยยึดติดอยู่กับเกมกรรม โดยเฉพาะเหยื่อล่อคือกาม และไม่ลงมือศึกษาวิธีหยุดเล่นเกมให้จริงจัง ทว่าขณะเดียวกันก็เริ่มยินดีฟังผู้รู้แจจแจงเรื่องมรรคผล เรื่องการปฏิบัติธรรมบ้างไม่ถึงกับเมินหนีหรือปิดหูปิดตาไม่รับรู้อะไร

+ ๓ คะแนน สำหรับการเป็นผู้ ‘เห็นโทษ’ ของเกมกรรม และเริ่มศึกษาวิธีหยุดเล่นเกมอย่างจริงจัง แต่ยังเจริญสติรู้เข้ามาในขอบเขตกายใจไม่สม่ำเสมอ สลับกันระหว่างทอดอภัยกับฮึกเหิม ยังไม่เกิดผลเห็นชัดนัก

+ ๔ คะแนน สำหรับการเป็นผู้ ‘เห็นโทษ’ ของเกมกรรม ศึกษาวิธีหยุดเล่นเกมและเริ่มลงมือปฏิบัติตน เจริญสติและระงับกาม ได้ผลเป็นความแหยงหน่ายคลายความยินดีในเกมกรรมบ้าง ลืมรสปีติสุขและโสมนัสอันเกิดจากความปล่อยวางกิเลสหายบ้างได้บ้าง แต่จิตยังไม่ตั้งมั่น ไม่เห็นกายใจโดยความเป็นสภาวะไม่เที่ยง ไม่น่ายึดถือว่าเป็นตัวเป็นตน

+ ๕ คะแนน สำหรับการเป็นผู้ ‘เห็นโทษ’ ของเกมกรรม เจริญสติและระงับกามได้ผลบ้างแล้ว มีจิตตั้งมั่น เห็นกายใจโดยความเป็นสภาวะไม่เที่ยง ไม่น่ายึดถือว่าเป็นตัวเป็นตนบ้างแล้ว แต่ยังไม่มีความเด็ดขาดแบบโสดาบันบุคคล

+ ๑๑ คะแนน สำหรับการเป็นผู้บรมมรรคผล เป็นโสดาบันบุคคลผู้ ‘เห็นความจริง’ อันสูงสุดเหนือเกมกรรม คือเห็นนิพพานแล้ว ไม่สงสัยในพระพุทธรเจ้าและวิธีดำเนินเพื่อเข้าถึงมรรคผลนิพพานแล้ว ปิดทางไปสู่ทุกข์ได้เด็ดขาดแล้ว สำหรับ ๑๑ คะแนนพิเศษเหมือนโบนัสใหญ่ข้อนี้ได้มาเพราะโสดาบันบุคคลมีแต่ขึ้นกับขึ้น ความเป็นโสดาบันประกันว่าชีวิตที่เหลือจะไม่ดูตายในการทำบุญ ไม่หลงตกต่ำเกินไปเพราะบุญใหญ่มีกำลังให้สำนึกผิดได้เร็ว

คำนวณคะแนนเปรียบเทียบกับทุนเก่า

สำหรับผู้ที่มีทุนเก่าเป็น -๑๐ แปลว่าถ้าคุณบรมมรรคผลเป็นโสดาบันบุคคล ได้คะแนนเป็นบวก ๑๑ ชีวิตคุณจะเปลี่ยนจากทุกข์เป็นสุข คือใจเป็นสุขแม้ยังต้องเสวยทุกข์ทางกายอยู่ และมีแนวโน้มจะสุข

ยิ่งสูงขึ้นทั้งกายทั้งใจด้วยอำนาจโสดาปัตติผล แม้ตายเดี๋ยวนี้ก็เที่ยงที่จะมีความสว่างรออยู่เบื้องหน้า หากไม่บรรลุมรรคผลขั้นสูงขึ้นก็เที่ยงที่จะได้บรรลุอรหัตตผลในกาลต่อไปภายในไม่เกิน ๗ชาติเป็นอย่างช้า

สำหรับผู้ที่มิทุนเก่าเป็น ๐ แปลว่าถ้าคุณเพิ่มคะแนนจากการตัดสินใจติเกมสัก ๒-๓ คะแนนก็น่าจะอึมเอบขึ้นเล็กน้อย แต่หากได้สัก ๔ คะแนน ชีวิตจะเป็นสุขขึ้นอย่างชัดเจนมาก

สำหรับผู้ที่มิทุนเก่าเป็น +๑๐ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามีปัจจัยพร้อมจะหยุดเล่นเกมกว่าใคร แต่ขณะเดียวกันก็มีปัจจัยดี ๆ ให้ยึดติดอาลัยเกินคนอื่นด้วย คุณจะมีความสุขแบบผิว ๆ ไม่แจ่มชัดแม้ได้คะแนนมากถึงบวก ๔ แต่คุณจะเริ่มหยุดอาลัยหากคะแนนดีขึ้นไปถึง ๖ และแน่นอนคุณจะรู้สึกเป็นสุขเกินพรรณนาหากได้บรรลุมรรคผลเป็นโสดาบันบุคคล เนื่องจากสุขทางกายยังไม่หายไปไหน สุขทางใจอันพันคำบรรยายก็แถมพ่วงเข้ามาอีก คุณจะเป็นผู้สามารถยืนยันกับชาวโลกได้นำเชื่อถือว่าใคร ว่ารสอันเหนือรสทั้งปวงคือนิพพาน ไม่มีรสอื่นใดหวานชื่นและแสนมหัศจรรย์เกินไปกว่านี้อีกแล้ว

ในบทสุดท้ายข้างหน้า จะแสดงให้เห็นภาพรวมทั้งหมดของตนเอง ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

บทที่ ๑๑ - ลำดับชั้นในการเปลี่ยนแปลงชีวิต

ถ้าการเปลี่ยนกรรมทำให้ชีวิตเปลี่ยนแปลง ก็แสดงว่าคุณกำลังอยู่ในเกมกรรมจริง ๆ

ความแน่นอนที่เหมือนไม่แน่นอน

อะไรก็ตามที่ถูกตกแต่งด้วยกฎแห่งกรรมวิบากจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นอื่นเสมอ แต่กฎแห่งกรรมวิบากจะไม่เปลี่ยนแปลงเลยสิ้นกาลนาน ทั้งนี้เพราะกฎแห่งกรรมวิบากนั่นเองคือเกมกรรมทั้งเกม ไม่ว่าคุณจะทำเกมกรรม หลุดพ้นจากกรรมชั่วของเกมกรรมไปนานแสนนานแค่ไหน จะยังคงมีใครหลายคนตกค้างอยู่อย่างเดิม ถูกเล่นงานด้วยกฎเดิมๆ ถูกบีบคั้นด้วยเครื่องล่อใจเดิมๆ ต้องออกแรงต้านล้มลุกคลุกคลานด้วยท่วงท่าเดิมๆ ด้วยรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ โดยไม่มีใครจำใครได้ ไม่มีใครสลักสำคัญพอจะมีชื่อบนเสาหลักต้นใดในเกมกรรม ชื่อแซ่และหน้าตาของทุกคนจะโดนลบทิ้งไปทั้งหมด ไม่หลงเหลือแม้เป็นร่องรอยความทรงจำของใคร

และแค่คุณมาตามทิศที่จะนำไปสู่ทางออกจากเกมกรรมแล้วระยะหนึ่ง มองย้อนกลับเข้ามาถึงใจกลางเกมกรรมอันหนาแน่นด้วยสนามพลังดึงดูดให้ลงต่ำ คุณจะได้อธิบายประการหนึ่ง คือเกมกรรมเล่นยากที่สุดก็ตรงจะให้ผู้เล่นเชื่อว่าเกมกรรมมีจริง และกฎเหล็กของเกมกรรมก็มีจริง **เพียงเชื่อได้ว่าเกมกรรมไม่ใช่เรื่องหลอก ทางออกก็เหมือนแฉมเปิดบังแล้ว**

แต่ก็นั่นแหละ ถ้าเกมเล่นง่าย ทุกคนคงหลุดพ้นจากกรรมของเกมไปหมดแล้ว คุณจำเป็นต้องเชื่อจากการเห็นผลลัพธ์ และการเห็นผลลัพธ์ก็ทำให้คุณพบกับเบื้องหลังเกมกรรมที่ถูกเปิดเผยขึ้นเรื่อยๆ

ถ้าทำดีแล้วได้ดีในหน้าที่เดียว ทุกคนคงไม่สงสัยว่าผลกรรมมีหรือไม่มี แต่นี้ปัจเจกและตัวแปรในการให้ผลในเกมกรรมซับซ้อนเหลือเกิน และผลกรรมส่วนใหญ่ก็มาซ้ำเหมือนไม่มีวันมาถึง อาการคอยหาย จะทำให้คุณหมดแรงศรัทธา เมื่อทำแล้วไม่ได้ผลทันใจ เมื่อไม่มีใครพยากรณ์ได้ชัดเจน คุณจะรู้สึกเหมือนกฎแห่งกรรมวิบากไม่มีจริง อันนั้นมิใช่มายาลวงของกรรมกรรม แต่เป็นเงื่อนไขการให้ผล ดังได้แสดงแล้วในบทที่ ๑๐ ว่าด้วยการให้ผลของกรรมซึ่งสัมพันธ์กับทุนเก่าของแต่ละคน **ฉะนั้นถ้าจะรอผลอันใด ก็ขอให้แน่ใจว่าเป็นผลที่สมกับตัว สมกับทุนเก่าของคุณ ผลก็จะปรากฏเป็นที่ประจักษ์ สมน้ำสมเนื้ออย่างแน่นอน**

สรุปว่าถ้าทำบุญแล้ว 'ได้ดี' แต่ 'ไม่ใช่อะไร' ก็อย่าเพิ่งไปโทษบุญ ผลบุญก็อย่างหนึ่ง จะเอาให้ได้ดังใจก็อีกอย่างหนึ่ง ส่วนที่เหลือของบทนี้จะมุ่งให้สังเกตความแตกต่างหลังจากที่คุณเข้าใจเกมกรรม สัมผัสใจให้ทวนรักษาศีล ตลอดจนตกลงปลงใจหยุดเล่นเกมกรรม

ความรู้สึก

หากคุณเลิกคาดหวังผลแบบคนอยากถูกถือเตือรางวัลที่ ๑ แต่คาดหวังความสุขทางใจเป็นทีหนึ่ง คุณจะเห็นผลทันทีที่ทำบุญอย่างบริสุทธิ์ใจเพียงเล็กน้อย เช่นไปเดินเล่นริมสระ เห็นคนให้อาหารปลาก็ไปซื้อมาให้บ้าง ความรู้สึกของคุณจะแตกต่างไปจากการเดินเล่นเปล่าๆในทันทีนั่นเอง คือนอกจากความสบายใจที่ได้เดินเล่น ยังแถมความชุ่มชื้นเข้ามาด้วย แต่อาจเงือเงางและไม่ชัดเจนหากสายตาคุณไม่ดูปลา และใจคุณไม่จดจ่ออยู่กับการให้อย่างต่อเนื่อง

หากคุณฝึกสังเกตความจริงจนกระทั่งเกิดความฉลาดในเกมกรรม เวลาให้ทานมีใจอ่อนนุ่ม เล็งตาดี และเทใจให้ ไม่สักแต่ให้ด้วยความเคยชินหรือทำที่เฉยเมยแบบหุ่นยนต์ คุณจะหาความสุขจากการให้ด้วยใจรักได้ทุกที่ทั่วโลก

เช่นเดียวกับการถือศีลแต่ละข้อ ถ้าหมั่นสังเกตใจตนเอง คุณจะเห็นความสุขทวีตัวมากขึ้นทุกวัน เมื่อมีแต่ความรู้สึกด้านดี อบอุ่นใจ สบายใจ คุณก็จะเลิกกังวลว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับชีวิต ต่อให้ชีวิตเหมือนเข้าตาจน คุณก็จะไม่สนใจแต่อย่างใดเลย นี่แหละเรียกว่าเป็นสุขจนชีวิตแตกต่างกัน เพราะแม้ความยากจนและสถานการณ์ลำบากก็ขโมยความสุขไปจากใจคุณไม่ได้

เมื่อเผชิญกับสถานการณ์อันน่าเป็นทุกข์ คุณก็ยังยิ้มได้ แม้สำรวจกระเป๋าพบว่าเงินหาย แต่สำรวจในอกในใจแล้ว เพียงพบว่าความสุขยังอยู่กับคุณ คุณก็ยิ้มออก และจะได้ข้อสรุปเยี่ยงคนเคยทำบุญว่า ถ้าไม่เคยบริจาคหนึ่งพัน คุณจะไม่มีวันรู้วิธีทำเงินหายหนึ่งพันด้วยความสบายใจได้เลย

จิต

เมื่อคุณสามารถรักษาสัญญากับตนเอง เช่นตั้งใจรักษาศีลแล้วรักษาได้แม้เกมกรรมจะส่งเรื่องยั่วชวนชวนเสียดสีให้หลงใจ สิ่งที่เห็นได้ชัดที่สุดในระยะสั้นคือจิตจะเบา อบอุ่น สว่างจากภายใน แล้วรู้สึกไวใจตัวเอง เห็นตนเองเป็นคนทีไวใจได้มากขึ้นเรื่อยๆ แต่ก็อาจยังมีช่องโหว่ทางความรู้สึก คือกลับไปกลับมาได้ ท้อแท้ได้ ลังเลสงสัยหวั่นไหวได้ หวนไปเชื่อเสียงกระซิบจากกิเลสได้

ถ้าไม่ถอดใจถอยเท้าไปเสียก่อน ให้กำลังใจตัวเองในการรักษาความดีได้นานพอ ในระยะยาวคุณมองเข้ามาข้างในทีไร จะเห็นแต่ความตั้งมั่น ไม่เอาเรื่องผิดๆตั้งแต่ในมุ้ง คือไม่ต้องซังใจคิดว่าเอาดีหรือไม่เอาดี ขอเพียงเป็นเรื่องผิดศีล จิตคุณก็ปฏิเสธหมดแล้ว

ถึงขั้นนั้น คุณจะรู้สึกว่าคุณตั้งใจสงบเยือกเย็น ความคิดด้านร้ายแม้มีอยู่ก็เบาบางลงมาก สามารถควบคุมความคิดได้ง่ายขึ้น และไม่กลัวเสียงกระซิบในหัวอันร้ายกาจจากภาคความเป็นคนเลวของคุณเอง เพราะตระหนักว่าตัวคุณจริงๆยืนอยู่ฝั่งตรงข้าม จิตคุณเหมือนอุปกรณ์เครื่องใช้คุณภาพดี แข็งแรงทนทาน ซึ่งไม่น่ากังวลว่าจะเสียหายเองหรือถูกสิ่งอื่นกระทำให้เสียหายง่าย ๆ

เมื่อฝึกต่อ ยอดอีกเพียงนิดเดียว คุณจะเริ่มฉลาดทางจิตมากขึ้นทุกวัน เช่น เห็นถนัดชัดว่าความฟุ้งซ่านก่อคำพายุมาจากการเปลอพูดเรื่องไม่ดีของคนอื่นด้วยจิตคิดนินทาวาร้าย ครั้นต่อมาเพียงเห็นจิตคิดนินทาวาร้ายปรากฏขึ้น สติก็ระลึกได้นั้นเป็นเหตุแห่งทุกข์ เป็นเหตุแห่งสภาพจิตแย่ๆ ความอยากนินทาวาร้ายก็หายไป ความฟุ้งซ่านก็ไม่เกิด นั่นแหละเรียกฉลาดครบวงจร คือไม่ใช่แค่สักแต่เข้าใจ ทว่ามีสติเท่าทันและห้ามใจได้ก่อนสายด้วย

ผู้มีความฉลาดทางจิตย่อมมีจิตที่สงบ หนักแน่น และรู้เห็นโลกอย่างเที่ยงตรง อะไรจะมีค่าไปกว่าการมีจิตที่ดีขึ้น ในเมื่อจิตคือสิ่งที่คุณต้องทนราคาบุญหรือชื่นชมยินดีอยู่ตลอดเวลาตลอดคืน และจิตนี่เองเป็นต้นเคำของกรรมทั้งปวง เมื่อจิตสว่างย่อมปรารถนาที่จะทำกรรมขาว สุกตีย่อมเป็นที่หวัง เมื่อจิตมืดย่อมใคร่ที่จะทำกรรมดำ ทุกตีย่อมเป็นที่หวัง

สรุปคือขอเพียงจิตคุณดีอย่างเดียว อะไรอย่างอื่นที่จะตามมาก็ดีหมด หากการเปลี่ยนแปลงของคุณเข้าถึงมาได้ถึงจิต ก็แปลว่าทั้งปัจจุบันและอนาคตไม่มีอะไรน่าห่วงอีกแล้ว

หน้าตา

เค้าโครงรูปร่างหน้าตาของคนเราไม่ได้คงเส้นคงวาตายตัวอย่างที่คิด แม้อาหาร อากาศ การออกกำลังกาย ก็สามารถเปลี่ยนแปลงคุณขนาดเห็นเงาตัวเองในกระจกแล้วแปลกใจได้บ่อยๆ

กรรมก็เช่นกัน คุณเปลี่ยนกรรมหน้าตาก็เปลี่ยนตาม โดยเฉพาะในเรื่องของศีลจะเห็นผลชัดรวดเร็ว คือต่อให้คุณเป็นคนผิวดำ เมื่อรักษาศีลได้สะอาดสักระยะ กระทั่งรู้สึกตั้งมั่นในศีล จะเหมือนมีรัศมีความขาวทอตัวออกมาจากภายใน ผิวของคุณจะดูขาวขึ้นจนคนอื่นทัก

หากคุณมองคนด้วยความคิดที่ดี จิตเป็นเมตตา ไม่มองด้วยอาการหมิ่น ไม่มองด้วยเลศนัย ไม่มองด้วยความเป็นปรปักษ์ ไม่มองด้วยความระลึกถึงเวรที่ผูกกันมา นัยน์ตาคุณจะมีประกายชวนมองมากขึ้น รวมทั้งรูปตาอาจเต็มขึ้นกว่าเดิม

หากคุณทำบุญด้วยจิตเลื่อมใสขนาดยืมได้เต็มปาก ไม่ลังเลที่จะยืมชื่นใจในหวังที่จิตเป็นบุญเป็นกุศล และจดจำจิตที่คิดยืมจริงใจสวดมนต์ได้ แจกยืมให้ใครต่อใครง่าย ๆ ด้วยไมตรีจิตบริสุทธิ์ รูปปากและกล้ำมเนือบบนใบหน้าทั้งหมดจะถูกตกแต่งให้เป็นยิ้มงามทั่วตลอด ยิ่งหากฝึกพูดความจริง พูดคำอันเสนาะโสต พูดคำสมานฉันท์ และพูดอย่างมีสติ ไม่พูดให้เกิดจิตที่บิดเบี้ยว ปากก็จะอยู่ในรูปรอยปกติที่สุด ดีที่สุด ไม่เบี้ยวบิดผิดรูปไป

หากคิดทำเพื่อคนอื่น อยากอนุเคราะห์ อยากเกื้อกูล อยากให้เขาได้ดีมีสุข ขอให้สังเกตรศมีความรู้สึกไปด้วย จะเหมือนสว่างเรืองออกมาจากภายใน สังเกตเรื่อย ๆ ยิ่งทำถี่ ยิ่งทำมาก รศมีเรืองจากภายในจะยิ่งชัดจนบอกตัวเองได้อย่างหนักแน่นว่ามีโชอุปาทาน ผิวหนึ่งและกรอบหน้าของคุณจะฉาย รศมีเดียวกับที่คุณรู้สึก และคนอื่นก็จะรู้สึกตาม แต่ช่วงใดใจร้าย ใจจิตใจดำสักพัก รศมีความรู้สึกดี ๆ นั้นก็จะหายไปจากกายใจด้วย

ความรู้สึกภายในกับเหตุการณ์ภายนอกค่อนข้างจะเป็นไปตามกัน ถ้ารศมีความรู้สึกของคุณดี ออกมาจากข้างใน ก็จะมีคนทักทายหรืออยากยิ้มแย้มให้คุณ นั่นแปลว่าถ้าภายในของคุณเป็นมิตรกับโลก โลกภายนอกก็จะเป็นมิตรตอบคุณ

รศมีความสว่างจากภายในแตกต่างจากการบำรุงผิวให้ ‘ดูขาว’ ที่ภายนอก หากคุณเป็นคนมักโกรธ ชอบพูดหยาบเป็นนิสัย ต่อให้ตั้งเดิมผิวคุณขาว ในที่สุดก็จะหม่นลง แม้บำรุงด้วยการอาบน้ำแร่แช่น้ำนมให้ขาวสะอาดตา มองไกลซัดไปนาน ๆ ก็ารู้สึกว่าไม่ชวนชื่นใจอยู่ดี เว้นแต่คุณมีทุนเก่าหนา คือมีคะแนนบวกที่ตกแต่งผิวพรรณให้งามมากมายเหลือเฟือ อย่างนั้นผลของความมักโกรธและพูดหยาบก็อาจไปปรากฏรวบยอดในชาติถัดไป เป็นผิวหนึ่งหยาบ ๆ ต่ำ ๆ

สรूपคือแหวตาก็ดี รูปตาก็ดี รอยยิ้มก็ดี ความอิมเต็มและความเปล่งปลั่งของเนื้อหนังก็ดี ล้วนเป็นเสมือนนิมิตที่ฉายออกมาจากจิต แสดงภาวะของจิต จิตคุณเป็นอย่างไร ตัวตนของคุณที่ปรากฏกับภายนอกก็เป็นอย่างนั้น ความเปลี่ยนแปลงทางกายของแต่ละคนไม่เหมือนกัน และไม่สำคัญเท่าการเปลี่ยนแปลงของจิต แต่ก็เป็นเครื่องให้กำลังใจที่ดี เพราะเห็นน้ำเห็นเนื้ออย่างเป็นรูปธรรม น่าพึงใจสำหรับผู้ยังติดอยู่กับรูปของตน

สุขภาพ

เมื่อแนวแน่ที่จะไม่ฆ่าสัตว์ ตลอดจนเว้นขาดจากการดื่มสุรายาบ้ายาอิ รศมีสุขภาพจะไม่บกพร่อง เพราะกรรมอันเป็นปัจจุบัน

แต่รัศมีสุภาพพื้นฐานอันเกิดจากกรรมฆ่าสัตว์เก่าๆยังอาจรบกวนคุณอยู่ ก็บรรเทาได้ด้วย การปล่อยสัตว์ ยิ่งสัตว์ใหญ่ ยิ่งจำนวนมาก ยิ่งต่อเนื่องนานเท่าไร ก็ยิ่งเห็นผลดีชัดเจขึ้นเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม สุขภาพของคุณจะไม่ดีขึ้นเพียงด้วยการปล่อยนกปล่อยปลา ปล่อยวัวปล่อยควาย ครอบพันตัวหรือหมื่นตัวอย่างเดียว คุณต้องออกกำลังกาย กินอาหารถูกสุขลักษณะ เพื่อให้กระดูก แข็งแรง โครงสร้างร่างกายพื้นฐานแน่นหนาเพียงพอด้วย

มลพิษในปัจจุบันอาจทำให้ยากที่ คุณจะหาอากาศดี ๆ มีความบริสุทธิ์ไว้หายใจ กรรมชราและการ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมออาจช่วยชดเชยอากาศดี ๆ ได้บ้าง แต่ก็ควรหาโอกาสไปฟอกปอดตาม ท้องถิ่นที่ปราศจากมลพิษเสมอๆด้วย

ฐานะการเงิน

หากคุณมีฐานะการเงินไม่สู้ดี มีแต่ความอึดอัดติดขัด คุณคงหวังพิสุจน์กรรมวิบากเอา กับเรื่องลามก ก่อนเพื่อน

การไม่คดโกง ไม่ฉ้อฉล ไม่หลอกลวงเอาเงินใครมาอย่างไรความมฤติกรรม ผนวกกับการทำบุญกับ ศาสนาด้วยจิตปรารถนาจะได้ช่วยกันสืบทอดพระศาสนาคนละไม้คนละมือ จะเป็นตัวสร้างรัศมีของผู้มี ลามกขึ้นในคุณได้ดีที่สุด และจะเด่นชัดตั้งมั่นเมื่อกรรมชราดังกล่าวเกิดขึ้นต่อเนื่องนานพอ

หากคุณหวังผลทางลัด เร่งรัดลามกด้วยการเสริมดวงด้วยการตกแต่งโหงวเฮ้ง ฮวงจุ้ย หรือด้วย ศาสตร์แห่งเคล็ดกลางใดๆ ก็อาจได้ผลในแง่ปรับสภาพผิวนอก ฐานะการเงินก็อาจกระเตื้องขึ้นแบบผิว ๆ แต่ไม่มีแรงส่งในระยะยาวอย่างแท้จริง

ลามกลอยไม่จำเป็นต้องมาจากลือตเตอร์หรือห่วยใต้ดิน ถ้าเงินมาจ่ายคุณต้องเตรียมใจว่ามันจะไป ง่ายด้วย เพราะลามกลอยไม่มีแรงค้ำจุน แตกต่างจากลามกที่มาจากงานประจำและบุญเก่า

ต้องยอมรับว่าการเป็นลูกจ้างกับการมีกิจการของตัวเองนั้น จะเอื้อให้กรรมสงบส่งผลแตกต่างกัน หากเป็นลูกจ้าง แม้กรรมจะช่วยอุดหนุนให้ได้ดีขนาดไหน ก็ไม่มากไปกว่าเพดานเงินเดือนและโบนัส ที่คุณมีสิทธิ์จะได้รับเท่าใดนัก แต่หากคุณมีกิจการของตัวเอง ผลกำไรจะขึ้นตรงกับกรรมเก่าและกรรม ใหม่

การขยันทำงาน ไม่ใช่จ่ายเกินตัว รู้จักเลี้ยงดูลูกเมียและบริวารให้อยู่ดีตามอัตภาพ รวมทั้งรู้จักแบ่งเก็บหอมรอมริบ ก็เป็นตัวแปรที่จะทำให้ฐานะการเงินของคุณเขยิบขึ้นได้ คืออริศม์ของความขยัน ความไม่ประมาท และความรู้จักแจกจ่ายเกื้อกูล จะทำให้ชีวิตโดยรวมไม่ตกที่นั่งลำบากทางการเงิน

คุณไม่อาจจะเกณฑ์ว่าเมื่อนั้นเมื่อนี้จะรวยขึ้น แต่คุณสามารถรู้สึกได้ว่ารังสีของท่านและความซื่อสัตย์แข็งแรงหรือยัง ถ้ารู้สึกถึงความตั้งมั่นแข็งแรงในภายใน เหตุการณ์ภายนอกก็จะปรากฏสอดคล้องกันไปด้วย ตรงข้าม หากอาชีพของคุณคือการหลอกลวงและฉกฉวยประโยชน์จากความไม่รู้ของลูกค้า แม้คุณจะได้เงินมาก เงินนั้นก็จระ่อน ไม่ทำให้คุณนอนสบาย มีเหตุให้ต้องเสียเงินทองอย่างไม่น่าจะเสียอยู่เรื่อยๆ หรือหนักกว่านั้นคือมีเงินแต่รู้สึกเหมือนไม่มี นี่ก็คือความยุติธรรมของกรรมที่คุณประจักษ์กับตัวแต่อาจไม่ยอมยอมรับ

คนรัก

แต่ละคนมีแรงดึงดูด หรือพูดง่ายๆว่าเสน่ห์ต้องตาต้องใจเพศตรงข้ามไม่เท่ากัน ปัจจัยที่ทำให้ทรงเสน่ห์มีอยู่มาก ต้องยอมรับว่ามนุษย์เราหลงรูป ยึดติดในลักษณะต้องตาก่อนอื่นใด ซึ่งก็สะท้อนให้เห็นว่าแรงส่งของกรรมเก่ามีอิทธิพลสูง ใครเคยทำทานด้วยศรัทธา เคยรักษาศีลด้วยความแน่วแน่ ซาติถัดมาก็เอารูปร่างหน้าตาดี ๆ ไว้ใช้ล่อตาล่อใจใครต่อใครสบายไป

อย่างไรก็ตาม เสน่ห์ที่จับใจคนในระยะยาวมิใช่รูปร่างหน้าตา ทว่าเป็นน้ำใจ ความเมตตา ความรู้จักพูด ความเชื่อมั่น ตลอดจนท่วงทีกิริยา แม้แต่คนที่มีบุญเก่าทางรูปร่างหน้าตาไม่ดีนัก ก็สามารถเพิ่มแรงเสน่ห์อันเป็นภายในได้ในเวลาที่ปรับเปลี่ยนนิสัยบางอย่างให้ตั้งมั่น ในทางตรงข้าม แม้สวยหล่อเลิศเลอแต่หน้าดำคร่ำเครียดกับเรื่องตกต่ำทั้งหลาย ทั้งเหล่า ทั้งการพนัน ทั้งคำพูดคำจาสารพัดพิษ ก็ทำบุญเก่าทรุดโทรมลง หรือแม้รูปร่างหน้าตาดีก็ไม่มีใครอยากเข้าใกล้คน ‘กรรมเหม็น’

น้อยคนที่ทราบความลับประการหนึ่งของเกมกรรม นั่นคือเสน่ห์มิได้อยู่แค่ที่รูปร่างหน้าตา ท่วงทีกิริยา และการพูดจาเท่านั้น ทว่ายังตั้งต้นออกมาจาก ‘วิธีคิด’ อันเป็นของภายในเลยทีเดียว กระแสความคิดจะฉีกทอรัศมีออกมาเสมอ นั่นเป็นเหตุผลว่าทำไมหนึ่งนึ่ง ๆ อยู่ใกล้บางคนแล้วคุณฟังชานจับจดตามเขา ขณะที่กับอีกคนคุณรู้สึกมีสติ มีความกระตือรือร้น มีความคิดด้านบวก

คนฟังชานมาก ๆ จะขาดเสน่ห์ในกระแสความคิด ส่วนคนคิดได้เป็นระเบียบ และคิดได้อย่างคนตื่นตัวกระตือรือร้น จะก่อรังสีเสน่ห์ในตัวเองโดยยังไม่ทันต้องพูด นี่เป็นสิ่งที่ทุกคนสัมผัสได้ รู้ประจักษ์ได้ด้วยตนเอง ทว่าไม่มีใครสังเกตเห็นชัด ๆ

อย่างไรก็ตาม เสน่ห์เป็นแค่แรงดึงดูด ไม่ใช่ใบรับประกันว่าคุณจะพบกับคนรักถูกใจ การพบคนรักที่คุณจะรักดูดีมีจริง ยิ่งอิงอาศัยเหตุปัจจัยมากกว่าเสน่ห์ เช่นอดีตชาติเคยอยู่ร่วมกันมา และปัจจุบันชาติได้มีโอกาสเกื้อกูลกันระยะหนึ่ง เพราะฉะนั้นอย่าหวังว่ากรรมใหม่ประการเดียวจะช่วยให้คุณพบรักที่หวานซึ่งได้เหมือนฝัน แต่ให้หวังว่าเสน่ห์จะไม่ทำให้คุณเจ็บปวด และในที่สุดจะดึงดูดคู่ที่เคยร่วมบุญให้ได้มาพบกัน

ที่อยู่อาศัย

การเปลี่ยนบ้านใหม่เป็นตัวอย่างที่ดีของการเปลี่ยนภาพเปลี่ยนภูมิ เพราะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดว่าทุกๆวันคุณจะรู้สึกเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ประมาณใด ระยะแรกอาจปีติ โสมนัสหรือพอใจกับความใหม่ของบ้านมาก และแม้ระยะต่อมาจะเริ่มซาซิม แต่ก็มีความสุขความพอใจในที่อยู่เป็นพื้นฐาน

บุญจะไม่ลงมือก่ออิฐถือปูนสร้างบ้านสวยๆให้คุณอยู่ แต่บุญจะทำให้คุณมีสิทธิ์ได้อยู่บ้านสวยๆในทำเลเหมาะๆ บ้านที่เป็นบ้านของคุณอย่างแท้จริงนั้น อาจเป็นเงาสะท้อนของตัวคุณเอง เพียงแต่ไม่ได้อยู่ในกระจกเงา แต่ตั้งอยู่บนที่ดินผืนที่คุณมีสิทธิ์เป็นเจ้าของ

ถ้าจิตและกรรมของคุณแตกต่างกันไปมากๆ กระทั่งบ้านเก่าของคุณรองรับไม่ไหว จะมีเหตุบีบบังคับให้หาบ้านใหม่ และมักเป็นบ้านที่สอดคล้องกับจิตและกรรมใหม่ของคุณโดยตรง ฉะนั้นเมื่ออยู่บ้านใหม่คุณ จะรู้สึกไม่แปลกแยก ไม่ผิดที่ผิดทาง ภายในสองสามวันจะมีความเป็นกันเองกับบ้านราวกับอยู่ที่นั่นมาตลอด

ต้องเข้าใจว่าภาวะความร่ำรวยไม่ได้วัดจากคฤหาสน์หรือปราสาทราชวังหลังโตโตๆ แต่วัดจากความเปี่ยมสุขที่มีจากสมบัติและสิ่งแวดล้อม ในเมื่อบ้านเป็นตัวคุณ สิ่งแวดล้อมของบ้านมีผลกับคุณ ถ้าคุณย้ายบ้านก็คือเปลี่ยนหนึ่งในส่วนประกอบสำคัญที่สุดของชีวิต

การจะมีกำลังเปลี่ยนบ้านนั้น ไม่ใช่แค่เรื่องเงินอย่างเดียว บางคนแม้อาศัยศาสตร์เช่นฮวงจุ้ยมาช่วยเลือกบ้านให้ชะตาดีขึ้น ทั้งตำแหน่งที่ตั้ง ทั้งทิศทาง ทั้งรูปลักษณะบ้าน ทั้งสิ่งแวดล้อม ฯลฯ แต่เมื่อละกรรมเดิมไม่ได้ก็ไม่พ้นต้องเจออะไรแบบเดิมๆอยู่ดี แค่มลพิษเหลี่ยมพริกมุมชะตาเพียงเล็กน้อยจนเหมือนอะไรๆกระเตื้องขึ้นไม่นาน ก็ต้องกลับเป็นเหมือนเมื่อครั้งอยู่บ้านเดิมอีก

ยิ่งคุณทดลองใช้ศาสตร์เกี่ยวกับเคล็ดกลางมาช่วยมากขึ้น คุณจะยิ่งพบว่าถ้าไม่มีอะไรกระตุ้นให้คุณเปลี่ยนแปลงจิตใจ วิธีคิด วิธีพูด และวิธีทำ กระทั่งเกิดนิสัยใหม่ตั้งมั่น ชะตาชีวิตของคุณจะย่ำอยู่ในวงจร

เดิมๆเสมอ เมื่อภายในอันเป็น ‘ผู้สร้างบ้าน’ ที่แท้จริงของคุณเปลี่ยนแปลง แม้คุณไม่ย้ายบ้าน บ้านเดิมก็จะเกิดการดัดแปลงบางอย่างให้เข้ากับกรรมใหม่ของคุณไปเอง เช่นความ ‘หนัก’ ของคานอับมั่งคั่งบางคานจะเบาลง สัมผัสได้ด้วยจิตของผู้ที่รู้ได้ หรือไม่ก็จะมีเหตุให้ตกแต่งต่อเติม และปรับปรุงลักษณะบ้านให้มีลักษณะเข้าที่เข้าทาง เข้าทิศเข้ามุมดีขึ้นโดยที่คุณไม่ต้องตั้งใจแต่อย่างใดเลย

โดยทั่วไปหากคุณเป็นเจ้าของบ้านใหม่ หรือมีอิทธิพลครอบครองดูแล บ้านจะสะท้อนกรรมให้เห็นชัดประการหนึ่ง คือคุณทำความพอใจให้คนอื่นไว้อย่างไร บ้านและสิ่งแวดล้อมก็จะให้ความพอใจกับคุณอย่างนั้น คุณจะไม่สามารถชอบบ้านที่เข้ากับกรรมของคุณไม่ได้ แม้ฝันเข้าไปอยู่ก็จะเหมือนคับใจหรือถูกผลักไสออกมา

เมื่อเห็นตัวอย่างของการเปลี่ยนบ้าน ก็จะอนุมานการเปลี่ยนภพของตัวเองในกรรมใหม่ได้ แต่ขอให้ทราบว่าถ้าบุญของคุณถึงสวรรค์ บ้านหรือปราสาทราชวังไหนๆในโลกมนุษย์ก็ยากจะทำให้คุณรู้จริงๆว่าอยู่ในอนาคตควรแก่การพิสมัยสักขนาดไหน

คะแนนที่จะให้ผลในอนาคตชาติ

๑) พ่อแม่

- ๑ คะแนน สำหรับการผูกเวรกับพ่อแม่ที่ไม่ดี และ/หรือ สำหรับการทิ้งขว้างลูก
  - o คะแนน สำหรับความไม่แน่นอนในการอภัยพ่อแม่ที่ไม่ดี และ/หรือ สำหรับการรับผิดชอบลูกอย่างไม่คงเส้นคงวา
    - + ๑ คะแนน สำหรับการอภัยพ่อแม่ที่ไม่ดี และ/หรือ เลี้ยงลูกด้วยความรับผิดชอบ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก นอกจากนั้นยังเหมารวมถึงกรรมดีที่สั่งสมมาแล้วให้ผลเป็นการได้โอกาสเกิดกับพ่อแม่ที่มีบารมีรองรับกันได้ด้วย

๒) เพศ

- ๑ คะแนน สำหรับการมีเพศสัมพันธ์ที่ผิด
  - o คะแนน สำหรับความไม่แน่นอนในการควบคุมความประพฤติทางเพศ
    - + ๑ คะแนน สำหรับความซื่อสัตย์กับคู่ของตน

๓) รูปร่างหน้าตา

- ๑ คะแนน สำหรับความเป็นคนตระหนี่ และ/หรือ ความเป็นคนมีศีลบกพร่องเป็นประจำ
- คะแนน สำหรับความเป็นคนเอาแน่เอานอนในการให้ทานและรักษาศีลไม่ได้
- + ๑ คะแนน สำหรับความตั้งมั่นในทานและศีล เมื่อให้ทานก็ให้ด้วยน้ำจิตเคารพศรัทธา เมื่อรักษาศีลก็มีความปลานปล้ำในศีลอันสะอาดของตน ไม่ได้ให้ทานและรักษาศีลด้วยความฝืนใจ

๔) แก้วเสียง

- ๑ คะแนน สำหรับการพูดโกหก พูดหยาบ พูดส่อเสียด กับพูดเพ้อเจ้อเป็นประจำ
- คะแนน สำหรับการเป็นคนเอาแน่เอานอนในการพูดดีหรือพูดร้ายไม่ได้
- + ๑ คะแนน สำหรับการพูดจริง พูดสุภาพ พูดถนอมน้ำใจ กับพูดอย่างมีสติเป็นประจำ และ/หรือ สวดมนต์สรรเสริญพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ด้วยศรัทธาอันเกิดจากความเข้าใจ และ/หรือ ใช้เสียงเป็นธรรมทานอันทำให้เกิดความเข้าใจธรรมะอย่างถูกต้อง

๕) สุขภาพ

- ๑ คะแนน สำหรับการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเป็นประจำ
- คะแนน สำหรับความเอาแน่เอานอนไม่ได้กับการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต
- + ๑ คะแนน สำหรับความตั้งมั่นในการเว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต และ/หรือ ถวายยาจำเป็นหรือการรักษาแก่พระภิกษุสงฆ์เป็นประจำ

๖) ฐานะ

- ๑ คะแนน สำหรับการเป็นคนตระหนี่ และ/หรือ หาเลี้ยงตัวด้วยความฉ้อฉลคดโกง
- คะแนน สำหรับความไม่แน่นอนในการให้ทานและวิธีหาเลี้ยงชีพ

+ ๑ คะแนน สำหรับการให้ทานด้วยจิตเคารพศรัทธาในบุญ และมีความคิดอนุเคราะห์แก่ผู้รับ

๗) ที่อยู่อาศัย

- ๑ คะแนน สำหรับการเป็นมือลอบวางเพลิงแม้เพียงครั้งเดียว และ/หรือ ทำให้บริวารเกิดความ
คับใจในที่อยู่อาศัยเป็นอย่างมาก

o คะแนน สำหรับการไม่มีบุญหรือบาปเป็นพิเศษเกี่ยวกับที่พักอาศัย

+ ๑ คะแนน สำหรับการเอื้อเฟื้อที่พักแก่คนจรที่ต้องการ และ/หรือ สร้างถวายโบสถ์ วิหาร กับ
กุฏิที่พำนักสำหรับสงฆ์ (อาจร่วมบริจาคร่วมกับผู้อื่นด้วยจิตศรัทธา หากกำลังใจแก่กล้า ปรารถนาให้
เกิดที่พำนักสงฆ์จริง ๆ ก็ได้บุญพอกๆกับทำด้วยกำลังของตนเองเพียงลำพัง)

๘) ครู

- ๑ คะแนน สำหรับการยอมรับนับถือ และ/หรือ ขวนขวายช่วยเหลือครูที่สอนให้คิด พูด ทำ
ในทางเป็นบาป ชมชอบการเบียดเบียน ขาดเหตุผลอันเป็นธรรม

o คะแนน สำหรับการกลับไปกลับมา และ/หรือ เปิดใจรับทั้งครูที่สอนเป็นบาปและเป็นบุญ

+ ๑ คะแนน สำหรับการยอมรับนับถือ และ/หรือ ขวนขวายช่วยเหลือครูที่สอนให้คิด พูด ทำ
ในทางเป็นบุญ ละการเบียดเบียน เปี่ยมด้วยเหตุผลอันเป็นธรรม

๙) ความเฉลียวฉลาด

- ๑ คะแนน สำหรับการเป็นผู้เกียจคร้านหรือขวนขวายน้อยในการศึกษา เมื่อเกิดปัญหาจะรอใคร
สักคนมาแก้ไข ไม่ชอบคิดเอง ไม่ชอบรับผิดชอบกับปัญหาของตนเอง ใครถามอะไรแม้รู้ก็เก็บงำไว้ หรือ
แลกกับผลประโยชน์เท่านั้น

o คะแนน สำหรับการเป็นคนศึกษาเล่าเรียนตามหน้าที่ให้พอรู้ เมื่อเกิดปัญหาก็กแก้ปัญหาเอาตัว
รอดเฉพาะหน้า สลับกับการพยายามผลักรถ โยนปัญหาให้คนอื่น

+ ๑ คะแนน สำหรับการเป็นผู้ชวนขายศึกษาเล่าเรียนด้วยความอยากรู้ อยากเห็น อยากมีความรู้ความสามารถไว้ทำประโยชน์ให้ตนเองและสังคม กับทั้งชอบตอบคำถามที่ตนรู้ ใครถามอะไรไม่เคยหวงวิชา บางทีเห็นใครลำบากก็เสนอตัวสอนเอง แล้วก็ไม่นึกถึงปัญหา มีความภูมิใจที่ได้ใช้ความคิด ความอ่านแก้ปัญหาของส่วนรวม

๑๐) วิธีใช้สติคิดอ่าน

- ๑ คะแนน สำหรับการเป็นผู้ไม่แสวงหาคำตอบ ว่ากรรมอันใดเป็นประโยชน์ กรรมอันใดเป็นโทษทั้งในปัจจุบันและอนาคต เมื่อพบสมณะก็ไม่ใส่ใจ คิดว่าตนรู้ดีอยู่แล้ว ไม่หวั่นไหวประมาทล้ำสมัยเหมือนอย่างนักบวชทั้งหลาย

๐ คะแนน สำหรับการรับฟังเทศนาธรรมจากสมณะตามๆกัน ไม่ออกทำปฏิเสศ บางครั้งแสดงความเคารพ แต่ใจมิได้พิจารณาตามอรรถตามธรรมที่สดับฟังอย่างจริงจัง

+ ๑ คะแนน เป็นผู้มีความสามารถได้สดับฟังคำสอนของพระพุทธเจ้าหรือพระสาวก มีความสงสัยใคร่รู้ อย่างจริงจังว่ากรรมใดเป็นประโยชน์ กรรมใดเป็นโทษทั้งในปัจจุบันและอนาคต เข้าหาสมณะถึงที่เพื่อสอบถาม หรือสนใจชี้ข้อหาตำรามาอ่านเองโดยไม่ต้องมีญาติมิตรจะยั้งเคຍชกชวณมาก นอกจากนั้นยังไตร่ตรองด้วยความรอบคอบ ว่าสมณะใดกล่าวไว้ชอบ มีความสมเหตุสมผล สมณะใดกล่าวไว้พิกล ไม่สมเหตุสมผล โดยยืนยันว่าเป็นผู้สดับธรรมด้วยดี พิจารณาตามแล้วจึงปลงใจเชื่อว่ากรรมอย่างนี้ดีสมควรทำ กรรมอย่างนั้นชั่ว สมควรหลีกเลี่ยง

ปัจจัยที่เป็นตัววาดแผนผังอนาคตชาติ

๑) ความสม่ำเสมอ

ความสม่ำเสมอของกรรมจะเป็นตัวบอกว่าคุณตัดสินใจเลือกเป็นใครคนหนึ่งแน่ๆ มีเส้นทางเดียวแน่ๆ นิสัยใดของคุณตั้งมั่นตลอดชีวิต นิสัยนั้นจะติดตัวตามไปถึงชาติต่อไปอย่างแน่นอน

ความตั้งมั่นของนิสัยใจของคุณที่รักษาได้ตลอดชีวิตเพียงชาติเดียว จะเอาชนะได้ทุกอย่าง ไม่ว่าจะ เป็นพ่อแม่ ครูในชาติหน้า หรือข้อบีบคั้นต่างๆให้เปลี่ยนแปลง เช่นถ้าคุณยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม แม้ต้องโดนความผูกพันอันเหนียวแน่นดึงให้ไปเกิดกับพ่อแม่ที่เลว หรือพบครูที่สอนผิดๆ คุณก็ไม่นึกคำน

เพราะบุญเก่าจะเป็นสัญญาณนำร่องให้คิดได้เองตั้งแต่เด็ก ๆ แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ ที่เมื่อทำบาปแล้ว ตกอยู่ในสิ่งแวดล้อมเลวร้ายแบบไหนก็กลายเป็นคนเลวร้ายแบบนั้น

อย่างไรก็ตาม กรรมมีหลายแบบ คุณตั้งมั่นในกรรมได้หลายๆชนิด ฉะนั้นผังกรรมใหม่ของคุณในอนาคตย่อมไม่ตื่นเขิน เส้นทางชีวิตและสิ่งที่คุณจะพบตามทางขึ้นอยู่กับกรรมที่ทำอย่างสม่ำเสมอ ทั้งหลายก่อน ตัวคุณในชาติหน้าอาจคิดว่าเป็นฟาลีชิต เป็นเทวดาบันดาล หรือเป็นความเคราะห์ดี เคราะห์ร้ายที่ปราศจากเหตุผล ทั้งที่คุณเองคือสถาปนิก คือวิศวกรสร้างผังกรรมทั้งสิ้น

กรรมที่ทำสม่ำเสมอส่วนใหญ่จะให้ผลทั้งชาตินี้ชาติหน้า แต่บางอย่างอาจให้ผลน้อยในโลกนี้เพราะติดเงื่อนไขขุทนต์ แต่ก็จะให้ผลมากในโลกหน้าวันยังค่ำ ยกตัวอย่างเช่นคุณอยู่ในถิ่นทุรกันดาร มีสมบัติ น้อย มีข้าวปลาบริโภคน้อย แต่ใจใหญ่ ชอบให้อาหารหมาแมวไก่กา ตลอดจนเอื้อเฟื้อน้ำทำให้เพื่อนบ้าน เป็นประจำด้วยน้ำใจยากอนุเคราะห์จริงๆ คุณเก่าของคุณกับคะแนนใหม่ที่ไม่แรงพอ จะไม่ทำให้คุณพ้นจากสภาพความยากจนทันตา ทว่าเมื่อสิ้นสุดชีวิตนี้ ความเป็นคนใจกว้างจะทำให้คุณได้อยู่ในภพใหม่ที่กว้างขึ้น สว่างสบายและมั่งคั่งขึ้น

แน่นอนว่าหากกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกในทันที คุณจะไม่มี ความตกใจ เพราะทุกสิ่งจะเริ่มต้นใหม่หมด นับแต่การลบความจำ การค่อยๆเห็นตนเองเติบโตมาในบ้านที่มีข้าวปลาอยู่ในครัวให้กินไม่จำกัด แต่หากคุณไปเกิดบนเทวโลก คุณจะรู้สึกเหมือนฝันร้ายที่พลิกเปลี่ยนเป็นฝันดีทันทีอย่างน่าตื่นใจ

๒) กรรมที่ทำด้วยเจตนาหนักแน่นเป็นพิเศษ

ความรุนแรงของเจตนาจะย้อนกลับมาเป็นความรุนแรงของสิ่งกระทบเช่นกัน จะเห็นว่าคนเราแม้ทำกรรมชนิดเดียวกันเป็นประจำ แต่ก็มีเจตนาหนักเบาผิดแผกแตกต่างกันไป เพราะฉะนั้นผลก็ย่อมหนักเบาและมีความไม่สม่ำเสมอตามไปด้วย โดยมากผังกรรมใหม่ของคนส่วนใหญ่แม้มีอะไรๆให้คุณเจอซ้ำๆอยู่ร่ำไป ก็มีความน่ายินดียินดีร้ายที่ผิดแผกแตกต่างในด้านน้ำหนัก แต่ก็จะมีบางคน เจอดีเจอร้ายหนักหนาสาหัสตลอดชีพ นั่นก็สะท้อนว่าน้ำหนักเจตนาของเขาในอดีตชาติคงเสียดแทงจิตใจมนุษย์มนาเช่นกัน

๓) กรรมที่ทำด้วยความเพียรนานเป็นพิเศษ

ความเพียรหมายถึงความใส่ใจหรือความพยายามอย่างต่อเนื่อง ผลจะมาในรูปของความยึดถือในการให้ผล หากเกิดใหม่บนสวรรค์หรือนรก จะมีอายุขัยยืนนาน และเมื่อยังต้องท่องเที่ยวเกิดตายอีกหลายครั้ง กรรมนี้ก็จะมีส่วนจัดผังชีวิตด้วยซ้ำไป ไม่หมดไม่สิ้นโดยง่าย แม้บางชาติจะไม่ทำกรรมนี้เลยก็ตาม

ยกตัวอย่างเช่นบางคนจะมีนิสัยประเภทจะทำทานต่อเมื่อพบสมณะที่น่าศรัทธา เผอิญชาติหนึ่งมีวาสนาพอจะพบพระพุทธเจ้าและอริยสาวก บังเกิดความเลื่อมใสเป็นล้นพ้น ก็ชวนขวายเป็นเฝ้ารับเสด็จ เพียรอาสารับใช้หรือจัดหาสิ่งของให้พวกท่านตลอดชีวิต สะสมคะแนนความเพียรไว้อย่างล้นหลามเกินประมาณถูก

เช่นนี้แม้ชาติต่อๆมาจะเป็นเศรษฐีที่ติด ไม่ค่อยบำรุงศาสนา เพราะไม่พบนักบวชที่น่าเลื่อมใสพออย่าง มากก็ให้ทานคนยากคนจนบ้าง ไม่ได้ทำทานที่มีความสว่างรุ่งเรืองใหญ่หลวง แต่ผลที่เคยถวายสังฆทานชั่วชีวิตด้วยพากเพียรสม่ำเสมอเพียงชาติเดียว ก็ะส่งผลให้ได้เป็นเศรษฐีใหญ่ทุกครั้งที่เกิดในภพมนุษย์ และเป็นเทวดาผู้มีสมบัติพิภพมหาศาลทุกครั้งที่เกิดบนสวรรค์

๔) กรรมที่ทำด้วยโสมนัสแรงเป็นพิเศษ

โสมนัสคือเครื่องวัดว่ากรรมที่ทำในครั้งหนึ่งๆมีความใหญ่ในตัวของกรรมเองเพียงใด เพราะจิตและเจตนาในการทำกรรมย่อมปรุงแต่งให้เกิดโสมนัสผัดแผกกันไป

หากโสมนัสในการทำกรรมมีความแรงเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่ว การเสวยผลจะเป็นไปด้วยความยิ่งใหญ่ กว้างขวาง หากเป็นโสมนัสในกรรมชั้ว ผลจะน่าชื่นใจแจ่มชัดยิ่ง เช่นการถวายสังฆทานด้วยโสมนัสแรงทุกครั้ง จะทำให้คุณเกิดใหม่ในที่ที่มีสมบัติบันดาลปิติ นำพิสมัยยากแก่การเบื่อหน่าย

แต่หากเป็นโสมนัสในกรรมดำ ผลก็จะน่าขนพองสยองเกล้ายิ่ง เช่นถ้าคุณแค้นศัตรูคนหนึ่งชนิดฝังกระดูก วันใดสบโอกาส ได้ฆ่าเขาด้วยวิธีตัดมือตัดเท้าทิ้งที่ละชิ้น แถมก่อนสิ้นใจบังคับให้เขาดูกรรยาถูกข่มขืนฆ่าอย่างทรมาณ แล้วคุณเกิดความปลื้มใจที่ล้างแค้นสำเร็จ ความปลื้มนั้นคือโสมนัสอย่างแรงเป็นพิเศษในกรรมชั่วที่ใหญ่หลวง เมื่อให้ผลในที่เกิดใหม่จะทำให้คุณต้องเผชิญกับเรื่องโหดร้ายนานัปการ แม้หมดกรรมในนรก มีโอกาสมาเป็นมนุษย์อีก ก็เหมือนทั้งชีวิตจะต้องหัวซุกหัวซุนหลบหนีการไล่ล่าที่เหี้ยมเกรียมร่ำไป คุณมีสิทธิ์ถูกเกมกรรมทรมาณด้วยการเหวี่ยงไปเป็นนักโทษที่ผู้คุมไม่ยอมให้ตายดี และแม้คิดฆ่าตัวตายก็ทำไม่ได้ พุดง่าย ๆ ว่าฝั่งชีวิตจะถูกกวาดให้เจอแต่เคราะห์ร้ายนำสยดสยองได้รับความทรมาณกายและเจ็บช้ำน้ำใจเกินจินตนาการ

๕) กรรมที่ทำกับบุคคลพิเศษ

แต่ละคนเป็นเป้าให้เกิดการขยายผลกรรมมากน้อยต่างกัน เช่นถึงแม้ว่าคุณจะไม่มีนิสัยนักเลง แต่ก็ไม่ได้อ่อนน้อมต่อตนเป็นพิเศษ แต่บังเอิญเคราะห์ร้ายที่มีคู่เวรคนหนึ่งไปบวชพระ แล้ววาสนาบารมีพอจะบรรลุมรรคผล อย่างนี้พอคุณเจอท่านขณะเป็นอริยบุคคลแล้ว และคุณไปกร่างใส่ท่านแค่ครั้ง

สองครั้ง น้ำหนักกรรมคำก็อาจจะมากขนาดกลายเป็นตัวกำหนดรูปพรรณสัณฐานในอนาคต เช่นตัวเตี้ย มีลักษณะต่ำต้อยน่าดูถูก กับทั้งมีอำนาจน้อย

ตรงข้าม หากคุณชอบกร่าง ประมาณว่าชอบยกตนข่มท่านหรือแสดงทำยิ่งใหญ่ อาจมีรังแกชาวบ้านเล็กน้อย แต่กับพระสงฆ์องค์เจ้าที่นำเลื่อมใสแล้วก้มกราบแทบเท้าทุกครั้ง ไม่ทำตัวผยองเลย อย่างนี้กรรมชาวอามีน้ำหนักเกินกรรมดำ คือจะมีร่างกายสูงสง่าไม่อายุใคร แต่อาจมีอำนาจไม่มากสมความสง่าของร่าง ผังชีวิตมักถูกจัดให้เป็นใหญ่ต่อเมื่อตั้งใจงานบุญ แต่ถ้าเป็นงานทางโลกจะไม่ค่อยมีใครให้ตำแหน่งหน้าที่สำคัญๆ

ทั้งบุญทั้งบาป เมื่อทำกับคนทุศีล จะมีผลน้อยกว่าทำกับคนมีศีล

เมื่อทำกับคนมีศีล จะมีผลน้อยกว่าทำกับอริยเจ้าชั้นต้นๆ

เมื่อทำกับอริยเจ้าชั้นต้นๆ จะมีผลน้อยกว่าทำกับอริยเจ้าชั้นสูงเช่นพระอรหันต์

เมื่อทำกับพระอรหันต์ จะมีผลน้อยกว่าทำกับพระปัจเจกพุทธเจ้าผู้บรรลุนิพพานด้วยพระองค์เอง

เมื่อทำกับพระปัจเจกพุทธเจ้า จะมีผลน้อยกว่าทำกับพระพุทธเจ้าผู้สถาปนาศาสนาพุทธได้

๖) กรรมที่ทำกับมหาชน

มหาชนคือคนจำนวนมากอันไม่ทราบแน่แท้ใด จัดเป็นกรรมที่ทำแบบไม่เลือกหน้า เมื่อให้ผลก็ย่อมใหญ่หลวงกว่ากรรมที่ทำเฉพาะคน

กรรมขาวที่ทำกับมหาชนแล้วมหาชนได้รับประโยชน์สุข จะส่งผลให้เป็นคนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง คือต่อให้ชาตินี้คุณทำดีแบบปิดทองหลังพระ ไม่มีใครรู้เลยว่าเบื้องหลังประโยชน์สุขของมวลชนคือใคร หน้าตาชื่อเสียงเรียงไร แต่คุณทราบแก่ใจว่าสิ่งที่คุณทำไปนั้น เป็นผลดีอย่างชัดเจนกับสังคมหมู่มาก อย่างนี้ชาติถัดไปคุณก็จะฉวยรัศมีเด่นเป็นที่ยอมรับกว้างขวางอยู่ดี

ตรงข้าม กรรมดำที่ทำกับมหาชนนั้น จะแปรรูปเป็นคลื่นชนิดหนึ่งที่เกิดความรู้สึกเหม็นหน้าใครเจอก็หมั่นไส้ และมักมีเหตุให้คุณต้องตกไปอยู่ในสภาพให้คนชิงชังมาก ๆ เสียด้วย แม้ว่าคุณจะพยายามทำดี อยากรอยู่ในสังคมเยี่ยงคนปกติ สังคมก็มักมาพาลใส่ หรือไม่ก็จับคุณเป็นเป้ายาสาหบาหาได้ง่ายๆ โดยไม่มีใครเห็นใจสงสารเสียด้วย

๗) กรรมที่ทำกับวัตถุพิเศษ

วัตถุในที่นี้หมายถึงสิ่งที่ทำไว้เป็นเครื่องหมายยึดเหนี่ยวจิตใจ หรือเป็นศูนย์รวมความเคารพศรัทธา เช่น พระพุทธรูป หรือรูปเคารพของศาสนาทั้งหลาย เมื่อทำด้วยใจที่รู้ว่าเป็นการลบหลู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ก็ย่อมได้รับผลร้ายเกินคาด เช่นเกิดในตระกูลต่ำ โดนดูถูกดูแคลน ค่าที่ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง ฉะนั้นต้องทำความเข้าใจว่าวัตถุไม่ใช่สักแต่เป็นก้อนดินก้อนหินเท่าๆกัน วัตถุที่มีผลทางใจมากย่อมมีพลังสะท้อนในตัวเองมากไปด้วย

เตรียมพร้อมสำหรับเกมหน้า

ทุกคนที่อ่านหนังสือเล่มนี้ คือผู้ถูกกำหนดไว้ให้ตายทั้งหมดทั้งสิ้น เหมือนนักโทษที่ถูกพิพากษาให้รับโทษประหารเช้าแล้วเช้าเล่า โดยมีความผิดอุกฉกรรจ์สถานเดียวคือไม่รู้ตัวที่กำลังเล่นเกมกรรม ต้องสั่งสมคะแนน ต้องใช้หนี้ ต้องหาทางหนีเอาตัวรอด

แม้ยังไม่เชื่อสนิทเพราะยังไม่เห็นแจ้งด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามก็ต้องเผื่อขาดเผื่อเหลือไว้บ้าง ไม่ใช่เข้าข้างตัวเอง นึกว่าเมื่อไม่เชื่อก็แปลว่าชาติหน้าคงไม่มี คนฉลาดถูกหลอกให้ศึกษาเรื่องกำเนิดของจักรวาล ถูกหลอกให้คิดเก่งกำไร ถูกหลอกให้คิดพัฒนาเทคโนโลยีเสริมกิเลส ยากจะหันมาสนใจใช้เทคโนโลยีสำรวจความจริงเกี่ยวกับจิตและกรรม โลกจึงเหมือนกระดานลื่นที่ลาดลงต่ำง่ายมากๆ เพราะเต็มไปด้วยคนฉลาดเรื่องนอกตัว แต่หลงเขลาเกี่ยวกับเรื่องในตัวตนแทบทั้งสิ้น

ผู้มีปัญญาย่อมเห็นความไม่แน่นอน เห็นตามจริงว่าแรงดึงดูดของกิเลสนั้นต้านทานได้ยาก แม้แต่อยู่เฉยๆก็เท่ากับกำลังถอยหลังเข้าคลองไปเรื่อยๆ จึงควรปรารภหาหลักประกันในการเดินทางไกลกัน

คำถามที่ควรหมั่นถามตัวเองไม่ให้ลืมมีอยู่ ๓ ข้อ ได้แก่

๑) ทำอย่างไรจึงจะไปเกิดกับพ่อแม่ที่ดี?

คำตอบคือทำแต่กรรมที่ดีๆ ตามกฎของกรรมอันดับต้นๆคือคุณจะมีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นแดนเกิดตลอดไป ฉะนั้นอย่าน้อยใจและอย่าชะล่าใจกับกรรมเก่าที่ส่งคุณมาอยู่กับพ่อแม่ดีหรือไม่ดีในชาติปัจจุบัน อยากมีพ่อแม่แบบไหนในครั้งหน้า ก็ขอให้ประพฤติตัวแบบนั้นมากๆ ไปจนชั่วชีวิตก็แล้วกัน กรรมที่คุณทำเป็นอาณินนั้นแหละตัวเลือกแดนเกิด ตัวเลือกเผ่าพันธุ์ใหม่ให้

๒) ทำอย่างไรจึงจะพบผู้ชี้ทางถูกทางตรง?

คำตอบคือยอมรับผู้สอนการไม่เบียดเบียนเป็นสภาวะ ใครสอนให้เบียดเบียนก็หลีกเลี่ยงเขาเสีย และถ้าดีกว่านั้น คือสอนเรื่องกรรมวิบาก เพื่อให้เชื่ออย่างมีเหตุผล เชื่ออย่างมีจุดหมายปลายทางแน่ชัด พิสูจน์ได้ก่อนตาย

ถ้าคุณเลือกที่จะเชื่อเรื่องกรรมวิบาก ก็เท่ากับคุณต้องศรัทธาพระพุทธเจ้า เพราะมีศาสดาองค์เดียวให้คุณเลือกเชื่อ พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาองค์เดียวที่ชี้ให้รู้ตามว่า

- ๑) กรรมขาวคือบุญที่ทำแล้วเป็นประโยชน์ตนประโยชน์ท่าน ให้ผลเป็นสุข
- ๒) กรรมดำคือบาปที่ทำแล้วเป็นโทษแก่ตนและคนอื่น ให้ผลเป็นทุกข์
- ๓) กรรมครึ่งขาวครึ่งดำคือบุญที่เจอบาป ให้ผลครึ่งสุขครึ่งทุกข์
- ๔) กรรมไม่ขาวไม่ดำคือเจริญสติรู้เท่าทันเหตุแห่งทุกข์ ให้ผลเป็นนิพพาน

หากคุณศึกษาแก่นสารของพุทธศาสนาได้อย่างถ่องแท้ ศรัทธาในพระพุทธเจ้าก็จะตั้งมั่น และจะส่งผลให้เข้าไปพบพระพุทธเจ้าองค์ต่อๆไปอีก หรืออย่างน้อยถ้าถือกำเนิดในกาลที่ว่างจากพุทธศาสนา ก็เป็นต้องได้พบศาสดาผู้สอนการไม่เบียดเบียน ยอมคล้อยตามท่าน และประพฤติปฏิบัติตนตามท่าน เป็นพื้นฐานให้มั่นคงแน่นหนายิ่งๆขึ้นไป

๓) ทำอย่างไรจึงจะสำนึกผิดได้ง่าย?

คำตอบคือให้ปลูกฝังนิสัยไต่สวนตนเองบ่อยๆ อย่าหมั่นเพ่งโทษผู้อื่นจนติดเป็นนิสัย หรือเมื่อใดจำเป็นต้องเพ่งโทษผู้อื่น ก็ควรน้อมมาพิจารณาว่าเขาช่วยเป็นกระจกเงาส่องให้เราเห็นตนเองหรือไม่ ถ้าเห็นว่าน่าเกลียดน่าชังอย่างไรก็อย่าทำอย่างนั้น หรือทำอย่างนั้นอยู่ก็เลิกเสีย แน่แน่นอนว่าการกระทำผิดคือเรื่องปกติของมนุษย์ทุกคน แต่การสำนึกผิดคือเรื่องไม่ธรรมดาของมนุษย์บางคนที่จะได้ยกระดับขึ้นเรื่อยๆเท่านั้น

ทุกครั้งที่สำนึกผิดอย่างแท้จริง คุณจะค่อยๆเปลี่ยนเป็นคนดีมากขึ้นเรื่อยๆ แม้จะทีละนิดทีละหน่อยแบบหยอดเหรียญลงกระปุก ในที่สุดก็กลายเป็นความดีกองใหญ่ขึ้นมาได้

คนเราเป็นโรคทางใจตลอดเวลา ต่อให้แสนดีแค่ไหน พอทำดีมาถึงจุดหนึ่งคุณจะเป็นโรคหลงตัวโรคนี้เองทำให้ผลดีกลับไม่ดีเต็มที เช่นคุณไปอิจฉาริษาหรือแข่งขันกันกับคนดีมีบุญด้วยกัน ก็

กลายเป็นความหายนะของฝ่ายขาวด้วยกัน แต่หากปลูกฝังความสำนึกผิดไว้แต่เนิ่นๆ ตั้งแต่คุณยังไม่ใช้คนแสนดีที่หลงตัว ไม่ว่าจะคุณไปสูงแค่ไหนก็จะมีเครื่องจุดมิให้ล่อยตามลมเป็นว่าขาดสายตลอดกาล

หมายเหตุไว้ด้วย ว่าแม้การสำนึกผิดจะเป็นของดี แต่ความรู้สึกผิดนานๆ นั้นไม่ดี โดยเฉพาะที่รู้สึกผิดซ้ำซากชนิดแคะความทรมานใจไม่ออก ที่ถูกต้องขอเพียงมีความสำนึกผิดอย่างแท้จริงวูบเดียว แล้วตั้งใจแน่วแน่ว่าจะไม่ทำผิดเช่นนั้นอีก ก็เป็นการเพียงพอแล้ว

บทสรุปของการมีชีวิตที่คิดไม่ถึง

๑) มองชีวิตเป็นเกม เกมกรรมคือเกมแห่งการปกปิด ไม่ใช่เปิดเผย คุณต้องศึกษา ต้องใส่ใจรายละเอียด โดยเอาชีวิตของตนเองเป็นที่ตั้งของการศึกษาอย่างสำคัญ และมีชีวิตของคุณเอง ซึ่งไม่ใช่เพียงชีวิตเดียวเป็นเดิมพัน

๒) อ่านเกมให้ออก แค่เริ่มเล่นเกมคุณก็มีหนี้แล้ว ไม่ใช่ไม่มี เกมเต็มไปด้วยแรงบีบคั้น คุณต้องทนแรงยั่วให้ได้ โนบายยที่ควรจำให้ขึ้นใจคือลดแต่ล้มลบให้เหลือน้อยที่สุด เพิ่มแต่บวกให้ได้มากที่สุด อย่าคิดว่าเกมกรรมเป็นเกมตื้นๆ ปลูกโพธิ์วันนี้พรุ่งนี้ได้อาศัยร่มเงาทันใจ อย่าไปคิดว่ากรรมจะล้ำสมัย คุณเห็นโลกเลวร้ายก็ไม่จำเป็นต้องร้ายตามเขา ถ้าทำดีอยู่ในเขตเล็กๆ ของคุณ เตี่ยวเขตเล็กๆ นั้นก็จะนำอยู่ หรือแปรเป็นโลกใหม่ที่สุขสงบเป็นส่วนตัวได้

๓) พยายามหยุดเล่นเกมเสีย

เกมกรรมเป็นเกมแห่งความสูญเปล่า เล่นด้วยความเจ็บปวด เพื่อผลเป็นทุกข์น่าเหน็ดหน่าย ยึดเยื่อไม่จบไม่สิ้น คุณไม่มีทางหนีรกพันถ้าคิดเล่นเกมไปเรื่อยๆ วันหนึ่งต้องแพ้ แต่ถ้าอย่างน้อยชาตินี้คุณเห็นความจริง เห็นคุณค่าของการหยุดเกม ชาตินี้คุณจะเล่นเกมอย่างมีเป้าหมาย มีสาระแก่นสารถึงที่สุด

บทต่อไปของเล่มนี้ไม่มีแล้ว มีแต่บทต่อไปในชีวิตจริงของคุณเอง ที่เหลือเวลาน้อยเกินกว่าจะศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเกมกรรมอันวิจิตรพิสดารทั้งหมด จึงควรรวบรัดตัดความศึกษาและลงมือยุติเกมเหตุโหดนี้เลยดีกว่า เพราะมีสิทธิ์ที่ทันก่อนจะต้องเริ่มเกมใหม่ด้วยความไม่รู้อีก

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณคุณอนัญญา เรืองมา สำหรับความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องระหว่างเขียน

เริ่มเล่นเกมสักรรรม

ใส่อีเมลล์ของคุณ

อีเมลล์ของคุณจะเอามาใช้เพื่อเปิดดูรายงานคะแนนต่างๆของคุณได้ในภายหลัง
ในกรณีที่เคยเล่นแล้ว หากเล่นใหม่ ระบบก็จะบันทึกผลคะแนนใหม่ที่บัพผลคะแนนเดิม

หมวดคะแนนสะสม

ทวนเก่า คะแนนสะสมจากอดีต

สมบัติ ๑๐ ข้อที่ทุกคนต้องมีเมื่อเป็นมนุษย์

- ๑) พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่ผู้ปกครองที่เลี้ยงดูคุณ เฉพาะที่มีอิทธิพลกับชีวิตตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของคุณ
  - คุณได้รับการเลี้ยงดูมาอย่างดี มีการเอาใจใส่ ทำให้โตขึ้นมาด้วยความรู้สึกอบอุ่นมั่นคง
  - ท่านหรือพวกท่านทำให้คุณโตขึ้นมาท่ามกลางความสับสน ว่าเหว่ และไม่มีฐานความรู้สึกที่มั่นคง
  - คุณรู้สึกว่โตขึ้นมาด้วยการเลี้ยงดูแบบครึ่งดีครึ่งร้าย
- ๒) เพศ คุณจะเป็นชายหรือหญิงไม่สำคัญ สำคัญที่คุณภูมิใจในเพศของตนเองหรือไม่
  - คุณภูมิใจในเพศของตน
  - คุณมีปมทางเพศ ไม่ชอบเพศตนเอง อยากรเป็นเพศอื่น
  - คุณไม่มีความภูมิใจ ขณะเดียวกันก็ไม่มีความเสียใจในเพศของตนเอง
- ๓) รูปร่างหน้าตา ตลอดจนผิวพรรณ
  - คุณรู้สึกว่เดินไปไหนมาไหนแล้วเด่นเกินใครเป็นประจำ
  - ไปไหนมาไหนแล้วคุณรู้สึกตลอดเวลาว่ามีปมด้อยเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา
  - คุณมีความรู้สึกประมาณไม่น้อยหน้าใคร ขณะเดียวกันก็ไม่เกินหน้าใคร

- ๔) แก้วเสียง ขอให้ฉันเอาตอนพูดปกติ อย่าดูตอนร้องเพลงหรือพยายามตัดเสียงเฉพาะกิจ
- คุณภาพเสียงเป็นที่ยอมรับสำหรับตัวคุณเองและคนรอบข้าง ว่าเป็นกังวานน่าฟัง หรือมีอำนาจดึงดูดใจในทางดี
  - เสียงแหบแห้งไม่น่าฟัง หรือคุณได้ยินตัวเองเปล่งเสียงจากเครื่องบันทึกแล้วรู้สึกระคายเคือง
  - น้ำเสียงของคุณฟังธรรมดา
- ๕) สุขภาพ รวมทั้งกำลังวังชาที่จะทุ่มเททำงาน
- คุณรู้สึกว่าร่างกายโปร่งเบา เคลื่อนไหวได้กระฉับกระเฉงไม่ติดขัด ตลอดจนทำงานหนักได้เต็มที่โดยไม่เหนื่อยง่าย
  - คุณรู้สึกว่าร่างกายหนักอึ้ง มีอวัยวะบกพร่องเป็นเหตุให้เคลื่อนไหวจำกัด หรือกระทั่งขี้เกียจเพียงเพราะเหตุผลตื้นๆคือร่างกายอ่อนแอ
  - สุขภาพของคุณอยู่ในระดับพอใช้ได้ ไม่เหนื่อยง่ายเกินไป แต่ก็ไม่เป็นเหตุให้กระตือรือร้นอยากใช้กำลังเยี่ยงนักกีฬา
- ๖) ฐานะ ไม่ใช่วัดกันที่ตัวเลขในบัญชีธนาคาร แต่วัดกันที่ความสบายใจ ความรู้สึกมั่นคงในทรัพย์สินและความสามารถใช้จ่ายตามจำเป็น อย่างน้อยซื้อหาปัจจัย ๔ คืออาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรคได้ตลอดไม่ขาดสาย
- คุณมีอำนาจใช้จ่ายใช้สอยตามใจชอบได้เกินกว่าปัจจัย ๔
  - คุณอึดอัดกังวลใจเกี่ยวกับการเงินที่ลุ่มๆดอนๆ ใช้จ่ายได้แบบกระเป๋ายัดกระเสี๋ย หรือกระทั่งเดือดร้อนเรื่องปัจจัย ๔
  - คุณรู้สึกตึงๆ ไม่มีสำหรับฟุ่มเฟือย แต่มีรายได้เรื่อยๆเพียงพอสำหรับซื้อหาปัจจัย ๔
- ๗) ที่อยู่อาศัย คนรวยไม่จำเป็นต้องมีที่อยู่ที่ดี ลูกเศรษฐีบางคนต้องทนอยู่ในบ้านที่ใหญ่โตแต่ทึบทึมและเต็มไปด้วยสภาพแวดล้อมน่าอึดอัด
- บ้านที่ดีจะก่อความรู้สึกที่ดี และอยู่อาศัยด้วยความปลอดภัยโปร่งสบายใจ เป็นจุดเริ่มต้นดี ๆ สำหรับชีวิตและการทำงาน
- คุณมีบ้านที่น่าอยู่ ชวนให้อยากกลับมามีความสุขที่บ้าน แม้ไม่กว้างขวางใหญ่โต
  - คุณมีบ้านที่ไม่ชวนให้อยากพัก ชวนให้อยากออกไปค้างคืนข้างนอก แม้กว้างขวางใหญ่โตโอ้อ่า
  - คุณไม่ถึงกับต้องฝืนใจอยู่ และไม่ถึงกับเจริญตาเจริญใจมากมาย
- ๘) ครู ทุกคนต้องมีครู จะหลงลืมหรือระลึกได้ก็ตาม นับแต่ครูอนุบาลเป็นต้นมา บางคนก็มีพ่อแม่ที่บ้านเป็นครู หากใช้ใจของคุณรวมครูทุกคนที่มีอิทธิพลทางความคิดมาเป็นคนๆเดียว แล้วถามตัวเองว่าท่านทำให้คุณมีความรู้ มีความเข้าใจที่ถูกต้อง หรือมองโลกในแง่ดีร้ายเพียงใด
- ครูของคุณโน้มเอียงไปทางสอนให้ชวนชวหาวิชาใส่ตัวและเป็นคนดีมีศีลธรรม

- ครูของคุณไม่เียงไปทางสอนให้ทุจริตคิดคดและเป็นคนเห็นแก่ตัวหมั่นเบียดเบียนคนอื่น
- ครูของคุณไม่เียงไปทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะ คุณมองโลกดีร้ายด้วยเหตุปัจจัยอื่นๆ

๙) **ความเฉลียวฉลาด** หมายถึงความสามารถที่จะเรียนรู้และเข้าใจวิชาต่างๆ ตลอดจนกระทั่งความรวดเร็วในการพบวิธีแก้ปัญหา โลกนี้เต็มไปด้วยปัญหา ผู้แก้ปัญหาได้มากและได้ก่อนคือผู้ที่ฉลาดกว่า

- คุณฉลาดพอจะเอาตัวรอดและช่วยคนอื่นได้มาก
- คุณฉลาดน้อยและต้องพึ่งพาผู้ฉลาดกว่าเพื่อแก้ปัญหาเสมอๆ
- คุณเป็นฝ่ายแก้ปัญหาบ้าง เป็นฝ่ายพึ่งพาคนอื่นให้ช่วยแก้ปัญหาบ้าง

๑๐) **วิธีใช้สติคิดอ่าน** หมายถึงวิธีคิด วิธีมอง ระดับความหนักแน่นคงเส้นคงวาของจิตใจ ตลอดจนความสามารถยับยั้งชั่งใจไม่ให้หาเรื่องเดือดร้อนใส่ตัว

- สติและความรู้สึกนึกคิดของคุณทำให้คุณเป็นสุขและเอาตัวรอดได้ในเกือบทุกสถานการณ์
- สติและความรู้สึกนึกคิดของคุณลากคุณลงสู่ห้วงทุกข์ทั้งที่ไม่จำเป็น
- สติและความรู้สึกนึกคิดของคุณพาดำเนินบ้าง ลากเข้าสู่มุมอับบ้าง สลับกับนำความสุขความเจริญบ้าง ส่งให้เห็นทางออกจากความมืดแปดด้านบ้าง

สมบัติแต่ละข้อล้วนก่อแนวโน้มนำว่าชีวิตคุณจะเป็นสุขหรือเป็นทุกข์

ฉะนั้นเมื่อผสมผสานองค์ประกอบชีวิตเหล่านี้เข้าด้วยกัน ย่อมเป็นประมาณความสุขความทุกข์ที่เกิดประจักษ์กับใจ

คะแนนใหม่

คะแนนใหม่หมายถึงกรรมในปัจจุบันซึ่งคุณมีความตั้งมั่นแล้ว คือประพฤติปฏิบัติหรือทำได้อย่างต่อเนื่อง เป็นปีๆ หัวข้อนี้มุ่งเอาคะแนนใหม่ไปใช้คำนวณกับฐานคะแนนเดิมในบทที่ ๓ เพื่อรู้คร่าวๆ ว่า คุณเล่นเกมกรรมมาถึงไหน มีความสุขและความพร้อมจะพัฒนาตนไปสู่ความมีชีวิตที่คิดไม่ถึง มากน้อยเพียงใด

🏰🏰🏰 หมวดคะแนนการใช้หนี้

หนี้บุญคุณกับหนี้บาปเวรจัดอยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน เพราะต่างก็เป็นหนี้ ซึ่งถ้าไม่ชดใช้ก็จะโดนเกมกรรมตามทวงเรื่อยไป หนี้บุญคุณพ่อแม่

* เลือกเพียงหนึ่งตัวเลือก

- คุณขัดขวางพ่อแม่ไม่ให้ได้เห็นถูกเห็นชอบ เช่นโน้มน้าวให้เปลี่ยนศาสนา เลิกศรัทธา พระพุทธเจ้า เลิกศรัทธากรรมวิบาก เลิกทำทานรักษาศีล
- คุณทำให้พ่อแม่เป็นทุกข์ทางกาย เช่นทิ้งพ่อแม่โดยไม่สนใจว่าจะอดตายอยู่ที่ไหน ทบตีพ่อแม่ ใช้พ่อแม่ทำงานหาเงินให้ตนแม่แก่ชราแล้ว
- คุณทำให้พ่อแม่เป็นทุกข์ทางใจอย่างเดียว เช่นพูดให้เจ็บช้ำน้ำใจ หรือโกรธกันแล้วตัดการติดต่อ ปฏิเสธไม่พบกันอีกแม้ท่านร้องขอ
- คุณไม่รู้ว่าพ่อแม่อยู่ที่ไหนมาตั้งแต่เกิด
- คุณทำให้พ่อแม่เป็นสุขทางใจอย่างเดียวได้
- คุณทำให้พ่อแม่เป็นสุขทางใจและเลี้ยงดูกายท่านให้สบายได้
- คุณเปลี่ยนท่านจากความเห็นผิดให้เห็นชอบ ศรัทธาพระพุทธเจ้า ศรัทธากรรมวิบาก มีความตั้งมั่นในทานและศีลได้

หนี้บาปเวร

* เลือกเพียงหนึ่งตัวเลือก

- คุณเหยียดฆ่าทำลายพุทธศาสนา โน้มน้าวให้ผู้นับถือศาสนาพุทธเลิกล้มนับถือเสียหรือเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอื่น โดยการโจมตีว่าพุทธเป็นศาสนาที่สอนผิด
- คุณข่มขืนด้วยโทสะและอาการแห่งการผูกเวร
- คุณหาทางทำร้ายศัตรูให้บาดเจ็บทางกาย หรืออย่างน้อยต้องพูดทิ่มต่อกันให้เจ็บใจอย่างรุนแรง
- คุณผูกใจเจ็บกับทุกคนที่ทำให้ไม่พอใจ หรือการพูดทิ่มแทงกันให้ขุ่นเคืองไม่พอใจกลับคืน
- คุณไม่เจอใครทำให้รู้สึกเป็นศัตรูหรือทำกันและกันให้เจ็บใจเลย
- คุณให้อภัยทุกคนที่ทำให้คุณไม่พอใจได้ โดยไม่คิดผูกเวรด้วยการโต้ตอบแบบศัตรู แม้ยังมีความโกรธอยู่ในใจ
- คุณให้อภัยทุกคนที่ทำให้คุณไม่พอใจได้ โดยไม่คิดผูกเวรด้วยการโต้ตอบแบบศัตรู กับทั้งไม่มีความโกรธ แต่กลับเยือกเย็นด้วยความปรารถนาดีจริงใจกับเขา
- คุณให้ความช่วยเหลือคนที่ทำร้ายคุณก่อนด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- คุณให้อภัย มีเมตตา และสามารถเปลี่ยนศัตรูเป็นมิตรด้วยการทำตัวเป็นเหตุให้เขาเปลี่ยน

จากความเห็นผิดให้เห็นชอบ ศรัทธาพระพุทธเจ้า ศรัทธากรรมวิบาก มีความตั้งมั่นในทานและศีลได้

หมวดคะแนนของทานและศีล

ทานกับศีลถูกจัดอยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน เพราะต่างก็เป็นการสละออก คือสละความตระหนี่ และสละพฤติกรรมสกปรก สำหรับการให้ทานนั้นจะเรียก 'มหาทาน' ก็ต่อเมื่อเป็นทานที่ยิ่งใหญ่ ได้ประโยชน์ไพศาลกับตนและคนหมู่มาก แต่สำหรับการรักษาศีลนั้น อย่างไรก็ตามก็เรียก 'มหาทาน' โดยไม่จำเป็นต้องตกแต่งด้วยปัจจัยยิ่งใหญ่อย่างใด เนื่องจากเพียงถือศีลให้สะอาดทุกข้อ คุณย่อมได้ชื่อว่าไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนคนอื่น ทำโลกส่วนที่รับผลกระทบจากชีวิตคุณให้เย็นลงอย่างไพบูรณ์อยู่แล้ว

ทาน

ถ้าพบว่านิสัยการทำทานของตนเองตรงกับทานข้อใดก็เลือกให้หมด
ไม่จำกัดตัวเลข เลือกได้มากกว่าหนึ่งตัวเลือก

- คุณขัดขวางผู้อื่นมิให้ให้ธรรมทานแก่สาธารณชนเป็นประจำ
- คุณขัดขวางหรือบั่นทอนกำลังใจผู้คิดถวายสังฆทาน
- คุณมีส่วนเกิน ให้ได้แต่ไม่ให้ ทั้งที่มีผู้สมควรได้รับอันวอนขอ
- คุณมีส่วนเกิน ให้ได้แต่ไม่ให้ ทั้งที่พบเห็นผู้สมควรได้รับ
- คุณให้ส่วนเกินของคุณตามที่คนอื่นขอ
- คุณหมั่นออกไปหาผู้รับเช่นเด็กอนาถาและคนชราไร้ญาติถึงที่ เพื่อเป็นฝ่ายยื่นเสนอก่อนถูกขอ
- คุณถวายทานน้อยใหญ่แต่สงฆ์เป็นประจำ
- คุณให้ธรรมะที่ถูกต้องเป็นทานแก่สาธารณชนเป็นประจำ

ศิลป์ ๕

ถ้าพบว่านิสัยการรักษาศิลของตนเองตรงกับศิลปะข้อใดก็เลือกให้หมด
ไม่จำกัดตัวเลือก เลือกได้มากกว่าหนึ่งตัวเลือก

- คุณเป็นมือสังหารสัตว์น้อยใหญ่
- คุณเป็นขโมย
- คุณเป็นซู้ และ/หรือ การแอบเอาลูกสาวที่อยู่ในการเลี้ยงดูปกครองของผู้อื่นมาร่วมหลับนอนโดยไม่ได้รับการยินยอม
- คุณเป็นนักโกหก
- คุณเป็นพวกขี้เหล้าเมายา และ/หรือ เสพยาบ้ายาไอเป็นประจำ
- คุณเป็นผู้เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต
- คุณเป็นผู้เว้นขาดจากการลักขโมย
- คุณเป็นผู้เว้นขาดจากการประพฤติดัดในกาม
- คุณเป็นผู้เว้นขาดจากการโกหก
- คุณเป็นผู้เว้นขาดจากการกินเหล้าและเสพยาเมินเมา

หมวดคะแนนการหยุดเล่นเกมกรรม

จากบทที่ ๙ ว่าด้วยวิธีหยุดเล่นเกมกรรม คือเพียงเห็นโทษภัยของเกม และปลงใจหยุดเล่นเกม อะไรดี ๆ ก็ยกขบวนตามมาอยู่แล้ว ฉะนั้นคะแนนของการทำความเข้าใจและตกลงใจหยุดเล่นเกมกรรมจึงอาจจะสูงกระโดดเหนือข้ออื่น ๆ มาก เพราะอย่างน้อยที่สุดอาการทางใจที่เริ่มปล่อยวางบ้างจะมีผลเป็นสุขทันที ละลายทุกข์ที่มีอยู่ได้ครบจักรวาลด้วย

* เลือกเพียงหนึ่งตัวเลือก

- คุณเป็นผู้ 'ยังไม่เห็นโทษ' ของเกมกรรม แม้จะได้พบและศึกษาพุทธศาสนาด้วยความเลื่อมใสบ้างแล้ว ก็ยังอยากเล่นเกมแห่งความอาลัยในกามต่อไปเรื่อย ๆ เพราะเห็นว่าอะไรก็ดีอยู่แล้ว
- คุณเป็นผู้ 'ยังไม่เห็นโทษ' ของเกมกรรม แม้จะได้พบและศึกษาพุทธศาสนาด้วยความเลื่อมใสบ้างแล้ว ก็ยังอยากเล่นเกมแห่งความอาลัยในกามต่อไป แต่ทำบุญตั้งความปรารถนาว่าขอให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพานในชาติใดชาติหนึ่งอันไม่เป็นที่รู้เบื่งหน้า

- คุณเป็นผู้ **'เห็นโทษ'** ของเกมกรรมแล้วด้วยความเข้าใจจริงๆ แต่ยังมีความกลับไปกลับมา มีความอาลัยติดติดอยู่กับเกมกรรม โดยเฉพาะเหยื่อล่อคือกาม และไม่ลงมือศึกษาวิธีหยุดเล่นเกมให้จริงจัง ทว่าขณะเดียวกันก็เริ่มยินดีฟังผู้รู้แจจแจงเรื่องมรรคผล เรื่องการปฏิบัติธรรมบ้าง ไม่ถึงกับเหม็นหนีหรือปิดหูปิดตาไม่รู้รูใดๆ
- คุณเป็นผู้ **'เห็นโทษ'** ของเกมกรรม และเริ่มศึกษาวิธีหยุดเล่นเกมอย่างจริงจัง แต่ยังมีเจริญสติรู้เข้ามาในขอบเขตกายใจไม่สม่ำเสมอ สลับกันระหว่างทอดอโยกับฮึกเหิม ยังไม่เกิดผลเห็นชัดนัก
- คุณเป็นผู้ **'เห็นโทษ'** ของเกมกรรม ศึกษาวิธีหยุดเล่นเกมและเริ่มลงมือปฏิบัติตน เจริญสติและระงับกาม ได้ผลเป็นความแหยงหนายคลายความยินดีในเกมกรรมบ้าง ลืมรสปีติสุขและโสมนัสอันเกิดจากความปล่อยวางกิเลสหายบ้างได้บ้าง แต่จิตยังไม่ตั้งมั่น ไม่เห็นกายใจโดยความเป็นสภาวะไม่เที่ยง ไม่น่ายึดถือว่าเป็นตัวเป็นตน
- คุณเป็นผู้ **'เห็นโทษ'** ของเกมกรรม เจริญสติและระงับกามได้ผลบ้างแล้ว มีจิตตั้งมั่น เห็นกายใจโดยความเป็นสภาวะไม่เที่ยง ไม่น่ายึดถือว่าเป็นตัวเป็นตนบ้างแล้ว แต่ยังไม่มีความเด็ดขาดแบบโสตาบันบุคคล
- คุณเป็นผู้บรรลุมรรคผล เป็นโสตาบันบุคคลผู้ **'เห็นความจริง'** อันสูงสุดเหนือเกมกรรม คือเห็นนิพพานแล้ว ไม่สงสัยในพระพุทธเจ้าและวิธีดำเนินเพื่อเข้าถึงมรรคผลนิพพานแล้ว ปิดทางไปสู่ทุกติได้เด็ดขาดแล้ว สำหรับ ๑๑ คะแนนพิเศษเหมือนโบนัสใหญ่ข้อนี้ ได้มาเพราะโสตาบันบุคคลมีแต่ขึ้นกับขึ้นความเป็นโสตาบันประกันว่าชีวิตที่เหลือจะไม่ดูตายในการทำบุญ ไม่หลงตกต่ำเกินไปเพราะบุญใหญ่มีกำลังให้สำนึกผิดได้เร็ว

หมวดคะแนนที่จะให้ผลในอนาคตชาติ

๑) พ่อแม่

- คุณผูกเวรกับพ่อแม่ที่ไม่ดี และ/หรือ คุณทิ้งขว้างลูก
- คุณมีความไม่แน่นอนในการอภัยพ่อแม่ที่ไม่ดี และ/หรือ คุณรับผิดชอบลูกอย่างไม่คงเส้นคงวา
- คุณอภัยพ่อแม่ที่ไม่ดี และ/หรือ คุณเลี้ยงลูกด้วยความรับผิดชอบ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก

๒) เพศ

- คุณมีเพศสัมพันธ์ที่ผิด
- คุณมีความไม่แน่นอนในการควบคุมความประพฤติทางเพศ
- คุณมีความซื่อสัตย์กับคู่ของตน

๓) รูปร่างหน้าตา

- คุณเป็นคนตระหนี่ และ/หรือ ความเป็นคนมีศีลบกพร่องเป็นประจำ
- คุณเป็นคนเอาแน่เอานอนในการให้ทานและรักษาศีลไม่ได้
- คุณตั้งมั่นในทานและศีล เมื่อให้ทานก็ให้ด้วยน้ำจิตเคารพศรัทธา เมื่อรักษาศีลก็มีความปลาบปลื้มในศีลอันสะอาดของตน ไม่ได้ให้ทานและรักษาศีลด้วยความฝืนใจ

๔) แก้วเสียง

- คุณพูดโกหก พูดหยาบ พูดส่อเสียด กับพูดเพ้อเจ้อเป็นประจำ
- คุณเป็นคนเอาแน่เอานอนในการพูดดีหรือพูดร้ายไม่ได้
- คุณพูดจริง พูดสุภาพ พูดถนอมน้ำใจ กับพูดอย่างมีสติเป็นประจำ และ/หรือ สวดมนต์สรรเสริญ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ด้วยศรัทธาอันเกิดจากความเข้าใจ และ/หรือ ใช้เสียงเป็นธรรมทานอันทำให้เกิดความเข้าใจธรรมะอย่างถูกต้อง

๕) สุขภาพ

- คุณฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเป็นประจำ
- คุณเอาแน่เอานอนไม่ได้กับการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต
- คุณตั้งมั่นในการเว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต และ/หรือ คุณถวายยาจำเป็นหรือการรักษาแต่พระภิกษุสงฆ์เป็นประจำ

๖) ฐานะ

- คุณเป็นคนตระหนี่ และ/หรือ คุณหาเลี้ยงตัวด้วยความฉ้อฉลคดโกง
- คุณไม่แน่นอนในการให้ทานและวิธีหาเลี้ยงชีพ
- คุณให้ทานด้วยจิตเคารพศรัทธาในบุญ และมีความคิดอนุเคราะห์แก่ผู้รับ

๗) ที่อยู่อาศัย

- คุณเป็นมือลอบวางเพลิงแม้เพียงครั้งเดียว และ/หรือ ทำให้บริวารเกิดความคับใจในที่อยู่อาศัยเป็นอย่างมาก
- คุณไม่มีบุญหรือบาปเป็นพิเศษเกี่ยวกับที่พักอาศัย
- คุณเอื้อเฟื้อที่พักแก่คนจรที่ต้องการ และ/หรือ สร้างถวายโบสถ์ วิหาร กับกุฏิที่พำนักสำหรับสงฆ์ (อาจารย์รวมบริวารร่วมกับผู้อื่นด้วยจิตศรัทธา หากกำลังใจแก่กล้า ปรารถนาให้เกิดที่พำนักสงฆ์จริง ๆ ก็ได้ บุญพอ ๆ กับทำด้วยกำลังของตนเองเพียงลำพัง)

๘) ครู

- คุณยอมรับนับถือ และ/หรือ ขวนขวายช่วยเหลือครูที่สอนให้คิด พุด ทำในทางเป็นบาป ชมชอบการเบียดเบียน ขาดเหตุผลอันเป็นธรรม
- คุณกลับไปกลับมา และ/หรือ คุณเปิดใจรับทั้งครูที่สอนเป็นบาปและเป็นบุญ
- คุณยอมรับนับถือ และ/หรือ คุณขวนขวายช่วยเหลือครูที่สอนให้คิด พุด ทำในทางเป็นบุญ ละการเบียดเบียน เปี่ยมด้วยเหตุผลอันเป็นธรรม

๙) ความเฉลียวฉลาด

- คุณเป็นผู้เกี่ยวจรัณหรือขวนขวายน้อยในการศึกษา เมื่อเกิดปัญหาจะรอใครสักคนมาแก้ไข ไม่ชอบคิดเอง ไม่ชอบรับผิดชอบกับปัญหาของตนเอง ใครถามอะไรแม้รู้ก็เก็บงำไว้ หรือแลกกับผลประโยชน์เท่านั้น
- คุณเป็นคนศึกษาเล่าเรียนตามหน้าที่ให้พอรู้ เมื่อเกิดปัญหาก็กแก้ปัญหาเอาตัวรอดเฉพาะหน้า สลับกับการพยายามผลักรถ โยนปัญหาให้คนอื่น
- คุณเป็นผู้ขวนขวายศึกษาเล่าเรียนด้วยความอยากรู้อยากเห็น อยากมีความรู้ความสามารถไว้ทำประโยชน์ให้ตนเองและสังคม กับทั้งชอบตอบคำถามที่ตนรู้ ใครถามอะไรไม่เคยหวงวิชา บางทีเห็นใครลำบากก็เสนอตัวสอนเอง แล้วก็ไม่กลัวปัญหา มีความภูมิใจที่ได้ใช้ความคิดความอ่านแก้ปัญหาของส่วนรวม

๑๐) วิธีใช้สติคิดอ่าน

- คุณเป็นผู้ไม่แสวงหาคำตอบ ว่ากรรมอันใดเป็นประโยชน์ กรรมอันใดเป็นโทษทั้งในปัจจุบันและอนาคต เมื่อพบสมณะก็ไม่ใส่ใจ คิดว่าตนรู้ดีอยู่แล้ว ไม่หวั่นโบราณล้ำสมัยเหมือนอย่างนักบวชทั้งหลาย
- คุณรับฟังเทศนาธรรมจากสมณะตาม ๆ กัน ไม่ออกทำปฏิเสช บางครั้งแสดงความเคารพ แต่ใจมิได้พิจารณาตามอรรถตามธรรมที่สดับฟังอย่างจริงจัง
- คุณเป็นผู้มีวาสนาได้สดับฟังคำสอนของพระพุทธเจ้าหรือพระสาวก มีความสงสัยใคร่รู้อย่างจริงจัง ว่ากรรมใดเป็นประโยชน์ กรรมใดเป็นโทษทั้งในปัจจุบันและอนาคต เข้าหาสมณะถึงที่เพื่อสอบถาม หรือ

สนใจซื้อหาตำรามาอ่านเองโดยไม่ต้องมีญาติมิตรกระชั้นกะยอชักชวนมาก นอกจากนั้นยังได้ร่ำรองด้วยความรอบคอบ ว่าสมณะใดกล่าวไว้ชอบ มีความสมเหตุสมผล สมณะใดกล่าวไว้พิกล ไม่สมเหตุสมผล โดยย่อเป็นผู้สดับธรรมด้วยดี พิจารณาตามแล้วจึงปลงใจเชื่อว่ากรรมอย่างนี้ดี สมควรทำ กรรมอย่างนั้นชั่ว สมควรหลีกเลี่ยง

คำนวณคะแนน

หมายเหตุ : เพื่อความเข้าใจอย่างละเอียดในเกมส์ ควรได้อ่านหนังสือ [มีชีวิตที่คิดไม่ถึง](#) มาแล้ว